

REPUBLIKA E KOSOVËS

Komuna e Prizrenit

DRAFT DOKUMENT

**VLERËSIMI I RREZIKSHMËRISË NGA FATKEQËSITË NATYRORE
DHE FATKEQËSITËE TJERA PËR KOMUNËN E PRIZRENIT**

KOMUNA E PRIZRENIT

Drejtoria e Emergjencës dhe Sigurisë

Prizren 2024

• PËRËMBAJTJA

THEMELIMI I GRUPIT PUNUES.....	6
VLERËSIMI I RREZIKSHMËRISË SI PJESE PËRBËRËSE E MBROJTJES DHE SHPËTIMIT NË KOMUNËN E PRIZRENIT.....	7
MISIONI DHE SYNIMI I VLERËSIMIT TË RREZIKSHMËRISË.....	8
INFRASTRUKTURA LIGJORE	9
KREU I –RË.....	10
PROFILI I KOMUNËS SË PRIZRENIT	10
1. POZITA, KARAKTERISTIKAT GJEOGRAFIKE DHE KLIMATIKE TË KOMUNËS	10
1.1 ZONA E PËRGJEGJËSISË (PËRKUFIZIMI HAPËSINOR)	10
1.2 SIPËRFAQJA E PËRGJITHSHME (E TERRITORIT) E KOMUNËS SË PRIZRENIT	10
1.3 HIDROGRAFIA -LUMENJTË DHE LIQENET	14
KREU II –TË.....	15
2. DEMOGRAFIA.....	15
2.1. KATEGORITË E BANORËVE TË PLANIFIKUAR PËR EVAKUIM	16
2.2. DENDËSIA E POPULLSISË	18
2.2.1. Shperndarja e familjeve në bazë të grupeve etnike në komunën e Prizrenit	19
2.2.2. Të punësuarit, të papunët dhe pensionistët	20
2.3. ARSIMIMI	23
2.3.1. IDENTIFIKIMI I RREZIQEVE	26
2.3.2. REKOMANDIME :	26
KREU I III-TË.....	27
3. TË MIRAT MATERIALE, KULTURORE DHE TË MJEDISIT	27
3.1. TRASHËGIMIA KULTURORE	27
3.2. PARQET NACIONALE DHE REZERVATET	35
3.2.1. Parqet natyrore dhe rezervatet	35
3.2. 2. Sipërfaqet pyjore.....	35
3.2.3. Zonat e mbrojtura dhe trashëgimia natyrore.....	36
3.2.4. Menaxhimi i zonave të mbrojtura	37
3.3. BUJQËSIA	38
3.3.1 Zonat e prodhimit të bujqësore	38
3.3.2. Zonat e prodhimit të bujqësore.....	39
3.3.3. Kultivimi i bimëve një vjeçare	40
3.4. AGROBIZNESI.....	41
3.4.1. Fermat bujqësore	43
3.4.2. Turizmi	43
3.4.3. Analiza e trendit të kapaciteteve prodhuese bujqësore	45
3.4.4. Sektori privat /komuniteti i biznesit.....	46
3.4.5. Shoqatat afariste.....	47
3.5. OBJEKTET.....	47
3.5.1. Objektet e banimit	47
3.5.2. Objektet afariste	48
3.5.3. Objektet sportive.....	49
3.5.4. Objektet kulturore.....	50
3.6. STREHIMORET DHE OBJEKTET PËR STREHIM.....	50
3.6.1. Përcaktimi i lokacioneve (zonave) të grumbullimit në rast fatkeqësie	50
3.6.2. Lokacioni i strehimoreve /titullari	51
3.6.3. Kapacitetet.....	51
3.6.4. Gjendja e tyre.....	52
3.7. KAPACITETET SHËNDETËSORE PUBLIKE DHE PRIVATE	52

3.7.1. Institucionet Shëndetësore Publike	52
3.7.2. Kapacitetet humane shëndetësore.....	52
3.7.3. Kapacitetet teknike reaguese në sektorin publik (QKMF/QMF)	53
3.7.5. Detyrat e ekipeve për shërbime mjekësore në situata emergjente:	54
KREU I IV-TË	55
4. INFRASTRUKTURA TEKNOLOGJIKE DHE E TRAFIKUT.....	55
4.1. RRUGËT (RRJETI RRUGOR DHE QARKULLIMI).....	55
4.1.1. Rrugët e nivelit kombëtar	56
4.1.2. Rrugët urbane	56
4.1.3. Rrugët e nivelit komunal	57
4.1.4. Rrugët në vendbanime lokale.....	57
4.1.6. Burimet e rreziqeve (Identifikimi dhe vlerësimi i rreziqeve në infrastrukturën rrugore	63
Pjesëmarrja e Komunitetit - Bashkëpunimi me organizatat lokale: Angazhimi i organizatave lokale dhe komunitetit për të promovuar sigurinë në trafik.	64
• Monitorimi dhe Rishikimi - Analiza e aksidenteve: Vlerësimi i statistikave të aksidenteve për të identifikuar zonat e rrezikshme dhe për të zhvilluar masa specifike.	64
4.2. TRANSPORTI HEKURUDHOR	65
4.3. TRANSPORTI AJROR/AEROPORTET	66
4.4. URA DHE TUNELE	66
4.4.1. Urat	66
4.4.2. Tunelet.....	67
4.5. SISTEMI ENERGJETIK (OBJEKTET DHE SISTEMET)	67
4.6. LARGPËRÇUESIT DHE TRAFO-STACIONET	68
4.7. SISTEMET E TELEKOMUNIKIMIT	69
4.7.1. Objektet dhe shërbimet (brenda komunës)	69
4.7.2. Personat juridik.....	70
4.7.3. Qendrat telekomunikuese transmetuese dhe repetitorët.....	70
4.7.4. TV dhe radiostacionet	71
4.8. SISTEMET HIDROTEKNIKE	71
4.8.1. Objektet për furnizim me ujë	71
4.8.2. Korporata rajonale e ujërave (KRU) dhe burimet alternative	72
4.8.3. Sistemi i distribuimit të ujit për pije	72
4.8.4. Monitorimi i ujërave për pije	75
4.8.5. Ndotësit e mundshëm të ujërave sipërfaqësor dhe nëntokësor	76
4.8.6. Masat parandaluese ndaj ndotjes së ujit	78
4.8.7. Rekomandimet:.....	79
4.9. SISTEMET E SHPËRNDARJES SË GAZIT DHE NAFTËS.....	79
4.9.1. Pompat e derivateve;.....	79
4.9.2. Deponitë e derivateve /kapacitetet	80
KREU I V-TË.....	81
5. OBJEKTET E RËNDËSISË SË VEÇANTË.....	81
5.1. OBJEKTET E SIGURISË	81
5.2. OBJEKTET DHE HAPSIRAT QEVERITARE NË KOMUNËN E PRIZRENIT	81
5.3. INSTITUCIONET DHE SHËRBIMET FINANCIARE	82
5.4. OBJEKTET SHKOLLORE NË KOMUNËN E PRIZRENIT	82
KREU VI-TË.....	83
6. LLOJET E FATKEQËSIVE.....	83
6.1. INTENSITETI, LLOJET DHE NDIKIMET E VEPRIMIT TË FATKEQËSIVE NATYRORE.....	83
6.2. PRIORITIZIMI I FATKEQËSIVE NATYRORE BAZUAR NË MATRICËN E RREZIQEVE	84
6.3. MATRICA E GJASAVE.....	85
6.4. RREZIQET NGA FATKEQËSITË NATYRORE	86
6.4.1. Vërshimet.....	86
6.4.2. Identifikimi i rreziqeve nga vërshimet;.....	87

6.4.3.	Karakteristikat hidrografike dhe ndikimet e saj në vërshimeve.....	88
6.4.4.	Historiku.....	88
6.4.5.	Vendet (vendbanimet) më të atakuara nga vërshimet /pasqyra e vendbanimeve të rrezikuara me numrin dhe strukturën e banorëve;	89
6.4.6.	Kushtet hidro-meteorologjike	90
6.4.7.	Treguesit hidrologjik	92
	Masat Parandaluese	93
	Rekomandime:	93
	Skenari (vërshimet);.....	94
6.5.	ZJARRET.....	124
6.5.1.	Karakteristikat e terrenit dhe vatrave potenciale të zjarreve,	124
6.5.2.	Kushtet klimatike	126
6.5.3.	Zjarret fushore malore, urbane, zjarret si pasojë e proceseve tekniko-teknologjike.....	126
6.5.4.	Intenziteti, shpeshtësia e paraqitjes, kohëzgjatja	127
6.5.5.	Sipërfaqet e përfshira nga Zjarri.....	128
6.5.6.	Mbrojtja nga zjarri në sektorin e ndërtimit.....	129
	Masat parandaluese:	129
	Rekomandimet:	130
6.6.	TËRMETET.....	156
6.6.1.	Karakteristikat sizmike të zonave dhe rreziku sizmik.....	156
6.6.2.	Vendbanimet e rrezikuara , numri dhe struktura e banorëve.....	156
6.6.3.	Rrezikshmëria e zonave të caktuara.....	156
6.6.4.	Shpeshtësia, intensiteti dhe epiqendra e tërmetit (dridhjeve)	156
6.6.5.	Pasojat e tërmeteve	157
	Masat parandaluese;	157
	Hartat sizmike:.....	159
	Skenari (Tërmeti).....	161
6.7.	RRËSHQITJET DHE EROZIONET	170
6.7.1.	Karakteristikat e terrenit dhe zonave potenciale të rrëshqitjes dhe erozioneve	170
6.7.2.	Kushtet klimatike, intensitetin, shpeshtësinë e paraqitjes;	170
6.7.3.	Zonat e rrezikuara nga rrëshqitjet dhe erozioni, numri i banorëve, objekteve, lloji i tyre, pasqyra e lokacioneve kritike;	171
6.7.4.	Përshkrimi i strukturave gjeologjike të tokës (rrëshqitjet aktive dhe pasive);.....	171
6.7.5.	Sipërfaqet e përfshira;	172
6.7.6.	Pasojat nga rrëshqitjet dhe erozionet;	174
	Masat parandaluese.....	174
	Harta e rreziqeve	175
	Skenari 1 i Erozionit	175
	Skenari i 2 i Erozionit	181
	Skenari 3 i Erozionit	186
6.8.	RESHJET E DËBORËS DHE NGRICAT;	191
6.8.1.	Karakteristikat e terrenit dhe zonave potenciale me të reshura të dendura të dëborës dhe ngricave;	191
6.8.2.	Intensiteti i reshjeve, shpeshtësia e paraqitjes, temperaturat ekstreme;	191
6.8.3.	Pasojat nga dëbora dhe ngrica;.....	192
	Masat parandaluese.....	192
	Harta e rreziqeve	192
6.9.	BRESHËRI	192
6.9.1.	Karakteristikat e terrenit dhe zonat potenciale të prekura nga breshëri;	192
6.9.2.	Shpeshtësia e paraqitjes dhe muajt kritik;	193
6.9.3.	Pasojat nga breshëri;.....	193
6.10.	ORTEKËT	194
6.10.1.	Karakteristikat e terrenit dhe zonat potenciale	194
6.10.2.	Treguesit statistikor të pasojave nga ortehtë;.....	194
	Masat parandaluese;	194
6.11.	ERËRAT E FUQISHME DHE STUHITË	195
6.11.1.	Karakteristikat e terrenit dhe zonat potenciale.....	195
6.11.2.	Pasqyra e vendbanimeve të rrezikuara, numri dhe struktura e banorëve;	195
6.11.3.	Treguesit statistikor të pasojave nga erërat e fuqishme dhe stuhitë ;	195

Masat parandaluese;	196
Harta e rreziqeve;	196
6.12. THATËSIRAT	196
6.12.1. Treguesit statistikor për mungesën e theksuar të të reshuarave atmosferike;	196
6.12.2. Dëmet dhe pasojat;	196
6.12.3. Pasqyra e vendbanimeve/zonave të rrezikuara, numri dhe struktura e banorëve;	197
6.12.4. Rezervat ujore (mbitokësore dhe nëntokësore);	197
Masat parandaluese;	197
Harta e rreziqeve;	198
6.13. RREZIQET NGA EPIDEMITË DHE PANDEMITË	198
6.13.1. Karakteristikat e terrenit dhe zonat potenciale;	198
6.13.2. Pasqyra e vendbanimeve të rrezikuara, numri dhe struktura e banorëve ;	198
6.13.3. Shkaktarët e paraqitjes së epidemisë, endemisë dhe pandemisë;	198
6.13.4. Sëmundjet ngjitëse;	198
6.13.5. Pasojat nga epidemitë dhe pandemitë ;	199
6.13.6. Epidemitë dhe pandemitë/vlerësimet e bazuara në vlerësimet dhe analizat e shërbimeve kompetente;	200
6.13.7. Bartësit dhe përgjegjësit e aktiviteteve të rregullta dhe masat parandaluese;	200
Harta e rreziqeve;	201
KREU VII-TË	201
7. FATKEQËSITË TJERA	201
7.1. VLERËSIMI I RREZIQEVE NGA FATKEQËSITË TJERA	201
7.1.1. Numrin, llojin dhe madhësinë e objekteve në të cilat deponohen, përdoren apo prodhohen materiet e rrezikshme;	201
7.1.2. Numrin, llojin dhe cenueshmërinë e trafikut rrugor, hekurudhor dhe ajror;	201
7.1.3. Llojin dhe sasinë e materieve të rrezikshme;	202
7.1.4. Distanca nga zonat e banuara;	202
7.1.5. Përqendrimin e materieve të rrezikshme dhe të dëmshme	202
7.1.6. Llojin dhe sasinë reale të materieve të rrezikshme dhe të dëmshme në qarkullim;	202
7.1.7. Rrjedhjen e materieve të rrezikshme dhe të dëmshme në vendet me rrezikshmëri të lartë/tubacionet, rrugët të cilat kalojnë nëpër vendet me specifika të veçanta;	202
7.1.8. Rreziku nga shpërthimi i pendave hidro-akumuluese,	202
7.1.9. Pasojat nga shpërthimi i pendës hidro-akumuluese;	202
7.1.10. Raporti vlerësues i matjeve dhe gjendjes së trupit të pendës;	203
7.2. VLERËSIMI PËR FATKEQËSITË NUKLEARE RADIOLOGJIKE KIMIKE BIOLOGJIKE	203
7.3. VLERËSIMI PËR RREZIQET NGA VEPRIMET LUFTARAKE DHE TERRORISTE	203
7.4. VLERËSIMI PËR PASOJAT E INFRASTRUKTURËS KRITIKE	204
7.5. STRUKTURAT PËR MBROJTJE, SHPËTIM DHE NDIHMË /SMSHN	204
7.6. NË VLERËSIM DUHET TË PËRCAKTOHEN KAPACITETET, FORCAT DHE SHËRBIMET	205
KREU I VIII-TË	211
8. VLERËSIMET PËRFUNDIMTARE –SPECIFIKE	211
8.1. VLERËSIMET PËRFUNDIMTARE	211
8.1.1. Vlerësimet për strukturën dhe madhësinë e forcave për reagim emergjent	212
8.2. KOSTOJA FINANCIARE E DOKUMENTIT TË VLERËSIMIT;	213
8.2.1. Identifikimi dhe analizmi i rreziqeve nga FNFT	213
8.2.2. Identifikimi i nevojave për resurset humane dhe teknike;	214
8.2.3. Identifikimi i nevojave për trajnim dhe aftësim profesional;	215
8.2.4. Zbatimi i akteve ligjore, nënligjore dhe monitorimi i tyre;	215
8.2.5. Masat parandaluese për zvogëlimin e efekteve nga FNFT;	215
9. DISPOZITAT PËRFUNDIMTARE	215
10. REKOMANDIME	215
REFERENCAT:	216

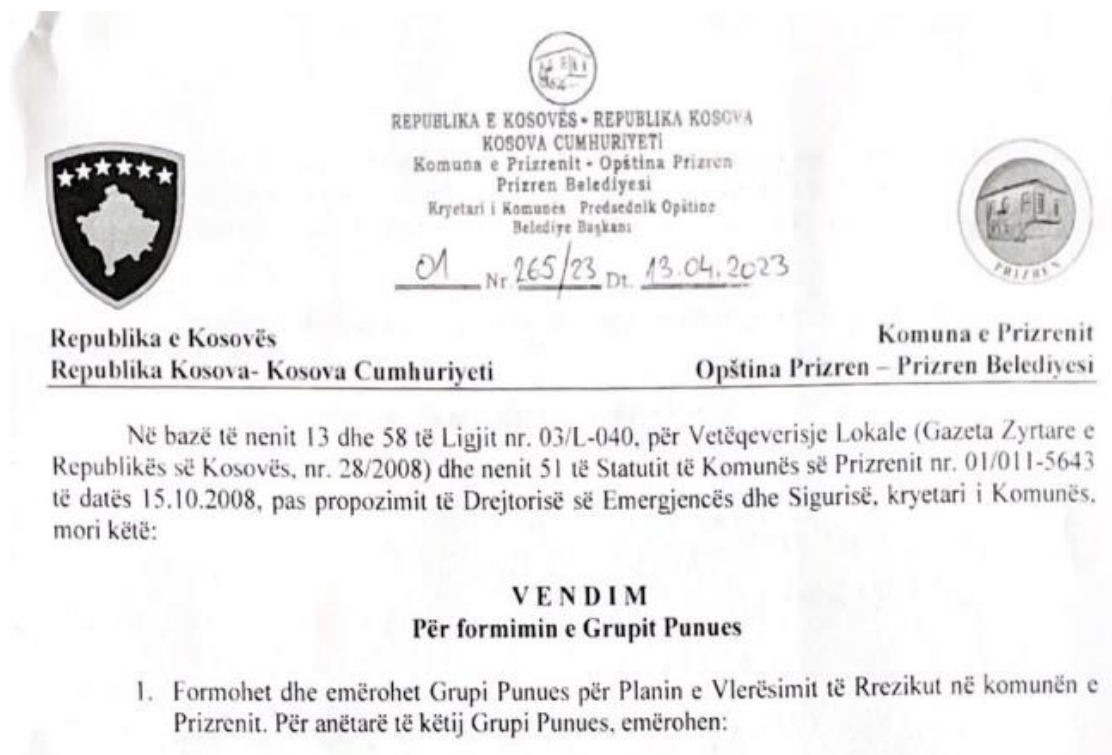
PARATHËNIE

Dokumenti i Vlerësimit të Rrezikshmerisë nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë Tjera në Komunën e Prizrenit, bazohet në Ligjin Nr.04/L-027, si dhe në Rregulloren Nr. 25/2020 për Metodologjinë e Hartimit të Vlerësimit të Rrezikshmërisë. Me këtë dokument identifikohen kërcënimet dhe rreziqet në Komunën e Prizrenit si dhe bëhet vlerësimi i shkallës së rrezikshmërisë. Bazuar në këtë vlerësim, identifikohen mundësitë dhe nevojat për parandalimin, zvogëlimin (zbutjen) e rreziqeve, reagimin, rimëkëmbjen dhe evitimin e pasojave nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë e tjera. Ky vlerësim shërben si bazament për hartimin e Planit Lokal të Reagimit Emergjent (PLRE) si dhe planeve tjera locale, me qëllim të mbrojtjes dhe shpëtimit të jetës së qytetarëve, të mirave materiale, mjedisit dhe trashëgimisë kulturore në Komunën e Prizrenit për Mbrojtje nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë Tjera.

THEMELIMI I GRUPIT PUNUES

Kryetari i Komunës së Prizrenit z. Shaqir Totaj bazuar në detyrat dhe përgjegjësitë brenda juridiksionit komunal, nxjerrë vendimin për themelimin e Grupit Punues, për hartimin /rishikimin e dokumentit të vlerësimit të rrezikshmërisë.

Vendimi i Kryetarit të Komunës për themelimin e grupit punues

1.1.	Ramize Shala,	Drejtoria e Emergjencës dhe Sigurisë,	kryesuese,
1.2.	Urim Daka,	Drejtoria e Emergjencës dhe Sigurisë,	anëtar,
1.3.	Haziz Krasniqi,	Zyra e Kryetarit,	anëtar,
1.4.	Përparim Shala,	Drejtoria e Shërbimeve Publike,	anëtar,
1.5.	Rrahim Destani,	Drejtoria e Inspektorateve,	anëtar,
1.6.	Sami Vehapi,	Drejtoria e Administratës,	anëtar,
1.7.	Halil Lika,	Drejtoria e Ekonomisë dhe Financave,	anëtar,
1.8.	Jahja Baca,	Drejtoria e Arsimit dhe Shkencës,	anëtar,
1.9.	Fatlum Berisha,	Drejtoria e Shëndetësisë,	anëtar,
1.10.	Enver Kryeziu,	Drejtoria e Punës dhe Mirëqenies Sociale,	anëtar,
1.11.	Artan Gashi,	Drejtoria e Gjeodezisë dhe Kadastrës,	anëtar,
1.12.	Jakup Kastrati,	Drejtoria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural,	anëtar,
1.13.	Zana Belloda,	Drejtoria e Urbanizmit dhe Plan. Hapës.,	anëtare,
1.14.	Sherife Çengaj,	Drejtoria e Turizmit dhe Zhvillimit Ekonomik,	anëtare,
1.15.	Vetan Xhemaj,	Drejtoria e Kulturës Rinisë dhe Sportit,	anëtar,
1.16.	Sherif Sallahu,	KEDS në Prizren,	anëtar,
1.17.	Vehbi Zekolli,	Drejtoria Rajonale e Policisë në Prizren,	anëtar,
1.18.	Fejzullah Berisha,	Brigada e Zjarrfikësve,	anëtar,
1.19.	Urim Bytyqi,	HidroRegjioni Jugor,	anëtar,
1.20.	Ismail Krasniqi,	Kryqi i Kuq në Prizren,	anëtar,
1.21.	Xhevat Elezkurtaj,	QKMF,	anëtar,
1.22.	Hekuran Vezgishiti,	Spitali Regjional në Prizren,	anëtar,
1.23.	Kujtesa Godeni Skenderi,	QRTK,	anëtare,
1.24.	Riza Poniku,	EkoRegjioni,	anëtar,
1.25.	Përfaqësues të FSK,		anëtar,
1.26.	Përfaqësues të OJQ-së,		anëtar.

VLERËSIMI I RREZIKSHMËRISË SI PJESË PËRBËRËSE E MBROJTJES DHE SHPËTIMIT NË KOMUNËN E PRIZRENIT

HYRJE:

Fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera (FNFT) të shkaktuara nga dukuritë natyrore apo nga faktori njeri mund të rrezikojnë jetën e njerëzve, kafshëve, të mirat materiale dhe trashëgiminë kulturore. Dukuritë dhe fenomenet, qofshin ato natyrore apo të shkaktuara nga faktori njeri, manifestohen me rreziqe dhe paraqesin sfida me të cilat ballafaqohet njerëzimi, prandaj vlerësimi dhe menaxhimi i rreziqeve, ndërmarrja e masave, veprimeve dhe aktiviteteve për parandalimin e tyre është një nga prioritetet e Komunes së Prizrenit.

“Vlerësimi i rrezikshmërisë nënkupton analizën sasiore dhe cilësore të fatkeqësive të shkaktuara nga fenomenet natyrore, proceset teknologjike dhe rrethanat e caktuara tjera për dukuritë e mundshme nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera ”

-Fatkeqësitë nuk zgjedhin kohen as vendin se ku do të ndodhin. Andaj te gjithë jemi të kërcënuar nga rreziqet e ndryshme që i kërcënojnë interesat e sigurisë në çdo kohë dhe në çdo vend.

Si çdo pjesë e Kosovës edhe komuna e Prizrenit mund të ballafaqohet me fatkeqësitë natyrore. Bazuar në historikun e fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive tjera, në të kaluarën ka pasur shkatërime dhe

humbje të jetës së njerëzve, të mirave materiale, trashëgimisë kulturore dhe ambientit. Me qëllim të ngritjes së vetëdijes qytetare, ngritjes së kapaciteteve për mbrojtje dhe shpëtim, masave parandaluese, zhvillimin e programeve për një jetë më kualitative dhe më të sigurt, hartohet dokumenti i vlerësimit të rrezikshmërisë nga **fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera**.

-Bazuar në historikun e fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive tjera, Komuna e Prizrenit në të kaluarën ka pasur shkatërime dhe humbje të konsiderueshme të: jetës së njerëzve, të mirave materiale, trashëgimisë kulturore dhe ambientit, andaj edhe në të ardhmen komuna e jonë mund të ballafaqohet me fatkeqësitë natyrore dhe ato të shkaktuara nga proceset tekniko-teknologjike apo faktori njeri. Me qëllim të ngritjes së vetëdijes qytetare, ngritjes së kapaciteteve për mbrojtje dhe shpëtim, masave parandaluese, zhvillimin e programeve për një jetë më kualitative dhe më të sigurt, hartohet dokumenti i vlerësimit të rrezikshmërie.

-Rreziku nga fatkeqësitë natyrore ndër të tjera paraqet një përjetim të humbjes apo dëmit i cili mund të shfaqet në cilin do vend dhe në çdo kohë, intensiteti i të cilit mund të jetë i kufizuar apo me përmasa tragjike, prandaj parandalimi i rrezikut nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera nënkupton zvogëlimin/lehtësimin e rreziqeve, ndërmarrjen e masave lehtësuese, ngritjen e nivelit të gatishmërisë dhe kapaciteteve të nevojshme për të ndërmarrë veprimet e duhura në situata emergjente.

Ky dokument është bazë për hartimin e planeve të reagimit emergjent, planeve operative dhe planeve tjera sipas legjislacionit në fuqi.

Komuna e Prizrenit, bazuar në misionin, detyrat, përgjegjësitë si dhe në Rregulloren (QRK) Nr. 25/2020 për Metodologjinë e Hartimit të **Vlerësimit të Rrezikshmërisë** në bashkëpunim me institucionet lokale dhe ato qendrore, OJQ-të, si dhe palët tjera të interesit, ka hartuar draft/dokumentin: Vlerësimi i Rreziqeve nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë Tjera, përmes të cilës synon identifikimin, vlerësimin dhe ndërmarrjen e masave parandaluese dhe zbutjen-zvogëlimin e tyre.

Komuna e Prizrenit është përgjegjëse për organizimin e Mbrojtjes dhe Shpëtimit nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë e tjera në kufijtë territorial të përgjegjësisë të saj, si përgjegjëse dhe koordinuese e sistemit unik të emergjencave civile lokale, e cila përmban planifikimin, organizimin, aftësimin, koordinimin, realizimin dhe mbikëqyrjen e të gjitha masave dhe aktiviteteve për Mbrojtje dhe Shpëtim brenda juridiksionit komunal.

Dokumenti i vlerësimit të rrezikshmërisë duhet të rishikohet sipas rregullores në fuqi çdo tri vite e në raste sepcifike edhe më herët.

MISIONI DHE SYNIMI I VLERËSIMIT TË RREZIKSHMËRISË

Mënyra më e mirë për tu mbrojtur për situata të tilla është Vlerësimi, Planifikimi dhe Programimi i veprimit të menduar për menaxhim emergjent, me udhëzime të qarta dhe veprime emergjente të nevojshme dhe me kohë.

Hartimi i Dokumentit të Vlerësimit të Rrezikshmërisë konsiston në identifikimin, analizimin, vlerësimin, strukturimin dhe arkivimin e informatave nga të gjitha subjektet juridike pjesëmarrëse dhe reaguese ndaj situatave emergjente në komunë, me qëllim të:

- a. Hartimit të planeve të reagimit emergjent, planeve operative dhe planeve tjera përkatëse sipas legjislacioneve në fuqi;
- b. Profilizimit dhe standardizimit të masave parandaluese dhe veprimeve konkrete për zvogëlimin, zbutjen dhe sanimin e pasojave të shkaktuara nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera;
- c. Caktimit të shkallës së cenueshmërisë (vatrave potenciale të rrezikut sipas shkallës së rrezikshmërisë), përcaktimit të moduleve vlerësuese për situatat e krijuara emergjente si dhe koordinimit të resurseve humane dhe teknike, të cilat do të përfshihen si përgjigje adekuate në situatat emergjente;

Vlerësimi i rrezikut nënkupton procesin e analizimit, vlerësimit dhe konkluzioneve të cilat inkorporohen në hartimin e planeve dhe strategjive afatshkurtra dhe afatgjate, me qëllim të zvogëlimit të rreziqeve nga FNFT, realizimin e projekteve konkrete dhe menaxhimin e situatave emergjente me të cilat mund të përballlet komuna.

INFRASTRUKTURA LIGJORE

Hartimi i “Vlerësimit të rrezikshmërisë nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë e tjera”, në nivel vendi është i bazuar në ligjin për Mbrojtje nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë Tjera, si dokument bazë për hartimin e planeve të reagimit emergjent dhe planeve tjera.

Vlerësimi i Rrezikshmërisë nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë tjera është dokument me karakter nacional, hartimi i të cilit është i bazuar në:

1. “Ligjin Nr. 04/L-027 për Mbrojtje nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë Tjera”, si dhe
2. Rregulloren nr. 25/2020 për Metodologjinë e Hartimit të Vlerësimit të Rrezikshmërisë;
3. Statutin e Komunës së Prizrenit.
4. “Ligjin për Mbrojtje nga Zjarri” Nr. 04/L-012;
5. “Ligji për transportin tokësorë të mallrave të rrezikshme” Nr. 06/L-071;
6. “Ligji për sigurinë në komunikacionin rrugor” Nr. 02/L-70;
7. “Ligji për ndërtim”, Nr. 04/L-110;
8. “Ligji për pajisjet nën presion” Nr. 08/L-031;
9. “Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit nr. 02/L-109, për parandalimin dhe luftimin e sëmundjeve ngjitëse” Nr. 08/L-046;
10. “Ligji për përdorimin civil të eksplozivëve” Nr. 04/L-022;
11. “Ligji për vlerësimin e ndikimit në mjedis” Nr. 03/L-214.
12. “Ligji për mbrojtjen e mjedisit” Nr. 03/L-025;
13. “Ligji për mbrojtje nga rrezatimi dhe siguri bërthamore” Nr. 06/L-029;
14. “Ligji për rezervat shtetërore të mallrave” Nr. 03/L-244;
15. “Ligji për ujrat e Kosovës” Nr. 04/L-147;
16. Udhëzimi Administrativ (MPB)-04/2018-UA, për kategorizimin dhe klasifikimin e objekteve në kategorinë përkatëse të rrezikshmërisë nga zjarri;
17. Statuti i Komunës së Prizrenit

KREU I –RË

PROFILI I KOMUNËS SË PRIZRENIT

Komuna e Prizrenit përfshin një sipërfaqe prej 640 kilometra katrorë. Komuna e Prizrenit kufizohet me dy shtetet fqinje, në perëndim me Republikën e Shqipërisë dhe në juglindje me Republikën e Maqedonisë së Veriut, ndërsa në jug kufizohet me Komunën e Dragashit, në lindje me Komunën e Shtërpçës, me Komunën e Suharekës në verilindje, me komunën e Mamushës në veri dhe Komunën e Gjakovës në veriperëndim. Territori i Komunës së Prizrenit shtrihet rreth koordinantave gjeografike: 42° 12' 58.06'' N, të gjerësisë gjeografike veriore dhe 20° 44' 14.16'' E të gjatësisë gjeografike lindore.

Harta 1. Pozita gjeografike e komunës së Prizrenit në Kosovë, aneksi i hartave, faqe 2. (burimi i të dhënave për rrugët Ministria e Mjedisit, planifikimit hapësinor dhe Infrastruktura, ndërsa kufiri i komunës së Prizrenit nga Harta zonale e komunës së Prizrenit).

1. POZITA, KARAKTERISTIKAT GJEOGRAFIKE DHE KLIMATIKE TË KOMUNËS

1.1 Zona e përgjegjësisë (përkufizimi hapësinor)

Qyteti i Prizrenit shtrihet në pjesën jugore të Kosovës, në rajonin e Prizrenit dhe kufizohet me:

- në juglindje me Maqedoninë e Veriut (20.2 km)
- në Jug me komunën e Dragashit (30.7 km)
- në lindje me komunën e Shtërpçës (19.6 km);
- në verilindje me komunën e Suharekës (20.4 km)
- në perëndim me Shqipërinë (20.8 km)
- në veri-perëndim me komunën Gjakovën (18.2 km),
- në veri me komunën e Rahovecit me 19.5 km .
- në veri me komunën e Mamushës me 8.9 km .

1.2 Sipërfaqja e përgjithshme (e territorit) e komunës së Prizrenit

Komuna e Prizrenit përfshin një sipërfaqe prej 640 km² (5.94 % nga territori i përgjithshëm i Kosovës, në të jetojnë 147,428 banorë (2024), ndërsa vetëm në qytetin e Prizrenit jetojnë 85119 banorë (2011).

Territorin e komunës së Prizrenit e përshkon lumi “Drini i Bardhë me degët kryesore Toplluha dhe Lumbardhi i Prizrenit. Qyteti i Prizrenit është larg nga Prishtina me distance afër 85 km. Me komunën e Prizrenit gjatësia e kufirit është 158.43 km . Duke pas parasysh

shtrirjen gjeografike, relievin, lartësinë mbidetare, etj. mund të thuhet që Komuna e Prizrenit ka një pozitë të favorshme gjeografike nga se këto komponente natyrore dhe shoqërore janë shumë të rëndësishëm në çdo hapësirë. Komuna e Prizrenit është mjaft komunikative, pasi ajo me të gjitha komunat fqinje lidhet nëpërmjet rrugëve automobilistike të cilat ndjekin kryesisht korridoret dhe kalimet natyrore. Në aspektin morfologjik brenda territorit të Komunës së Prizrenit mund të diferencohen këto njësi morfologjike, malet e Sharrit, Oshlak, Koritinik, Pashtrik, duke i shtuar edhe pjesët e ulëta, si ato të Rrafshit të Dukagjinit. Në këtë pjesë shtrihet edhe lartësia më e madhe relievore (maja e Malit Sharr-Bistra 2600 m). Malet e Sharrit kufizohen me Maqedoninë Veriore në juglindje, me Komunën e Dragashit në Jug, me Komunën Shtërpçës në lindje dhe me Komunën e Suharekës në verilindje. Lugina e Zhupës, baza e lumit Lumëbardhi, shtrihet përgjatë këtyre maleve drejt Prizrenit. Malet e Pashtrikut në kufirin Shqiptar në perëndim janë malet e dyta me lartësi mbidetare me 1950 m. Topografia e Prizrenit ka strukturë të valëzuar. Lartësia mbidetare sillet prej 300 m -2600 m. Përderisa qyteti i Prizrenit ndodhet në sipërfaqen e rrafshët, topografia kodrinore vërehet në pjesën perëndimore dhe lindore të komunës. Lartësia mbidetare e qendrës së qytetit është 400 m. Pjesët malore me lartësi mbidetare mbi 1500 m përfshijnë afro 15% të gjithë kufijve komunal. Rrafshina e Prizrenit është një sipërfaqe e rrafshët me një pjerrësi 0-5%. Ajo mbulon 14000 ha apo 22% të Komunës së Prizrenit. Sipas Statutit të Komunës së Prizrenit nenit 6, territori i komunës si njësi territoriale përbëhet prej lagjeve urbane, fshatrave dhe vendbanime sipas zonave kadastrale si në tabelën e mëposhtme. Ndërsa me rregulloren për “Organizimin dhe Bashkëpunimin e Komunës me Fshatra, Vendbanimet dhe Lagjet Urbane në Territorin e Komunës së Prizrenit” nr. Nr. 01/011-141691 është bërë rregullimi dhe ndarja e vendbanimeve të komunës si në vijim:

Tab 1. Emrat e lagjeve në qytetin e Prizrenit

Emri i lagjeve në qytetin e Prizrenit	Emri i lagjeve në qytetin e Prizrenit
"Lidhja e Prizrenit"	"Jeta e Re"
"Dardani"	"Kurillë"
"Shaban Polluzha" dhe "Gani Qavdarbasha"	"Xhevat Berisha" dhe "UQK"
"Petrovë"	"Vellezerit Stavileci"
"11 Marsi" . "2 Korriku" dhe "Bazhdarhane"	"10 Qershori"
"Ortakoll dhe Ganimete Tërbeshi"	"Bajram Curri"
"Kongresi i Manastirit"	"Arbanë"

Tab 2. Numri i banoreve sipas moshës dhe vendbanimeve për komunën e Prizrenit

Emri vendbanimit	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65+	Gjithsej
Atmaxhë	187	167	176	157	162	159	146	116	83	86	67	51	31	97	1685
Billushë	133	140	164	153	152	130	117	108	106	72	50	46	35	89	1495
Caparc	65	82	89	113	74	81	67	53	57	51	27	32	19	38	848

Dedaj	66	74	74	71	46	55	54	46	41	19	16	15	10	32	619
Dobrushtë	61	44	38	40	60	70	40	27	27	12	23	17	11	25	495
Dojnicë	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Drajçiq	19	18	3	7	10	14	8	6	9	14	7	8	9	19	151
Dushanovë	849	966	1017	946	948	774	718	683	590	467	380	312	250	498	9398
Gërriçar	125	138	93	89	123	135	99	71	91	82	88	63	31	90	1318
Gornjasellë	23	12	6	29	30	25	21	14	20	21	18	25	12	36	292
Gorozhup	42	45	22	24	31	25	30	22	9	8	1	6	7	18	290
Grazhdanik	82	112	114	99	65	64	63	64	61	42	20	26	21	51	884
Gjonaj	545	533	553	475	509	437	415	354	214	203	153	113	84	230	4818
Hoçë e Qytetit	268	309	420	457	349	232	251	273	239	170	131	82	58	171	3410
Jabllanicë	6	26	36	39	40	16	20	16	24	31	29	15	14	39	351
Jeshkovë	21	36	47	50	51	35	33	34	35	34	19	15	7	17	434
Kabash	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kabash i Hasit	113	116	103	89	98	78	65	55	45	25	30	23	14	28	882
Karashëngjergj	105	102	111	121	98	95	91	90	72	63	46	22	22	61	1099
Kobajë	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kojushë	82	65	46	46	49	53	49	23	20	19	13	17	9	18	509
Korishë	482	477	553	518	563	489	409	415	322	284	204	194	118	251	5279
Krajk	198	202	187	175	173	155	148	117	81	55	47	35	31	72	1676
Krushë e Vogël	76	82	128	117	85	79	84	68	56	42	35	27	23	35	937
Kushnin	289	244	251	209	213	179	164	133	96	72	57	53	48	102	2110
Kushtendil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Landovicë	107	110	147	113	115	88	100	87	75	39	48	33	18	69	1149
Leskovec	11	11	10	21	20	10	4	11	7	7	8	1	1	12	134
Lez	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2
Lubinjë e Epërme	134	151	160	231	155	145	102	104	149	168	106	71	55	194	1925
Lubinjë e Poshtme	73	101	99	107	108	79	79	90	79	89	88	68	39	128	1227
Lubiqevë	213	233	177	146	156	141	116	101	72	52	51	40	28	76	1602
Lubizhdë	478	523	551	536	536	528	496	437	356	390	331	276	197	347	5982
Lubizhdë e Hasit	317	261	323	291	304	255	233	179	137	101	82	67	51	118	2719
Lukinaj	58	57	63	76	53	54	43	36	31	27	19	19	5	17	558
Lutogllavë	97	120	109	140	126	99	99	109	79	57	51	44	22	66	1218
Llokvicë	7	19	37	30	26	29	10	10	21	51	34	17	11	37	339
Malësi e Re	69	81	67	71	79	79	58	54	45	36	31	13	25	34	742

Manastiricë	77	85	123	135	81	74	62	90	103	61	51	34	26	105	1107
Mazrek	123	122	152	123	89	91	82	77	56	41	31	25	19	46	1077
Medvec	83	100	146	123	94	74	69	77	77	65	31	42	21	60	1062
Milaj	8	2	5	3	4	3	3	3	1	0	1	1	1	2	37
Muradem	55	51	64	63	64	40	30	39	38	20	11	11	8	21	515
Mushnikovë	82	101	122	116	85	81	81	59	77	65	50	48	34	132	1133
Nashec	149	133	166	166	114	124	112	118	72	45	48	37	25	70	1379
Nebregoshtë	24	30	52	83	38	42	31	42	55	56	41	22	14	49	579
Novak	6	8	9	7	5	2	7	6	5	7	3	8	0	15	88
Novosellë	32	27	27	22	23	28	29	25	22	12	12	12	13	25	309
Petrovë	113	119	126	145	125	88	92	100	92	59	31	27	20	57	1194
Piranë	201	245	287	265	222	176	169	190	165	115	102	90	52	138	2417
Pllanëjë	110	84	67	58	65	63	59	43	25	26	15	21	17	28	681
Pllanjan	108	104	111	89	84	99	87	72	63	67	68	45	30	77	1104
Poslishtë	161	146	179	157	153	133	110	91	89	78	72	47	28	76	1520
Pouskë	59	61	53	69	59	68	49	51	54	41	41	23	13	43	684
Prizren	6537	7091	8011	8211	7478	6511	6337	6472	6034	5281	4558	3896	2701	6001	85119
Randobravë	99	116	146	121	108	76	91	89	66	46	38	37	32	77	1142
Reçan	63	77	94	85	75	55	47	74	77	82	48	47	35	92	951
Romajë	327	276	307	314	307	267	192	175	129	113	100	63	45	132	2747
Sërbicë e Epërme	11	11	25	24	24	8	11	12	10	15	10	4	1	13	179
Sërbicë e Poshtme	43	49	66	91	78	53	45	35	40	45	36	25	25	43	674
Skorobishtë	89	79	102	129	87	92	75	89	74	86	62	45	24	95	1128
Smaç	37	29	31	43	31	47	20	30	21	25	19	15	5	22	375
Sredskë	2	2	0	1	2	0	2	5	4	2	6	7	6	30	69
Struzhë	4	7	10	18	10	3	4	7	13	7	2	2	4	11	102
Shkozë	67	70	80	95	86	83	51	68	38	34	37	18	21	40	788
Shpenadi	87	88	127	130	125	106	88	88	81	78	49	23	31	67	1168
Trepetnicë	14	13	12	14	13	8	13	8	10	8	8	6	3	8	138
Tupec	48	31	32	33	51	53	39	19	16	20	19	13	7	17	398
Velezhë	23	24	46	50	32	33	32	30	48	25	27	16	11	63	460
Vërbiçan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vërmicë	67	56	78	74	83	61	36	40	41	41	29	18	7	30	661
Vlashnjë	191	200	206	177	174	119	137	109	120	66	51	39	30	81	1700
Zojz	75	73	76	113	97	63	70	57	51	45	26	28	23	31	828

Zym	126	118	151	180	174	171	140	133	144	108	79	73	48	137	1782
Zhivinjan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zhur	550	580	619	633	606	481	473	426	352	295	260	164	115	355	5909

Harta nr 2 Harta fizike e Kosovës dhe ajo morfologjike e Prizrenit , aneksi i hartave, faqe 3 (burimi i të dhënave për vendbanimet zyrtare, Agjencia e Statistikave të Kosovës, ndërsa kufiri i komunës është marr nga të dhënat digjitale të hartës zonale të komunës së Prizrenit.

Harta nr.3 Zona kadastrale e komunës së Prizrenit , aneksi i hartave, faqe 4 (burimi i të dhënave për vendbanimet zyrtare, Agjencia e Statistikave të Kosovës, ndërsa kufiri i komunave kadastrale është marr nga të dhënat digjitale të hartës zonale të komunës së Prizrenit).

1.3 Hidrografia -lumenjtë dhe liqenet

Komuna e Prizrenit është një prej komunave më të pasura me ujëra sipërfaqësorë dhe nëntokësorë. Lumenjtë e kësaj komunë i takojnë pellgut të lumit Drini i Bardhë i cili derdhet në Detin Adriatik.

Në komunën e Prizrenit ndodhet një rrjet i dendur i lumenjve. Lumi më i gjatë dhe më i rëndësishëm në Prizren është Drini i Bardhe (111 km). Ajo hyn në Prizren nga ana veriore dhe vazhdon rrugën e tij kah Shqipëria dhe Deti Adriatik. Lumi formon një liqe të vogël në fshatin Dorusht. Lumi Lumbardhi i gjatë 35 km, rrjedh nga Zhupa dhe vazhdon nëpr qendrën e Prizrenit. Një lum tjetër i rëndësishëm është Lumi Toplluha i gjatë 37 km. Ajo hyn në Komunën e Prizrenit nga ana veriore prej Mamushës dhe derdhet në Drinin e Bardhe në fshatin Kraj. Sipas profilit komunal të Prizrenit ky lym ka rrezikshmëri më të madhe të vërshimit. Të gjithë lumenjtë e territorit të Prizrenit rrjedhin kah Drini i Bardhë, dhe i takojnë derdhjes së Detit Adriatik.

Klima e Prizrenit ka karakter kontinental me një ndikim të lehtë të klimës mesdhetare në lartësi më të ulta, ndërsa në male dominon klima e ashpër alpine. Klima mesdhetare vjen nga deti adriatik nëpërmes të kanjonit të Drinit të Bardhë. Karakteristikat e buta klimatike janë arsye e resurseve të pasura natyrore. Kompania rajonale për furnizim me ujë dhe menaxhimin e ujërave të zeza “Hidroregjioni Jugor” është autoriteti përgjegjës për mirëmbajtjen dhe për furnizim me ujë të pijshëm për popullatën e komunës së Prizrenit. Një ndër qëllimet themelore të kompanisë është të siguroj ujë të kualitetit të pijes (në marrëveshje me standardet **WHO** për ujë të pijshëm), në sasi të mjaftueshme, me presion të mjaftueshëm, pandërprerje dhe me çmime të arsyeshme për konsumatorin. Rrjeti furnizues që i kryen shërbimet përfshinë 4 njësi operationale: Njësinë Prizren, Suharekë, Dragash dhe Malishevë. Furnizimi me ujë bëhet prej burimeve vetanake. Në nivel të Kompanisë furnizohen edhe 76 fshatra që janë të kyçur në rrjetin e Kompanisë Regjionale Prizren, Suharekë, Malishevë dhe Dragash. Numri i popullatës në të cilën Kompania e Ujesjellesit Regjional Prizren i kryen shërbimet e veta vlerësohet të jetë rreth 200.000 banorë. Kapaciteti prodhues sillet rreth 1100 l/sec.- Kapaciteti ndryshon varësisht nga kapaciteti i burimeve. Furnizimi bëhet 40% me pompa, 60% me gravitet.

*Harta 4. Harta hidrografike në Kosovë dhe në komunën e Prizrenit , aneksi i hartave, faqe 5
Burimi i të dhënave: Vjetari statistikor 2023 Agjencia e Statistikave të Kosovës.*

Harta 5. Harta hidrografike në komunën e Prizrenit , aneksi i hartave, faqe 6

Burimi i të dhënave: Për vendbanimet zyrtare Agjencia e Statistikave të Kosovës, ndërsa rrjeti hidrografik është digjitalizuar nga hartat topografike (gjeoportali kombëtar).

KREU II –të

2. DEMOGRAFIA

Numri i popullsisë dhe vendbanimet janë një indikator i rëndësishëm për demografinë. Për të identifikuar numrin e popullsisë kemi shfrytëzuar të dhënat e regjistrimeve të popullsisë nga Agjencia e Statistikave të Kosoves (ASK) ndër vite. Në Kosovë regjistrimet zyrtare të popullsisë pas luftës së fundit, janë bërë në vitin 2011 dhe në këtë vit/2024. Pasqyrën e popullsisë së Komunës së, vendbanimet, aspektet gjinore dhe variablat krahasimore si dhe diagramet sipas trendeve dhe zhvillimeve të Komunës së Prizrenit do ti paraqesim në tabeloret dhe diagramet e mëposhtme:

Tab.3. Nr. Popullsia e Komunës së Prizrenit.sipas gjinisë dhe etnive 2011

Gjithsej	Gjinia		Etnia								
Komuna e Prizrenit	Meshkuj	Femra	Shqiptarë	Serbë	Turq	Boshnjak	Rom	Ashkali	Egjiptas	Goran	Të tjerë
177781	89176	88605	145718	237	9091	16896	2899	1350	168	655	767

Tab. Nr 4. Popullsia sipas tipit të vendbanimit, gjinisë dhe kontingjenteve themelore 2011

	Popullsia							Popullsia e aftë për punë			
Komuna e Gjilanit	Gjithsej	Meshkuj	Femra	Foshnje 0 vjeç	Fëmijë 1-6	Fëmijë 7-14	Rinia 15-27	15-64	Meshkuj	Femra	65 +
Gjith.	177781	89176	88605	3253	17997	27949	43288	117178	58271	58907	11404
Urban	94517	46884	47633	1573	8792	14106	21999	63547	31217	32330	6499
Rural	83264	42292	40972	1680	9205	13843	21289	53631	27054	26577	4905

Tab 8 Punëkërkuessit sipas moshës dhe gjinisë (Burimi i të dhënave: Punëkërkuessit të regjistruar - AKTIV - deri më 31.10.2024 – Zyra e Punësimit - Prizren

Grupë moshë	Totali	Femër	Mashkull
15 - 24	650	281	369
25 - 29	592	290	302
15 - 29	1242	571	671
30 - 39	1166	627	539
40 - 54	1399	726	673
55+	748	409	339
Total	4555	2333	2222

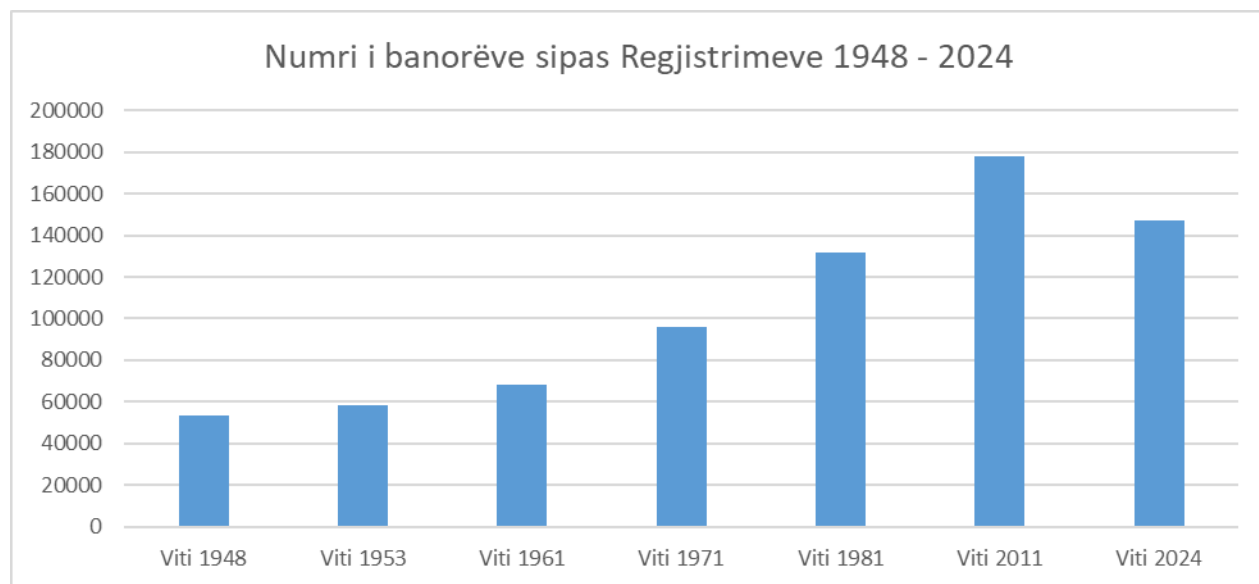
Tab 9 Punëkërkuessit sipas nivelit të shkollimit dhe gjinisë (Burimi i të dhënave: Punëkërkuessit të regjistruar - AKTIV - deri më 31.10.2024 – Zyra e Punësimit - Prizren

Niveli i edukimit	Totali	Femër	Mashkull
Pa Kualifikuar	999	554	445
Klasët I –IX (Shkolla fillore)	2685	1324	1361
Arsim i mesëm profesional	432	186	246
Shkollë e mesme - gjimnaz	139	72	67
Bachelor	263	173	90
Master	37	24	13
PhD	0	0	0
Total	4555	2333	2222

Tab 10 Punëkërkuessit sipas përbërjet etnike dhe gjinisë (Burimi i të dhënave: Punëkërkuessit të regjistruar - AKTIV - deri më 31.10.2024 – Zyra e Punësimit - Prizren

Etniciteti	Totali	Femër	Mashkull
Shqiptar	3111	1592	1519
Serb	12	5	7
Boshnjak	693	387	306
Rom	342	161	181
Ashkali	126	58	68
Egjiptas	7	2	5
Malazez	1	1	0
Turk	255	122	133
Tjetër	8	5	3
Total	4555	2333	2222

Grafiku nr 1 Numri i popullsisë ndër vite në Komunën e Prizrenit.

2.2. Dendësia e popullsisë

Komuna e Prizrenit me dendësi mesatare rreth 310 b/km², bënë pjesë në komunat me dendësi relativisht të lartë të banimit në Kosovë. Dendësia e popullsisë në Prizren është e ndryshme në vendbanimet e kësaj komune, ku radhë të parë është e lidhur me kushtet natyrore, shoqërore-ekonomike etj. Pjesët më të banuara janë ato të ulëta fushore, që kanë ndikuar lidhjet e mira gjeokomunikative me komunat tjera, duke përmendur kushtet klimatike, ujërat dhe tokat produktive. Qyteti i Prizrenit me rrethinë ka dendësinë më të madhe të popullsisë me mbi 2000 banorë në një km², po ashtu edhe vendbanimet si Lagjeja Arbana ish. Dushanovë, Hoçë e Qytetit kanë një numër të madh të popullsisë, që është i shprehur edhe me dendësi të lartë. Pjesa më e madhe e vendbanimeve kanë dendësi prej 500-1000 banorë në një km², sikurse fshatrat Zym, Gjonaj, Zhur, Lubizhdë etj. Dendësi më të vogël të popullsisë kanë pjesët periferike të Komunës, të cilat shtrihen në Malin e Sharrit dhe Koritnik, por me një numër të vogël të popullsisë janë edhe fshatrat, të cilat janë të banuara nga komunitetet jo shqiptare, të cilat dendësia shkon më pak se 10 banorë 1km². Popullsia urbane është 94517 banorë, kurse ajo rurale 83264 banorë. Nëse e analizojmë në përqindje, atëherë Komuna e Prizrenit ka 53.2 % të popullsisë urbane dhe 46.8 % asaj rurale.

Harta nr 6 Dendësia e popullsisë në komunën e Prizrenit sipas rrjetit 1km x 1km. , aneksi i hartave, faqe 7
Burimi i të dhënave: Baza digjitale e të dhënave në GIS, Agjencia e Statistikave të Kosovës

Harta nr 7 Dendësia e popullsisë në komunën e Prizrenit sipas vendbanimeve. aneksi i hartave, faqe 8
(burimi i të dhënave për vendbanimet zyrtare, Agjencia e Statistikave të Kosovës, ndërsa kufiri i komunave kadastrale është marr nga të dhënat digjitale të hartës zonale të komunës së Prizrenit).

2.2.1. Shpërndarja e familjeve në bazë të grupeve etnike në komunën e Prizrenit

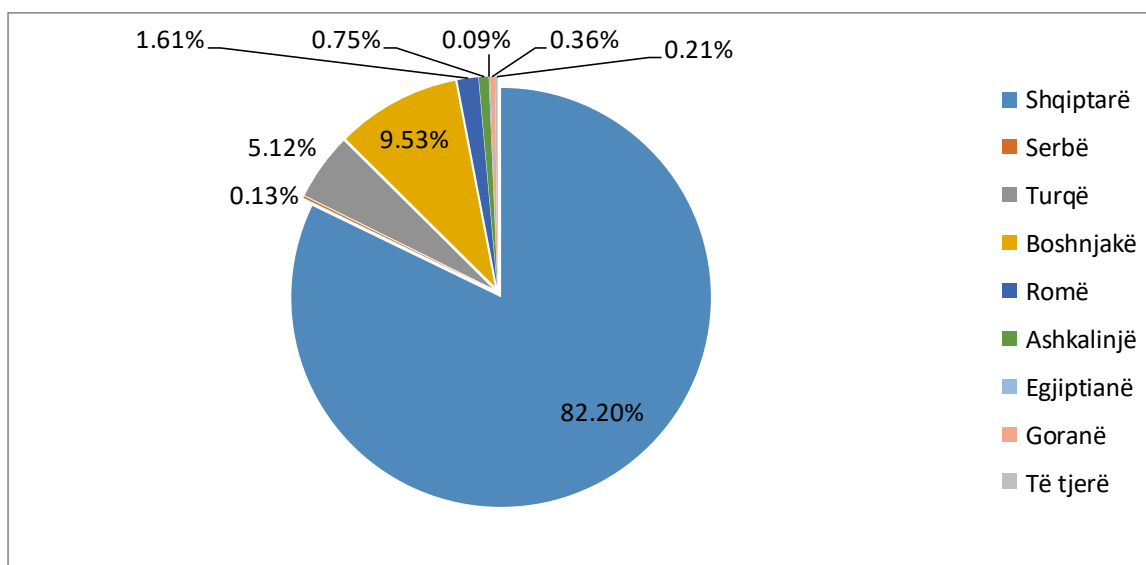
Komuna e Prizrenit është njëra ndër komunat që dallohet për strukturë heterogjene etnike. Në këtë territor përveç shqiptarëve jetojnë edhe turqit, boshnjakët, ashkalinjtë, egjiptianët etj.

*Harta nr 8 Shpërndarja e popullsisë në Komunën e Prizrenit. aneksi i hartave, faqe 9
(burimi i të dhënave për vendbanimet zyrtare, Agjencia e Statistikave të Kosovës, ndërsa kufiri i komunës është marr nga të dhënat digjitale të hartës zonale të komunës së Prizrenit).*

Tab nr 11 Përkatësia etnike e popullsisë në komunën e Prizrenit

Shqiptar	145718
Boshnjak	16896
Turq	9091
Rom	2899
Ashkali	1350
Serb	237
Egjiptian	168
Goran	655
Të tjerë	767
Numri i Përgjithshëm	177781

Grafiku nr 2. Përkatësia etnike në Komunën e Prizrenit 2011¹

2.2.2. Të punësuarit, të papunët dhe pensionistët

Papunësia është një ndër problemet me të cilin më së shumti po përballet shoqëria kosovare. Shkalla e papunësisë në Kosovë është më e larta në rajon. Kjo shkallë e lartë e papunësisë është 44.4%. Vlerësohet se 1/3 e popullsisë së Kosovës është nën moshën 16 vjeç, ndërkohë rreth 60% e popullsisë janë në moshë pune. Kjo shkallë e lartë e papunësisë prek më së shumti femrat, të cilat në bazë të të dhënave statistikore të Ask-së 2011, numri i të punësuarave femra, në Komunën e Prizrenit, arrin diku rreth 19.7 % nga numri total i të punësuarave.

Tabela nr. 12 Numri i të punësuarave sipas gjinisë

Gjinia	Numri i të punësuarave	%
Meshkuj	23705	80.3%
Femra	5822	19.7%
Gjithsej	29527	100.00%

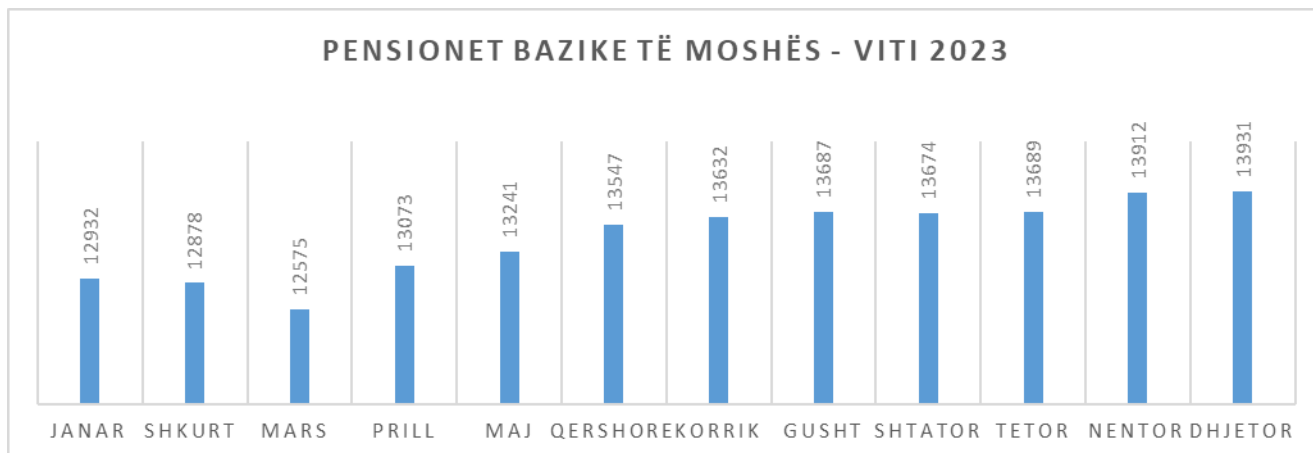
Burimi i të dhënave ASK – Regjistrimi 2011.

¹ Agjensia e Statistikave të Kosovës (Regjistrimi i Popullsisë 2011), Të dhënat demografike sipas komunave, Prishtinë 2011, f.49.

Pensionistët

Numri i pensioneve bazike të moshës në komunën e Prizrenit ishte 13931 (janar-dhjetor 2023).

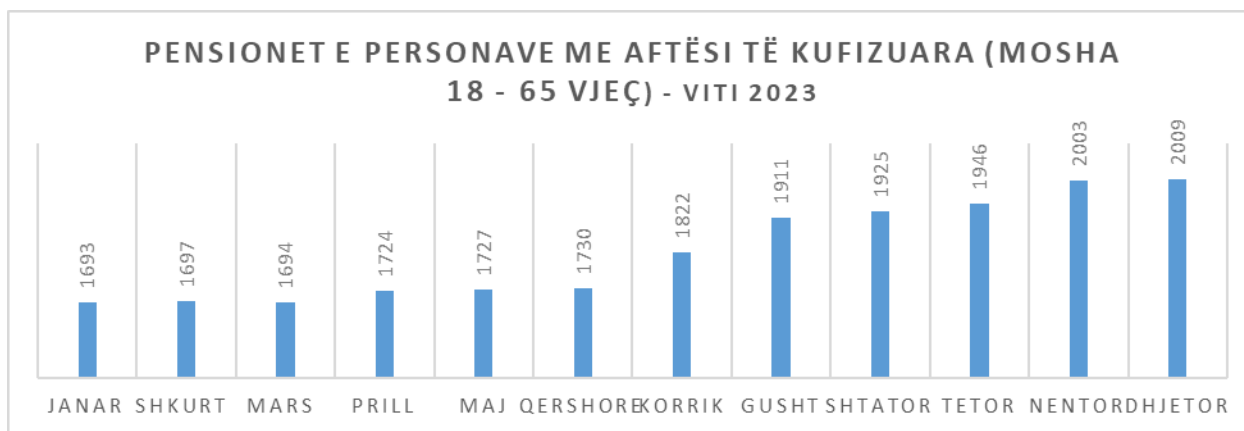
Grafiku nr 3 Trendi në muaj për pensionet bazike të moshës

Numri i pensioneve kontribut-paguese të moshës ishte 5492 (dhjetor 2023).

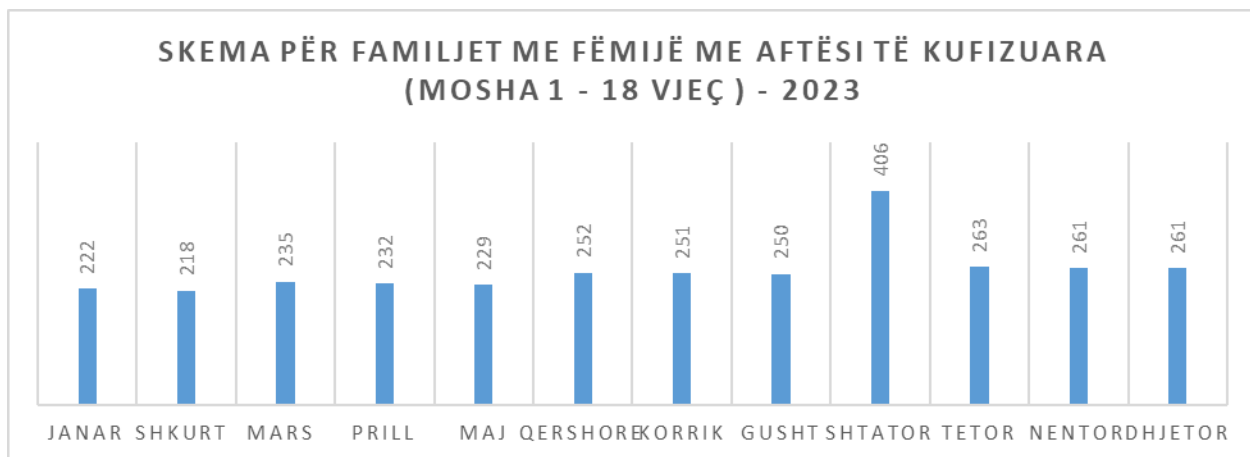
Numri i pensioneve me aftësi të kufizuara (mosha 18-65) ishte 2009 (gjendja dhjetor 2023).

Grafiku nr 4 Trendi në muaj pensionet e personave me aftësi të kufizuara (mosha 18-65 vjeç)

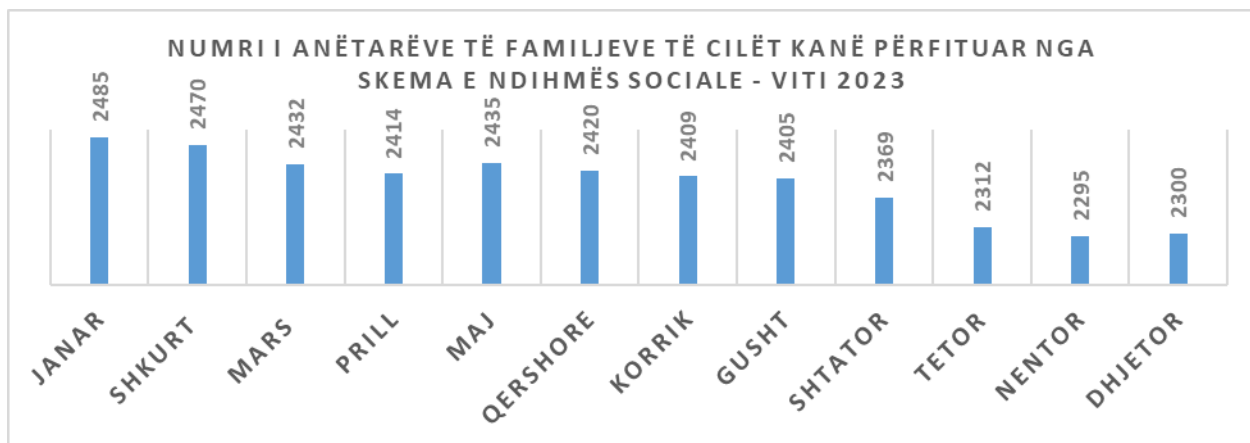
Numri i familje nga skema për fëmijët me aftësi të kufizuara (mosha 1- 18) ishte 261 (gjendja dhjetor 2023).

Grafiku nr 5 Trendi në muaj , Femijët me aftësi të kufizuara (mosha 1-18 vjeç)

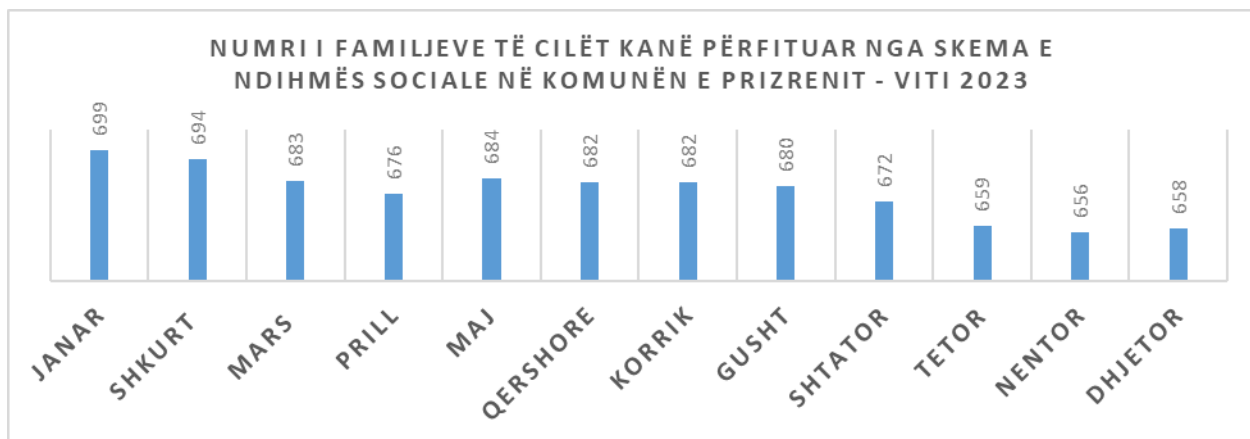

Numri i anëtarëve, të familjeve të cilët kanë përfitur nga skema sociale ishte 2300 (gjendja dhjetor 2023).

Graf nr 6 Numri i anëtarëve të familjeve të cilët kanë përfitur nga skema e ndihmës sociale – viti 2023

Grafiku nr 7 Trendi në muaj Numri i familjeve të cilat kanë përfitur nga skema sociale

2.3. Arsimimi

Procesi edukativo-arsimor në komunën e Prizrenit zhvillohet në objekte arsimore (çerdhe, objekte shkollore dhe objekte universitare publike dhe private , të ndërtuara në komunën e Prizrenit dhe atë në disa nivele, siç janë: niveli parashkollor në 5 çerdhe, fillor dhe i mesëm i ultë në 71 shkolle në funksion në 5 objekte shkollore , i mesëm i lartë, gjimnaze dhe profesionale në funksion , me gjithsej 90 Objekte shkollore , që nënkupton edhe stafin edukativo-arsimor prej 2286 mësimdhënësve, ndërsa të dhënat statistikore janë paraqitur në tabelat në vijim. Ndërsa shpërndarja e objekteve (ndërtesave) shkollore në tabela dhe harta.

Tabela nr. 13 Institucionet shkollore sipas niveleve dhe vitit në Komunën e Prizrenit

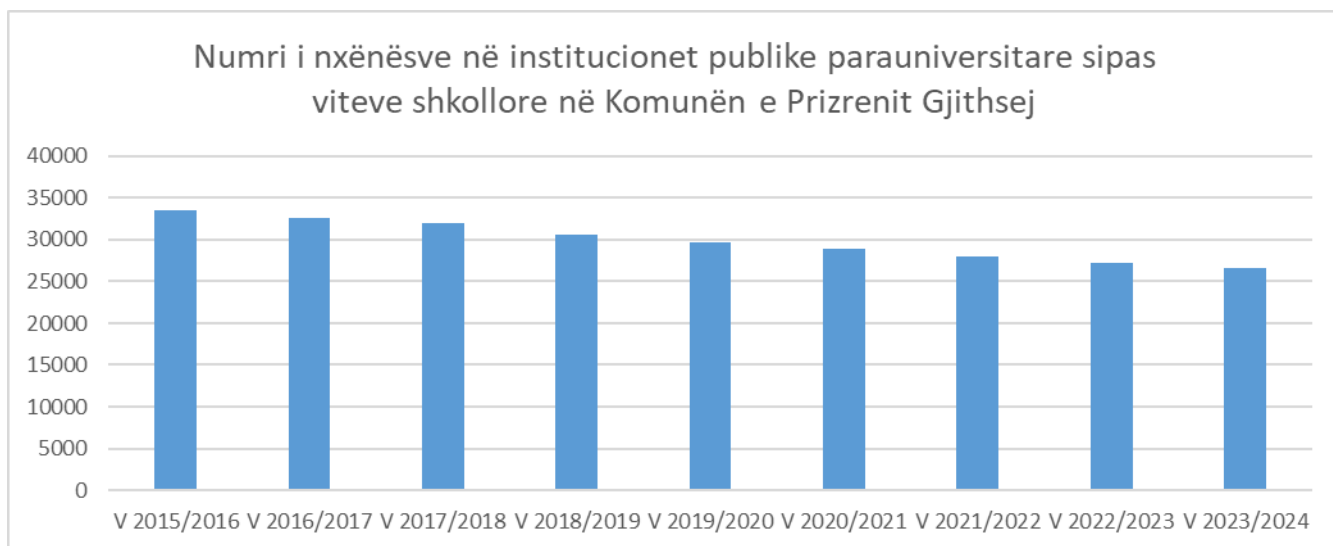
Institucionet shkollore sipas niveleve dhe vitit në Komunën e Prizrenit				
Viti shkollor	Parashkollor/çerdhe	Fillor dhe i mesëm i ulët	I mesëm i lartë	Gjithsej
2015/2016	-	72	14	86
2016/2017	-	71	14	85
2017/2018	-	70	16	86
2018/2019	-	70	16	86
2019/2020	-	70	16	86
2020/2021	-	69	15	84
2021/2022	1	70	15	86
2022/2023	1	72	18	91
2023/2024	1	71	18	90

Tabela nr 14 Numri i nxënësve në institucionet publike parauniversitare sipas viteve shkollore dhe gjinisë në Komunën e Prizrenit

Numri i nxënësve në institucionet publike parauniversitare sipas viteve shkollore dhe gjinisë në Komunën e Prizrenit			
Vitet	Meshkuj	Femra	Gjithsej
2015/2016	17481	16018	33499
2016/2017	16957	15615	32572
2017/2018	16592	15461	32053
2018/2019	15817	14856	30673
2019/2020	15340	14266	29606

2020/2021	14981	13973	28954
2021/2022	14523	13493	28016
2022/2023	13954	13202	27156
2023/2024	13563	12967	26530

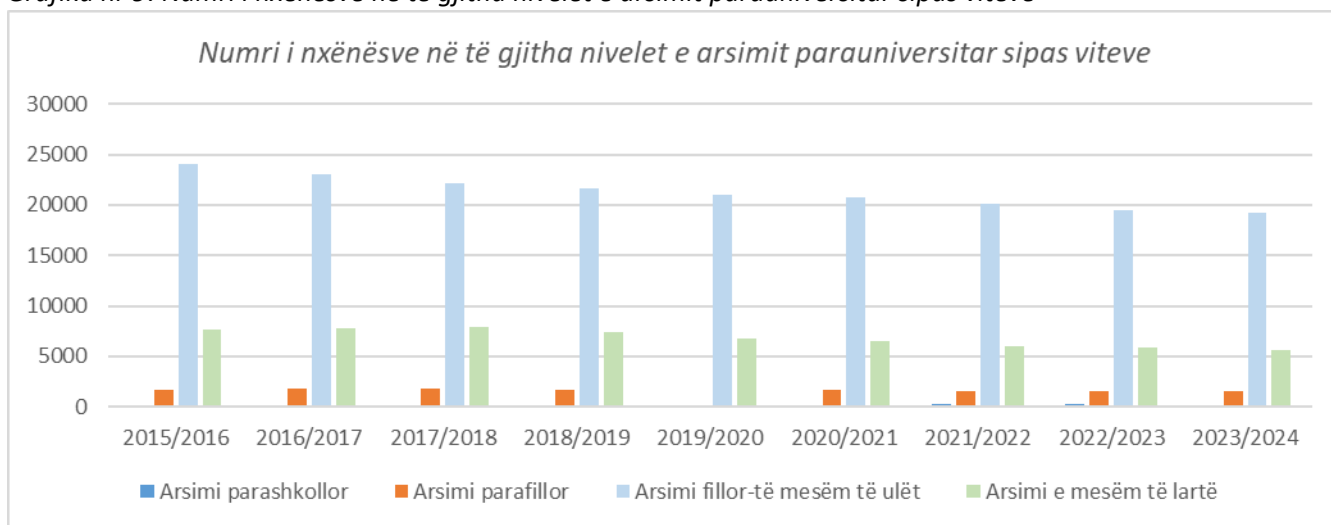
Grafiku nr 8 Numri i nxënësve në institucionet publike parauniversitare sipas viteve shkollore në komunën e Prizrenit.

Tab 15: Numri i nxënësve në të gjitha nivelet e arsimit parauniversitar sipas viteve

Numri i nxënësve në të gjitha nivelet e arsimit parauniversitar sipas viteve				
Vitet	Arsimi parashkollor	Arsimi parafillor	Arsimi fillor-të mesëm të ulët	Arsimi e mesëm të lartë
2015/2016	10	1739	24059	7691
2016/2017	10	1814	22985	7763
2017/2018	139	1808	22194	7912
2018/2019	14	1688	21607	7364
2019/2020	14	:	21044	6773
2020/2021	71	1694	20686	6503
2021/2022	270	1602	20101	6043
2022/2023	233	1612	19486	5825
2023/2024	168	1556	19163	5643

Grafiku nr 9. Numri i nxënësve në të gjitha nivelet e arsimit parauniversitar sipas viteve

Tab 16 Numri i fëmijëve sipas përkatësisë etnike në arsimin parauniversitar

	Shqiptar	Turq	Bosnjakë	Ashkalinjë	Romë	Egjiptianë	Goran	Tjeter	Gjithsej
Arsimi parashkollor	168								168
Arsimi parafillor	1313	105	88	16	33		1		1556
arsimin fillor dhe arsimin e mesëm të ulët	16293	973	1251	249	385	4		5	19160
arsimin e mesëm të lartë	4858	345	430	4	5			1	5643

Tabela 17. Numri i nxënësve në arsimin e mesëm të lartë

Shkolla profesionale			Gjimnaze			Gjithsej		
Meshkuj	Femra	Gjithsej	Meshkuj	Femra	Gjithsej	Meshkuj	Femra	Gjithsej
1970	1673	3643	790	1210	2000	2760	2883	5643

Tabela 18 Mësimdhënësit sipas niveleve 2023-2024

Mësimdhënësit sipas niveleve	Meshkuj	Femra	Gjithsej
Parashkollor	0	18	18
Paraf.fillor dhe i mesëm i ulët	663	1092	1755
I Mesëm i lartë	289	215	504

Të dhënat për institucionet edukative-arsimore private të licencuara nga MASHTI

Tab nr 19 Numri i fëmijëve në arsimin parashkollor dhe parafillor 2023- 2024

Parashkollor (0<5 vjeç)			Parafillor (5-< vjeç)			Gjithsej		
Meshkuj	Femra	Gjithsej	Meshkuj	Femra	Gjithsej	Meshkuj	Femra	Gjithsej
166	172	338	121	116	237	287	288	575

Tabela 20. Numri i nxënësve në arsimin fillor, të mesëm të ulët dhe të mesëm të lartë 2023-2024

Fillor/mesëm i ulët			I mesëm i lartë			Gjithsej		
Meshkuj	Femra	Gjithsej	Meshkuj	Femra	Gjithsej	Meshkuj	Femra	Gjithsej
757	654	1411	286	326	612	1043	980	2023

Numri i studentëve të regjistruar në nivelin bachelor në vitin akademik 2023/2024, Universiteti i Prizrenit "Ukshin Hoti" janë ne total 983 student prej tyre 644 ferma dhe 339 meshkuj . Ndersa ne nivelin Master janë te regjistruar 132 Student prej tyre 66 femra dhe 66 meshkuj.

Harta nr 9 Organizimi i procesit mësimor sipas tipit të shkollave , aneksi i hartave, faqe 10, Burimi i të dhënave, Digjitalizim nga ortofotot, Gjeoportali kombëtar).

2.3.1. Identifikimi i rreziqeve

Ekzistojnë rreth 90 objekte shkollore që frekuentojnë në këto objekteve shkollore, në arsimin parauniversitar të cilave shumica ju mungojnë shkallët emergjente për evakuim të nxënësve, ku në raste të fatkeqësive natyrore apo fatkeqësive tjera, ku mungojnë edhe shenjëzimet themelore informuese për nxënësit dhe mësimdhënësit, në rast të çfaqjes së nevojës për evakuim emergjent, ku mungojnë pajisjet për mbrojtje nga zjarri dhe fatkeqësi tjera si dhe edukimi bazik për reagim emergjent.

2.3.2. Rekomandime :

Për zvogëlimin e fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive tjera si zjarri, vërshimet etj. në objektet arsimore rekomandohet që të pajisen të gjitha shkollat:

- Pajisja me shkallë evakuimi për të gjitha objektet me 2 ose më tepër etazha;
- Pajisja me aparate kundër zjarrit, veshje mbrojtëse dhe vegla tjera për raste të fatkeqësive natyrore;
- Pajisja e objekteve me sinjalistikë për lajmërim të zjarrit dhe fatkeqësi tjera ;
- Pajisja e objekteve me shenjëzime informuese;
- Pajisja me planin e evakuimit për rastet e fatkeqësive, etj. ;

KREU I III-të

3. TË MIRAT MATERIALE, KULTURORE DHE TË MJEDISIT

3.1. Trashëgimia kulturore

Territori i Kosovës ka një rezervë të rëndësishme të trashëgimisë kulturore ndër shekuj, në këtë rast nuk bënë përjashtim as Komuna e Prizrenit sa i përket trashëgimisë kulturore material dhe jo-materiale. Gjatë tërë historisë etniciteti lokal në përbërje të ndryshme, me kultura dhe besime fetare të ndryshme, me veqantitë-dallimet e tyre, ata kanë bashkë-jetuar por edhe kanë pasur dallime dhe kanë krijuar veqantitë kulturore në lokalitete përkatëse. Këto civilizime kanë lënë mbrapa një numër të konsiderueshëm të monumenteve që nga kohët e lashtësisë e deri në kohët modern. Në shumëllojshmërinë e vet kjo trashëgimi kulturore përfshinë objekte të trashëgimisë arkitekturale, arkeologjike, peizazh kulturor, etj. Si në pjesën tjetër të Kosovës, ashtu edhe në qytetin e Prizrenit trashëgimia kulturore (monumentet e trashëguara) mund të ndahet në tri periudha të ndryshme kohore: bizantine (ortodokse), monumente islamike dhe arkitektura vernakulare (lokacionet tradicionale, tregjet dhe qendrat urbane historike). Mbrojtja, ruajtja, restaurimi dhe mirëmbajtja e kësaj trashëgimie është kërkesë dhe nevojë imediate e kohës edhe për komunën tonë.

Trashëgimia kulturore dhe natyrore ka një rëndësi të madhe ekonomike, me mundësi të zhvillimit të turizmit që është një faktor kyç për zhvillimin e vendit dhe atë lokal. Njëkohësisht konsiderohet potencial për zhvillime dhe integrim të qëndrueshëm shoqëror ekonomik, në vend, rajon dhe me gjerë.

Më poshtë janë listuar asete të trashëgimisë natyrore dhe arkeologjike si dhe arkitekturale nën mbrojtje: LISTA E TRASHËGIMISË KULTURORE PËR MBROJTJE TË PERKOHSHME (2023-2024)

Tab nr 21, Kategoria: Trashëgimia arkeologjike /A. Nenkategoria: Monument/Ansambel

Emërtimi	Periudha	Vendi/Komuna	Statusi
Ura e vjetër e gurit në Prizren	Antikë, Mesjetë	Prizren	
Kisha e Shën Spasit (Shëlbuesit)	Mesjetë	Prizren	
Ura e vjetër e gurit në grykën e Lumbardhit (Bistricës)	Mesjetë	Prizren	
Kisha e Shën Nikollës –Tutiqëve	Mesjetë	Prizren	
Kisha e Shën Gjorgje Runoviqit	Mesjetë	Prizren	
Kisha e Shën Dielës – Dëftimi i Shën Mërisë	Mesjetë	Prizren	
Kisha e Shën Nikollës	Mesjetë	Prizren	
Kishë murgjish të Shën Nikollës në grykën e Bistricës	Mesjetë	Prizren	
Kisha e Nikollës në Shenjtë	Mesjetë	Sredskë, Prizren	Mbrojtur
Kisha e Virgjëreshës së Shenjtë	Mesjetë	Sredskë, Prizren	

Kisha e Shën Gjergjit	Mesjetë	Sredskë, Prizren	Zonë e Veçantë e Mbrojtur
Kisha e Nikollës së Shenjtë	Mesjetë	Bogoshevcë, Prizren	Zonë e Veçantë e Mbrojtur
Kisha e Apostujve të Shenjtë (ose Premtit të Shenjtë)	Mesjetë	Mushnikovë, Prizren	Zonë e Veçantë e Mbrojtur
Kisha e Nikollës së Shejntë	Mesjetë	Mushnikovë, Prizren	Zonë e Veçantë e Mbrojtur
Kisha e Nikollës së Shejntë,	Mesjetë	Drajciq, Prizren	Zonë e Veçantë e Mbrojtur
Kisha e Shën Mërisë me koleksionin e 7 ikonave në Pllanjan	Mesjetë	Pllanjan, Prizren	
Kisha e Shën Ilisë me 11 ikona në Llokvicë	Mesjetë	Llokvicë, Prizren	
Kisha e Shën Nikollës në Lubizhdë	Mesjetë	Lubizhdë, Prizren	

Tab nr 22 , A - Nenkategoria: Lokalitet Arkeologjik / Rezervate

Manastiri i i Arkangjelit të Shenjtë	Mesjetë	Prizren	Zonë e Veçantë e mbrojtur
Qyteti i Epërm (Vishegrad)	Mesjetë	Prizren	
Kisha e Shën Gjergjit	Mesjetë	Gornjasellë, Prizren	Zonë e Veçantë e mbrojtur
Gërmadhat e murgores dhe manastirit të Shën Pjetrit në Kabash	Mesjetë	Kabash, Prizren	
Mbetjet e përgut mesjetar	Mesjetë	Kabash, Prizren	
Rrënojat e kishës varrezore në Quvik	Mesjetë	Kabash, Prizren	
Manastiri i Kryeengjuve	Mesjetë	Jabllanicë, Prizren	
Qyteti i Epërm(Vishegrad) –gërmadhat e kështjellës së epërme	Mesjetë	Jabllanicë, Prizren	
Manastiri i Markut të Shenjtë	Mesjetë	Korishë, Prizren	Zonë e Veçantë e mbrojtur
Vetmia e Petrit të Shenjtë	Mesjetë	Korishë, Prizren	Zonë e Veçantë e mbrojtur
Rrënojat e kishës së Shën Nikollës	Mesjetë	Korishë, Prizren	
Rrënoja e kishës dhe të mureve në Korishë	Mesjetë	Korishë, Prizren	
Tumat Ilire dhe lokaliteti arkeologjik i periudhës romake	Parahistori, Romake	Korishë, Prizren	
Guri i murgjeve –mbetjet e kishës murgore	Mesjetë	Bilushë, Prizren	
Nekropola tumulare në Romajë	Parahistori	Romajë, Prizren	
Rrënojat e kishës me varre të vjetra	Mesjetë	Shpinadi, Prizren	
Gërmadhat e kishës Muzhiqan	Mesjetë	Muzhiqan, Prizren	
Tumat Ilire (Livadhet e Mëdhaja)	Parahistori	Kuzhnin, Prizren	
Lokaliteti Romak në Poslishtë: Villa Rustica Statio Mansio	Romake	Poslishtë, Prizren	
Lokaliteti arkeologjik shumëstresor në Vlashnje	Parahistori, shumëstresore	Vlashnje, Prizren	
Pikturimet shkëmbore te Guva e Mrrizit (Unike në Kosovë)	Parahistori	Murradem, Prizren	
Lokaliteti arkeologjik romak në Piranë (Arat Qeremide)	Romake	Piranë, Prizren	

Tabela nr. 23 Asetet e trashëgimisë kulturore – Arkitekturore

Shtëpia e Musa Shehzades	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e Shuaip Spahiut	Shek. XIX	Prizren
Nishani i Suziut	Shek. XVI	Prizren
Përmendore mbivarrore e Emin Pashës	Shek. XIX	Prizren

Shtëpia e familjes Grazhdo dhe Bilurdagu	Shek. XIX	Prizren
Teqja Halveti	Shek. XIX	Prizren
Xhamia e Mehmed Pashës	Shek. XVI	Prizren
Kompleksi i Mahallës së Marashit	Shek. XVIII - XIX	Prizren
Kulla e Sahatit - Muzeu Arkeologjik	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e familjes Shehu	Shek. XVIII	Prizren
Xhamia e Kukli Mehmed Beut	1531	Prizren
Minarja e Xhamisë Evrenos Jakup Beut	Shek. XVI	Prizren
Teqja e Kaderive - Rezaki	Shek. XVI	Prizren
Kroi i Esma Hanemit	Shek. XX	Prizren
Kroi i Destan Kabashit	Shek. XX	Prizren
Kompleksi Monumental i Lidhjes Shqiptare të Prizrenit	Shek. XIX	Prizren
Kroi i Beledijes	Shek. XX	Prizren
Kërëk xhamia – Namazxhah	1455	Prizren
Xhamia e Emin Pashës	1831	Prizren
Shkolla e mesme Ryzhdie	Shek. XIX	Prizren
Xhamia e Sejdi Beut	Shek. XVII	Prizren
Xhamia e Iljaz Kukës	Shek. XVI	Prizren
Xhamia e Çatip Sinanit - Levisha	Shek. XIX	Prizren
Xhamia e Suziut	1513	Prizren
Xhamia e Terzi mahallës	Shek. XVIII	Prizren
Xhamia e Terxhyman Iskenderit	Shek. XIX	Prizren
Xhamia e Haxhi Ramadanit	Shek. XIX	Prizren
Xhamia e Ahmed Beut	Shek. XIX	Prizren
Xhamia e Qohaxhi Mahmudit	Shek. XIX (XX)	Prizren
Xhamia e Sejdi beut në mahallën e Kurillës	Shek. XVII	Prizren
Xhamia e Xhafer Efendiut	Shek. XVI (XXI)	Prizren
Xhamia - Mezxhid	Shek. XX	Prizren
Xhamia e Haxhi Kasëmit	Shek. XVII	Prizren
Kisha e Shën Gjergjit (Sinodale)	Shek. XIX	Prizren
Kisha e Shën Pantelemonit	Shek. XIX	Prizren
Shkolla ortodokse për priftërinjë "Kirili dhe Metodit të Shenjët"	Shek. XIX - XX	Prizren
Kompleksi i rezidencës Episkopike	Shek. XIX - XX	Prizren
Kompleksi i Kishës Katolike Zonja Ndihmëtare	Shek. XIX - XX	Prizren
Teqja e Rufaive	Shek. XIX	Prizren
Teqja e Kaderive - Zingjirli	Shek. XVII	Prizren
Kompleksi i Karabashit	Shek. XIX	Prizren
Tyrbja e Tezqir babës	Shek. XIX	Prizren
Tyrbja e Dallgën babës	Shek. XIX	Prizren
Tyrbja e Musa Efendiut	Shek. XVI	Prizren
Kompleksi i Teqes Sinani	Shek. XVII	Prizren
Tyrbja e Kalendar babës	Shek. XVI	Prizren
Medresja e Sinan Pashës	Shek. XIX	Prizren
Kroi i Shatërvanit	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e Adem Agë Gjonit	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e familjes Fishekçiu	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e familjes Pomaku	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e familjes Myftiu	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e Ymer Prizrenit	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e Vahid Destan Kabashit	Shek. XIX	Prizren

Shtëpia e Destan Kabashit	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia Shani Efendiut	Shek. XIX	Prizren
Selamllëku i Shani Efendiut	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e Ismet Sokolit	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e familjes Rekathati	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e famoljes Kirajtanit	Shek. XIX	Prizren
Islahana e vjetër	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e familjes Arapi	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e Jonuz Agallarit	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e familjes Okqaboll	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e Zija Beut	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e familjes Shpejti	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e familjes Mijiq	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e familjes Paçarizi	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e familjes Perolli	Shek. XIX	Prizren
Ndërtesa e Kuvendit të vjetër - Beledije	Shek. XIX	Prizren
Xhamia e Myderiz Ali Efendiut	Shek. XVI	Prizren
Tabakhane	Shek. XVI	Prizren
Kompleksi Nënkalaja, Pantelija dhe Potok mahalla	Shek. XIX-XX	Prizren
Kino Lumbardhi	Shek. XX	Prizren
Kinemaja e Parë e qytetit	Shek. XIX	Prizren
Gjimnazi Gjon Buzuku	Shek. XX	Prizren
Kazerma e vjetër - Internati	Shek. XIX	Prizren
Stacioni i trenit	Shek. XX	Prizren
Konsulata Austriake	Shek. XIX	Prizren
Ndërtesa e Armatës	Shek. XX	Prizren
Hani dhe Nallbani i familjes Kovaç *	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e Shemsidin Fishekqiu	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e Familjes Shukriu	Shek. XIX	Prizren
Posta e parë e qytetit	Shek. XX	Prizren
Trafot elektrike në Prizren	Shek. XX	Prizren
Kroi i Binbashit	Shek. XIX	Prizren
Kroi i Qoragës	Shek. XIX	Prizren
Mulliri në Tabakhane	Shek. XX	Prizren
Teqja e Melamive	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e familjes Bërlajolli	Shek. XX	Prizren
Shtëpia e Xhemajli Ereneit	Shek. XIX	Prizren
Shtëpia e Familjës Kabashi(Hapqiu)	Shek. XIX	Prizren
Kompleks banimi i familjes Drini	shek XIX	Prizren
Kompleks banimi i familjes Xhejshylmedine	Shek XIX	Prizren
Kompleks banimi i familjes Hadro	Shek XIX	Prizren
Ndërtesa e SHKA Agimi	Shek.XX	Prizren
Kompleks banimi i familjes Kajmakçi	Shek. XIX-XX	Prizren
Shtëpia e familjes Gjonaj	Shek.XIX	Prizren
Shtëpia e familjes Ukallo	Shek.XIX	Prizren
Kompleksi I Sarajit të vjetër	Shek. XIX-XX	Prizren
Ish Hotel Selaniku - Strehimorja e Grave	Shek. XIX-XX	Prizren
Ish Hotel Sumadija - Qendra Kulturore Hebraike	Shek.XX	Prizren
Shtëpia e familjes Rada	Shek.XIX	Prizren
Kulla e Sahatit e Mahmud Pashës	Shek. XIX	Mamushë, Prizren
Mulliri i Rexhep Shatrit	Shek. XIX	Dedaj, Prizren

Tabela nr 24 Fushat e konservimit arkitekturor

Qendra historike e Prizrenit	Prizren
Fshati Zym	Zym Prizren

Është bërë lista e objekteve të trashëgimisë kulturore të Komunës së Prizrenit për marrjen nën mbrojtje të ligjit nga Instituti për Ruajtjen e Monumenteve të Kosovës. Komuna e Prizrenit ka një thesar të çmuar të trashëgimisë kulturore, siç janë: Fushat e konservimit arkitekturor, Trashegimia arkeologjike, monumentet e natyres etj. Kalaja e Prizrenit është lokacioni më i rëndësishëm arkeologjik në Komunë dhe përcakton karakteristikat monumentale të Prizrenit sidomos nga shekujt 11-14. Në Romajë dhe Kushnin ndodhen grumbuj gurësh që datojnë nga periudha parahistorike. Edhe në Korishë, Nashec dhe Vlashnje gjenden mbetjet arkeologjike të fortifikatave. Numri i përgjithshëm i lokacioneve arkeologjike në Prizren është 24 dhe ato paraqesin shembujt e monumenteve antike dhe trashëgimisë arkeologjike që datojnë nga shekulli 1 deri në shekullin 14 të erës sonë.

Figura 1: Prizreni dhe Kalaja

Sipas klasifikimit të monumenteve arkitektonike, në Komunën e Prizrenit ndodhen 50 objekte publike që shfrytëzohen ose janë pronë publike shtetërore e Komunës së Prizrenit. Këtu hyjnë 5 objekte arsimore, 3 objekte të ambasadave, dhe një objekt shëndetësor që njihen si monumente arkitektonike në Prizren. Objektet tjera publike përfshijnë mullinjtë, krojet publike dhe objektet administrative. Si monumente me vlerë arkitektonike janë regjistruar edhe hidrocentrali, ndërtesa e vjetër e postës dhe ura e gurit në qendër të qytetit. Në pjesën rurale të Komunës ka 24 objekte të regjistruara si monumente.

Qyteti i Prizrenit ka 66 objekte civile që shfaqin karakteristika tradicionale arkitektonike që shfrytëzohen nga banorët e saj. Pos këtyre objekteve, janë edhe 14 të tjera që ndodhen në fshatrat e Prizrenit. Të gjitha lokacionet urbane dhe komplekset që janë regjistruar si tërësi e objekteve ndodhen në qytetin e Prizrenit. Thelbi i zonës së mbrojtur urbane të Prizrenit, që ka një plan urban të ruajtjes, (e përfunduar më 2007 dhe aprovuar më 2008) ka lokacione të ndryshme në listën e saj si p.sh. Muzeu i Lidhjes së Prizrenit, sheshi i Shatërvanit, Marashi dhe kompleksi i Nënklasë. Duhet cekur edhe lokacionet tjera urbane të mbrojtura si sheshi i Karabashit, i gjimnazit Gjon Buzuku, dhe kompleksi i teqesë Sinani.

Tabela 25: Inventari i trashëgimisë kulturore në Komunën e Prizrenit

Nr.	Objekti	Prizren
1.	Xhami	46
2.	Namazxhah	1
3.	Medrese	6
4.	Ruzhdije	1
5.	Bibliotekë	1
6.	Nishan	2
7.	Teqe	12
8.	Tyrbe	19
9.	Kisha ortodokse	26/10
10.	Manastire	2
11.	Kisha katolike	3/2
12.	Ipeshk varreza	5
13.	Ark. e banimit	118
14.	Objektet publike	41
15.	Mulli	4
16.	Valavicë	
17.	Hambar	1
18.	Lok. Arkeologjike	30
Gjithsej:		330

Tabela 26, Numri i objekteve të trashëgimisë kulturore në Prizren

	Objektet civile	Objektet publike	Objektet fetare	Komplekset dhe zonat urbane	Lokacionet arkeologjike	Totali
Qyteti i Prizrenit	66	26	44	7	2	145
Fshatrat	14	24	86	0	22	146
Totali	80	50	130	7	24	291

Figura 2. Hamami Gazi Mehmet Pasha dhe rrethina e saj

Figura 3 Xhamia e Sinan Pashës

Figura 4: Kisha e Shën Premtes

Figura 5: Kisha e Shën Shpëtimtarit

Figura 6. Katedralja e Shën Gjonit

Janë evidentuar dhe kategorizuar edhe 74 objekte me karakteristika të theksuara të arkitekturës folklorike si: ura, rrugë, kroje, shtëpi, kanale dhe zona, Për ruajtjen, kultivimin dhe prezantimin e vlerave të trashëgimisë së kulturës materiale e shpirtërore, në qytetin e Prizrenit, funksionojnë dhe bashkëveprojnë mes veti, një varg institucionesh kulturore, siç janë:

- Shtëpia e Kulturës me bibliotekat për fëmijë e të rritur,
- Instituti për Mbrojtjen e Monumenteve të Kulturës, në kuadër të cilit janë: Muzeu Arkeologjik, Muzeu i Hidroelektroekonomisë, Kompleksi Memorial i Lidhjes Shqiptare të Prizrenit (me Muzeun Historik, Sektorin Etnografik, Galerinë e Arteve dhe Bibliotekën),
- Arkivi Historik Regjional,
- Kinema “Lumëbardhi” me kopshtin veror për projektim të filmave nën qiellin e hapur,
- Dhjetëra SHKA-amatore,
- Klubi i Letrarëve, Shoqata e Piktorëve dhe OJQ të involvuara në sferën e kulturës.

Disa nga këto subjekte kryejnë punë nga fushë veprimtaria e tyre, në mbrojtjen e objekteve të rëndësishë së veçantë të trashëgimisë së kulturës materiale siç janë: Kompleksi “KALAJA” dhe “MARASHI” objektet fetare e sakrale të konfesionit mysliman, katolik dhe ortodoks, veprat e artit, si: ura, banja publike, etj dhe shtëpi me vlera të theksuara të arkitekturës folklorike.

Harta nr 10 Asetet e trashëgimisë kulturore, aneksi i hartave, faqe 11, Burimi i të dhënave; Ministria e Kulturës , rinisë dhe sportit , https://www.mkrs-ks.org/repository/docs/5123-02-1_lista_total_shqip.pdf

Harta nr 11 Trashëgimia kulturore dhe natyrore, aneksi i hartave, faqe 12, Burimi i të dhënave – Harta Zonale e komunës së Prizrenit, <https://kk.rks-gov.net/prizren/urbanizem/harta-zonale-draft/>

Harta nr. 12 Zonë turistike me interes të veçantë, aneksi i hartave, faqe 13, Burimi i të dhënave për Zonën e veçantë të mbrojtur – Harta Zonale e komunës së Prizrenit, <https://kk.rks-gov.net/prizren/urbanizem/harta-zonale-draft/>

3.2. PARQET NACIONALE DHE REZERVATET

3.2.1. Parqet natyrore dhe rezervatet

Parku Nacional “Malet e Sharrit” me një sipërfaqe prej 19.500 ha karakterizohet me lloje të shumta relikte dhe endemike të florës, vegjetacionit dhe faunës. Pastaj kemi rezervatet e natyrës si:

- Popovo Prase - me sipërfaqe prej 30 ha, një rezervat bimor me përbërje të pastër të munikës-arnenit (Pinus Heldreichi);
- Oshlaku - me sipërfaqe prej 20 ha, një rezervat bimor me përbërje të pastër të munikës-arnenit (Pinus Heldreichi) dhe i disa bimëve endemike;
- Golemi Bor – me sipërfaqe prej 35 ha, rezervat bimor i llojit të Molikës dhe i disa shpendëve këngëtarë;
- Gryka e Lumëbardhit – me një sipërfaqe prej 200 ha, një monument natyror me karakter hidrologjik dhe peizazhor;
- Rrapi në Marash (Platanus Orientalis) - një monument natyre me karakter botanik, edukativ, shkencor dhe edukativ;
- Vidhi fushor (Ulmus Campestris) në fsh. Lukinaj - ish monumenti natyror me karakter botanik.

Harta nr.13 parku nacional “Mali Sharr” në Komunën e Prizrenit aneksi i hartave, faqe 14, Burimi i të dhënave për Parkun kombëtar “Sharri” – Harta Zonale e komunës së Prizrenit, <https://kk.rks-gov.net/prizren/urbanizem/harta-zonale-draft/>

3.2.2. Sipërfaqet pyjore

Pyjet në komunën e Prizrenit kanë sipërfaqe prej 8,500 ha ku hyjnë pyjet e dendura dhe ato me intensitet më të ulët që janë vetëm 13 % e komunës . Rregjioni i Hasit ka më së shumti pyje në Komunën e Prizrenit. Një sasi e madhe e pyjeve të dendura gjendet në veri të Maleve të Pashtrikut në kufi të Kushninin dhe të Lubizhdës së Hasit. Pjesa tjetër e Hasit është e mbuluar me shkure. Në malet e Sharrit gjenden pyjet e densitetit të ultë ndërsa pyjet më të dendura janë në pjesët më të larta malore.

Tabela nr. 27 Sipërfaqet pyjore dhe karakteristikat vegjetative

Lloji	Sipërfaqja (ha)	Përqindja (%)
Shkuret	11,578	18.15
E dendur	4,473	7.01
Dendësia e ultë	3,995	6.26
Totali	20,047	31.43

Parku Nacional “Malet e Sharrit” me një sipërfaqe prej 19.500 ha karakterizohet me lloje të shumta relikte dhe endemike të florës, vegjetacionit dhe faunës. Pyjet në komunën e Prizrenit kanë sipërfaqe prej **20046** ha, ku hyjnë pyjet e dendura dhe ato me intensitet më të ulët që janë vetëm 31.1 % e komunës. Një sasi e madhe e pyjeve të dendura gjendet në pjesën perëndimore dhe lindore të komunës. Kjo zonë paraqet hapësira pyjore ku periudha e rotacionit të një brezi pemësh është më e gjatë se 50 vjet pas së cilës pylli rigjenerohet natyrshëm ose artificialisht (me mbjellje ose mbirje fare). Në komunën e Prizrenit duke pasur parasysh shkallën e rritjes së rrezikut nga zjarret në pyje gjatë këtyre viteve të fundit duhet të merren masa për mbrojtje nga zjarri pasi që është rrezik permanent shkatërrimi i florës dhe faunës.

Harta nr.14 Shtrirja e pyjeve në Komunën e Prizrenit , aneksi i hartave, faqe 15, Burimi i të dhënave për sipërfaqet me Pyje , Digjitalizim nga Ortofotot, Gjeoportali kombëtar).

3.2.3. Zonat e mbrojtura dhe trashëgimia natyrore

Përpos begative të tjera në territorin e Komunës së Prizrenit karakterizohet me lloje të shumta relikte dhe endemike të florës, vegjetacionit dhe faunës. Trashëgimia natyrore ka një rëndësi të madhe ekonomike, me mundësi të zhvillimit të turizmit që është një faktor me rëndësi për zhvillimin e vendit. Humbja e trashëgimisë natyrore është çështje e rëndësisë jetike për të gjithë. Shkaktarët janë të ndryshëm si: ndërtimet kaotike në afërsi të zonave me trashëgimi natyrore, prerjet e pakontrolluara të pyjeve, erozioni, shkatërrimi i monumenteve të natyrës me vlera, ndotja e zonave kryesisht turistike, e të gjitha këto si pasojë e mos efikasitetit të organeve menaxhuese për mbrojtje të trashëgimisë natyrore në pajtim me kriteret ligjore dhe standardet e përcaktuara vendore e ndërkombëtare si dhe vetëdija e ulët e popullatës për ruajtjen e zonave të mbrojtura si potencial i zhvillimit të turizmit dhe ekonomisë së vendit. Në mesin e zonave të identifikuara është edhe zona “Qendra historike e Prizrenit”, si pjesë kryesore e qytetit, me specifika të veçanta krahas zonave tjera, sepse në vete përmban monumente të trashëgimisë fetare dhe kulturore të komuniteteve të ndryshme, që jetojnë në qytetin e Prizrenit . (Plani Hapësinor i Kosovës, 2010).

https://mmphi.rks-gov.net/MMPHIFolder/DivisionDocs/2022_55743870-1cda-4ea5-8e8d-796ae64b7766.pdf

Duke konsideruar ruajtjen e resurseve dhe mbrojtjen e trashëgimisë natyrore si qëllim të zhvillimit hapësinor, ky aspekt ka për qëllim arritjen e zhvillimit të qëndrueshëm mjedisor, të zhvillimit të kontrolluar hapësinor, mbrojtjen dhe respektimin e resurseve, të trashëgimisë natyrore dhe kulturore dhe duke u bazuar në gjendjen ekzistuese e cila thekson çështjet e:

- humbjes së tokës kualitative bujqësore;
- shkallën e lartë të ndotjes mjedisore;
- shfrytëzimin jo-racional të resurseve dhe zgjerimin e pakontrolluar të vendbanimeve
- Rritja e pakontrolluar e vendbanimeve (alarmante).
- Çasja ndaj zgjidhjeve të ardhshme duhet të përbëhet nga veprimet e koncentruara për ruajtjen e burimeve natyrore dhe ambientale.

Në Kosovë ndodhen 75 zona të mbrojtura natyrore me 46.437 ha (4.25% e territorit të Kosovës). Në Prizren ndodhen tre rezervate natyrore: Maja e Arnetit, Oshljaku dhe Pisha e madhe me përbërje të pastër të munikës-arnenit (*Pinus Heldreichi*); Hapësira më e madhe e mbrojtur është Parku Nacional “Malet e Sharrit” që ndodhet në Komunën e Prizrenit. Malet e Sharrit ndodhen në Kosovë dhe Maqedoni dhe ka një sipërfaqe prej 1600 km². pjesa veriore e Maleve të Sharrit i takon Kosovës me një sipërfaqe prej 1100 km². Në vitin 1986, disa pjesë të Maleve të Sharrit janë shpallur si Park Nacional. Parku është në rrezik të madh nga ndotja dhe degradimi i mjedisit si rezultat i përdorimit joracional të burimeve natyrore, si dhe prerja ilegale e pyjeve dhe niveli i lartë i erozionit (Parku Nacional “Malet e Sharrit” – Plani Hapësinor Zhillimor 2007). Parku Nacional “Malet e Sharrit” dallojnë me vlera botanike, shtazore, ekologjike, turistike, rekreacionale, sportive edukative dhe kulturore. Parku është aq i pasur me biodiversitet dhe përfaqëson një thesar të llojeve bimore ku disa prej tyre janë endemike, të rralla ose të rrezikuara nga shfarosja. Në Parkun Nacional “Malet e Sharrit” ndodhen 4 rezervate të mbrojtura natyrore: Maja e Arnetit, Oshljaku dhe Pisha e madhe në Komunën e Prizrenit dhe Rusenica në komunën e Therandës ku jeton rrëqebulli i Ballkanit.

Tabela 28. Zonat e mbrojtura natyrore në Kosovë dhe Prizren

Emri	Kosova		Prizreni	
	Nr i hapësirave	Sipërfaqja – ha	Nr i hapësirave	Sipërfaqja – ha
Rezervat natyror	11	847	3	65
Park Nacional	1	39 000	1	19 500 (*)
Monument natyror	59	4 874	3	
Park rajonal	2	1 681	0	
Park pyjor	2		0	

Harta 15 : Harta: Pozita e PN “Mali Sharr” në Kosovë dhe rajon aneksi i hartave, faqe 16, Burimi i të dhënave - Burimi IPH. Parku Kombëtar “Sharri” – Plani Hapësinor

3.2.4. Menaxhimi i zonave të mbrojtura

Parku Nacional "Sharri: është i shpallur që në vitin 1986 me ligj sipas të cilit sipërfaqja e Parkut është 390km² ose 35,4% nga sipërfaqja e përgjithshme e maleve të Sharrit që shtrihen në territorin e Kosovës. Kjo përbën 3.58% të sipërfaqes së përgjithshme të territorit të Republikës së Kosovës. Ndërsa komuna e Prizrenit merr pjesë me 41 % (ose rreth 9200 ha) në sipërfaqen e përgjithshme të parkut. Parku Nacional „Mali Sharr“ është shpallur për të mbrojtur biodiversitetin bimor dhe shtazor sikurse edhe bukuritë e peizazheve natyrore të pyjeve, majave të maleve, lumenjve dhe liqeneve malor. Biodiversiteti i malit Sharr ka karakteristika të Ballkanit dhe Mesdheut duke e bërë atë të pasur në florë e faunë në kuptimin e llojeve endemike e të rralla.

Menaxhimi i Parkut Nacional Sharr, që ndodhet në rajonin e Sharrit në komunën e Prizrenit, është një proces kompleks që ka si qëllim ruajtjen e biodiversitetit, mbrojtjen e ekosistemeve dhe promovimin e zhvillimit të qëndrueshëm. Menaxhimi efektiv i Parkut Nacional Sharr është thelbësor për ruajtjen e biodiversitetit dhe për zhvillimin e një kulture që e respekton natyrën. Përmes një qasjeje të koordinuar

dhe gjithëpërfshirëse, mund të sigurohet një balancim mes mbrojtjes dhe përdorimit të qëndrueshëm të resurseve natyrore.

Disa nga aspektet kryesore të menaxhimit të këtij parku përfshijnë:

1. Planifikimi i Menaxhimit - Është hartuar plani i detajuar që përcakton objektivat e ruajtjes dhe përdorimit të burimeve. Identifikimi i zonave me rëndësi të veçantë ekologjike dhe kulturore.
2. Monitorimi i Biodiversitetit- Vlerësimi i llojeve të florës dhe faunës, si dhe mbrojtja e specieve të rrezikuara. Kryerja e studimeve për të përcaktuar shëndetin e ekosistemeve.
3. Edukimi dhe Angazhimi i Komunitetit - Organizimi i aktiviteteve edukative për vizitorët dhe komunitetet lokale mbi rëndësinë e mbrojtjes së natyrës. Inkurajimi i pjesëmarrjes së komunitetit në aktivitete të menaxhimit dhe mbrojtjes.
4. Zhvillimi i Qëndrueshëm - Promovimi i turizmit të qëndrueshëm që respekton natyrën dhe ndihmon ekonominë lokale. Rregullimi i aktiviteteve si ndërtimi, bujqësia dhe djegia e pyjeve për të minimizuar ndikimet negative.
5. Politikat dhe Ligjet -Zbatimi i legjislacionit për mbrojtjen e natyrës dhe monitorimi i respektimit të këtyre rregullave. Bashkëpunimi me organizata ndërkombëtare për ruajtjen e biodiversitetit.
6. Infrastruktura dhe Shërbimet për Vizitorët - Krijimi i rrugëve dhe infrastrukturës së nevojshme për vizitorët, duke siguruar që ato të jenë të qëndrueshme dhe të kenë ndikim minimal në natyrë.

3.3. Bujqësia

3.3.1 Zonat e prodhimtarisë bujqësore

Bujqësia është një nga veprimtaritë kyçe në këtë trevë mirëpo, sipas regjistrimit të ekonomive familjare (2011), me pak se 5 % të të punësuarve janë të punësuar në sektorin e bujqësisë. Bujqësia, në sektorin privat është e zhvilluar kryesisht në formë të bujqësisë familjare, fermave për jetesë dhe tokave të vogla private bujqësore, ku viteve të fundit sektorit të bujqësisë është duke iu kushtuar vëmendje më e shtuar si nga institucionet qeveritare ashtu edhe nga ato komunale, me subvencione, ndërtim të kanaleve për ujitje dhe aplikimit të masave intensive agro-teknike. Pjesa më e madhe e koncentrimit bujqësorë-agrar është në zonat e tokës bujqësore pjesën veriore të komunës së Prizrenit (sipërfaqet e rrafshëta) duke rritur prodhimtarin e produkteve të Perime në fushë të Hapur, Miser, Grure etj.

Komuna e Prizrenit është e njohur me përpunimin e qumështit dhe prodhimin e produkteve prej qumështit. Prodhimet e qumështit, në veçanti djathi i freskët i njohur si “Djathi i Sharrit”, është i njohur në përmasa ndërkombëtare.

3.3.1.1. Zhvillimi bujqësor dhe rural

Zhvillimi i sektorit të bujqësisë për Komunën e Prizrenit ka rëndësi të veçantë, si në aspektin e përmirësimit të bilancit tregtar, uljes së papunësisë, sigurisë së produkteve ushqimore, mbrojtjes së ambientit dhe përmirësimit të jetës së qytetarëve në përgjithësi. Si rezultat i mbështetjes së këtij sektori të ardhurat neto për fermerët janë rritur ndjeshëm.

Sa i përket bujqësisë Komuna e Prizrenit ka: 5704 hektarë tokë të punueshme (ara), kullosa, 15667 hektarë livadhe, 35 hektarë kopshte(serra), 35 hektarë pemishte 151.8 hektarë vreshta 193.7 ha etj. Tokat e punueshme shfrytëzohen për të siguruar ushqim për njerëz, kafshë dhe për kultivimin e kulturave lavërtare: grurë, misër dhe perime. Sa i përket sektorit të pemëtarisë, Komuna e Prizrenit ka mbështetur me subvencione ngritjen e plantacioneve që kultivohen: mollë, dardhë, kumbulla, mjedra arra, manaferra, etj. Për 151.8 hektarë. Komuna ka mbështetur zhvillimin e ekonomisë bujqësore lokale, edhe përmes sigurimit të serrave afer 35 ha për 41 ekonomi familjare. Kjo mbështetje ka treguar rezultate premtuese në prodhimin e kulturave perimore (tranguj, domate, specia, sallatë e gjelbër etj.). Prodhimtaria bujqësore është orientuar në: prodhimtarinë bimore, prodhimtarinë blegtoral (produktet e qumështit), shpeztari, bletari si dhe prodhimet e verës.

Harta nr 16: Struktura dhe shpërndarja e tokave bujqësore në komunën e Prizrenit, aneksi i hartave, faqe 17, Burimi i të dhënave Digjitalizim nga ortofotot

3.3.2. Zonat e prodhimtarisë bujqësore

Bujqësia si degë e ekonomisë është bazë e zhvillimit të ekonomisë së Komunës së Prizrenit Bazuar në zhvillimet bujqësore të katër viteve paraprake janë identifikuar trendët prodhuese, në bazë të analizave nga të dhënat statistikore lokale , ku sektori i bujqësisë ka një rritje të vogël reale ndërsa, prodhimtaria bujqësore në bazë të dhënave të grumbulluara dhe më pastaj të analizuara vërehet një ngritje e prodhimit sipas trendeve të zhvilluara, ku jep të kuptohet se sektori i prodhimit të bujqësore nuk është në gjendjen e dëshirueshme prandaj institucionet përkatëse rekomandojmë që duhet ndërmarrë masat e duhura me qëllim të përmirësimit sa me të shpejt të këtij sektori mjaft të rëndësishëm në të ushqyerit e njerëzve si dhe zhvillimit ekonomik. Ekzistojn kushte specifike të cilat favorizojnë bujqësinë e kësaj komune për prodhimin e rendimenteve bujqësore të kualitetit të lartë . Prodhimtaria bujqësore është e orjentuar në prodhimtarinë: bimore, blegtorale, shpenztari, bletari, etj. Sa i përket shpërndarjes hapësinore të tokave bujqësore në komunën e Prizrenit në vazhdim paraqesim zonat (vendbanimet) me fond më të madh të tokës bujqësore dhe me rendimente të larta në vendbanimet si: Pirana, Krushë Vogël, Landovicë, Atmaxhë, Sërbicë e Poshtme, Sërbicë e Epërme, Korishë, Lutogllavë, Novak etj.

Komuna e Prizrenit, me një relief mjaft heterogjen dhe me një klimë të mesme kontinentale, ofron kushte të mira për zhvillimin e bujqësisë, përkatësisht të degëve të saj: lavërtarisë dhe blegtorisë. Në këto vendbanime mbizotrojnë kulturat dominuese si: drithërat e bardha, si dhe kulturat tjera si: pemët, perimet, etj, dhe kryesisht për nevoja familjare dhe të tregut lokal dhe nuk kanë ndonjë shpërndarje hapësinore specifike.

Harta nr 17. Zonat industriale në komunën e Prizrenit., aneksi i hartave, faqe 18 (burimi i të dhënave, Harta zonale e komunës së Prizrenit).

Tabela nr 29, Shfrytëzimi i sipërfaqes së tokës nga ekonomitë familjare bujqësore (Regjistrimi i bujqësisë 2014)

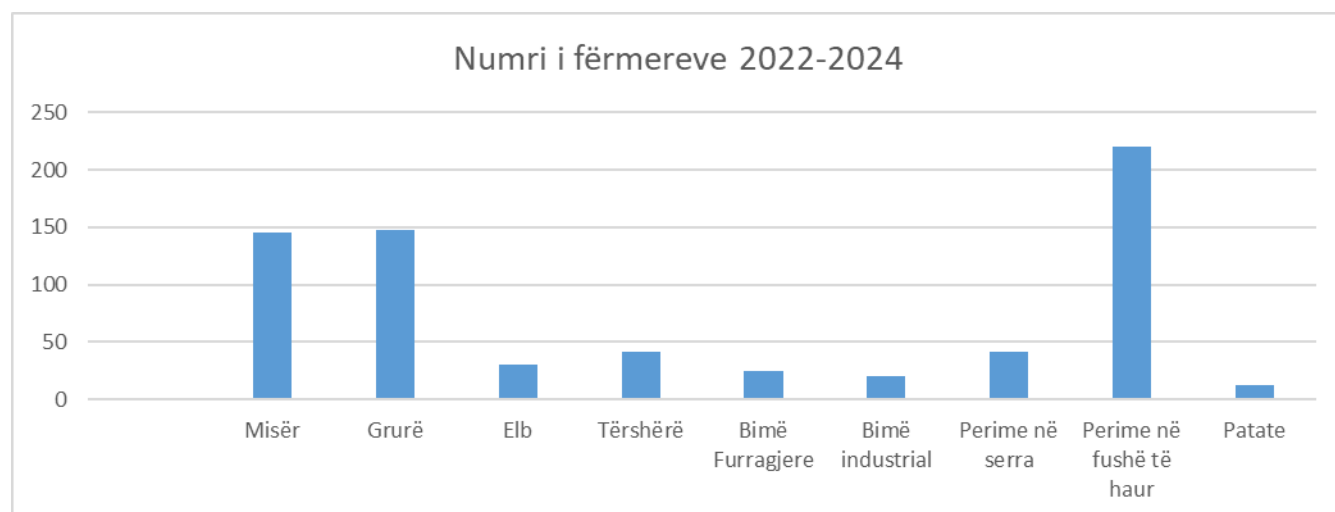
Komuna	Gjithsej		Sipërfaqja e tokës në përdorim nga ekonomitë familjare								
	Ekonomi familjare	Ekonomi familjare që kanë tokë në pronësi apo në shfrytëzim	Tokë e punueshme (të korrat vjetore)	Serrat	Livadhet (tërfili, bari i përzier, jonxhe etj)	Pemishte	Vreshta	Djerrinë (tokë e pakultivuar për më shumë se 2 vite)	Kullosë	Pyje	Të tjera (oborre shtëpie, hurdha peshqish ...)
			ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Prizren	31048	6521	4117	35	35	200	105	671	15667	2194	2502

3.3.3. Kultivimi i bimëve një vjeçare

Sipërfaqe e punueshme me kultura bujqësore njëvjeçare(ara) në Komunen e Prizrenit janë 6547 hektarë, Sipërfaqe me drithëra të bardha janë 6150 hektar (sipas vitit 2023).

Egziston infrastruktura pjesërisht në kuadër të industrisë përpunuese të ktyre produkteve agrare e cila mundëson: grumbullim, vendosjen dhe ruajtjen/deponimin dhe përpunimin e drithërave në komunën tonë e cila bënë pjesë në segmentin e biznesit agro-industrial. Komuna e jonë është e përfshirë në kuadër të sistemit të ujitjes “Radoniqi”. Aktualisht ujiten 840 hektare të tokës punuese nga sistemi i Radoniqit Problemi me pamjaftueshmërinë e sistemit të ujitjes është i theksuar më së shumti në fshatra që kanë prodhimin e kulturave njëvjeçare. Ujitja është një çështje shumë e rëndësishme dhe vitale për kultivimin e produkteve bujqësore.

Grafiku nr 10, Numri i fermerëve 2022-2024

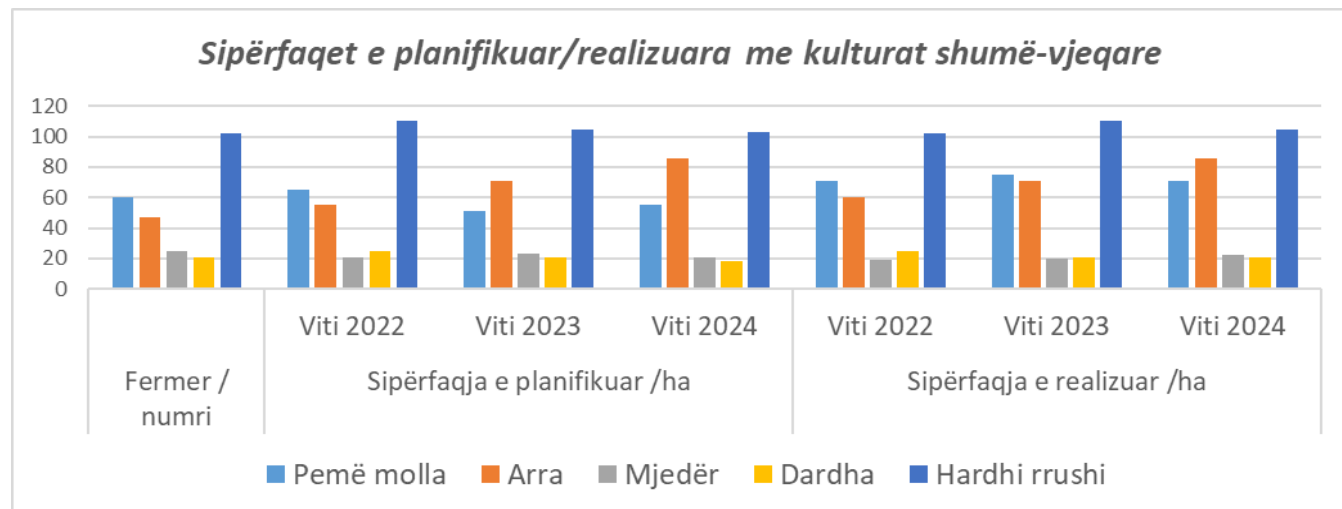
3.3.3.1. Kultivimi i kulturave bujqësore shumë-vjeçare

Në komunën e Prizrenit me veprimtarinë e kulturave shumë-vjeçare / plantacione të reja të ngritura pas luftës, afërsisht 1394 ekonomi familjare bujqësore me sipërfaqe rreth 305 hektar me kultura shumë-vjeçare. me sipërfaqet e kultivuara me mollë përfshijnë 23.27 %, me mjedër 7.20 % , me arrë 28.18 %, dardhë 6.88%. Sa i përket sasisë së prodhimit, analizat e statistikave për periudhën 2021 – 2024 tregojnë rritje të prodhimit të të gjitha pemëve.

Tabela nr 30 Sipërfaqet e planifikuar/realizuara me kulturat shumë-vjeçare

Nr.	Kulturat	F fermer / numri	Sipërfaqja e planifikuar /ha			Sipërfaqja e realizuar /ha		
			2022	2023	2024	2022	2023	2024
1.	Pemë molla	60	65	51	55	71	75	71
2.	Arra	47	55	71	86	60	71	86
3.	Njedër	25	21	23	21	19	20	22
4.	Dardha	21	25	21	18	25	21	21
5.	Hardhi rrushi	102	110	105	103	102	110	105

Grafiku 11, Sipërfaqet e planifikuar/realizuara me kulturat shumë-vjeçare

3.4. Agrobiznesi

Ekonomia e komunës së Prizrenit është kryesisht bazuar biznesin individual në sektorin e bujqësisë, tregtisë, ndërtimtarisë dhe përpunimit të ushqimit. Në komunën e Prizrenit janë të regjistruara dhe zhvillojnë aktivitete 5200 biznese private që operojnë brenda juridiksionit komunal. Bujqësia është një

ndër sektorët me potencial të madh e të rëndësishëm në rritjen e ekonomisë dhe të sigurisë së ushqimit. Sektorët të cilët vazhdojnë të kenë kushte të favorshme dhe me rendimente në rritje janë: Sektori i pemëtarisë, blegtorisë, drithërat si dhe kultivimi i frutave dhe perimeve dhe përpunimi i tyre në produkte finale. Përkundër potencialeve për zhvillimin e bujqësisë, ky sektor mbetet pak i përfaqësuar nga se zhvillimet e hovshme në sektorët e tjerë, sidomos migrimi dhe emigrimi i popullatës një pjesë e madhe e tokës ka mbetur e pa punuar, ndikim negativ ka edhe ndërtimi i objekteve të ndryshme në toka bujqësore, siç janë: objektet e banimit, objektet hoteliere, pompat e benzinës dhe objektet e ndryshme industriale, kjo ka ndikuar që sipërfaqet e tokës bujqësore të zvogëlohen gradualisht, duke u shëndërruar në tokë ndërtimore.

Tab 31. Numri i ekonomive bujqesore dhe sipërfaqeve sipas kulturave bujqesore (burimi i të dhënave Regjistrimi i bujqësisë 2014)

Kultura bujqësore	Nr Ekonomive bujqësore	Sipërfaqja ha
Grurë	3007	2592
Misri	2573	1075
Elbi	52	35
Thekra	29	23
Tërshëra	151	113
Fasulja kokërr	1409	133
Patate	810	35
Jonxhë	1143	693
Tërfili	55	36
Përzierje bari	369	198
Specë	1820	83
Domate	1667	37
Qepë	1474	39
Lakra	523	34
Shalqiri	563	127

Grafiku 12, Sipërfaqet në hektar me kultura bujqësore në komunën e Prizrenit 2014

3.4.1. Fermat bujqësore

Kultivimi i shtazëve, shpezëve dhe përpunimit të mishit ka të bëjë me biznesin privat andaj bartës ekskluziv të kësaj sfere janë subjektet private dhe fermerët individual të cilët merren me këtë veprimtari. Në komunën e Prizrenit subjektet private(fermerët individual) që zhvillojnë veprimtarinë janë afër 1145. fermer, të cilët zotërojnë sipërfaqe prej 90 hektar.

Tabela nr 32 Fermat e shtazëve në komunën e Prizrenit

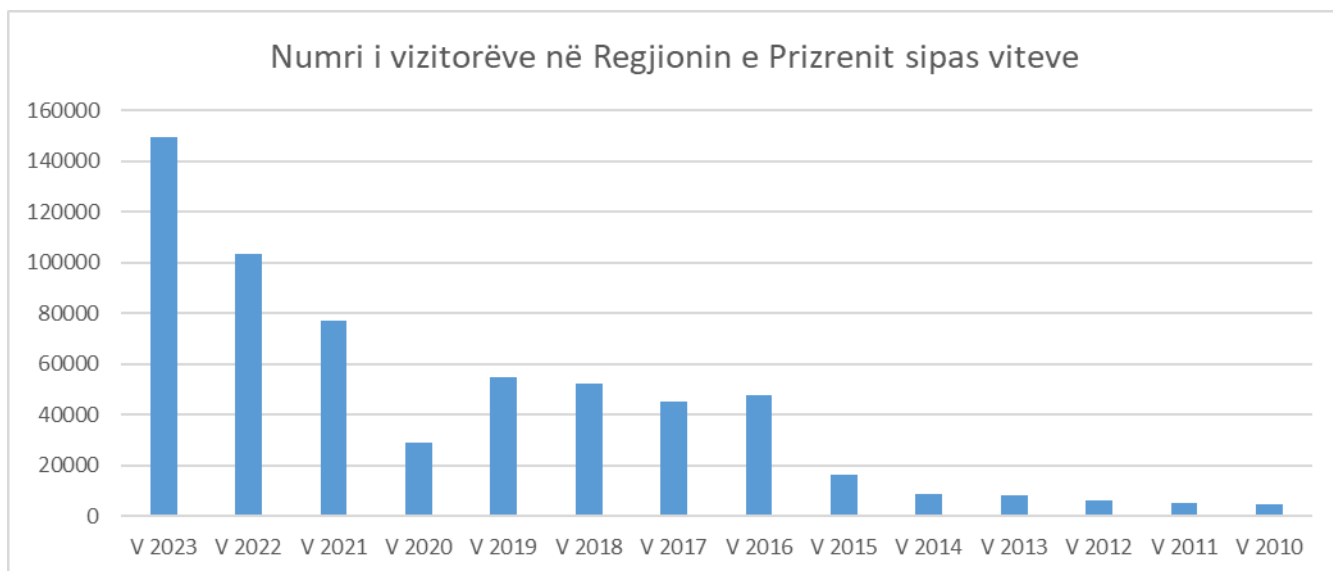
Nr.	Kategoria e fermave	Nr. i fermave	Njësia në copë/krerë	Lokacioni	Vërejtje
1	Ferma e lopëve me mbi 5 krerë	179	1972krerë lopë 424 krer.viça	Në të gjitha fshatrat e komunës së Prizrenit	Qumështore Reprodukim
2	Fermer të deleve	110	19617	Në të gjitha fshatrat e komunës së Prizrenit	
3	Ferma të dhive	23	669	Në të gjitha fshatrat e komunës së Prizrenit	
4	Ferma të Pulave	9	25000	Në të gjitha fshatrat e komunës së Prizrenit	
5	Bletë	119 Bletar	Gjithësej 47,682.00 krer	Në të gjitha fshatrat e komunës së Prizrenit	

Burimi i të dhënave , Drejtoria e bujqësisë Prizren 2024

3.4.2. Turizmi

Komuna e Prizrenit është e pasur me atraksione të ndryshme natyrore. Komuna jonë disponon me bukuri natyrore, shtigjet e përshtatshme për ecje, ajri i pastër, burimet e ujit/lumi, (ambientet shëruese për sëmundjet kardiale, pulmologjike, kronike, etj.) , me veçoritë dhe pasuritë reale natyrore për zhvillimin e turizmit(arkitektonik, malor , dimëror, sportiv, shëndetësor, etj.).

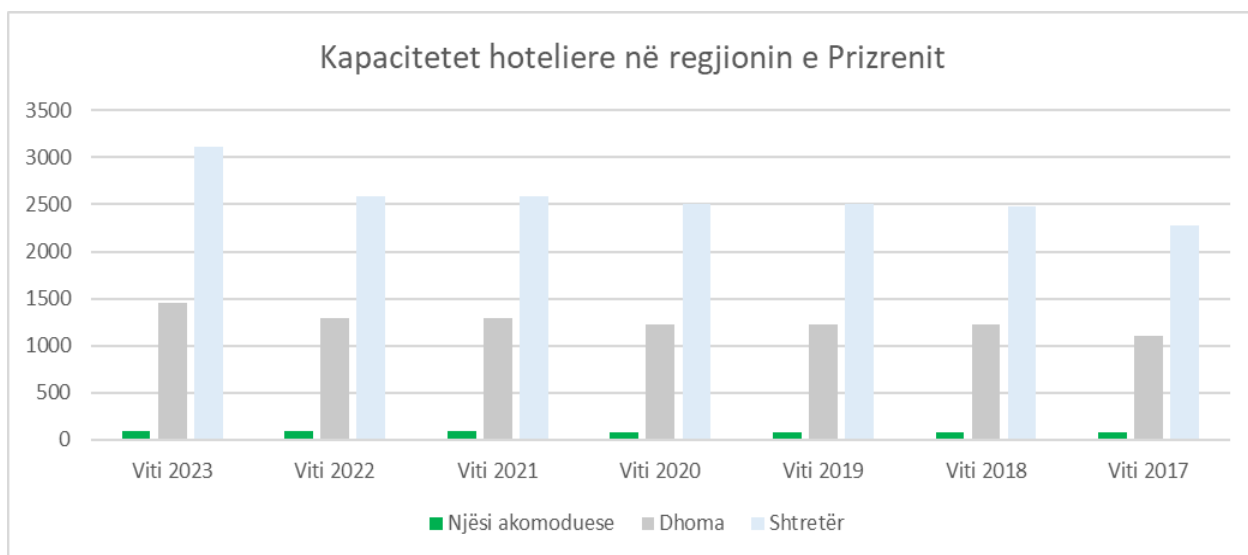
Grafiku 13, Numri i vizitorëve në Regjionin e Prizrenit sipas viteve

Tab. 33 Kapacitetet hoteliere në regjionin e Prizrenit

Vitet	Njësi akomoduese	Dhoma	Shtretër
Viti 2023	95	1460	3112
Viti 2022	88	1297	2593
Viti 2021	88	1297	2593
Viti 2020	84	1227	2504
Viti 2019	84	1227	2504
Viti 2018	83	1219	2483
Viti 2017	74	1101	2271

Grafiku 14, Kapacitetet hoteliere në Regjionin e Prizrenit

Harta nr 18: Harta turistike e Komunës së Prizrenit, aneksi i hartave, faqe 19

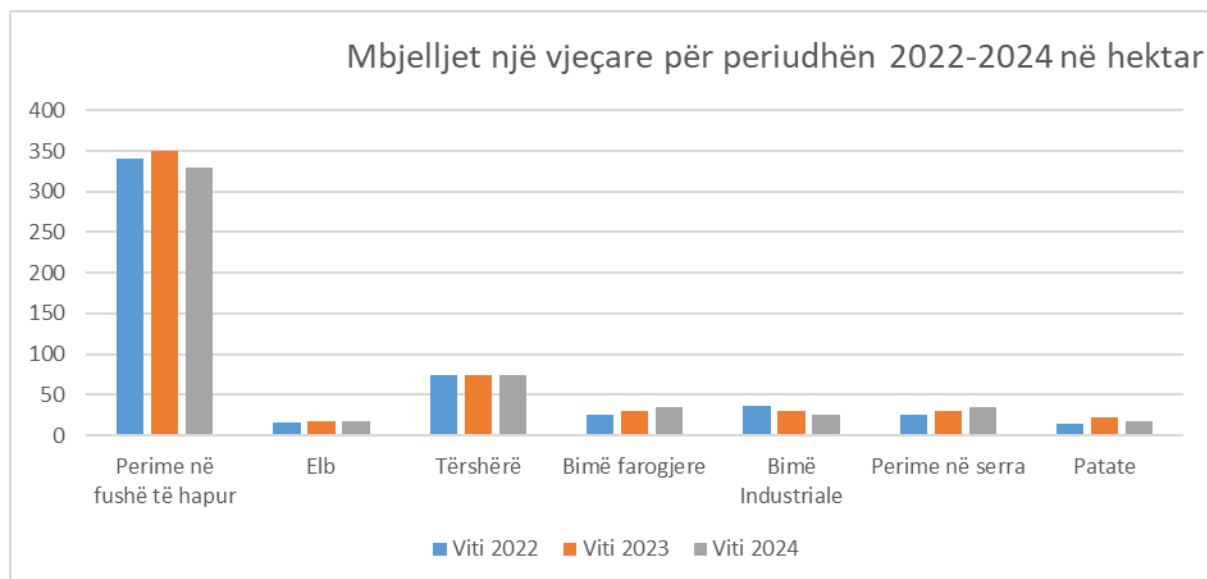
Burimi i të dhënave: Digjitalizim nga Ortofoto dhe hartat topografike (gjeoportali kombëtar).

3.4.3. Analiza e trendit të kapaciteteve prodhuese bujqësore

Tabela nr 34 Sipërfaqet e realizuara me mbjellje një-vjeqare

Nr.	Kultura:	Fërmer /numri	Sipërfaqja e planifikuar /ha			Sipërfaqja e realizuar/ha		
			2022	2023	2024	2022	2023	2024
1.	Misër	145	1880	1400	1450	1900	1400	1480
2.	Grurë	148	2540	2550	2600	2500	2600	-
3.	Elb	30	15	18	21	16	17	18
4.	Tërshërë	41	85	78	85	75	75	74
5.	Bimë Furragjere	25	25	30	35	25	30	35
6.	Bimë industrial	20	37	32	25	37	30	25
7.	Perime në serra	41	25	30	35	25	30	35
8.	Perime në fushë të Hapur	220	350	320	360	340	350	330
9.	Patate	12	20	15	17	15	22	17

Graf. 15 Mbjetlljet një vjeçare për periudhën 2022-2024 në hektar

3.4.4. Sektori privat /komuniteti i biznesit

Qyteti i Prizrenit ka një traditë të hershme manufakturale dhe për përpunimin e materialeve të ndryshme nga : guri, druri, për ndërtimtari dhe shërbime të ndryshme zejtare si dhe veprimtari hoteliere. Komuna e Prizrenit ka kushte mjaftë të mira edhe për zhvillimin e industrisë ekstraktuese, ndërtimit, industrisë së ushqimit dhe përpunimit, që do të mund të ishin shtesë e rëndësishme për zhvillimin ekonomik e cila ka potencial ende të pa shfrytëzuar nga aspekti i pasurisë mbitokësore, nëntokësore , burimet e ujit, malore , bujqësia , energjia, etj. Burimi kryesor i gjenerimit të hyrave të qytetarëve të komunës së Prizrenit janë: ekonomitë e vogla familjare, shërbimet, bujqësia, tregtia dhe remitencat nga Diaspora. Në përgjithësi, mjedisi për zhvillimin e bizneseve makro, ende mbetet i pafavorshëm dhe kërkon mbështetje institucionale të fuqishme.

Tab 35 Ndërmarrjet sipas sektorëve në komunën e Prizrenit

Sektori		Ndërmarrje
A	Bujqësi, pylltari dhe peshkatari	65
B	Xehetari dhe gurëthyes	22
C	Prodhim	734
D	Furnizim me energji elektrike, gaz avull dhe ajër të kondicionuar	2
E	Furnizim me ujë, kanalizim, menaxhim mbeturinash	7
F	Ndërtimtari	251
G	Tregti me shumicë dhe pakicë, riparim i mjeteve motorike, motoçikletave	1,959
H	Transport dhe ruajtje	161
I	Akomodim dhe aktivitete të shërbimeve me ushqim	544
J	Informacion dhe komunikim	77
K	Aktivitete financiare dhe sigurimit	12
L	Aktivitete të patundshmërisë	23
M	Aktivitete profesionale, shkencore dhe teknike	290
N	Aktivitete administrative dhe mbështetëse	125
O	Administratë publike dhe mbrojtje	11
P	Arsim	30
Q	Shëndetësi njerëzore dhe aktivitete të punës sociale	170
R	Art, zbavitje dhe rekreacion	91

S	Aktivitetet të shërbimeve tjera	472
T	Aktivitetet të ekonomive familjare si punëdhënës	0
U	Aktivitetet të organizatave dhe organeve jashtë-territoriale	0
Total		5,046

3.4.5. Shoqatat afariste

Në Komunën e Prizrenit veprojnë; Shoqata e Bjeshkatarrë Alpinistë , Organizata për mbrojtjen e mjedisit , Shoqata e Gjuetarëve, Shoqata e Peshkatarëve , Shoqata e Bizneseve, Shoqata e zejtareve etj.

3.5. OBJEKTET

3.5.1. Objektet e banimit

Objektet e banimit në të kaluarën jo të largt, ndërtoheshin kryesisht në kate përdhese, në raste të veqanta , në disa vise edhe të ashtuquajtura kulla guri, të ngritura deri në tri kate, nga materiale të dobëta (guri, qerpiçi-tjegulla dhe druri). Në dekadat e fundit, ndërtimi i objekteve të banimit ka ndryshuar tërësisht, si në formë ashtu edhe në cilësi. Tani objektet e banimit ndërtohen me një e më shumë kate, ndërsa janë të ndërtuara me material të fortë ndërtimor, si: tulla, blloka të pjekur, betoni e hekuri dhe materiale izoluese. Edhe pse organizimi i jetës dhe hapësirës në fshat ka një dallim nga pjesa urbane e qytetit, objektet e banimit të ndërtuara në fshat, fare pak dallojnë me ato në qytet nga se nuk ka ndonjë stil unik të ndërtimit të objekteve të banimit.

Zona urbane e qytetit të Prizrenit karakterizohet me dendësi më të lartë se zonat rurale dhe kjo dendësi është rreth 24.5 banorë/për hektar apo 2453 banorë për km². Kjo dendësi është më e lartë se në zonat rurale por është e ulët për një zonë urbane, ku shtrihen kryesisht njësi të banimit. Sa përket numrit të strukturave të ndërtuara, në nivel komune numri më i madh i ndërtesave i përkasin shtëpive të banimit më 98.8 %, pasuar me banim me shumë njësi 1.2 %. Viteve të fundit, për shkak të presionit për zhvillim ka kërkesë më të madhe për objekteve të banimit me shumë njësi.

Cilësia e jetës në komunë gjithashtu ndikohet edhe nga vlerat rekreative të trashëgimisë natyrore, zhvillimin e objekteve dhe pajisjeve për një infrastrukturë adekuate sociale dhe teknike, e cila i merr parasysh nevojat e banorëve. Promovohet ndërtim i objekteve sipas standardeve në hapësirat jo të ndërtuara dhe masat mbrojtëse për reduktimin e pasojave nga fatkeqësitë(tërmetet, vërshimet, erozionet etj.) si dhe vënia në zbatim e rregullave të ndërtimit për banim në dobi të rritjes së dendësisë për sipërfaqe në zonat e banimit. Çdo ndërtim i ri do të respektojë masat për Eficientë të Energjisë sipas kërkesave, bazuar në rregulloren për kërkesat minimale të performancës energjetike të ndërtesave (MEA Nr. 04/18). Të gjitha këto veprime do të mundësojnë që komuna të përmirësojë kualitetin e banimit në komunë, dhe në të njëjtën kohë të akomodojë kërkesat për njësi të reja të banimit.

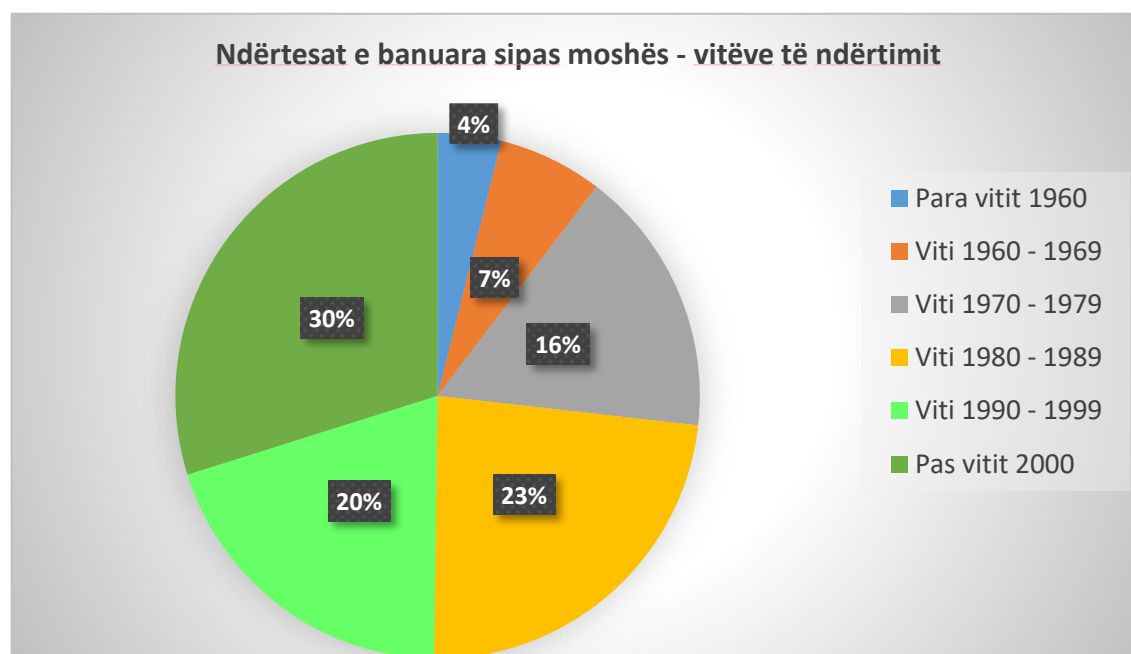
Në vendbanimet rurale, që gjenden me pozita hapësimore atraktive dhe distanca të afërta me vendet urbane si dhe pranë akteve rrugore që lidhin qytetet më të fuqishme në vend, dendësia e banimit brenda zonës së ndërtuar, është mjaft e lartë dhe është e përafërt me shumë qytete të vogla të Kosovës. Ndërsa në vendbanimet më periferike, sidomos ato afër brezit kufitarë, dekadave të fundit ka ndodhur

imigrim i pa kontrolluar drejt venbanimeve urbane. Vendbanimet rurale, përveç objekteve të banimit janë të ndërtuara edhe edhe një numër të konsiderueshëm të objekteve përcjellëse (ekonomike). Në dy dekadat e fundit në Komunën e Prizrenit ka ndodhur një zhvillim dinamik urban, i përcjellur edhe me infrastrukturë kritike në vendbanime urbane dhe rurale, duke ndërtuar objekte të cilat i plotësojnë standard të afirmuara dhe kushte më të mira për banim. Në komunën e Prizrenit numri i gjithmbarshëm i njësive të banimit është 39640, ku pjesa më e madhe e njësive të banimit gjendet në zonën urbane të komunës së Prizrenit me 22202, ndërsa në atë rural 17438 banesa.

Tabela nr 36 Banesat sipas llojit, statusit të shfrytëzimit dhe tipit të vendbanimit në Komunë

Lloji i objektit	Urban			Rural			Gjithësej		
	Banesa kolekt.	Ekon. Familjare	Persona	Banesa kolekt.	Ekon. Familjare	Persona	Banesa kolekt.	Ekon. Familjare	Persona
Komuna e Prizrenit	232			20			252		
Banesë e zakonshme	16965	17603	94447	11717	12007	83264	28682	29610	177680
Lloj tjetër banese	10	10	39	5	5	25	15	15	64

Graf. 16 Ndërtesat e banuara sipas viteve të ndërtimit

(burimi: ASK, Banesat dhe Ndërtesat, sipas komunave).

3.5.2. Objektet afariste

Objektet afariste - strukturë heterogjene e ndërtimeve në Komunën e Prizrenit ku dominon në vendbanimet urbane dhe rreth akseve rrugore, ku ka qasje dhe frekuentim më të madh të njerëzve dhe

automjeteve. Këto objekte ku zhvillohen veprimtari të ndryshme ndahen në dy grupe më pastaj: objekte të ndërtuara urbane, me destinime të përbashkëta, me banim kolektiv në katet më të larta, ndërsa me destinacion të veprimtarisë në të cilat zhvillohen veprimtari të ndryshme afariste: tregtare, shërbyese, zejtare, kulturore, shëndetësore, etj. Brenda hapësirave urbane afarojnë edhe biznese me objekte të cilat disponojnë sipërfaqe të mëdha të cilat merren me shërbime, si : qendrat tregtare, bao-marketet, stacionet e derivateve, etj. Bizneset që afarojnë me objekte prodhuese, deponime të materialeve të ndryshme, materialeve lehtë-ndezëse apo materiale të rrezikshme janë të ndërtuara në zona /park biznesi me destinacion dhe planifikim hapësinorë dhe urbanistik, në pajtueshmëri me PZhK dhe normat ligjore në fuqi.

Veprimtaritë e përshtatshme për zhvillimin e ekonomisë komunale mund të jenë:

- Industria dhe bizneset me ndotje të vogël;
- Industritë/ bizneset të cilat prodhimin e bazojnë në lëndën e parë nga resurset vendore dhe të importuara, (me materie të rrezikshme, lehtëndezëse, shpërthyes, etj)
- Prodhimtaria dhe bizneset e përqendruara në produkte bujqësore.

Objektet afariste me shum janë të koncentruar për gjatë aksit rrugor Prizren-Suharekë, Prizren-Gjakovë dhe Prizren – Vërmicë, si dhe shum qendra tregtare janë të vendosura në zonën Industriale në pjesën perëndimore të qytetit të Prizrenit.

3.5.3. Objektet sportive

Në përgjithësi infrastruktura sportive në komunën e Prizrenit ashtu si në nivel të Kosovës, nuk është nivel optimal. Aktivitetet sportive zhvillohen në kuadër të objekteve sportive që janë të shpërndara si në zonën urbane po ashtu edhe në atë rurale. Objektet sportive në komunën e Prizrenit janë Qendra Sportive e cila disponon fushën e hapur dhe me palestrën sportive, stadiumi kryesor i qytetit” Përparim Thaqi” si dhe 6 salla të edukatës fizike në kuadër të shkollave fillore dhe 2 salla të edukatës fizike në kuadër të shkollave të mesme, 4 pishina të notit, të cilat shfrytëzohen për aktivitete rekreative-sportive verore. Mungesa e infrastrukturës për të gjitha disiplinat e sportit dhe financimi i kufizuar janë disa nga faktorët kryesorë sfidues në nivelin komunal.

Fig 7 Fusha e sportit “Përparim Thaqi në qytet të Prizrenit

3.5.4. Objektet kulturore

Jeta kulturore dhe artistike në komunën e Prizrenit kryesisht zhvillohet në qytet, kryesisht objektin e shtëpisë kulturës “Xhemajli Berisha” po ashtu disa aktivitete zhvillohen edhe në objektet shkollore si dhe në fshatrat e komunës. Në Komunën e Prizrenit veprojnë shoqatat dhe klubet kulturore-artistike që merren me aktivitete koncertale, letrare, valle dhe aktivitete tjera rinore. Në kuadër të këtyre aktiviteteve ka përkrahje dhe bashkëpunime me DKRS.

Harta nr 19 Trashëgimia kulturore dhe natyrore në komunën e Prizrenit, aneksi i hartave, faqe 19, Burimi i të dhënave: Harta zonale e komunës së Prizrenit.

3.6. Strehimoret dhe objektet për strehim

Fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera janë fenomene apo incidente të papritura dhe me pasoja të mëdha në njerëz dhe të mira materiale, ashtu që si pasojë e tyre, brenda një kohë periudhe të shkurtë kohore, mund të shkaktohen humbje të mëdha materiale. Në situata të tilla paraqitet nevoja emergjente për evakuim, strehim dhe përkujdesje të popullatës, krahas mbrojtjes dhe kërkim-shpëtimit duke qenë në harmoni dhe koordinim të plotë me planet e evakuimit dhe reagimit emergjent si dhe akterët menaxhues emergjent. Bazuar në Dokumentin e vlerësimit të rrezikshmërisë nga FNFT si dhe planeve reaguese emergjente lokale, krahas evakuimit dhe strehimit, paraprakisht duhet planifikuar evakuimi, strehimi dhe përkujdesja, duke pasur në konsideratë, kushtet e nevojshme për jetë, ushqim, veshmbathje, sigurimin e mjete materiale të domosdoshme për furnizimin, mjetet higjienike, sigurinë dhe qështje të tjera sipas planeve paraprake, për të gjithë të evakuuarit nga vendbanimet e përhershme. Evakuimi bëhet nga autoritetet legjitime lokale, me qëllim të largimit të popullsisë prej vendeve dhe objekteve të rrezikuara në objekte dhe vende më pak të rrezikuara.

3.6.1. Përcaktimi i lokacioneve (zonave) të grumbullimit në rast fatkeqësie

Në raste të FNFT, kur nevojitet zhvendosje masive e komunitetit nga një zonë e caktuar, janë paraparë zona në të cilat ofrohet një ambient i sigurtë dhe që nuk i ekspozohet rrezikut. Planifikimi për evakuim të qytetarëve brenda juridiksionit komunal bëhet paraprakisht nga organi kompetent lokal respektivisht strukturat komunale përgjegjëse për Mbrojtje, Shpëtim dhe Ndihmë, bazuar në Planin lokal për evakuim, ku varësisht nga lloji i fatkeqësisë dhe vlerësimi paraprak i rrezikut, përcaktohen edhe lokacionet e caktuara që plotësojnë kushte elementare për strehim dhe të jenë të mbrojtur nga fatkeqësia, kurse në raste të nevojës së qëndrimit më të gjatë në këto zona, mund të ndërtohen edhe kampe të përkoshme, e ku ndër të tjera duhet të përfshijë edhe:

- Përcaktimin e lokacioneve (zonave) të grumbullimit të qytetarëve në rast fatkeqësie;
- Udhëzimet e detajuara për qytetarët mbi mënyrën dhe kohën e evakuimit;
- Evidentimin e familjeve dhe anëtarët e familjeve për evakuim;
- Mënyrën dhe mjetet për transport;

→ Shenjëzimet informuese dhe përcaktimi i rrugëve të evakuimit / drejtimet e evakuimit;

→ Destinimi (vendosja);

-Gjatë fazës së hartimit të planit të evakuimit duhet pasur kujdes në prioritizimin e e kategorive të veqanta të komunitetit, bazuar në profilin e komunitetit; Zonat mund të janë:

ITP Prizren si zonë me mundësi shfrytëzimi në rast nëvoje,

Fushat e sportit dhe objektet e tjera të cilët janë jashtë zonës së rrezikut.

3.6.2. Lokacioni i strehimoreve /titullari

Në komunën e Prizrenit në raste të krijimit të situatave emergjente për evakuim dhe strehimin të përkohshëm, janë përcaktuar lokacionet/objektet për strehim, ashtuqë duhet të bëhet një pajtueshmëri e plotë në mes organeve gjegjëse komunale dhe titullarëve të objekteve, duke arritur ujdi përmes memorandumeve të mirëkuptimit:

1. Shkollat fillore dhe të mesme të komunës së Prizrenit;
2. Salla sportive në Prizren si dhe objekte të tjera të pabanuara, që mund të përdoren për strehimore dhe që gjenden larg perimetrit të rrezikut.
3. ITP e Prizrenit (ish zona e KFOR-it Gjerman)

Figura 8. ITP Prizren si zonë me mundësi shfrytëzimi në rast nëvoje

3.6.3. Kapacitetet

Ka kapacitete të mjaftueshme nëse paraqitet nëvoja. Zona e ITP është një hapësirë e madhe afër 40 ha, gjithashtu në këtë zonë ka shumë ndërtesa të cilat ofrojnë kushte infrastrukturore.

3.6.4. Gjendja e tyre

Gjendja e shkollave është e mirë, palestra sportive , Stadiumi i qyteti dhe hapësirat e tjera të hapuara janë hapësira të nevojshme për strehimin e popullatës në rastet e jashtë zakonshëm.

3.7. Kapacitetet shëndetësore publike dhe private

3.7.1. Institucionet Shëndetësore Publike

Organizimi dhe funksionimi i institucioneve publike shëndetësore në ditët e sotme në vend , në aspektin e përgjithshëm ka avansuar dukshëm, në krahasim me vite më parë duke ndryshuar dhe sistemi i kujdesit shëndetësorë në përgjithësi e sidomos në nivelin parësor shëndetësor në komuna në veqanti. Kujdesi shëndetësor parësor në Komunën e Prizrenit është i organizuar në QKMF, Qendra të Mjekësisë Familjare (QMF) dhe Ambulanca Shëndetësore AMF. Komuna e Prizrenit posedon edhe kujdesin shëndetësor sekondar/ Spitalin Rajonal, në të cilin kryhen shërbime të specializuara për komunitetin si dhe hospitalizime në nivel rajonal (komunat që gravitojnë janë: Komuna e Prizrenit, Dragashit, Suharekës, Malishevës,Mamushës dhe Rahovecit). Në Komunën e Prizrenit zhvillojnë aktivitet shëndetësorë edhe në sektorin privat.

3.7.2. Kapacitetet humane shëndetësore

- **Drejtoria Komunale për Shëndetësi** së bashku me stafin e tij është organi përgjegjës i cili i zhvillon politikat dhe kujdeset për funksionimin dhe organizimin në nivel parësorë-komunal. DKSh aktualisht ka staf të mjaftueshëm, zyrtarë profesional dhe administrativ. Organizimi i shërbimeve shëndetësore parësore bëhet përmes Qendrës Kryesore të Mjekësisë Familjare (QKMF) në Qendra të Mjekësisë Familjare (QMF) si dhe në Ambulanta AMF, ku numri i personelit të punësuar në QKMF dhe QMF dhe AMF është 450 nga gjithsej 475 vende pune (pozita) të lejuara. Organizimi parësor shëndetësorë në Komunën e Prizrenit është si në vijim:
- Qendra Kryesore e Mjekësisë Familjare (QKMF)/ Një qendër (1)
- Qendra e Mjekësisë Familjare (QMF) qendra(15)
- Ambulanca shëndetësore (AMF) (27)

Tab nr 37 kapacitetet humane shëndetësore

Lloji i profilit të stafit	Numri i personelit
Specialist i mjekësisë familjare apo tjetër	44
Mjekë të Përgjithshëm	54
Stomatolog	25
Infermier	166
Radiolog teknik	3
Teknik i farmacisë	6

Teknik laborant	15
Teknik stomatolog	43
Bashkëpunëtor shëndetësor i mesëm	2

Totali i të punësuarve në QKMF është 450 persona. Drejtoria Komunale për Shëndetësi ka 3 punëtorë.

3.7.3. Kapacitetet teknike reaguese në sektorin publik (QKMF/QMF)

Kapacitetet reaguese në sektorin publik, shërbimet e ofruara dhe pajisjet e disponuara në rast të mobilizimit emergjent/ mjetet dhe pajisjet;

Tabela nr 38. Kapacitetet shëndetësore reaguese publike

Nr.	Kapacitetet shëndetësore reaguese publike	Dinamika
1.	Dhënja e ndihmës së parë nga personeli profesional/numri	20 infermjer dhe 10 mjek
2.	Transporti nga lokacioni i pacientit në spital (transporti me AMF)	250 transporte
3.	Transporti nga lokacioni i pacientit në QMF/Qendra spitalore/ QSUK	Totali i transportit janar-shtator 2024 është 2547
4.	Numri i ekipeve kujdestare të ndihmës së parë(24 h)	3 ekipe me nga nje mjek dhe 2 infermjer
5.	Numri i shtretërve në QKMF	32
6.	Numri i shtretërve në QMF	62
7.	Numri i shtretërve mobil në QMF/AMF	81
8.	Numri i leseve për të lënduar	13
9.	Autoambulanca	8
10.	Shërbime për dializë(numri)	611
11.	Automjetet e QKMF/QMF për realizim të detyrave dhe shërbimeve	29

Harta nr. 20 : Shtrirja hapësinore e objekteve shëndetësore, aneksi i hartave, faqe 21, Burimi i të dhënave: Digjitalizim nga Ortofotot dhe hartat topografike (gjeoportali kombëtar)

Në kuadër të QKMF funksionon edhe reparti i emergjencës, ku personeli është i angazhuar 24/h. Gjithashtu në kuadër të shërbimit të ndihmës së shpejtë si dhe secila QMF disponon me nga sëpaku një (1) shtrat për raste dhe intervenime emergjente, në raste emergjente mobilizohen të gjitha dhomat si në Ambulancat e Mjekësisë Familjare ashtu edhe në QMF.

Tab. 39 Vizitat e pacienteve në Kujdesin Parësor

Vitet	Mjekesia familjare	Intervenca shërbime	Laboratori
Viti 2022	296710	529297	92045
Viti 2020	526 940	167 050	37 421
Viti 2019	319739	174884	12235
Viti 2018	311544	156661	36137
Viti 2017	261711	158569	36137

3.7.5. Detyrat e ekipeve për shërbime mjekësore në situata emergjente:

Njësitë profesionale të Shërbimeve Emergjente Mjekësore (ekipet mobile) në raste të aksidenteve të mëdha kryejnë shërbime mjekësore emergjente dhe koordinojnë aktivitetet me institucionet relevante. Ekipet e ndihmës së parë i bashkëngjiten shërbimit mjekësorë emergjent dhe i nënshtrohen urdhrave të zyrtarit të këtij shërbimi. Detyrat dhe obligimet e shërbimeve emergjente mjekësore në raste të ngritjes së gatishmërisë emergjente respektivisht reagimit emergjent janë:

- Ofrimi i ndihmës së parë nga ekipet medicinale në vendin e incidentit,
- Triazhimi i personave të aksidentuar, plotësimi i kartonit të trijzhës së pacientit dhe mbajtja e evidencës,
- Evakuimi dhe transportimi i personave të lënduar nga zona e fatkeqësisë në qendrat spitalore dhe repartet tjera të specializuara medicinale,
- Ndërmarrja e masave parandaluese anti-epidemiologjike si dhe luftimi i vatrave të mundshme të paraqitjes së tyre,
- Aplikimi i sistemit të mbrojtjes karantinë me rastin e shfaqjes së sëmundjeve të ndryshme infektive, etj.
- Informimi i popullatës lidhur me gjendjen sanitare në teren dhe dhënia e udhëzimeve-këshillave adekuate medicinale për veprim në situata të caktuara emergjente,
- Planifikimi dhe krijimi i rezervave kritike në medikamente dhe produkte tjera farmaceutike për funksionim adekuat në situata emergjente, si dhe
- Detyra tjera, bazuar në specifikat dhe nevojat lokale.

Kujdesi shëndetësor sekondar i referohet një niveli më të lartë të sistemit të kujdesit shëndetësor, në të cilin pacientët nga kujdesi shëndetësor parësor udhëzohen për trajtime më të specializuara. Niveli i kujdesit shëndetësor sekondar përfshin shërbime mjekësore të ofruara nga mjekë specialistë ose shërbime mjekësore më të avansuara duke pasqyruar nevojën e njohurive-aftësive ose pajisje mjekësore më të specializuara sesa niveli i kujdesit parësor. Kujdesi shëndetësor sekondar ofrohet nga:

Spitalet rajonale

Përveç Qendrës Klinike Universitare të Kosovës (QKUK), e cila është e vetmja qendër terciare e kujdesit shëndetësor, ekziston gjithashtu edhe spitali rajonal i Prizrenit që ofrojnë shërbime dytësore të kujdesit shëndetësor. Spitali i Përgjithshëm i Prizrenit me shërbime mbulon katër komunat e rajonit të Prizrenit me gjithsej 292,597 banorë: Komuna e Prizreni me 194581 banorë, komuna e Dragashit me 33948 banorë, komuna e Suharekës me 58194 banorë dhe komuna e Mamushës me 5874 banorë (të dhëna nga Agjencia e Statistikave të Kosovës, 2020).

Krahas komunave të lërtëcekura, në spitalin e Prizrenit shërbime shëndetësore marrin edhe banorët e komunës së Malishevës dhe Rahovecit, edhe pse vite më parë këto dy komuna administrativisht kanë kaluar në rajonin e Gjakovës. Aktualisht ka 739 të punësuar, prej tyre 169 mjekë specialistë, 438 infermierë ((bachelor, mësimdhënës, teknikë të farmacisë), si dhe 123 staf tjetër (administrative, teknike etj.) Ka 509 shtretër. Kompleksi spitalor përbëhet prej 7 objekteve spitalore me një sipërfaqe të përgjithshme prej 22.000 m², ku janë të vendosur repartet dhe shërbimet mjekësore, si dhe 2 objekte përcjellëse në një sipërfaqe prej 1.200 m² ku janë të vendosura shërbimet përcjellëse (lavatorja dhe ngrohtrorja).

Numri total i stafit, mjekë- infermier/e dhe punëtorë të profileve tjera teknike- administrative.

- Mjekë specialist/e: 181
- Infermier/e: 436
- Të tjerë: 122

-Kontakt numri i Spitalit dhe e-maili

Fiks: +383 29 243 134

E-maili: Spitali.Prizren@rks-gov.net

KREU I IV-TË

4. INFRASTRUKTURA TEKNOLOGJIKE DHE E TRAFIKUT

4.1. Rrugët (rrjeti rrugor dhe qarkullimi)

Konfiguracioni i territorit të komunës së Prizrenit ka kushtëzuar kryesisht krijimin e disa nga rrugët me të rëndësishme dhe me specifika të veqanta, sidomos ndërlidhja e rrugëve që përshkojnë luginat përgjatë rrjedhave të lumenjve. Për të lëvizur nga një vend ose rajon gjeografik në tjetrin, nevojat jetësore dhe specifikat gjeografike krijojnë rrugë dhe mënyra të transportit të cilat kanë ndikuar dhe ndihmuar zhvillimin ekonomik si dhe lehtësimin e përmisimin e jetës së njeriut. Në zhvillimin e transportit duhet pasur për bazë shumë faktorë, si ata natyrorë dhe ekonomik-shoqërorë me shtrirje gjeografike, ekonomike, kulturore dhe me rëndësi e ndikim shoqërorë e politike. Shtrirja e rrjetit rrugor në territorin e Komunës së Prizrenit si dhe ndërlidhja rrugore me të gjitha nivelet e hierarkisë rrugore

mundëson lidhje të mira brenda juridiksionit komunal dhe qytetet tjera të Kosovës si dhe në nivel ndërkombëtar.

Harta nr.21 Infrastruktura e transportit në komunën e Prizrenit, aneksi i hartave, faqe 22 (Burimi i të dhënave: Rrugët nga baza digjitale e Hartës Zonale të Komunës së Prizrenit)

Intervenimet e viteve të fundit kanë bërë që cilësia e rrugëve që lidhin komunën e Prizrenit me vendbanimet tjera të jetë më e mirë por ende ka edhe shumë nevojë për intervenime në krijimin e kushteve më të mira të komunikacionit dhe të sigurisë në përgjithësi, e në veqanti për lëvizjen e këmbësorëve, shtigjet e bicikletave, etj.

4.1.1. Rrugët e nivelit kombëtar

Në Komunën e Prizrenit kalojnë rrugët magjistrale; Prizren–Suhareke–Prishtinë, Prizren–Gjakovë–Pejë, rrugët rajonale Prizren–Shkup, Prizren–Gjakovë–Shkodër, dhe autostrada “Ibrahim Rugova”, e cila kalon në Komunën e Prizrenit. Rrjeti i rrugëve rajonale jo vetëm lidh komunën e Prizrenit me komunat fqinje, por edhe përfshinë qendrën kryesore dhe të gjitha nën-qendrat. Përfshirja e të gjitha nën-qendrave dhe qendrës kryesore në këtë rrjet, ka ndikim pozitiv në zhvillimin e balancuar të rajonit.

Me ndërtimin e autostradës “Ibrahim Rugova” Durrës-Prizren-Prishtinë në vitin 2010 është funksionalizuar drejtimi natyror determinant ndërmjet bregdetit Shqiptar dhe pjesës së brendshme të gadishullit Ballkanik. Kjo autostradë ka mundësuar që Prizreni të gjendet në një pozitë shumë më të mirë trafiku. Ndërtimi i kësaj rruge krijon mundësi për të lidhur ekonomikisht dy shtete të njëjtit komb, sidomos ndikimin që Kosova po luan në ekonominë e Shqipërisë. Sot Kosova është një ndër partnerët kryesorë tregtar, pushuesit nga Kosova zënë më shumë së gjysmën e turistëve të huaj që vinë në Shqipëri, marrëdhëniet mes bizneseve janë shtuar ndjeshëm.

Në komunën e Prizrenit pjesa më e madhe e rrugëve janë të asfaltuara, ato rrugë që janë të paasfaltuara gjenden në lagjet e vendbanimeve, sidomos në vendbanimet malore, ku kostoja e shpenzimeve është e lartë dhe në të jetojnë numër i vogël i banorëve dhe shtëpiat janë larg njëra prej tjetrës. Në territorin e Komunës së Prizrenit autoudha apo autostrada “Ibrahim Rugova” ka një gjatësi prej 26.8 km, e cila kalon mes komunës prej veriut deri në jug. Ndërsa, rrugët nacionale janë 31.7 km gjatësi, kjo është rruga Prizren-Morinë, që para ndërtimit të autostradës ka qenë një prej rrugëve më të rëndësishme të Prizrenit dhe rajonit të Dukagjinit në përgjithësi. Rrugë rajonale në territorin e Prizrenit janë 87.9 km, këto rrugë janë arterie e rëndësishme për lidhjen e kësaj komune me komunat fqinje, disa nga këto rrugë janë Prizren-Gjakovë-Pejë, rrugë tjetër e rëndësishme është edhe rruga Prizren-Shtërpçë-Doganaj, që mundëson lidhjen e kësaj komune me pjesën e Rrafshit të Kosovës, në autostradën “Arbër Xhaferi”, duke i mundësuar lidhjen edhe me Republikën e Maqedonisë së Veriut. Tjetër rrugë e rëndësishme është edhe ajo Zhur-Dragash-Restelice.

4.1.2. Rrugët urbane

Rrugët primare të Komunës së Prizrenit paraqesin segmentet urbane të rrugëve (nacionale-regionale), kryqëzimi i të cilave paraqet nyjet kyqe urbane dhe ndërrubane. Këto rrugë paraqesin arteriet e qarkullimit që e lidhin qytetin dhe vendbanimet në përgjithësi. Nëpër tërë gjatësinë rrugore primare, rrugët dhe trotualet janë të rregulluara, ndërsa në disa segmente kanë nevojë për përmirësime. Sa i përket qarkullimit në rrugët primare, si arterie kryesore lidhëse brenda qendrës

komunale, në periudha të caktuara shfaqen ngarkesa që e pengojnë qarkullimin e rrjedhshëm, por dhe jetën dhe funksionet e saj si vendbanim. Këto ngarkesa shkaktohen për disa arsye , si: psh. Trafik i dendur, trafik i dendur në sezonën e kthimit të bashkëatdhetarëve nga diaspora, mungon rruga transit, mungesa e rrugëve me më shumë korsi, rrjeti rrugëve sekondare në brendi të lagjeve i zhvilluar në formë të lirë dhe i karakterizuar me rrugë qorre, si pasojë e zhvillimeve të paplanifikuara hapësinore, ashtu që rrugët sekondare kanë nevojë edhe për përmirësimin e profileve rrugore.

Po ashtu, mungesa e trotuareve të mjaftueshme dhe të dizajnuara mirë paraqet vështërsi në lëvizjen e lirë të këmbësorëve. Mbetet e nevojshme që të ndërmerret një studim i mobilitetit / lëvizjes, së paku për vendbanimin, ashtu që të gjinden zgjidhje të qëndrueshme për mobilitet.

4.1.3. Rrugët e nivelit komunal

Komuna e Prizrenit ka bërë investime të konsiderueshme në infrastrukturën rrugore në të gjithë territorin e saj, është bërë një rrjetizim i qytetit dhe të vendbanimeve me njëra-tjetrën. Gjatësia e përgjithshme e rrjetit rrugor lokal është 1038 km. Gjendja e përgjithshme e rrugëve mund të konsiderohet të jetë relativisht e mirë. Rrugët lokale që lidhin qytetin dhe fshatrat shumica janë të asfaltuara, sikur edhe rrugët në brendi të fshatrave, përveç në disa lagje të veçuara, Në disa zona ka nevojë për përmirësim dhe zgjerim të rrugëve (sidomos ne vendbanimet e zonave kodrinore-malore). Prej rrugëve të asfaltuara, vetëm disa prej tyre kanë trotuare ndërsa përmirësimi i hapësirave për për këmbësorë mbetet një çështje që len ende për tu dëshiruar.

Në kuadër të rrjetit rrugor janë mbi 113 ura (ne rruga lokale) me një gjatësi totale prej 5-20m, të gjitha të ndërtuara nga beton-hekur dhetë kalueshme për automjete.

4.1.4. Rrugët në vendbanime lokale

Përmirësimi i rrugëve brenda vendbanimeve është në vijim e sipër viteve të fundit. Përgjithësisht, për shkak të dendësisë rurale të ndërtimit dhe zhvillimit të vendbanimeve në lagje të ndara, rrugët e vendbanimeve karakterizohen me shpërndarje të madhe në raport me njësitë e banimit të cilave ju shërbejnë. Këto rrugë kanë nevojë për përmirësim në disa segmente, si në trajtimin e rrjetit / larg-përquesve elektrik, kabllovikut, sistemit të ujësjellësit dhe knalizimit, ujërave atmosferike dhe krijimin e kushteve për lëvizjen e sigurt të këmbësorëve, shtegun e biçiklistëve etj..

Në anën tjetër, në vendbanimet më rurale qarkullimi për këmbësorë mbetet më i vështirë me lidhje jo të mira dhe në shumë raste pa infrastrukturë përcjellëse(trotuare, shtegun e bicikletave, etj). Edhe pse komuna e Prizrenit ka bërë përpjekje për të përmirësuar lëvizshmërinë duke ndërtuar infrastrukturë rrugore ende ka mungesë të trotuareve për këmbësorë, sidomos në lagjet ku ka lëvizje të nxënësve në drejtim të shkollave, ashtu që e bën më të vështirë dhe më të pasigurtë lëvizjen në shumicën e rasteve për nxënësit që shkojnë dhe kthehen nga shkolla.

Mirëmbajtja e infrastrukturës rrugore bëhet sipas kontratës për mirëmbajtje , nga kompanija kontraktuese nëpërmjet tenderit publik ku caktohet kontraktuesi që bën sanimin dhe mirëmbajtjen e tyre.

Tabela nr 40 Rrugët sipas kategorive në Komunën e Prizrenit

Kategoria	Gjatësia (km)	Përqindja
Autoudhë	26.8	2.2
Rrugë nacionale	31.7	2.6
Rrugë rajonale	87.9	8.7
Rrugë tjera	1030.9	86.5
Gjithsej	1177.3	100

Ngarkesa e qarkullimit në trafik

Për vlerësimin e shpeshtësisë së trafikut në rrugët kryesore në Komunën e Prizrenit janë marrë në konsideratë karakteristikat e jo-linearitetit kohorë të qarkullimit të automjeteve në periudha të ndryshme kohore. Rezultatet më të mira janë dalë në raste të numërimit të frekuentimit të automjeteve përmes numëruesve automatik, në periudha më të gjata kohore. Nga rezultatet e numërimit gjatë periudhës brenda vitit vlerësohet trafiku mesatar ditor vjetor (TMDV), dhe shpeshtësia e frekuentimit të automjeteve brenda vitit. Ky është një tregues i rëndësishëm për planifikimin e rrugëve dhe menaxhimin e qarkullimit të automjeteve në rrjetin rrugor.

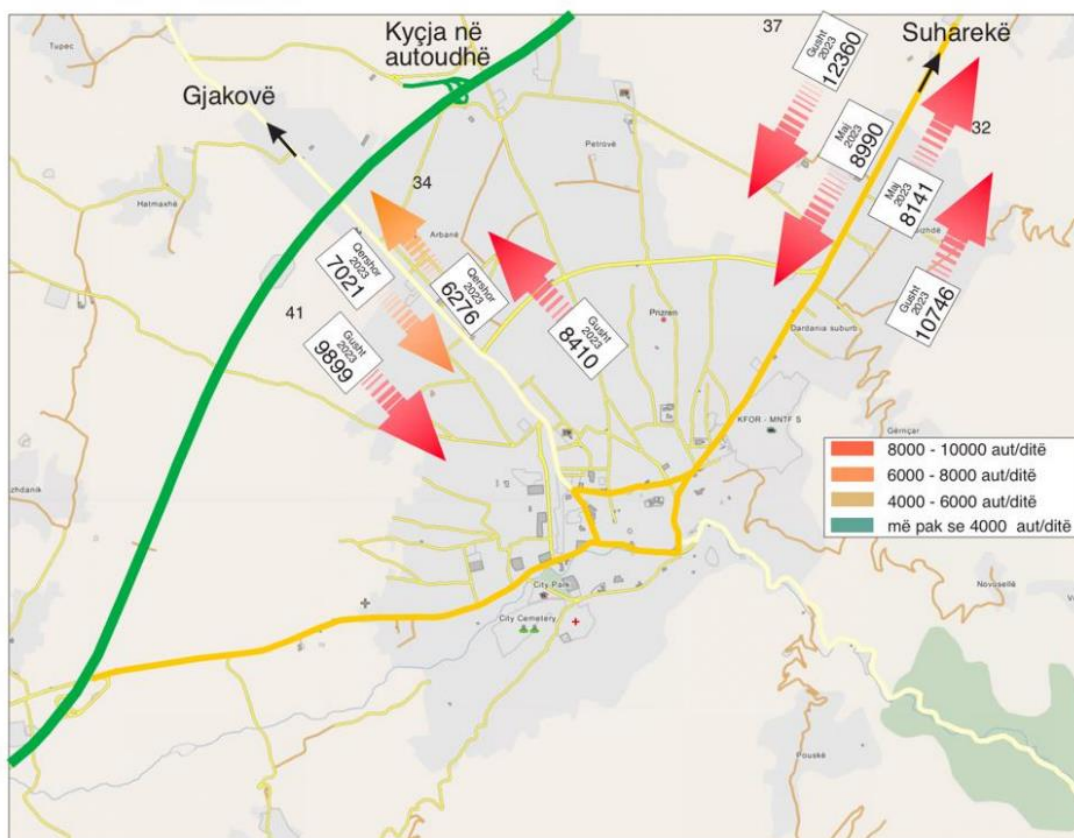

Fig 9 Qarkullimi i i fluksit të trafikut në qytetin e Prizrenit në sezone (burimi i të dhënave –Draft Plani i mobilitetit për komunën e Prizrenit)

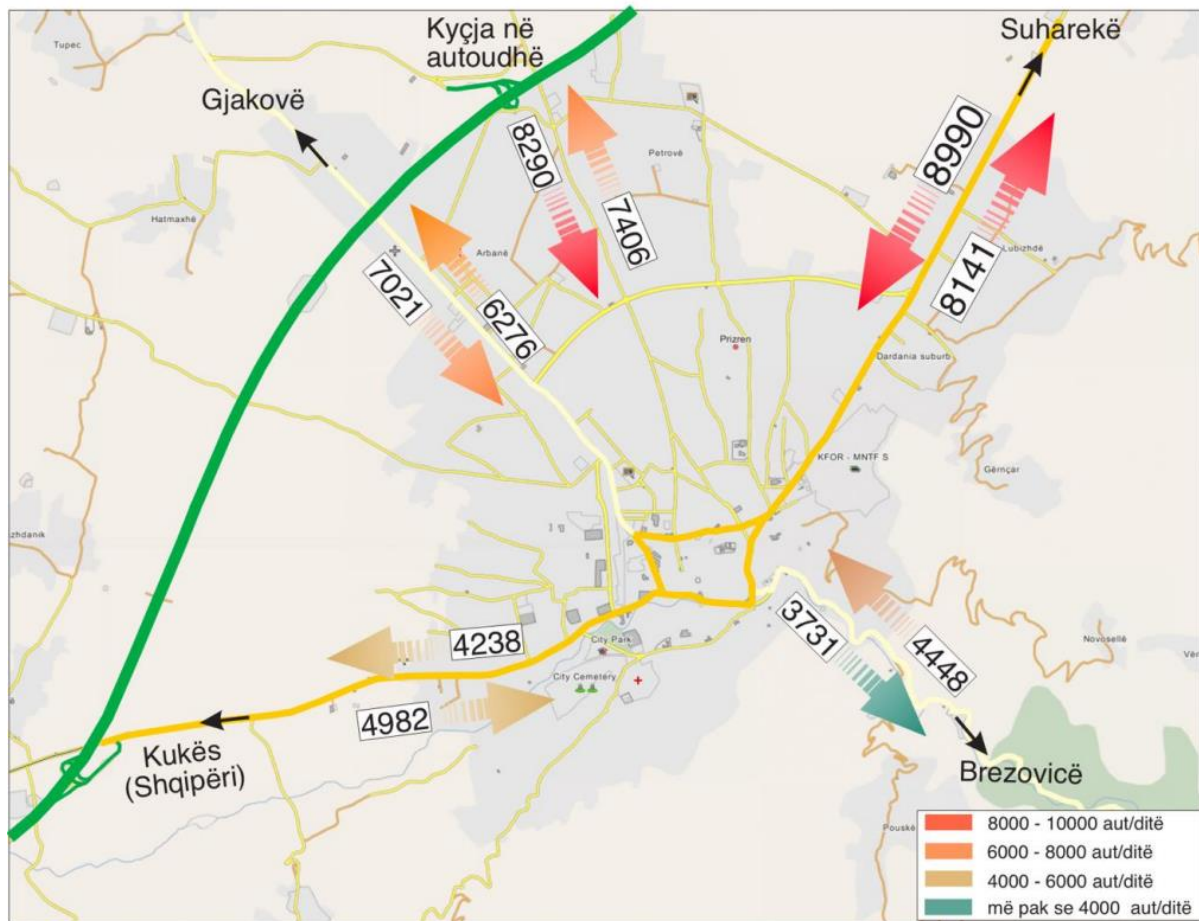

Fig 10 Qarkullimi i automjeteve brenda ditës përgjatë rrugëve kryesore në Prizren

Tabela nr 41 Ndryshimi i qarkullimit të automjeteve në rrugët kryesore të Prizrenit nga viti 2014-2024

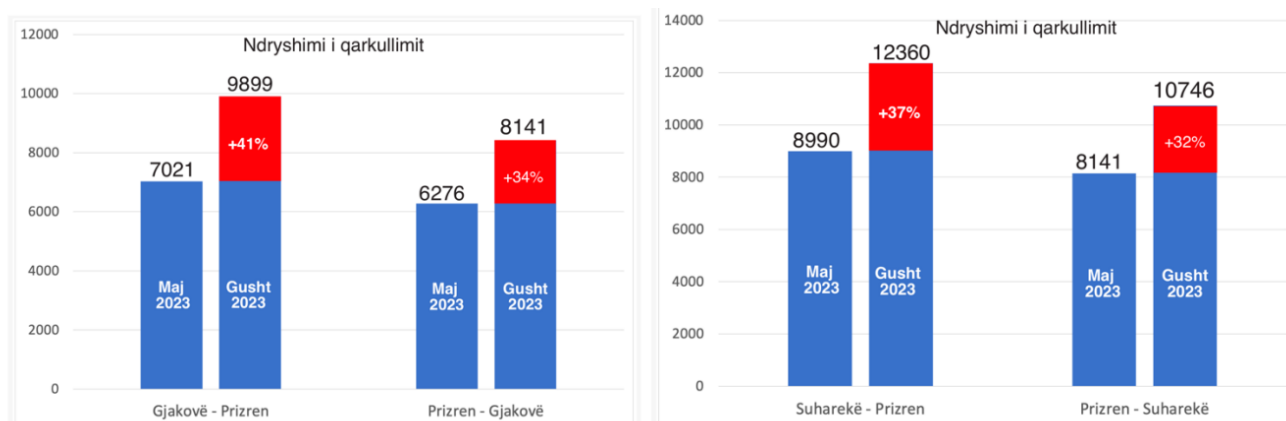
Vitet	Qarkullimi	Aksi rrugor	Aksi rrugor	Aksi rrugor	Aksi rrugor	Aksi rrugor	Aksi rrugor
		Suharekë-Prizren	Prizren-Suharekë	Gjakovë-Prizren	Prizren-Gjakovë	Brezovicë-Prizren	Prizren-Brezovicë
	Njësia	Autom/ditë	Autom/ditë	Autom/ditë	Autom/ditë	Autom/ditë	Autom/ditë
2022	TMDV						
2023	TMDV	8990	8141	7021	6276	4448	3731
2024	TMDV						
Frekuentimi mesatar	(%)						

Në periudhat e ndryshme kohore kemi edhe frekuentim jo-linearë (të ndryshëm), andaj këto ndryshime janë qartësisht të dukshme në disa nga muajt kur kemi kthimin e bashkë-atëdhëtarëve në vendlindje. Këto ndryshime sezonale të fluksit të automjeteve në Komunën e Prizrenit janë dhënë në tabelën vijuese.

Tabela nr 42 Ndryshimi i qarkullimit të automjeteve në rrugët kryesore të Prizrenit në muajt e vitit;

Viti 2023	Aksi rrugor Prizren-Suhareke	Aksi rrugor Suhareke-Prizren	Aksi rrugor Gjakovë-Prizren	Aksi rrugor Prizren - Gjakovë
Muaji:	Automjete në ditë	Automjete në ditë	Automjete në ditë	Automjete në ditë
Maj	8141 vetura	8990		
Qershor			7021	6276
Korrik				
Gusht	10746 vetura	12360	9899	8410
Gjithësej:				
TMDV				

Graf nr 17 Ndryshimi sezonal i fluksit të trafikut në qytetin e Prizrenit

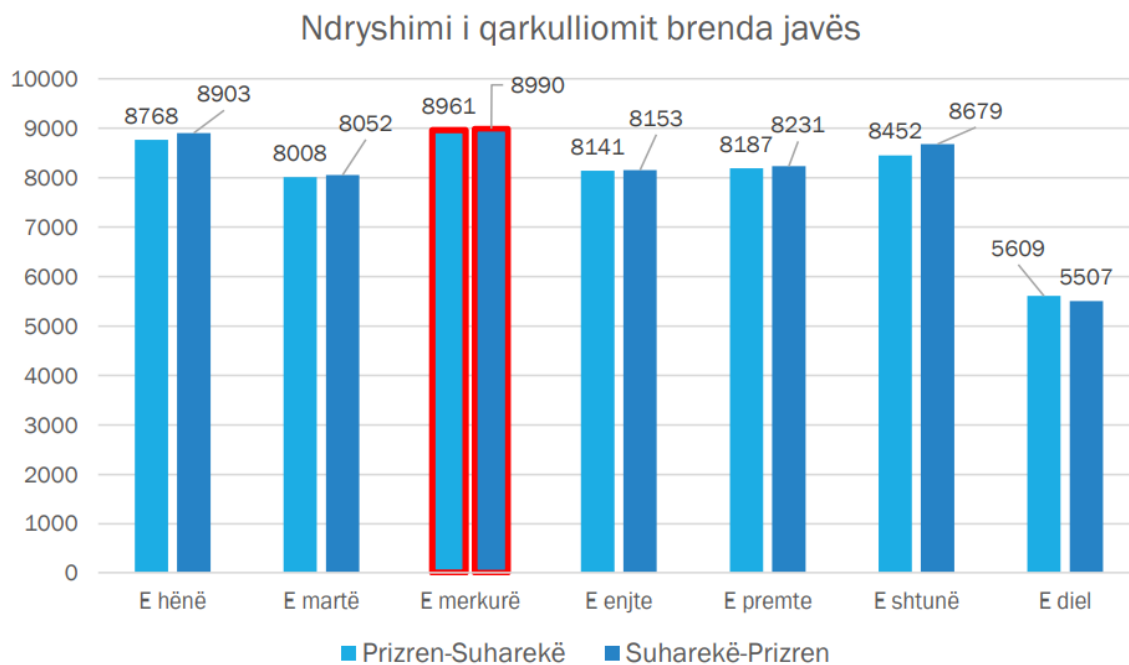
Rruga kryesore nacionale N25 (e cila kalon nëpër pjesën qendrore të Prizrenit) është ndër rrugët më të ngarkuara me qarkullim të automjeteve në Prizren. Gjatë qarkullimit jashtë sezonal, në këtë pjesë të rrugës qarkullojnë rreth 17,131 automjete/ditë në të dy kahet, ndërsa gjatë sezonës së verës qarkullimit rritet për rreth 37%, respektivisht rreth 23,106 aut/ditë gjatë sezonës së verës.

- Brenda javës, dita e mërkure është dita më e ngarkuar e javës;
- Për nga struktura e qarkullimit, dominojnë automjetet personale me rreth 73.47%, të përcjellur nga automjetet e rënda me rimorkio rreth 17.59%, furgonët dhe Pickup-ët me 2.65%, ndërsa autobusët dhe kamionët përbëjnë rreth 6.29% të përbërjes së përgjithshme të qarkullimit;
- Në drejtimin e lëvizjes Prizren – Suharekë, ora e pikut të trafikut motorik paraqiten paradite nga ora 08:00-

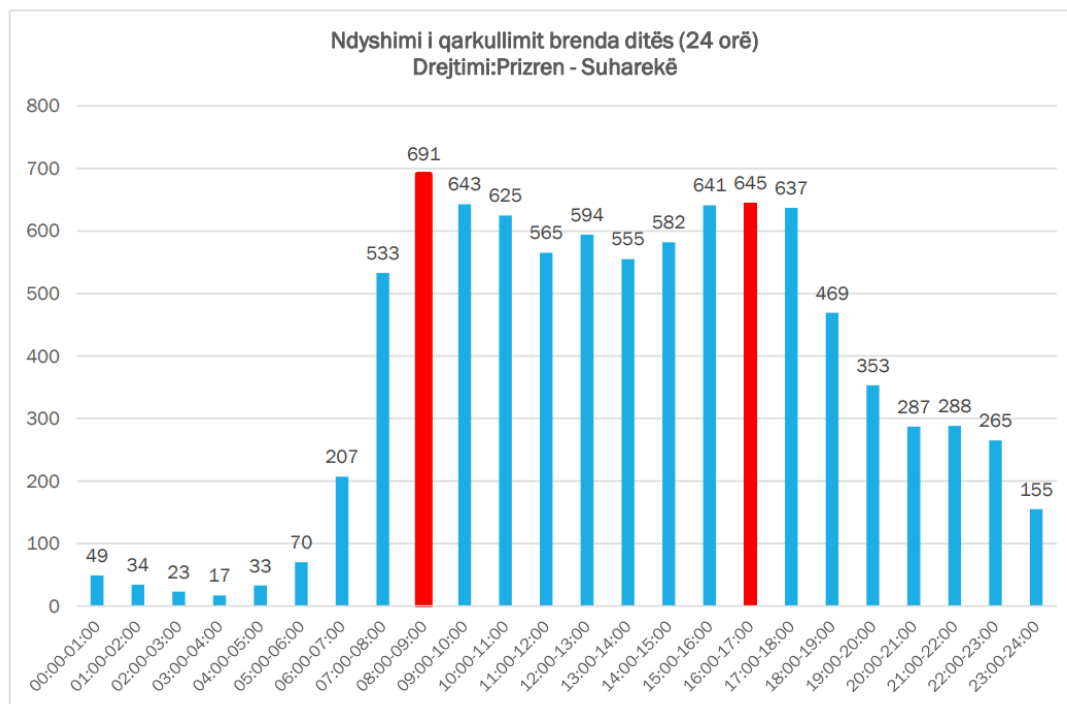
09:00 si dhe pasdite nga ora 16:00-17:00. Qarkullimi maksimal i automjeteve brenda orës kulmore nga

Suhareka në drejtim të Prizrenit, arrihet nga 12:00-13:00, dhe sillet rreth 710 aut/h. Në rrugën nacionale N25, nga drejtimi i Suharekës në drejtim të Prizrenit, brenda 24 orëve qarkullojnë rreth 8,990 aut/ditë në dy kahe.

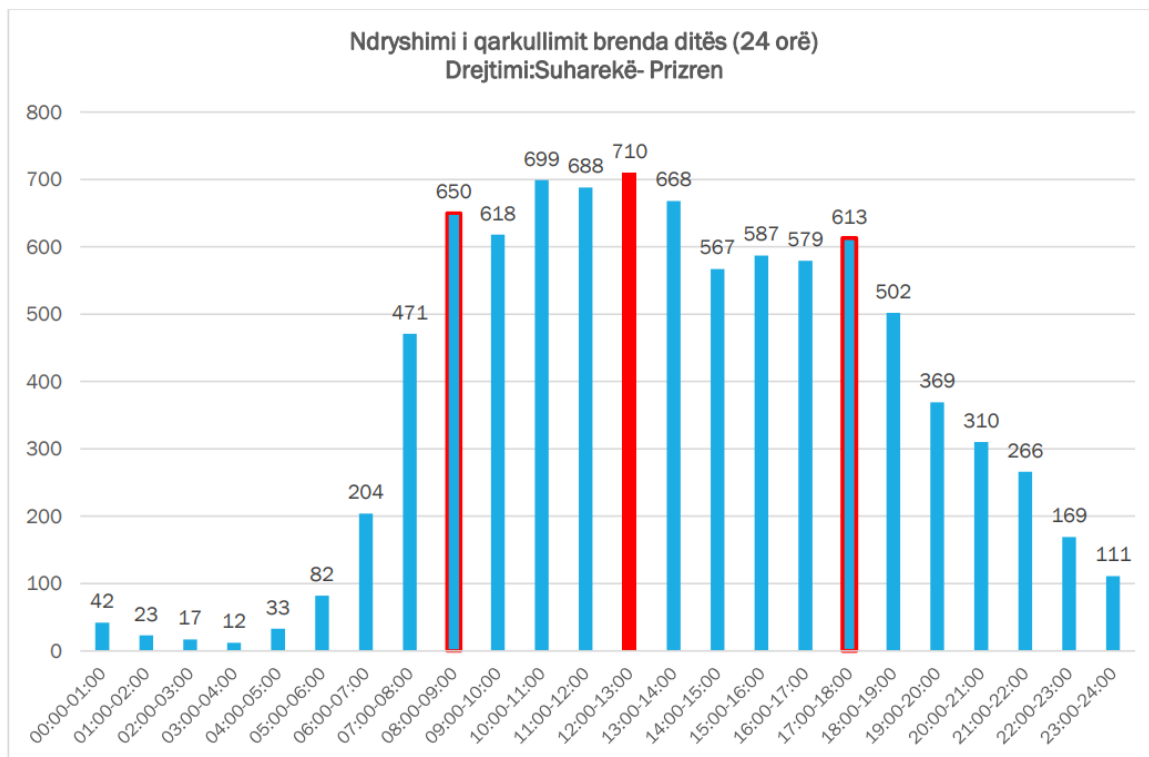
Graf nr 18 Ndryshimi i qarkullimit të trafikut për periudhën kohore brenda javës (7 ditë)

Graf nr 19 Ndryshimi i qarkullimit brenda ditës, drejtimi: Prizren - Suharekë

Graf nr 20 Ndryshimi i qarkullimit brenda ditës, drejtimi:Suharekë- Prizren

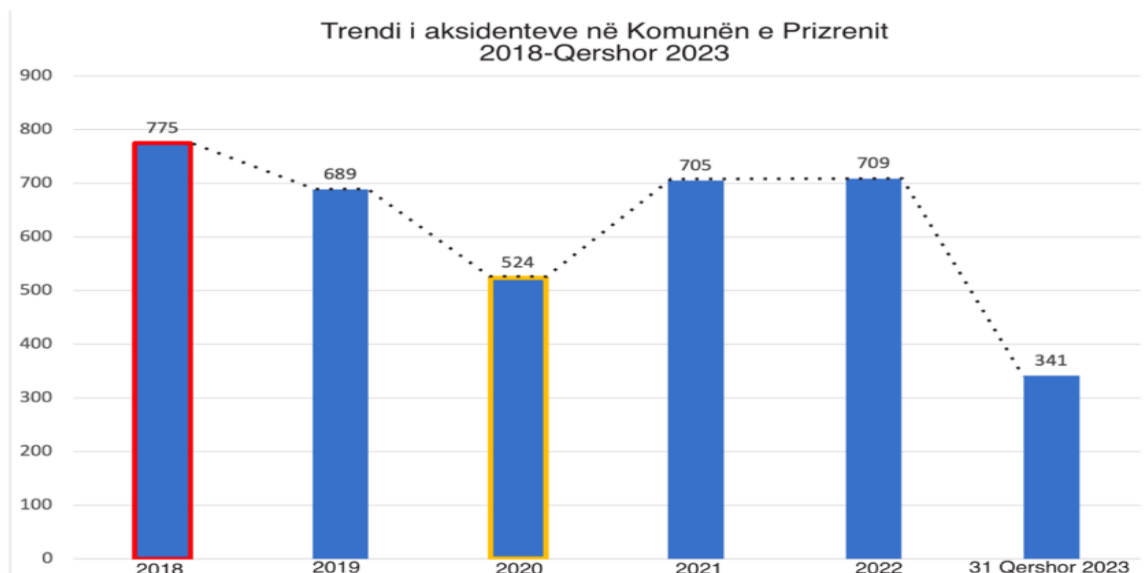
4.1.5. Siguria në trafik

Vlerësimi i sigurisë në trafik në rrugët kryesore në Komunën e Prizrenit është e bazuar në analizën nga të dhënat analitike të ofruara nga sektori i sigurisë, për nivelin e sigurisë së trafikut rrugor në regjionin e Prizrenit Të dhënat janë paraqitura ndë vite kanë për qëllim vlerësimin dhe trendin e ngjarjeve /aksidenteve rrugore si dhe pasojave sipas metodës krahasuese;

Tabela nr 43 Krahasimi i aksidenteve për periudhën: Janar-dhjetor 2022-2023 në komunën e Prizrenit

Aksidente fatale			Persona të vdekur			Aksidente me lëndime			Persona të lënduar			Aksidente me dëme materiale			Gjithësej:		
2022	2023	%	2022	2023	%	2022	2023	%	2022	2023	%	2022	2023	%	2022	2023	%
4	6	50	4	8	100	399	470	17.8	598	739	24	995	1207	21.3	1401	1696	21.1

Graf nr 21 Trendi i aksidenteve në Komunën e Prizrenit

Analizat e statistikave nga aksidentet dhe trendet e tyre korresponduese mbeten njëra nga sfidat kryesore në zhvillimin e një programi të për sigurinë rrugore në Komunën e Prizrenit. Sipas të dhënave nga Policia e Kosovës- Njësia e Trafikut Rajonal në Prizren lidhur me numrin e aksidenteve në Prizren vërehet se, gjendja në komunikacionin rrugor gjatë periudhës së regjistruar 2018 deri 2022 flet për rritje të ndjeshme të aksidenteve dhe të numrit të personave të lënduar në dy vitet e fundit 2021 - 2022. (burimi i të dhënave PLANI I MOBILITETIT TË QËNDRUESHËM URBAN 2024-2034)

4.1.6. Burimet e rreziqeve (Identifikimi dhe vlerësimi i rreziqeve në infrastrukturën rrugore

Identifikimi dhe vlerësimi i burimeve të rreziqeve në infrastrukturën rrugore përfshin analizimin e faktorëve që mund të shkaktojnë probleme në sistemin e trafikut. Ja disa nga burimet kryesore të rreziqeve:

Faktorët Natyrorë- Moti ekstrem: Përmytje, dëborë e madhe, shi i fortë, dhe erëra të forta mund të dëmtojnë rrugët dhe të shkaktojnë aksidente.

Toka e paqëndrueshme: Rrëshqitjet e tokës mund të shkaktojnë bllokime dhe dëmtime të infrastrukturës.

Faktori njeri - Sjellja e shoferëve: Shpejtësia, përdorimi i celularëve, alkooli dhe ndikuar nga lodhja janë shkaktarë të rëndësishëm të aksidenteve.

Këmbësorët dhe përdoruesit e tjerë: Mosrespektimi i rregullave të qarkullimit nga këmbësorët, çiklistët ose përdoruesit e mjeteve motorike.

Faktorët Teknikë- Dizajni i infrastrukturës: Rrugë të ngushta, kthesa të rrezikshme dhe ndriçim i pamjaftueshëm.

Dëmtimi i materialeve ndërtimore, si asfalti i degraduar ose rrugët e papërshtatshme.

Faktorët Organizativë - Mungesa e mirëmbajtjes: Rrugët që nuk mbahen në gjendje të mirë mund të krijojnë kushte të rrezikshme për trafik.

Planifikimi dhe menaxhimi i trafikimit: Mungesa e planifikimit të mirë të trafikut dhe lëvizjes mund të çojë në rritjen e aksidenteve.

Faktorët Ekonomikë - Investimet e pamjaftueshme: Mungesa e fondeve për ndërtimin dhe mirëmbajtjen e infrastrukturës mund të rrisë rrezikun.

Kostot e sigurisë: Mungesa e investimeve në teknologjitë e sigurisë, si semaforët inteligjentë dhe sistemet e monitorimit.

Masat parandaluese me qëllim të zvoglimit-zbutjes së rreziqeve në trafik dhe rekomandime:

Masa parandaluese për zvoglimin e rreziqeve në trafik janë të rëndësishme për të siguruar një ambient të sigurt për të gjithë. Ja disa nga këto masa:

Fushata edukative:

Organizimi i fushatave për rritjen e ndërgjegjësimit mbi sigurinë në trafik, përfshirë rregullat e qarkullimit dhe sjelljen e përgjegjshme.

Trajnime për shoferët: Ofrimi i kurseve të trajnimit për shoferët për të përmirësuar aftësitë e tyre dhe njohuritë mbi sigurinë.

Infrastrukturë e Sigurt- Rrugë dhe kalime të sigurt: Projektimi i rrugëve dhe kalimeve për këmbësorë që të jenë të dukshme dhe të lehta për t'u përdorur.

Sinjalistika e qartë: Vendosja e shenjave të qarta dhe të dukshme, si dhe ndriçimi i mjaftueshëm në zonat me rrezik.

Rregullat e qarkullimit - Zbatimi dhe forcimi i rregullave të qarkullimit, si kufizimet e shpejtësisë dhe ndalimi i përdorimit të celularëve gjatë drejtimit.

Sanksionet për shkelësit: Aplikimi i sanksioneve për ata që shkelin rregullat e qarkullimit, për të rritur ndjeshmërinë ndaj ligjit.

Përdorimi i teknologjisë

- Integrimi i sistemeve të menaxhimit të trafikut, si semaforët inteligjentë dhe monitorimi në kohë reale.
- Automjetet e mençura: Nxitja e përdorimit të automjeteve me teknologji të avancuar që ndihmojnë në parandalimin e aksidenteve.

Pjesëmarrja e Komunitetit - Bashkëpunimi me organizatat lokale: Angazhimi i organizatave lokale dhe komunitetit për të promovuar sigurinë në trafik.

- Iniciativa për ruajtjen e sigurisë: Krijimi i grupeve të punës për të identifikuar problemet dhe për të zbatuar zgjidhje të efektshme.
- Monitorimi dhe Rishikimi - Analiza e aksidenteve: Vlerësimi i statistikave të aksidenteve për të identifikuar zonat e rrezikshme dhe për të zhvilluar masa specifike.

- Implementimi i këtyre masave mund të ndihmojë në uljen e numrit të aksidenteve dhe të rrisë sigurinë për të gjithë përdoruesit e rrugës. Këto burime rreziku duhet të merren parasysh në çdo fazë të planifikimit dhe menaxhimit të infrastrukturës rrugore për të minimizuar rreziqet dhe për të rritur sigurinë e trafikut.
- *Harta nr 22 Harta e zonave të rrezikuara nga bora dhe ngricat në Komunën e Prizrenit aneksi i hartave, faqe 24 (Burimi i të dhënave, analizë nga hartat topografike, Gjeoportali kombëtar).*

4.2. Transporti hekurudhor

TRAINKOS është kompani publike dhe është operatori i vetëm legal në Kosovë që ofron shërbime të transportit hekurudhor të udhëtarëve dhe mallrave.

Komuna e Prizrenit ka qasje direkte në rrjetin hekurudhor por nuk është aktiv në periudhën e pasluftës. Hekurudha fillon nga Prizreni dhe shkon drejt Gjakovës. Ajo lidh hekurudhën Pejë – Prishtinë në komunën e Klinës. Hekurudha është pasive që nga viti 1999. Në përgjithësi, rrjeti nuk është në gjendje të mirë. Për momentin nuk paraqet ndonjë rrezik pasi që nuk është aktive kjo hekurudhë.

Nëse aktivizohet kjo linjë atëherë Identifikimi i rreziqeve në segmentet e transportit hekurudhor janë një proces i rëndësishëm për të siguruar sigurinë dhe efikasitetin e sistemit. Disa nga rreziqet kryesore përfshijnë:

Rreziqet e Infrastrukturës:

- Dëmtimi i binarëve dhe sinjalizimit.
- Mungesa e mirëmbajtjes së sistemeve hekurudhore.
- Rrëshqitja e tokës apo ndryshimet klimatike që ndikojnë në stabilitetin e rrugëve.
-

Rreziqet Operacionale:

- Gabimet njerëzore në operimin e trenave.
- Mungesa e komunikimit efektiv ndërmjet ekipeve.
- Dështimi i sistemeve automatike të kontrollit.
- Rreziqet nga Ndërrhyrjet e Jashtme:
- Akset e transportit dhe kalimet e hapura nga automjetet dhe këmbësorët.
- Dëmtimi i linjave hekurudhore nga aktivitete ndërtimore apo natyrore.

Rreziqet Teknike:

- Dështimi i sistemeve të sinjalizimit dhe të ndihmës.
- Probleme me motorrët dhe pajisjet mekanike të trenave.

Harta nr 23 segmenti i transportit hekurudhor lokal , aneksi i hartave, faqe 24 , Burimi i të dhënave: Digjitalizim nga Ortofoto 2018, Gjeoportali kombëtar <https://geoportal.rks-gov.net/search>

4.3. Transporti ajror/Aeroportet

Qyteti ynë është me distancë nga Aero-porti“ Adem Jashari” afërsisht 72 km. Ndërtimi i infrastrukturës rrugore Autostrada Ibrahim Rugova përshpejton mundësinë për qasje më të shpejtë në linjat e transportit ajror njëkohësisht janë edhe mundësi reale për shfrytëzim të vijave emergjente për furnizim emergjent nga vendet tjera në raste të FNFT. Duhet pasur parasysh se transporti ajror përveq të mirave dhe dobisë në transporte publike dhe emergjente, mund të kemi edhe potencialisht rreziqe dhe fatkeqësi me pasoja për fluturaken mbi qiellin tonë por edhe me rreziqe në raste të aksidenteve ajrore. Prandaj duhet të jemi të përgatitur me ekipe profesionale të KSh, në aspektin human(të trajnuar dhe certifikuar), teknik (pajisje adekuate për reagim dhe K-Sh), ekipe profesionale hulumtuese për fatkeqësinë, Ekipi për vlerësim të dëmeve materiale, dëmeve ambientale si dhe segmenteve tjera të sigurisë. **Sfidat:**

- Trajnimet e pamjaftueshme profesionale për reagim në rast të fatkeqësive ajrore;
- Mungesa e Planit lokal të veprimit, mjeteve dhe pajisjeve adekuate për reagim dhe Kërkim–Shpëtim në aviacion civil;
- Faktorët e përkeqësimit (kushtet klimatike: mjegulla, shiu, bora, ngricat, shtrëngatat, temperaturat, erërat e forta ,etj);
- Mungesa e fluturakeve vendore (të helikopterëve, dronëve vëzhgues, etj.) për kërkim-shpëtim nga ajri; Etj.

4.4. Ura dhe tunele

4.4.1. Urat

– Urat të cilat janë të evidentuara brenda juridiksionit të Komunës së Prizrenit kategorizohen në ura për komunikacion rrugor dhe hekurudhor.

- Urat në komunikacionin hekurudhor

Në rrjetin hekurudhor të zonës urbane të Komunës së Prizrenit titullarë e kanë TRAINKOS-in, dhe gjithësejtë janë të ndërtuara 5 ura, si pjesë përbërëse e rrjetit hekurudhor, të ndërtuara mbi degët e lumit Drin i Bardhë si Toplluha në fshati Pirane ku ura është me gjatësi afërsisht prej 60 m dhe ura në fshatin Landovice me gjatësi prej 30 m. Ndërsa 3 urat e tjera janë me gjatësi të vogël.

Harta nr 24 Rrjeti hekurudhor-urat në rrjetin hekurudhorë, aneksi i hartave, faqe 25, Burimi i të dhënave, Digjitalizimi nga Hartat topografike, Gjeoportali kombëtar <https://geoportal.rks-gov.net/search>

-Urat në komunikacionin rrugor

Urat të cilat janë të evidentuara brenda juridiksionit të Komunës së Prizrenit nga 162 ura gjithësej të ndërtuara në rrjetin rrugor në komunën e Prizrenit, prej tyre 49 janë të ndërtuara në rrugët në nivel kombëtarë (rrugë magjistrale dhe rrugë regjionale si dhe autostrada) kurse urat tjera janë pjesë e infrastrukturës lokale si dhe në rrugët lokale të pa kategorizuara(asfaltuara).

Në autostradë afër fshatit Shkozë të komunës së Prizrenit është ura me e gjatë e identifikuar deri me tani me gjatësi afër 500 metra. Ndersa tri urat tjera janë me nje distance me te madhe se 100 metra ndërsa urat e tjera ne Autostrade, Rruge magjistrale dhe Rajonale janë të kategorisë me të vogël.

Harta nr 25 Urat në Komunën e Prizrenit, aneksi i hartave, faqe 26, Burimi i të dhënave: Digjitalizim nga Harta topografike , Gjeoportali Kombetar <https://geoportal.rks-gov.net/search>

4.4.2. Tunelet

Tunelet të cilat janë të evidentuara brenda juridiksionit të Komunës së Prizrenit kategorizohen në tunele për komunikacion rrugor.

Tunelet në rrjetin rrugor: janë pjesë integrale e sistemit në rrjetin rrugor, në akset e rrjetit e caktuara rrugore, ku në komunën e **Prizrenit** janë të ndërtuara gjithsejtë 2 tunele rrugore, që gjenden ne aksin rrugor Prizren - Prevallë janë 2 tunele janë funksionale për qarkullim, me gjatësi 60 m për dy tunelet të cilat janë afër njëra tjetrës , ndërsa gjerësia e tyre është 7 metra. Gjendet ne koordinatat gjeografike:

Tuneli 1. Long = 20.790110269 dhe Lat= 42.187360453 dhe

Tuneli 2. Long = 20.78953669 dhe Lat= 42.1883837587

Tuneli në komunën e Prizrenit është një pjesë e rëndësishme e infrastrukturës lokale. Disa nga karakteristikat dhe rreziqet e mundshme që lidhen me tunelin përfshijnë:

Rreziqet Strukturore: Mund të ketë rreziqe që lidhen me stabilitetin e tunelit, siç janë rrëshqitjet e tokës ose dëmtimi i murit për shkak të motit ekstrem.

Mirëmbajtja: Duhet të ketë një plan të rregullt mirëmbajtjeje për të siguruar që tuneli të jetë gjithmonë në kushte të mira.

Harta nr 26 Urat dhe tunelet në Komunën e Prizrenit, aneksi i hartave, faqe 27

Burimi i të dhënave: Digjitalizim nga Ortofotot e vitit 2018, Gjeoportali kombëtar <https://geoportal.rks-gov.net/search>

4.5. Sistemi energjetik (objektet dhe sistemet)

Hartimi i politikave, organizimi, rregullimi dhe menaxhimi i sektorit të energjisë në Republikën e Kosovës bëhet nga Ministria e Ekonomisë.

Nga harta e rrjetit elektroenergjetik të Kosovës të publikuar nga KOSST shifet se në komunën e Prizrenit për momentin janë 3 nënstacione energjetike , Prizreni 2 220/110 kV si nënstacioni kryesor për regjonin e Prizrenit i furnizon nënstacionet tjera Prizrenin 1, Prizrenin 3 dhe Gjakova, Gjakova 2. Pra për momentin nënstacionet energjetike në komunën e Prizrenit mbesin:

- Nënstacioni Energjetik NS Prizreni 2 220/110 kV
- Nënstacioni Energjetik NS Prizreni 1 110/35 kV
- Nënstacioni Energjetik NS Prizreni 3 110/35 kV

Komuna e Prizrenit momentalisht furnizohet me energji elektrike nga nënstacioni Prizreni 2- 220/110 kV. Ky nënstacion i furnizon Prizrenin 1 me linjë të dyfishtë si dhe Prizrenin 3. Planifikohet edhe ndërtimi i nënstacionit Prizreni 4 ne afatin kohor deri në vitin 2030. Këto kapacitete pritet të jenë të mjaftueshme për regjonin e Prizrenit sa i përket nënstacioneve energjetike.

Në komunën e Prizrenit ndodhen këto objekte të veçanta të karakterit energjetik të cilat janë si pjesë e rrjetit elektro-energjetik të KEDS/KESCO:

- Linja 220kV Tirana 2(fierza) –Prizren-Feronikel-KosovaB
- Linja 110 kV Prizren 1-Prizren 2-Prizren 3
- Linja 110 kV Prizren 3-Therand
- Linja 110 kV Prizren 2-Rahovec
- Linja 110 kV Prizren 2-Gjakovë
- Nënstacioni Energjetik NS Prizreni 2 220/110 kV
- Nënstacioni Energjetik NS Prizreni 1 110/35 kV
- Nënstacioni Energjetik NS Prizreni 3 110/35 kV
- Dhe në të ardhmen (deri në vitin 2030) Kompletimi i Nënstacionit Energjetik NS Prizreni 4 (Nashec) 400/220/110 kV.

4.6. Largpërçuesit dhe trafo-stacionet

Në rrjetën e furnizimit me energji elektrike të komunës së Prizrenit, sipas drejtimeve të shpërndarjes së shfrytëzuesve, kemi të vendosura gjithsej 46 trafo-stacione të kapaciteteve të ndryshme. Duke u nisur nga ky fakt mund të konstatojmë se Trafo-Stacione(TS), prej tyre kolektive janë 21, ndërsa 25 të tjera janë individuale.

- *Tabela 44 Trafo-stacionet në Komunën e Prizrenit*

Drejtimi i rrjetit energjetik	TS	Kolektive	Individuale
Ish zona industrial Banim	8	po	
Bazhderhane	6	po	
Qendra e qytetit	4	po	
Ortokoll	3	po	
Drejtimi i Tususit	3		po
Drejtimi i Arbanës	5		po
Drejtimi i Zhurit	2		po
Drejtimi i Reqanit	2		po
Drejtimi i Korishës	2		po
Drejtimi i Landovicës	1		po
Drejtimi i Vlashnjës	8		po
Drejtimi i rruges transit	2		po

Rreziqet nga rrjeti energjetik janë shumë të ndryshme dhe ndikon në mënyra të ndryshme në mjedisin, shëndetin dhe ekonominë. Disa nga këto rreziqe përfshijnë:

- Shkarkimi i energjisë: Mungesa e mbrojtjes nga shkarkimet energjetike mund të shkaktojë dëme në pajisjet elektrike dhe infrastrukturën.
- Ndikimi mjedisor: Prodhimi i energjisë nga burime fosile ndot ajrin dhe ujin, duke kontribuar në ndryshimet klimatike.
- Rreziqet shëndetësore: Ekspozimi ndaj niveleve të larta të ndotjes nga energjia e rinovueshme dhe ajo fosile mund të ketë pasoja të rënda për shëndetin e njerëzve.

- Harta nr 27 Rrjeti elektro-energjetike në komunën e Prizrenit aneksi i hartave, faqe 28
- Burimi i te dhënave : Plani hapësinor i Kosoves 2010-2020+
- https://mmphi.rks-gov.net/MMPHIFolder/DivisionDocs/2022_55743870-1cda-4ea5-8e8d-796ae64b7766.pdf

4.7. Sistemet e telekomunikimit

4.7.1. Objektet dhe shërbimet (brenda komunës)

Telefonia Fikse :

Lidhjet kryesore të telekomunikacionit për Komunën e Prizrenit me qytetet tjara dhe jashtë komunës janë kabllot optike të PTK dhe të operatorve privat të telekomunikimeve. Rrjeti i kablllove optike dhe telekomunikimeve të PTK, menaxhohet nga njësia e PTK-së, në Prizren të cila ka objektet postare ku janë cetralet e telefonisë fikse. Përveq pjesës më të madhe të qytetit dhe tri fshatrave (Zhur, Korishë, Reqan), telefonia fikse nuk është e shtrirë në pjesët tjera të vendbanimeve rurale.

Telefonia mobile : Mbulueshmeria me rrjet të telefonive mobile në Komunen e Prizrenit është mjaft mirë e shtrirë dhe mund të thuhet se të gjitha vendbanimet e Prizrenit kanë qasje në shërbimet e telefonisë mobile, të cilat ofrohen nga dy operatorët e licencuar nga ART-ja. Të dy operatorët mobil i kanë të shpërndara antenat individuale në lokacione të ndryshme të komunes. Numri i antenave të vendosura nga operatorët mobil sipas vendbanimeve dhe operatorëve në tërë territorin e komunës është 12.

Qyteti i Prizrenit ka një numër prej 8 objekte të PTK në zonën urbane dhe tri objekte në fshatrat më të mëdha si Zhur, Reqan dhe Korishë. Këto janë të gjitha objektet e PRK në komunën e Prizrenit.

Prizren 1 Prizren Adem Jashari pn., Prizren 20010

- Prizren 2 Prizren Xhevat Berisha p.n., Prizren 20020
- Prizren 3 Prizren De Radës p.n., Prizren 20030
- Prizren 4 Prizren Ismet Jashari Kumanova p.n., Prizren 20040
- Prizren 5 Prizren 272 Qazim Berisha , Prizren 20050
- Prizren 6 Prizren 103 Jusuf Gërvalla , Prizren 20060
- Prizren 9 MPB Prizren Wiliam Woker p.n, Prizren 20090
- Prizren 10 KK Prizren Rr. Remzi Ademi p.n. 20100
- Zhur Prizren Fshati Zhur p.n. 20520
- Reqan Prizren Fshati Reqanë p.n. 20530
- Korishë Prizren Fshati Korishë p.n. 20550

4.7.2. Personat juridik

Shërbimet e Internetit: ekzistojnë disa operator të cilët bëjnë shpërndarjen e shërbimeve të internetit në zonën urbane të Prizrenit, të cilët e mbulojnë tërë territorin e zonës urbane. Kryesisht interneti në zonën urbane është i shpërndarë në lidhje individuale dhe lidhjeve të institucioneve të caktuara.

Tabela nr 45 : Lista e personave juridik në telekomunikacion:

Nr.	Institucioni	Adresa elektronike
1	PTK	info@telekomi.net info@valamobil.com
2	IPKO	info@ipko.com
3	Kujtesa	ofice@kujtesa.com

4.7.3. Qendrat telekomunikuese transmetuese dhe repetitorët

Në komunë e Prizrenit ndodhen gjithësej 86 antena të operatorit Vala , IPKO dhe e PTK-së. Operatorët me ndikim më të madh, që ofrojnë shërbime të internetit janë:

- **PTK** - Darda NET, nëpërmjet të telefonisë fikse;
- **IPKO** – ofron shërbime të internetit nëpërmjet të antenave (individuale);
- **KUJTESA** - ofron shërbime të internetit nëpërmjet të antenave (individuale); etj.

Shërbimet Postare : Mbulohen nga njësitë postare që janë pjesë e PTK: 8 njësi në qytetin e Prizrenit dhe tri njësi në fshatrat: Zhur, Korishë, Reqan, dhe gjithashtu nga kompanit private të cilat kryejnë shërbime si posta të shpejta dhe ngajshëm.

Shërbimet e Internetit – Ekzistojnë disa operator të cilët bëjnë shpërndarjen e shërbimeve të internetit në komunën e Prizrenit. Territori i komunës është mjaftë mirë i mbuluar me shërbime të internetit, të cilat funksionojnë si rrjete të sistemeve kabllore me fije optike dhe rrjete kabllore me kablllo kaoksiale. Këto rrjete, përveq PTK që shpërndan internetin me anë të rrjetit të telefonisë fikse , janë edhe operatorët privat të cilët kanë shtrirë rrjetet e tyre pothuajse në tërë territorin e komunës së Prizrenit dhe i mirmbajnë për qëllime komerciale. Në ato fise ku nuk ka sistem kabllor, interneti shpërndahet me anë të antenave. Operatorët me ndikim më të madh, që ofrojnë shërbime të internetit në komunën e Prizrenit janë:

- PTK - , nëpërmjet të telefonisë fikse
- IPKO – ofron shërbime të internetit nëpërmjet të antenave dhe rrjetit kabllor (individuale)
- KUJTESA - ofron shërbime të internetit nëpërmjet të antenave dhe rrjetit kabllor (individuale).
- ArtMotion- ofron shërbime të internetit nëpërmjet të antenave dhe rrjetit kabllor(individuale).

Përveq operatorve kryesor privat, në komunë operojnë edhe operatorët tjerë që kanë shtrirje më të vogël kryesisht në nivel lokal vetëm në ndonjë fshat.

4.7.4. TV dhe radiostacionet

Radiotelevizioni – rrjeti i Radiotelevizionit në zonën urbane të Prizrenit është e shpërndarë pothuajse në tërë territorin. Ekzistojnë disa forma të shfrytëzimit të valëve radio-televizive të ndara në dy grupe:

- Radio-televizionet Nacionale – RTK, RTV21, TV Klan dhe KTV,
- Radio- lokale – TV Opinion, RTV BESA, RTV Prizreni etj.
- Radio-televizionet nëpërmjet antenave satelitore,
- Radio-televizionet nëpërmjet sistemeve kabllore, etj.

Lajmi dhe komunikimi i ndërsjellë përmes: të shkruarit, të folurit, imituarit, etj. janë mënyrë /formë për të mësuar, informuar, njoftuar apo kuptuar informacionin përmes secilit mund të mësojmë, njohim apo kuptojmë informatën. Kriteret/normat bazë të klasifikimit të mediave përcaktohen kryesisht nga forma se si ato i ofrohen konsumatorit mediatik për t'u shfrytëzuar.

Mediat klasifikohen kryesisht në katër grupe kryesore siç janë:

- Mediat televizive
- Mediat radiofonike
- Mediat e shkruara
- Mediat sociale (rrjetet sociale).

Harta nr.28 : Shpërndarja e antenave/kullave shpërndarëse të telefonisë mobile, aneksi i hartave, faqe 29
Burimi i të dhënave: Digjitalizim nga hartat topografike (gjeoportali kombëtar).

4.8. Sistemet hidroteknike

4.8.1. Objektet për furnizim me ujë

Bazuar në Planin Zhvillimor Komunal, në kuadër të sektorit të shërbimeve publike janë bërë llogari të shpenzimeve dhe kapacitetit të nevojshëm të ujit të pijes për banoret e kësaj zone e cila duhet të jetë në harmoni me kërkesat për furnizim me ujë të pijes për qytetin e Prizrenit dhe fshatrat e sajë, me qëllim të realizimit të projekteve si pjesë integrale e Planit të Veprimt të komunës së Prizrenit meqë rast parashihet zgjerimi i rrjetit të ujësjellësit në territorin e komunës, në koordinim dhe bashkëveprim me K.R.U. “Hidroregjioni Jugor”. Komuna e Prizrenit furnizohet me ujë nga resurset / burimet ujore natyrore / nëntokësore- Puset

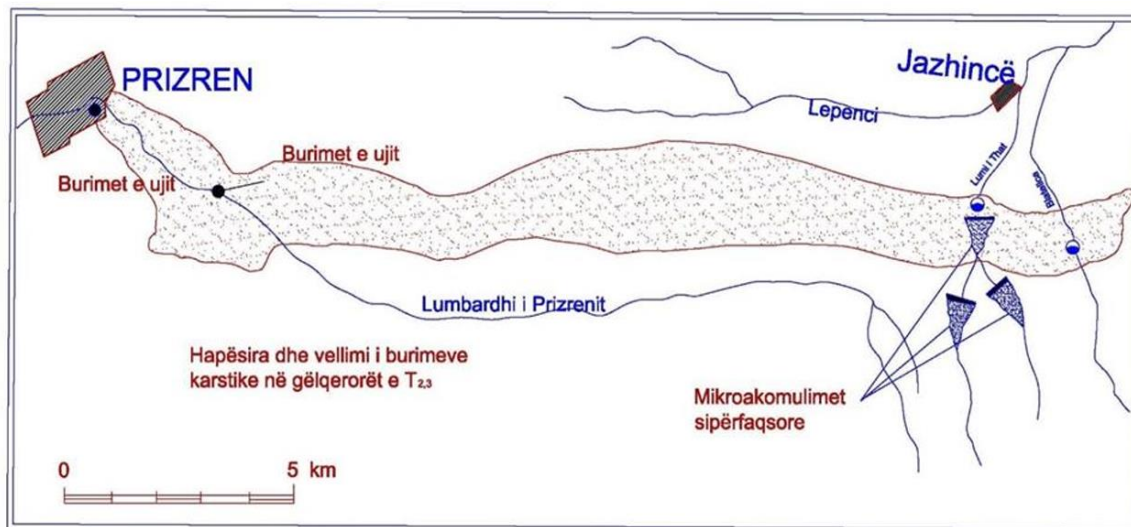

Fig. 11 Furnizimi aktual me ujë (burimi i te dhënave , Harta zonale e komunës se Prizrenit)

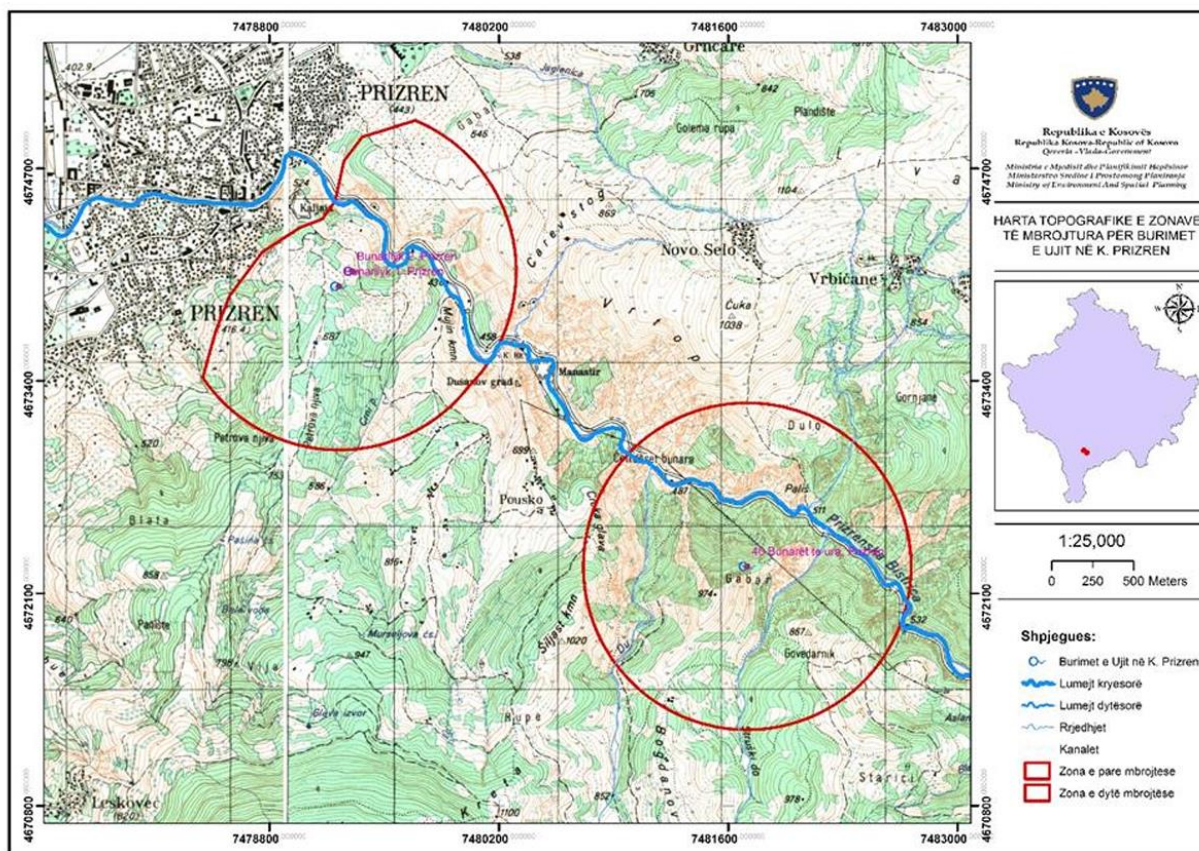

Fig. 12 Furnizimi aktual me ujë (burimi i te dhënave , Harta zonale e komunës se Prizrenit)

4.8.2. Korporata rajonale e ujërave (KRU) dhe burimet alternative

K.R.U “Hidroregjioni Jugor” Sh.A. operon dhe mirëmbanë rrjetin e Ujës-jellës në Komunën e Prizrenit Aktualisht, KRU “Hidroregjioni Jugor”Sh. A. është ofruesi kryesor me ujë të pijshëm në komunën tonë, e cila ofron shërbime për pjesën e qytetit dhe fshatrave të cilat furnizohen nga burimet ujore-puset. Kapacitetet të prodhimit të ujit (kapacitetet e shfrytëzuara) janë premtuese për nevojat e shpenzimeve nga qytetarët, ku koha e furnizimit me ujë të pijshëm në rastin më të mirë është 24 orë.

4.8.3. Sistemi i distribuimit të ujit për pije

K.R.U "Hidroregjioni Jugor" Sh.A operon dhe mirëmbanë rrjetin e Ujës-jellës në Komunën e Prizrenit. Edhe pse me shumë përpjekje akoma, kjo kompani nuk ka arritur që të shtrijë rrjetin e shërbimeve në të gjitha vendbanimet rurale të komunës .Pjesa më e madhe e territorit të komunës së Prizrenit furnizohet me ujë të pijshëm.

Tab 46 Burimet e ujit për pije

Nr Rendor	Emri i vendbanimit	Qasje në Ujësjelles Po-Jo	Menaxhimi nga:
1	Atmaxhë	Po	KRU"HRJ"Sh.A
2	Billushë	Po	VETËMENAXHIM
3	Caparc	Po	KRU"HRJ"Sh.A
4	Dedaj	Po	KRU GJAKOVA SH.A
5	Dobrushtë	Po	KRU"HRJ"Sh.A
6	Dojnicë	Po	VETËMENAXHIM
7	Drajçiq	Po	VETËMENAXHIM
8	Dushanovë	Po	KRU"HRJ"Sh.A
9	Gërçar	Po	VETËMENAXHIM
10	Gornjasellë	Po	VETËMENAXHIM
11	Gorozhup	Po	KRU"HRJ"Sh.A
12	Grazhdanik	Po	KRU"HRJ"Sh.A
13	Gjonaj	Po	KRU"HRJ"Sh.A
14	Hoçë e Qytetit	Po	VETËMENAXHIM
15	Jabllanicë	Po	VETËMENAXHIM
16	Jeshkovë	Po	VETËMENAXHIM
17	Kabash		
18	Kabash i Hasit	Po	KRU"HRJ"Sh.A
19	Karashëngjergj	Po	KRU GJAKOVA SH.A
20	Kobajë	Po	KRU"HRJ"Sh.A
21	Kojushë	Po	KRU"HRJ"Sh.A
22	Korishë	Po	VETËMENAXHIM
23	Krajk	Po	KRU GJAKOVA SH.A
24	Krushë e Vogël	Po	KRU GJAKOVA SH.A
25	Kushnin	Po	KRU"HRJ"Sh.A
26	Kushtendil		

27	Landovicë	Po	KRU"HRJ"Sh.A
28	Leskovec		
29	Lez		
30	Lubinjë e Epërme	Po	VETËMENAXHIM
31	Lubinjë e Poshtme	Po	VETËMENAXHIM
32	Lubiqevë	Po	VETËMENAXHIM
33	Lubizhdë	Po	VETËMENAXHIM
34	Lubizhdë e Hasit	Po	KRU GJAKOVA SH.A
35	Lukinaj	Po	KRU GJAKOVA SH.A
36	Lutogllavë	Po	KRU"HRJ"Sh.A
37	Llokvicë	Po	VETËMENAXHIM
38	Malësi e Re	Po	KRU"HRJ"Sh.A
39	Manastiricë	Po	VETËMENAXHIM
40	Mazrek	Po	KRU"HRJ"Sh.A
41	Medvec	Po	KRU"HRJ"Sh.A
42	Milaj	Po	KRU"HRJ"Sh.A
43	Muradem	Po	KRU"HRJ"Sh.A
44	Mushnikovë	Po	VETËMENAXHIM
45	Nashec	Po	KRU"HRJ"Sh.A
46	Nebregoshtë	Po	VETËMENAXHIM
47	Novak	Po	KRU"HRJ"Sh.A
48	Novosellë	Po	VETËMENAXHIM
49	Petrovë	Po	KRU"HRJ"Sh.A
50	Piranë	Po	KRU GJAKOVA SH.A
51	Pllanejë	Po	KRU"HRJ"Sh.A
52	Pllanjan	Po	VETËMENAXHIM
53	Poslishtë	Po	VETËMENAXHIM
54	Pouskë	Po	KRU"HRJ"Sh.A
55	Prizren	Po	KRU"HRJ"Sh.A

56	Randobravë	Po	KRU GJAKOVA SH.A
57	Reçan	Po	VETËMENAXHIM
58	Romajë	Po	KRU GJAKOVA SH.A
59	Sërbicë e Epërme	Po	KRU"HRJ"Sh.A
60	Sërbicë e Poshtme	Po	KRU"HRJ"Sh.A
61	Skorobishtë	Po	VETËMENAXHIM
62	Smaç	Po	KRU"HRJ"Sh.A
63	Sredskë	Po	VETËMENAXHIM
64	Struzhë	Po	VETËMENAXHIM
65	Shkozë	Po	KRU"HRJ"Sh.A
66	Shpenadi	Po	KRU"HRJ"Sh.A
67	Trepetnicë	Po	KRU"HRJ"Sh.A
68	Tupec	Po	KRU"HRJ"Sh.A
69	Velezhë	Po	KRU"HRJ"Sh.A
70	Vërbiçan	Po	VETËMENAXHIM
71	Vërmicë	Po	KRU"HRJ"Sh.A
72	Vlashnjë	Po	KRU"HRJ"Sh.A
73	Zojz	Po	KRU"HRJ"Sh.A
74	Zym	Po	KRU GJAKOVA SH.A
75	Zhivinjan	Po	VETËMENAXHIM
76	Zhur	Po	KRU"HRJ"Sh.A

- Harta nr 29 Furnizimi me ujë të pijshëm në komunën e Prizrenit, aneksi i hartave, faqe 29

Burimi i të dhënave KRU"HRJ"Sh.A, Prizren

4.8.4. Monitorimi i ujërave për pije

Cilësia e ujit të pijes i referohet karakteristikave mikrobiologjike dhe fiziko-kimike. Cilësia e ujit të pijshëm është një tregues i rëndësishëm për mirëqenien dhe shëndetin e popullsisë.

KRU kanë përgjegjësinë për të furnizuar me ujë cilësorë konsumatorët e tyre, ato gjithashtu kanë obligim për të bërë monitorimin/testimin intern të kualitetit të ujit. Nga ana tjetër IKSHP është

institucion i ngarkuar me përgjegjësi ligjore për të bërë kontrollin dhe monitorimin e ujërave të pijshëm. IKSHP siguron se uji i distribuuar nga KRU është në përputhje me vlerat sipas standardit vendorë për parametrat mikrobiologjik dhe fiziko-kimik. Gjatë vitit 2023, janë marrë mostra të ujit në rubinetet e konsumatorëve me qëllim të testimeve të cilësisë së ujit në aspektin fiziko-kimik dhe mikrobiologjik, në të cilën 99.68 % të mostrave kanë qenë në përputhshmëri me standardet e kërkuara, në aspektin fiziko-kimik dhe mikrobiologjik në të cilën 99.68 % të mostrave kanë qenë në përputhshmëri me standardet e kërkuara.

Tabela nr 47 : Norma (%) e testeve bakteriologjike dhe fiziko-kimike në përputhje me standardet e cilësisë së ujit sipas KRU-2023/2024

<i>Parametrat:</i>	<i>Viti</i>	<i>KRU "Hidro Regjioni Jugor."</i>	
		<i>Mostrat /numri</i>	<i>Vlera mesatare</i>
<i>Mikro-biologjike</i>	<i>2023</i>	<i>628</i>	<i>99.68 %</i>
	<i>2024</i>		<i>%</i>
<i>Fiziko-kimike</i>	<i>2023</i>	<i>628</i>	<i>99.68 %</i>
	<i>2024</i>		<i>%</i>
<i>Mesatarja për KRU.....</i>	<i>2023</i>		<i>%</i>
	<i>2024</i>		<i>%</i>

4.8.5. Ndotësit e mundshëm të ujërave sipërfaqësor dhe nëntokësor

Ndotja e ujërave sipërfaqësor dhe nëntokësor në Komunën e Prizrenit janë problematikë e pazgjidhur nga se ka burime dhe afektive të shumta dhe të ndryshme, të cilat kërkojnë mbikqyrje dhe kontrollë më të veçantë institucionale por edhe vetëdijësim qytetarë.

Ndotësit kryesor janë mbeturinat e ndryshme (ilegale) dhe hedhja e tyre në përrocka, lumenjë dhe në ambiente të hapura, shkarkimi i ujërave të zeza, hedhja e inerteve, mbeturinave industriale, mbeturinave të gjeneruara nga spitali dhe klinikat, etj. Mbeturinat të cilat gjenerohen nga jeta e përditshme e qytetarëve, janë me sasi të madhe dhe paraqesin rrezikshmëri të lartë, sidomos nëse nuk deponohen apo nuk trajtohen si duhet dhe me kohë, në kontakt me ujërat mbetokësorë dhe nëntokësorë, afektojnë sasi të mëdha të ujërave dhe ambientit.

Ky lloji i mbeturinave shkarkohet ilegalisht ngaqë nuk ka trajtues për to në Kosovë. Është domosdoshmëri që edhe niveli qëndror por edhe lokal të merret më seriozisht me trajtimin dhe menaxhimin e mbeturinave dhe përdorimin e tyre në frymën e interesit ekonomik dhe ekologjik së bashku me Institucionet relevante.

Ndotësit e ujërave sipërfaqësor dhe nëntokësor mund të jenë shumë të ndryshëm dhe të ndikojnë në cilësinë e ujit. Ja disa kategori dhe shembuj konkretë:

1. Ndotës kimikë- Pesticidet: Kimi të përdorura në bujqësi që mund të derdhen në lumenj dhe liqene. Azoti dhe fosfori nga plehurat mund të shkaktojnë ndotje nga lëngjet e dherave.

2. Ndotës biologjikë-Bakteret dhe viruset: Mundi të vijë nga ujërat e zeza ose nga sistemi i menaxhimit të mbetjeve.

3. Ndotës të origjinës bujqësore Erosioni i tokës: Mund të sjellë sediment në ujëra sipërfaqësor. Ujërat e kullimit: Mund të përmbajnë pesticide dhe plehra.

Masat parandaluese:

Regullimi i përdorimit të pesticideve dhe plehrave.

Menaxhimi i mbetjeve dhe riciklimi.

Konstruksioni i sistemeve të kanalizimeve të efektshme.

Mbrojtja e burimeve ujore dhe vendosja e zonave mbrojtëse.

Edukimi i publikut për rëndësinë e ruajtjes së cilësisë së ujit.

Këto masa mund të ndihmojnë në reduktimin e ndotjes dhe në mbrojtjen e ujërave sipërfaqësor dhe nëntokësor.

- Mbeturina mjekësore ;

Mbeturina mjekësore është një kategori e mbetjeve që dalin nga aktivitetet mjekësore dhe shëndetësore. Ato përfshijnë materiale dhe produkte që mund të jenë të ndotura ose potencialisht të rrezikshme për shëndetin e njerëzve dhe mjedisin. Ja disa lloje të zakonshme të mbeturinave mjekësore:

1. **Mbeturina infektuese:** Të tilla si materiale që kanë qenë në kontakt me patogjenë ose janë përdorur në trajtimin e pacientëve me sëmundje infektive.
2. **Mbeturina sharpe:** Gjilpëra, thika, dhe sende të tjera që mund të shkaktojnë lëndime.
3. **Mbeturina farmaceutike:** Ilaçe të skaduara ose të papërdorura që nuk mund të hidhen në mënyrë të zakonshme.
4. **Mbeturina kimike:** Substanca kimike që përdoren në laboratore dhe që mund të jenë të rrezikshme për shëndetin dhe mjedisin.
5. **Mbeturina radiologjike:** Materiale që kanë qenë në kontakt me radiologji ose që përmbajnë substanca radioaktive.

Menaxhimi i duhur i mbetjeve mjekësore është shumë i rëndësishëm për të parandaluar rrezikun për shëndetin dhe për të mbrojtur mjedisin. Kjo zakonisht përfshin ruajtjen e veçantë, transportin dhe eliminimin në përputhje me rregullat dhe standardet e caktuara. Derisa mbeturinat medikale rrezikohet të krijojnë ndonjë infektion patogjen, ato duhet ndarë medoemos, izoluar dhe trajtuar në burim (djegie, etj.). Kështu që, për të kuptuar situatën e trajtimit dhe shkarkimit të mbeturinave medikale që gjenerohen brenda regjionit, Kompania e pastrimit së pari duhet të hulumtoj sasinë dhe përbërësit e mbeturinave medikale që gjenerohen në qytet. Kompania e pastrimit do të ekzaminoj zgjidhje për problem në bashkpunim me MMPH, Departamentin e Shëndetësisë dhe spitalin etj. Për më shumë, Kompania e pastrimit do të përgadis sistemin legal të domosdoshëm për trajtim dhe shkarkim të mbeturinave medikale duke qenë konform me ligjet.

- Mbeturinat shtëpiake

Mbeturinat Komunale - janë mbeturina nga amvisëritë, po ashtu edhe mbeturina nga aktivitetet tjera të cilat për shkak të përbërjes dhe natyrës së tyre, janë të ngjashme me ato të amvisërisë. Sipas Planit Zhvillimor Komunal të Prizrenit (PZHK) një kompani publike dhe gjashtë private ofrojnë shërbime për grumbullimin e mbeturinave. Menaxhimi i mbeturinave nuk është i kënaqshëm dhe mungon kapaciteti për mbulimin e fshatrave rrethuese që rezulton në ndotjen e lumenjve. Deponia e vjetër në Korishë është mbyllur që nga viti 2005 dhe deponia e re rajonale është ndërtuar në Landovicë që ofron shërbime për komunën e Suharekës, Gjakovës, Rahovecit dhe komunës së Prizrenit. Deponia është e dizajnuar për 500,000 banorë.

Mbeturinat e gjeneruara nga Prizreni janë grumbulluar dhe transportuar në deponinë e Landovicës nga Kompania Regjionale Ekoregjioni dhe nga tri kompani tjera private.

Në Landovicë gjendet qendra për trajtimin e mbeturinave . Sipas Raportit të MIA (ISH MMPH)-së lidhur me gjendjen e menaxhimit të mbeturinave komunale në Kosovë (2018), në deponinë e Landovicës, sistemi i pompimit të ujit nuk funksionin, ndërsa uji nga deponia dhe ujërat sipërfaqësore mund të përzihen, duke shkaktuar rrezik mjedisor. Kompresimi i mbeturinave nuk bëhet sipas standardeve.

- Mbeturinat industriale, etj.

- Mbeturinat industriale: Janë mbeturinat të cilat krijohen nga aktivitetet, proceset industriale, prodhimtari artizanale dhe veprimtari tjera prodhuese. Kemi mbeturina nga ndërtimtaritë dhe thërtoret, si dhe quhen mbeturina industriale dhe mbeturinat të gjeneruara nga spitali dhe klinikat, pos mbeturinave komunale. Për shkak se këto mbeturina, të cilat gjenerohen nga jeta e përditshme e qytetarëve tjerë, janë me sasi të madhe ose janë të rezikshme, duhet të trajtohen ndaras nga mbeturinat komunale.

- Ky lloji i mbeturinave shkarkohet ilegalisht ngaqë nuk ka trajtues për to në Kosovë. Qyteti do të punoj mbi synimin e trajtimit të mbeturinave të tilla së bashku me Institucionet relevante.

- Mbeturinat industriale përfshinë kategoritë:

- Xehetari dhe Guroret , Prodhimi , Furnizimi me energji elektrike, gaz, avull , Furnizimi me ujë, kanalizim, menaxhim të mbeturinave dhe rregullim toke, Ndërtimtaria , Sektorët e shërbimeve etj.

Harta nr 30 Deponia e mbeturinave në rajonin e Prizrenit aneksi I hartave, faqe 31, Burimi i të dhënave: Baza digjitale e hartave nga Harta zonale e komunës së Prizrenit.

4.8.6. Masat parandaluese ndaj ndotjes së ujit

Masat që duhet ndërmarrë për parandalimin e ndotjes së ujërave janë të shumta, por do të adresohen disa që janë më kryesore;

- Hartimi i një Plani lokal për parandalimin e ndotjes së burimeve ujore;
- Të identifikohen të gjithë ndotësit potencial të ujërave;
- Për shkelsit e ligjit për mbrojtjen e ujërave të marren masat për parandalimin dhe penalizimin e tyre nga Inspektorët përgjegjës ;
- Monitorimi i vazhdueshëm i ujërave të ndotura;
- Trajtimi i ujërave për arritjen e përpurshshmërisë me standardet normative vendore;

- Dhënia e lejeve të shfrytëzimit të ujit për hidrocentrale vetëm në raste kur nuk e dëmton ekosistemin ujor të lumenjve dhe respektimin e minimumit biologjik;
- Shmangie nga çfardo lloj shkarkimi të pesticideve, vajrave dhe kemikateve të rrezikshme në ujëra;
- Ndalimi i huthjes së mbeturinave afër çdo burimi të ujërave, etj;

4.8.7. Rekomandimet:

- Implementimi i infrastrukturës ligjore të ujërave;
- Kompletimi dhe modernizimi i sistemit për monitorimin e cilësisë së ujërave sipërfaqësor dhe nëntokësor;
- Nevoja për investime kapitale në infrastrukturën për trajtimin e ujërave urbane;
- Rritja e kapaciteteve dhe avansimi i sistemit të ujësjellësve;
- Përmirësimi dhe shtrirja e rrjetit për trajtimin e ujërave urbane dhe industriale;
- Masat për parandalimin e humbjes së ujërave në rrjet;
- Hulumtime në fushën e ujërave, sidomos resurseve ujore nëntokësore;
- Ngritja e vetëdijes qytetare për mbrojtjen dhe shfrytëzimin e qëndrueshëm të resurseve ujore;
- Ngritja e vetdijësimit në komunitetin e biznesit dhe ekonomive familjare për shfrytëzimin racional të ujërave;
- Vlerësimi dhe prioritizimi i nevojave për investime në infrastrukturën e ujërave.

4.9. Sistemet e shpërndarjes së gazit dhe naftës

4.9.1. Pompat e derivateve;

Në territorin e Komunës së Prizrenit, në qendrën urbane dhe periferike si dhe në vendbanimet në pjesën rurale të komunës, janë të evidentuara afër 57 pika të shitjes së karburanteve të cilat veprimtarinë e tyre e ushtrojnë shumica buzë akseve rrugore urbane dhe rurale. Edhe pse një numër i caktuar i këtyre pikave të shitjes nuk i plotësojnë kushtet teknike dhe hapësinore për një veprimtari të tillë, duke marrë për bazë shkallën e lartë të rrezikshmërisë që paraqesin e sidomos disa pika të cilat veprimtarinë e vet e ushtrojnë në vendbanime të dendura dhe afër objekteve shkollore apo objekteve me frekuentim të madh të njerëzve. Fatmirësisht, deri më tani nuk është evidentuar asnjë rast zjarri në këto pika të shitjes së karburanteve,

4.9.2. Deponitë e derivateve /kapacitetet

Tab. 48 Kapacitetet e derivateve të naftës dhe gazit në komunën e Prizrenit

EMRI I KOMPANISË	LOKACIONI	PRONARI	LONG	LAT	Z
Babani	Krushë e vogël	Xhavit Mallaku	20.65753833	42.3006076	323
Paqarizi Petrol	Arbanë	Sahit Paqarizi	20.72082622	42.22549385	393
Kabashi 2	Prizren	Hasan Kabashi	20.72599326	42.22074406	409
Fatoni Au	Piranë	Xhavit Ukaj	20.66335463	42.29736462	339
Badallaj 1	Vllashnjë	Mensur Badallaj	20.66797622	42.19806607	344
Zhuri	Vllashnjë	Ramadan Susuri	20.66090124	42.19605493	346
As Petrol	Jagljenic	Shaban Hoxha	20.75361617	42.22776862	450
Anex oil	Prizren	Hysen Hoxha	20.72228569	42.22460468	397
Turjak Petrol	Arbanë	Ilmi Kastrati	20.71312406	42.23173632	392
Primex	Arbanëa	Mehmet Kastrati	20.71430317	42.23092877	390
Brest Promet	Reqan	Bajram Huduti	20.81306523	42.17502271	621
Korisha Petrol	Korishë	Muharrem Kabashi	20.77939424	42.26169374	427
Hasi Petrol	Piranë	Milaim Hyseni	20.67835607	42.2816648	325
Kosova Petrol	Prizren	Bedri Selmani	20.74675322	42.21972006	452
Isa Petrol	Bajram Curri	Jakup Gashi	20.6996509	42.20298979	410
Aldi Petrol	Piranë	Reshat Ukaj	20.67754919	42.28292342	320
Albes Petrol	Korishë	Dugagjin Kabashi	20.77811076	42.26120493	441
Pagarusha Petrol	Jagljenic	Nuhi Kryeziu	20.7606003	42.23628533	448
Terra Petrol	Zhur	Hismen Gavazaj	20.62534233	42.16498943	486
Ahmet Benz	Zhur	Nexhat Badallaj	20.60233886	42.16724463	400
Apal 2000	Hani i Laçit	Sedat Hoti	20.72969544	42.20499184	445
Kosova Petrol	Prizren	Bedri Selmani	20.73595082	42.20966263	446
Kosova Petrol	Prizren	Bedri Selmani	20.72820609	42.21613813	412
Vllezerit Bytyqi	Arbanë	Halil Bytyqi	20.70448861	42.23840615	388
Oferta	Arbanë	Rexhep Morina	20.69963238	42.24230165	387
Lindi Comm	Arbanë	Izet Hoti	20.69750415	42.24416996	386
Pashtriku	Piranë	Florim Ukaj	20.67719596	42.28361423	315
Drini Petrol	Piranë	Ramadan Ukaj	20.67314249	42.29074636	318
Mazreku Petrol	Mamush	Egjevit Mazreku	20.71796144	42.31830717	343
ASA Petrol	Mamush	Azem Mazreku	20.71791367	42.31813597	342
Bashak Petrol	Mamush	Bajram Morina	20.72069686	42.32267285	340
New York	Gjonaj	Isuf Kruma	20.64529919	42.2591599	324
Egzoni Petrol	Ramajë	Shani Duraj	20.59303314	42.29299381	335
Romaj	Ramajë	Sadik Smajlaj	20.59334851	42.29299493	334
Neza	Ramajë	Hysni çenaj	20.59253126	42.29182119	336
Mali Petrol	Korishë	Vetim Kabashi	20.77955526	42.26073039	448

Harta nr 31. Sistemi i shpërndarjes së naftës dhe gazit në komunën e Prizrenit, aneksi i hartave, faqe 32, Burimi i të dhënave: Digjitalizim nga Ortofoto e vitit 2018 (gjeoportali kombëtar).

KREU I V-TË

5. OBJEKTET E RËNDËSISË SË VEÇANTË

Sikur edhe komunat tjera edhe Komuna e Prizrenit nuk bën përjashtim ekspozimit të rrezikshmërisë nga fatkeqësitë natyrore por duke mos e përjashtuar edhe rrezikun nga faktori njeri , qoftë si rrjedhojë e proceseve tekniko-teknologjike qoftë edhe ato të qëllimshme, andaj edhe objektet e rëndësisë së veçantë kanë rol dhe rëndësi jetike në paqë dhe në rrethana të krijuara nga FNFT.

5.1. Objektet e sigurisë

Termi siguri ka nocion të gjërë por edhe duhet pasur parasysh që edhe është një gamë e gjërë e disa segmenteve të ndëlidhura dhe shumë të rëndësishme , me qëllim të krijimit të një mesazhi të sigurtë.

Një nga shtyllat e sigurisë është Policia e Kosovës. Në komunën e Prizrenit egzistojnë objektet e tilla ku janë të vendosura : Drejtoria Rajonale e PK/ Stacioni Policor.

Për koordinimin e aktiviteteve reaguese emergjente dhe lehtësimin e fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive tjera, bëhet nga qendra operative rajonale/ objekti i QOE-112;

Ekipet për Reagim Emergjent në raste të FNFT, Objekti i NjPZSh dhe IMNZ;

Objektet korrektuese (burgu);

Objekti i Agjencisë së Shërbimeve Intelgjente, rajoni i Prizrenit

Me qëllim të funksionimit të shtetit ligjorë dhe të drejtësisë/ Objekti i Gjykatës Rajonale dhe lokale;

Harta nr 32 Objektet e sigurisë në Komunën e Prizrenit aneksi i hartave, faqe 33. Burimi i të dhënave: Digjitalizim nga Ortofoto e vitit 2018 (gjeoportali kombëtar).

5.2. Objektet dhe hapsirat qeveritare në Komunën e Prizrenit

Sikur edhe komunat tjera edhe Komuna e Prizrenit nuk bën përjashtim ekspozimit të rrezikshmërisë nga fatkeqësitë natyrore por duke mos e përjashtuar edhe rrezikun nga faktori njeri , qoftë si rrjedhojë e proceseve tekniko-teknologjike qoftë edhe ato të qëllimshme. Objekte të karakterit të tillë në komunën tonë janë:

- Objektet e Administratës civile komunale dhe shërbimet publike; (Objekti i Komunës së Prizrenit, Objektet e Drejtorive Komunale)

- Spitali rajonal/QKMF dhe QMF në Komunën e Prizrenit;
- Objektet e shërbimeve postare dhe telekomit;
- Objektet energjetike;
- Objektet Shkollore;
- Objektet universitare (kolegjet);
- Objektet sportive;
- Objektet kulturore;
- Impiantet e ujërave/KRU,etj.
- Objekti i Njesisë së Zjarrfikëse dhe të Shpëtimit.
- Qendrat Tregtare
- Objekti i prokurisë, Gjykatës, Policisë
- Stacioni i autobusëve, Bankat etj.

-Harta nr 33 Objektet me rëndësi dhe hapësirat qeveritare në Komunën e Prizrenit, aneksi i hartave, faqe 34

5.3. Institucionet dhe shërbimet financiare

Në komunën e Prizrenit ka shërbime bankare, postare, gjithashtu janë evidente edhe agjencitë e sigurimeve në qytetin e Prizrenit. Operojnë shumë filiala të bankave si: Raiffeisen bank Bank, Teb Bank, BKT, ProCredit bank, NLB etj. Në qytetin e Prizrenit operojnë edhe zyret postare si PTK (posta dhe telekomit i Kosovës) IPKO etj. Në komunën e Prizrenit janë në funksion kompanitë e sigurimit që operojnë për sigurimin e objekteve qeveritare, objekteve komunale , sigurimin fizik të objekteve shëndetësore, Spitaleve, bizneseve etj.

-Harta nr 34 Objektet financiare në Komunën e Prizrenit , aneksi i hartave, faqe 35 Burimi i te dhënave , Digjitalizim nga Ortofotot (gjeoportali kombëtar)

5.4. Objektet shkollore në komunën e Prizrenit

Komuna e Prizrenit posedon këto institucione arsimore:

- Drejtoria Komunale e Arsimit menaxhon me 5 objekte parashkollore (çerdhe); dy ne zonat urbane dhe 3 ne zonat rurale.
- Drejtoria Komunale e Arsimit menaxhon me 50 objekte /Shkolla fillore e ultë (SHFU);
- Drejtoria Komunale e Arsimit menaxhon me objekte / shkolla të mesme të ulëta;
- Drejtoria Komunale e Arsimit menaxhon me 5 objekte / shkolla të mesme të larta.

- Objekti universitar publik në qytetin e Prizrenit “Ukshin Hoti” dhe kolegjet private si UBT dhe Kolegji i Biznesit, etj. Vlerësohet se objektet dhe siguria në hapësirat e shkollave në komunën e Prizrenit është e mire.

Harta nr 35 Objektet edukative-arsimore në Komunën e Prizrenit aneksi i hartave , faqe 36 Burimi i të dhënave , Digjitalizim nga Ortofoto (gjeoportali kombëtar).

KREU VI-TË

6. LLOJET E FATKEQËSIVE

Fatkeqësitë, varësisht nga shkaktari i tyre ndahen në: fatkeqësi natyrore dhe fatkeqësitë tjera(FNFT);

Fatkeqësitë natyrore janë fenomene natyrore të cilat, varësisht nga efekti goditës mund të shkaktojnë humbje me pasoja në popullatë, në të mira materiale, mjedis dhe trashëgimi kulturore.

Ndryshimet klimatike në përgjithësi, veçanërisht frekuenca e ngjarjeve ekstreme të motit dhe luhatjet e temperaturave që parashikohen të ndodhin si rrjedhojë e ndryshimeve klimatike, po ndikojnë edhe tek ne, duke krijuar klimë me cenueshmëri më të lartë, duke përfshirë, ndër të tjera: zjarre në pyje, thatësira, reshje të dendura të shiut me shtrëngata, breshëri, bora, acari, orteqet, erërat e fuqishme, vërshimet, zjarret (urbane, malore, fushore), epidemitë/pandemitë, stuhitë e erës, rrëshqitjet e tokës, valët e të nxehtit, tërmetet dhe fatkeqësitë e tjera të shkaktuara nga forcat natyrore, etj;

Institucionet tona në nivel lokal si dhe akterë tjerë jo-qeveritar, duhet të kemi një përkushtim më të madh në zhvillimin e masave parandaluese me qëllim të vlerësimit të rreziqeve natyrore si dhe zvogëlimit të tyre për të arritur një qasje më proactive për mbrojtje nga fatkeqësitë.

Fatkeqësi tjera nënkuptohen ato fatkeqësi tekniko-teknologjike të shkaktuara nga faktori njeri apo përmes proceseve teknologjike /incidentet në objektet afariste, tregtare, zjarret urbane dhe malore, fatkeqësitë në miniera, shkatërrimet e pendave, aksidente në trafikun rrugor, hekurudhor dhe ajror, aksidentet nukleare si dhe aksidentet tjera ekologjike dhe industriale të shkaktuara nga aktivitetet dhe veprimet e njeriut, veprimet luftarake dhe terroriste;

6.1. Intensiteti, llojet dhe ndikimet e veprimit të fatkeqësive natyrore

Secila nga fatkeqësitë apo fenomenet natyrore dhe ato të shkaktuara nga faktori njeri kanë natyralitetin e ndryshëm të ngjarjes, të shkasit dhe pasojës, ashtu që edhe identifikimi, analizimi, trajtimi dhe vlerësimi i tyre bëhet sipas specifikave dhe efekteve goditëse të tyre.

- Pika fillestare për vlerësimin e ndikimit janë pasojat, shumëllojshmëria e gjerë e pasojave të ndryshme përmbledhet në një parametër, të quajtur 'ndikim'. Ndikimi është një mbledhës apo grumbullues i informacioneve mbi pasojat, prandaj për vlerësimin e rrezikut, mund të përdorim disa kriterë të ndikimit: jeta dhe shëndeti i njeriut, mjedisi, funksionaliteti i shoqërisë, ekonomia, etj.

Ngjarjet me të shpeshta që kanë ndodhur janë: Zjarret, Vershimet, Bresheri, erozioni etj.

6.2. Prioritizimi i fatkeqësive natyrore bazuar në matricën e rreziqeve

Vlerësimi i autoriteteve lokale për rreziqet e fatkeqësive natyrore bazohet në analizën e plotë të rreziqeve dhe pasojave të mundshme në popullatë, në të mira materiale, kulturore dhe mjedis, brenda zonës së tyre si dhe atyre që mund të vijnë nga zonat fqinje. Vlerësimet përfundimtare bëhen për secilën masë të mbrojtjes dhe shpëtimit në raport me mundësitë reale për mbrojtje dhe shpëtim si dhe vlerësimin e resurseve njerëzore dhe materiale të nevojshme për tu përballë me pasojat e fatkeqësive natyrore., duke e marrë për bazë edhe Profilin e rrezikut(fletë-pune e profilit të rrezikut);

Matrica e rrezikut pasqyron gërshetimin apo korrelacionin e probabilitetit (gjasave) dhe pasojave, të nivelit të rrezikut e cila përbëhet nga dy boshte:

- **boshti horizontal** në të cilin paraqiten vlerat e gjasave (*e sigurtë/ gati e mundur/ e besueshme/ e pa besueshme/ e pamundur*), ndërsa
- **boshti vertikal** në të cilin paraqiten vlerat e pasojave (*e papërfillshme/ e vogël/ e mesme/ kritike/ katastrofike*);

Secili bosht ka nga pesë vlera (fusha), ku gërshetimi i tyre jep një matricë prej 25 fushash ndërsa për ta realizuar shkallëzimin e rrezikut thjeshtë shumëzohet/gërshetohet gjasat me ashpërsinë ku do të prodhojnë rezultatet/numrat nga 1 deri në 25 dhe bëhet kategorizimi si në tabelën në vijim për t'i nxjerr rreziqet e mbetura, ose rreziqet që mbesin pas vendosjes së masave të kontrollit;

- **Prioritizimi i listës së fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive tjera** është produkt matricës së probabilitetit/gjasave. Matrica e probabiliteti/gjasave janë të bazuara në **treguesit e probabilitetit/gjasave**:

- Probabiliteti dhe frekuenca e ndodhjes;
- Pasojat për jetën dhe shëndetin e njeriut;
- Pasojat ekonomike nga FNFT;
- Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social-infrastruktura kritike;
- Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social-dëmi material i përgjithshëm në objekte me rëndësi të veçantë;
- Matrica përmbledhëse e cila pasqyron stabilitetin shoqëror (3a dhe 3b/pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social-dëmet nga infrastruktura kritike dhe pasojave ekonomike);

- Matrica e cila pasqyron rrezikun e përgjithshëm;

6.3. Matrica e gjasave

		Gjasat				
		1	2	3	4	5
Ashpersia	5	5	10	15	20	25
	4	4	8	12	16	20
	3	3	6	9	12	15
	2	2	4	6	8	10
	1	1	2	3	4	5

Shkalla e ashpërsisë

5	Veprim katastrofik – (rrezik nr. 15 – 25)
4	Prioritet i ashpër – (rrezik nr. 10 – 12)
3	Prioritet mesatar – (rrezik nr. 5 – 9)
2	Prioritet i mbrojtur – (rrezik nr. 2 – 4)
1	Prioritet i ulët – (rrezik nr. 1) nuk kërkohet veprim

Matrica e probabilitetit:

		Gjasat				
		1	2	3	4	5
Katastrofike	5					
Kritike	4					
E mesme	3					
E vogël	2					
E papërfillshme	1					
		1	2	3	4	5
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur

Sipas listës së prioriteteve të fatkeqësive natyrore në komunën e Prizrenit renditen:

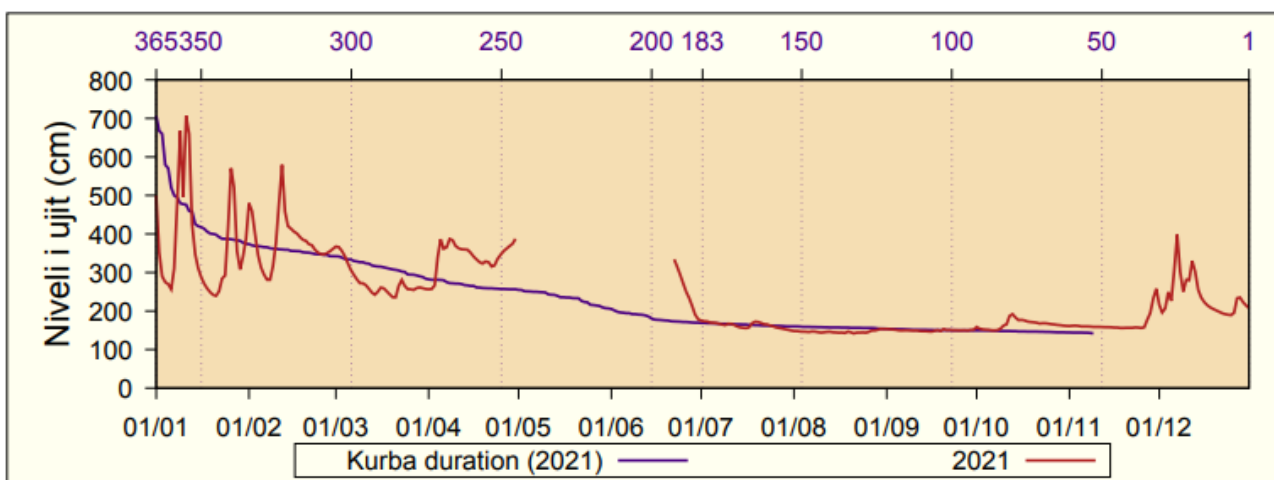
1. Zjarret janë dukuri me të shpeshta gjatë stinës së verës kur ka thatësi të madhe
2. Vërshimet (pasi që janë dukuri me të shpeshta gjatë sezonit kur ka të reshura)
3. Bresheri është dukuri e shpeshte gjatë stinës së verës dhe shkakton dëme në bujqësi
4. Ngricat në rrugët ku ka qarkullim të automjeteve në zonat kodrinore-malore
5. Erat e forta janë dukuri me të rralla që mund të shkaktojnë rreziqe

6.4. Rreziqet nga fatkeqësitë natyrore

Fatkeqësi natyrore konsiderohen fatkeqësitë që shkaktohen nga dukuri apo fenomene natyrore deri në nivele ekstreme, duke filluar nga ato me shpeshësi më të madhe dhe me probabilitet të lartë të ndodhjes deri tek ato më ekstreme me pasoja të rënda dhe me probabilitet të ultë. Fatkeqësitë natyrore përbëjnë një listë të gjatë të fenomeneve natyrore, si: vërshimet, tërmetet, zjarret, rrëshqitjet e dheut dhe erozionet, ortekët, erërat e fuqishme, breshëri, borë me shi, acari, thatësira, epidemitë dhe pandemitë, fatkeqësitë e tjera të shkaktuara nga natyra e dukuri tjera që ndikojnë në humbje të jetërave të njerëzve, të mirave materiale, trashëgiminë kulturore dhe mjedisin.

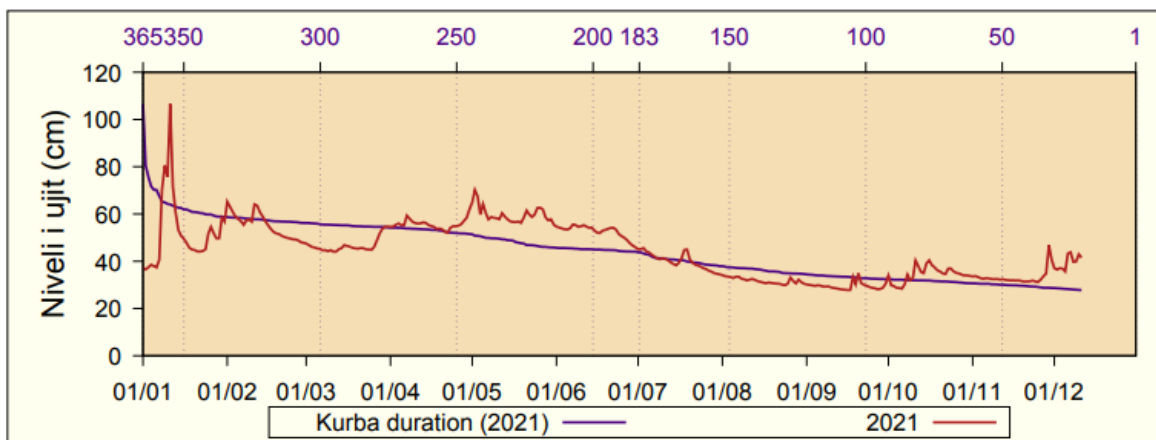
6.4.1. Vërshimet

Territori i Komunës së Prizrenit bazuar në bazën e të dhënave egzistuese si dhe në të dhëna historike, ka një cenueshmëri dhe rrezik serioz nga vërshimet, tek delta e pellgjeve lumore apo hapësirat e rrafshëta, ku shkaktohen nga fryrja e lumenjëve (përrockave) dhe ngritja e nivelit të ujërave, gjatë të reshurave të rrëkeshme apo shkrirjes së shpejtë të dëborës;

Graf.nr 22. Te dhenat hidrologjike 2021 **Nivelet** –Lokacioni Lumi Drini I Bardhë , Gjonaj

Niveli i ujit (cm): 2021, Lartësia mbidetare e st.: 306 m lmd, Distanca nga grykëderdhja: 14.6 km, Zona ujëmbledhëse: 3951 km². Burimi i të dhënave: Vjetari Hidrometeorologjik i Kosovës 2021.

Graf.nr 23. Lumbardhi i Prizrenit Të dhënat hidrologjike 2021 Nivelet

Niveli i ujit (cm): 2021, Pellgu i lumit: Drini i Bardhë, Emri i lumit: Bistrica e Prizrenit, Lartësia mbidetare e st.: 525 m lmd, Distanca nga grykëderdhja: 16.3 km, Zona ujëmbledhëse: 158 km².

6.4.2. Identifikimi i rreziqeve nga vërshimet;

Identifikimi i rreziqeve nga vërshimet është proces i cili duhet të fillojë që nga përcaktimi apo qartësimi i përmbajtjes së ekipit apo strukturës profesionale me qëllim të identifikimit të rreziqeve. Vetë procesi i identifikimit të rrezikut nga vërshimet është një aktivitet profesional dhe i spektrit të gjërë(shumë-disiplinarë) e cila ngërthen në vete një mori aspektesh dhe të fushave që mund të prekin dhe cenojnë: jetën e njeriut, sistemet e ndryshme, infrastrukturën, ekonominë, mjedisin, trashëgiminë kulturore, etj.

Vërshimet dhe përmytjet determinohen nga një mori faktorësh ndër të cilët dallojmë:

- Mosrregullimi i infrastrukturës së shtretërve të lumenjve ;
- Degradimi i shtretërve të lumenjve - gërmimet dhe eksplotimet e pakontrolluara i resurseve natyrore – rërës dhe masës drunore në shtratin dhe përgjatë shtratit të lumenjve, duke inicuar vërshime, erozion të brigjeve të lumenjve dhe ndërrimin e drejtimit të lumenjve.
- Punimet e paautorizuara në dhe rreth shtretërve të lumenjëve me ç'rast paraqitet dukuria e dëmtimit të tubacioneve të ujit që për pasojë ka ngritjen e nivelit të lumenjve dhe përmytjen e vendbanimeve të caktuara;
- Ndërtimet e egra të shtëpive të banimit dhe objekteve tjera në dhe rreth shtratit të lumenjve,
- Ndikimi i faktorit njeri në kuptimin e përgjegjësisë qytetare në hedhjen e mbeturinave inerte në shtretërit e lumenjve, sidomos në pikat kritike si : urat, kanalet, tubacionet etj.
- Mosfunksionimi normal dhe mirëmbajtja jo e rregullt e infrastrukturës së rrjetit të ujërave atmosferikë dhe fekale, etj.

Harta nr 36 Zonat e rrezikuara nga vërshimet në komunën e Prizrenit aneksi i hartave , faqe 37,

Burimi i të dhënave : Analizë nga ekspertet, duke u bazuar edhe në harta topografike (gjeoportali kombëtar).

6.4.3. Karakteristikat hidrografike dhe ndikimet e saj në vërshimeve

Kushtet natyrore të Komunës së Prizrenit janë të tilla, ku pjesët e rrafshita të territorit janë të përshtatshme dhe me potencial për toka bujqësore dhe shtrirjen e vendbanimeve, vendosjen e industrisë, zhvillimin e infrastrukturës, ndërsa pjesët me lartësi më të madhe mbidetare që shtrihen më në periferi, kushtëzon rrjedhjen e shpejt të ujërave dhe me kapacitete shpesh maksimale të ujë-rrjedhave dhe pellgjeve lumore. Vërshimet janë fatkeqësi natyrore që mund të dëmtojnë zona të mëdha të deltave lumore të lumenjve dhe të shkaktojnë vërshime rrëke në përrrenj më të vegjël. Për më tepër, për shkak të ndryshimit të klimës, ndikimet e ashpra të vërshimeve mund të priten edhe në komunën tonë në të ardhmen.

Vërshimi i ujërave të Lumbardhit të Prizrenit ka ndodhur me date 17 dhe 18 nëntor të vitit 1979. Ky vërshim shkaktoi dëme të mëdha në Prizren, duke shkatërruar edhe disa prej aseteve të vlefshme të trashëgimisë kulturore. Shiu që ra për tre ditë rresht, shtoi nivelin e Lumbardhit për 3 metra, duke shkatërruar 62 shtëpi në qytet. Me datë 21 maj 2020, Breshëri dhe reshjet e shumta që kanë ndodhur, kanë shkaktuar vërshime dhe dëme të mëdha në rajonin e Anadrinisë dhe fshatrat përreth.

Nga këto fatkeqësi natyrore fatmirësisht nuk ka pasur pasoja tek njerëzit, mirëpo dëmet kanë qene serioze nëpër shtëpi dhe sidomos në kulturat e ndryshme bujqësore që janë shkatërruar tërësisht, duke ditur që rajoni i Anadrinisë është i njohur për zhvillimin e bujqësisë.

Me datë 8 Janar 2021 ka pasur vërshime në pjesë të ndryshme të territorit të komunës së Prizrenit. Sipas raportit të Drejtorisë për Emergjencë dhe Siguri, zonat më të prekura kanë qenë në Piranë, Zojz, Kraj, Bregdri dhe Romajë, ku uji ka vërshuar disa podume të shtëpive dhe fermave të bagëtive. Në Lubizhdë të Prizrenit, uji ka dalë mbi shtratin e vet dhe ka rrezikuar disa fabrika që gjenden përreth magjistrales Prizren - Suharekë, ku në këtë pjesë drejtoria ka intervenuar me kompanitë e kontraktuara dhe ka parandaluar vërshimet dhe dëmet e mundshme në shumë biznese.

Fig 13 Vërshimi i ujërave të Lumbardhit të 17 dhe 18 nëntorit të vitit 1979 shkaktoi dëme të mëdha në Prizren (burimi <https://www.epokaere.com/43-vjet-nga-vershimet-e-lumbardhit-ne-prizren/>)

6.4.5. Vendet (vendbanimet) më të atakuara nga vërshimet /pasqyra e vendbanimeve të rrezikuara me numrin dhe strukturën e banorëve;

Tabela nr 49 Të dhënat për vërshimet në në Komunën e Prizrenit

Komuna e Prizrenit Data /viti: 1979-2024	Pellgu lumor “ “			
	Lumi “Drini i Bardhë.”	Përroi i “Lumbardhi i Prizrenit”	Lumi “Toplluha”	Përroi i “Lubinë.”
Lokacioni i vërshimeve	Fshati Krajk 2021	Një pjesë e qytetit të Prizrenit – viti 1979	Fshati Piranë 2020	Fshati Lubinjë -2024
Profili/ numri i banorëve të përfshirë (popullata)/ evakuimi		Po		
Sipërfaqja e vërsuar				
Dëmet e shkaktuara në ekonomi familjare	Po	Po	Po	Po
Dëmet e shkaktuara në biznese		Po		
Dëmet e shkaktuara në bujqësi	Po		Po	
Infrastruktura kritike egzistuese	Po	Po	Jo	Po
Gatishmëria për reagim emergjent/ERE	Po		Po	Po
Ndikimi në natyrë dhe mjedis	Po	Po	Po	Po
Dëmet e shkaktuara në objektet e trashëgimisë kulturore		Po	Jo	
Strehimorete përdorura /kapacitet	jo		Jo	Jo

Harta nr. 37 Vendbanimet e atakuara nga vërshimet në komunën e Prizrenit, aneksi i hartave, faqe 38, Burimi i të dhënave: Raportet komunale por edhe kontaktet me udhëheqës të vendbanimeve

6.4.6. Kushtet hidro-meteorologjike

Territori i komunës së Prizrenit në kuptimin klimatik i nënshtrohet ndikimeve atmosferike kontinentale dhe mediterane të pa qëndrueshme në përgjithësi në nivel vendi. Veçoritë klimatike ndryshojnë varësisht nga elementet klimatike si: diellosja (insolacioni), temperatura, reshjet, shtypja atmosferike, erërat, etj. Edhe komuna e jonë sikur në gjithë vendin, me disa dallime të vogla klimatike shënojmë vlerat ekstreme pozitive të temperaturave në komunë. Periudha me temperatura nën zero zakonisht zgjat prej majit tetor deri në fillim të prillit. Temperaturat e larta (tropike) më shpesh paraqiten në korrik e gusht, por ato ndodhin edhe në qershor, me temperatura maksimale ditore, gjendje klimatike krijon parakushte të përhapjes së zjarreve malore dhe fushore. Zjarre pyjore me përmasa me të mëdha ka pasur gjatë verës së vitit 2024, të cilat kanë përfshirë lokacionet e mbuluara me pyje afer Prevallës.

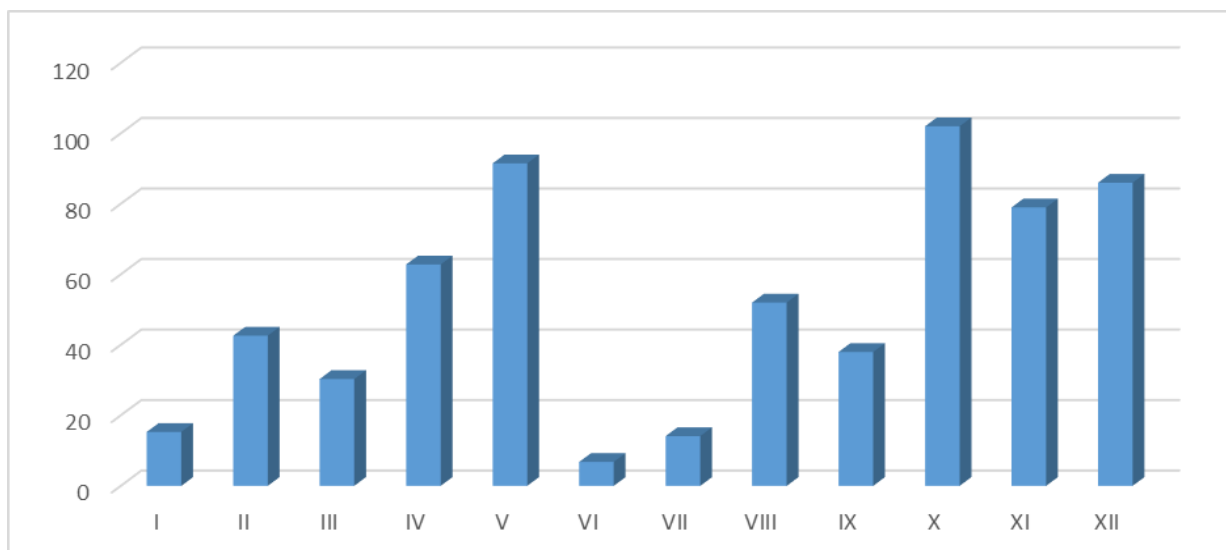
Për shkak të ndryshimeve klimatike, ngjarjeve ekstreme të motit të tilla si reshjet e mëdha të shiut dhe vërshimet, mund të rriten në frekuencë dhe intensitet duke shkaktuar dëme të konsiderueshme në ekonomi familjare, infrastrukturë biznes dhe mjedis.

Sasia vjetore e reshjeve: në komunën e Prizrenit sillen rreth 620.9 mm, ndërsa, Maksimumi absolut është 102 mm në muajin Tetor që paraqet 16.4 % të sasisë mesatare. Muaji me minimum absolut është Qershori me vetëm 6.8 mm.

Tabela nr 50 Sasia e reshjeve në milimetra në komunën e Prizrenit, viti 2018

Muajt	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Vjetore
Prizren	15.3	42.6	30.3	62.8	91.5	6.8	14.1	52	38	102	79	86	620.9 mm

Grafiku nr 24. Ecuria mujore e reshjeve në Prizren (2018)

Gjatë muajit tetor Prizreni merr sasinë më të madhe të reshjeve me 102 mm, kurse sasinë më të vogël e ka në qershor 6.8 mm (viti 2018). Reshjet e borës pas atyre të shiut paraqesin formën kryesore për nga

sasia e ujit, rëndësia agroklimatike, turistike etj. Në pjesët e larta të maleve të Sharrit numri i ditëve me reshje të borës vlerësohet rreth 150 ditë, kurse në qendrën e skijimit në Brezovicë rreth 83 ditë janë me reshje të borës. Trashësia maksimale e borës në Malet e Sharrit arrin deri 180 cm.² Reshje më shumë paraqiten në pjesën jugore dhe jugperëndimore të Komunës së Prizrenit, të cilat kanë vlerën deri në 1500 mm, përkatësisht në malin e Sharrit dhe Koritnik, kurse në pjesën e ulët fushore të gropës së Prizrenit paraqitet minimumi i reshjeve me 700 mm.

Lagështia: Muaji më i lagësht është muaji Tetor (102 mm) ndërsa muaji më i thatë Qershori me 6.8 mm, kurse në aspektin stinor, vjeshta është më e lagështa (305 mm) ndërsa vera është më e thata me (72.9 mm).

Era: në komunën e Prizrenit është e theksuar në drejtimin të perëndimit me 2.2 m/s si dhe nga drejtimi i jug-perëndimit, të cilat kohë pas kohe arrijnë shpejtësinë 1.9 m/s.

Tabela 51. Rastisja e erës, qetësive dhe shpejtësia mesatare për periudhën 1961-1985³

		Drejtimi i erës								
		N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	C
Prizren	Rastisja	132.2	164.8	69.2	106.2	86	149.5	99.2	85	202
	Shpejtësia	1.8	2	1.6	1.7	1.6	1.9	2.2	1.5	

Shpejtësia më e madhe e erës shfaqet nga perëndimi V=2.2 m/s dhe jugperëndimi 1.9 m/s.

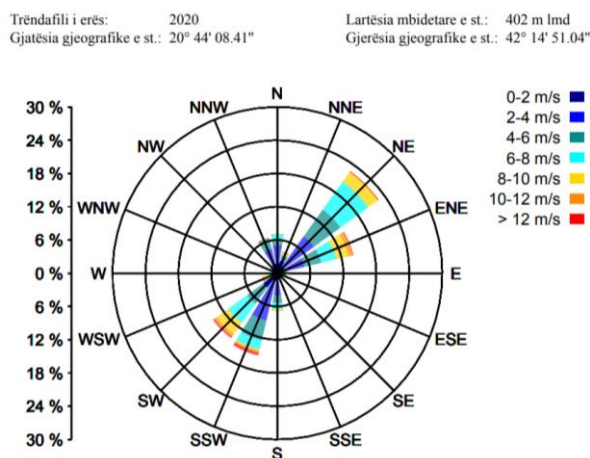

Fig 14 Drendafili i erës për komunën e Prizrenit

² R.Pllana, Klima e Kosovës, ASHAK, Prishtinë, 2015, f.238

³R.Pllana, Klima e Kosovës, ASHAK, Prishtinë, 2015, fq 95

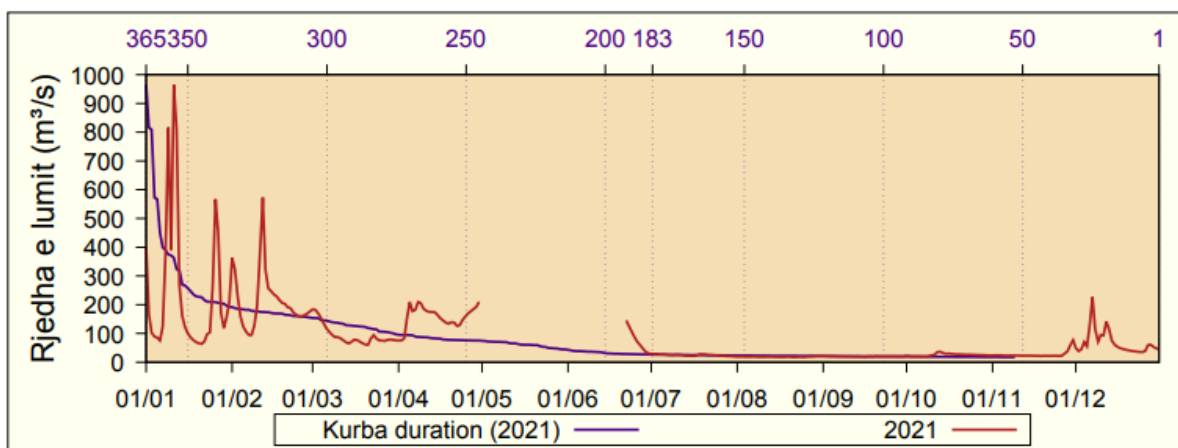
Thatësia si dukuri që ndër vite çfaqet simungesë e theksuar e të reshurave atmosferike në komunën tonë, sipas të dhënave historike në rastin më ekstrem ka zgjatur deri në disa ditë pa reshje atmosferike, muajtë: Korrik, Gusht.

Harta nr 38 Zonat e ekspozuara rrezikut potencial të vërshimeve në Komunën e Prizrenit, aneksi i hartave, faqe

39

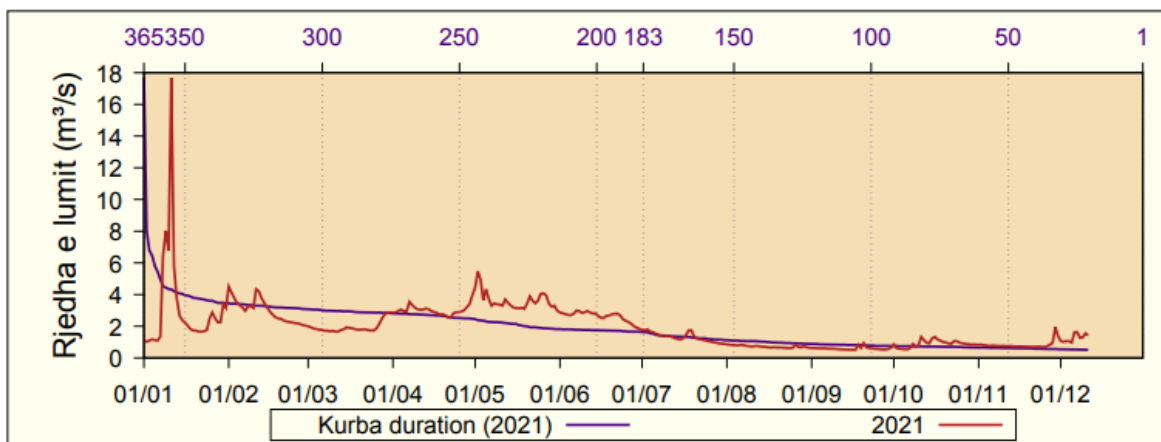
6.4.7. Treguesit hidrologjik

Ndryshimi i tipareve gjeomorfologjike, siç janë fushat e gjera të rrethuara me male dhe shtretërit e lumenjve të parregulluar dhe jo të mirëmbajtur, hedhja e mbeturinave në lumenj dhe nxjerrja e pakontrolluar e zhavorrit dhe rërës nga shtretërit e lumenjve, ndikon në shtrirjen dhe dinamikën e vërshimeve në komunën e Prizrenit, Vërshimet prekin kryesisht zonat bujqësore pothuajse çdo vit duke shkaktuar dëme të konsiderueshme ekonomike dhe ekologjike. Shumica e kanaleve të lumenjve nuk mund të pranojnë sasi shtesë të ujit të krijuar ngjarje ekstreme të motit, shpesh duke çuar në vërshime të një game të gjerë. Për shkak të ndryshimit të klimës, ngjarjeve ekstreme të motit, të tilla si reshjet e mëdha të shiut dhe vërshimet janë rritur në frekuencë dhe intensitet duke shkaktuar një rritje të konsiderueshme të dëmtimit të ekonomisë, zonave urbane, infrastrukturës, mjedisit dhe natyrës.

Graf.nr 25 Drini i Bardhë Të dhënat hidrologjike 2021 PRURJET

Rjedha e lumit (m^3/s): 2021, Pellgu i lumit: Drini i Bardhë, Emri i lumit: Drini i Bardhë, Lartësia mbidetare e st.: 306 m lmd, Distanca nga grykëderdhja: 14.6 km, Zona ujëmbledhëse: 3951 km^2

Graf.nr 26 Lumbardhi/Bistrica e Prizrenit, Të dhënat hidrologjike 2021 PRURJET

Rjedha e lumit (m³ /s): 2021, Pellgu i lumit: Drini i Bardhë, Emri i lumit: Bistrica e Prizrenit, Lartësia mbidetare e st.: 525 m lmd, Distanca nga grykëderdhja: 16.3 km, Zona ujëmbledhëse: 158 km²

Harta nr 38 Zonat e vërshuara- përmbytura në komunën e Prizrenit, aneksi i hartave, faqe 39, Burimi i të dhënave : Analizë nga ekspertet, duke u bazuar edhe në harta topografike (gjeoportali kombëtar).

Masat Parandaluese

Masat e propozuara nga Grupi Punues për hartimin e dokumentit të vlerësimit të rrezikshmërisë nga vërshimet:

- Rritja e kontrollit mbi ndërtimet e egra të objekteve të banimit në shtretërit dhe brigjet e lumit;
- Rregullimi i shtretërve të lumenjve sipas standardeve të kërkuara;
- Mirëmbajtja e rrjetit të ujërave atmosferike dhe fekale, kanaleve të hapura të ujitjes etj. që kalojnë edhe nëpër qytet, shtretërve të lumenjve, urave, etj;
- Ndalimi i mbeturinave dhe inerteve të ndryshme në lumenj, kanale dhe bllokimi i hapjeve të urave;
- Ndalimi dhe kontrolli i gërmimeve dhe eksploatimeve të pa kontrolluara të resurseve natyrore , meqë rast ndërron edhe kahja e rrjedhës së ujit e më pastaj dalja nga shtrati;
- Mirëmbajtja e lumenjve nga organet kompetente;
- Zgjerimi i shtretërve të lumenjve nga pronarët që i posedojnë ngastrat pranë;
- Hapja e kanaleve anësore(të kullimit) dhe të rrugëve nga ndërtimet e paligjshme të pronarëve privat, etj.

Rekomandime:

- Marrja e masave për rregullimin, mirëmbajtjen dhe pastrimin e shtretërve të lumenjëve;
- Ndalimi i shfrytëzimit të pakontrolluar i lëndëve inerte nga shtretërit e lumenjve në Kosovë;
- Marrja e masave nga organet e nivelit lokal në menaxhimin adekuat të mbeturinave në shtretërit e lumenjëve;
- Marrja e masave në mirëmbajtjen e rrjetit të ujërave atmosferike dhe fekale;

- Të ngritet niveli i bashkëpunimit ndërinstitutional veçënisht në nivelin Komunal, kompanitë e furnizimit dhe shkarkimit të ujërave, lidhur me parandalimin, mbrojtjen nga vërshimet; dhe
- Masa tjera që ndikojnë pozitivisht për tu mbrojtur nga ndikimet e veprimeve të dëmshme të ujërave.etj.

Skenari (vërshimet);

VËRSHIMET Skenari 1

Emri i skenarit:	Skenari 1 – Vërshimi		
Frekuenca e ndodhjes: Piranë, Krajk			
☐ Shumë e mundshme (gjasat 100% në vitin e ardhshëm); ☐ E mundshme(gjasat 10-100% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 10 vitet e ardhshme); x Ka gjasë (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme); ☐ I pa mundshëm (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme);			
Madhësia e mundshme:			
☐ E papërfillshme (më pak se 10%) ☐ Kritike: 25 deri 50% .		x ☐ E kufizuar(10 deri 25%) ☐ Katastrofike: Më shumë se 50%	
Lloji i skenarit:			
x ☐ Skenari 1;		☐ Skenari 2;	
		☐ Skenari 3;	
Ndikimi:			
☐ I papërfillshëm;		x ☐ I vogël ;	
		☐ I mesëm ;	
		☐ Katastrofike;	
Data e vlerësimit:			
17.09.2023			

Konteksti

Parametrat:	Përmbajtja:
Vendi i ngjarjes (lokacioni)	Vendet më të rrezikuara nga vërshimet janë: Fshati Piranë ,Krajk, Zojz dhe Qyteti i Prizrenit
Kushtet meteorologjike	Shi i dendur me intensitet të lartë, i pandërprerë gjatë 24 orëve të fundit.
Periudha e	17.09. 2023

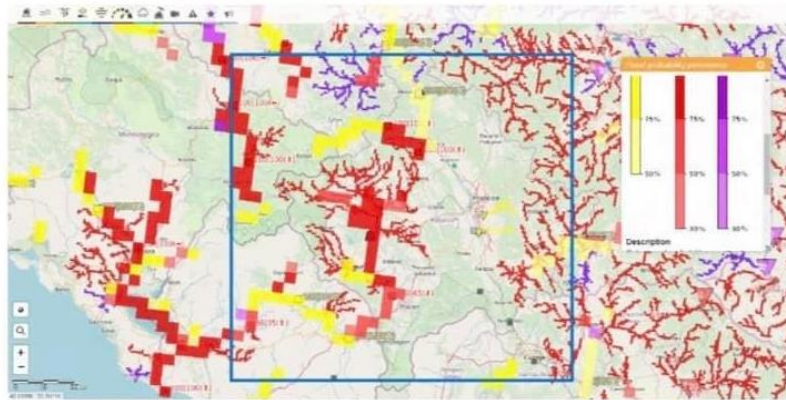
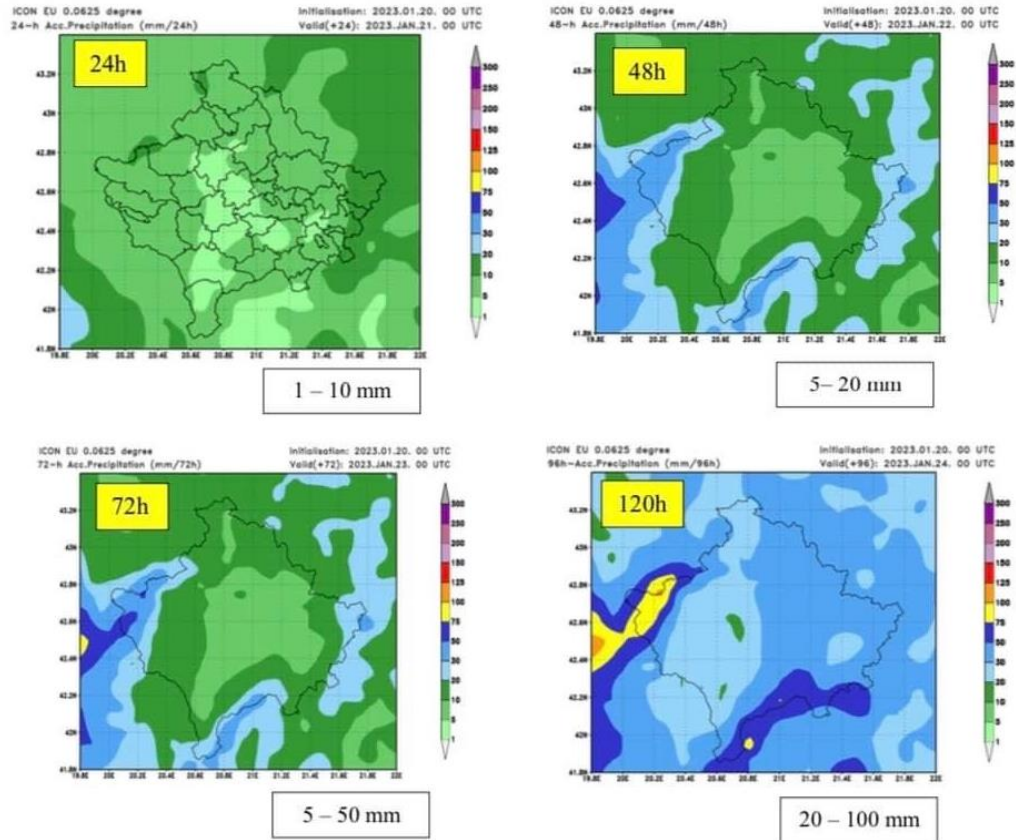
vitit:	
Lloji i ditës:	Ditë vikendi
Analiza meteorologjike për kohën	-Mundësia për të ndodhur vërshimet në këtë vit kalendarik është e madhe në Komunën e Prizrenit. Data e paraqitjes së kësaj fatkeqësie është 17.09.2023. Vërshimet në lokacioni prej urës së Piranës të lumi Toplluha si pasojë e ngritjes së nivelit të ujit në shtratin e lumit Toplluha, të shkaktuara nga reshjet intensive, përveç intensitetit të të reshurave, vërshimet në këtë pjesë të fshatit janë pasojë e hedhjes së mbeturinave.
Popullata	Numri i familjeve të prekura nga vërshimi, në zonën e vërshuar në pjesën e fshatit Piranë, janë 21 familje kurse numri i banorëve ishte 105, prej tyre: ➤ Fëmijë: 20, ➤ Të moshuar: 25, ➤ Gra:30, ➤ Meshkuj:30.
Infrastruktura kritike ekzistuese	Bazuar në kriteret e paracaktuara sipas urdhëresës administrative për rregullimin e infrastrukturës në zonën e përfshirë nga vërshimi, ka pasur infrastukturë e cila ka pasur pasoja në këtë zonë. ➤ Rrugët rajonale Prizren - Gjakovë ➤ Urat standarde, ➤ Sistemi i ujësjellsësit dhe kanalizimit
Gatishmëria (masat parand. për menaxh. e rrezikut)	Në nivelin lokal- Drejtoria për Mbrojtje dhe Shpëtim, Njësia Profesionale e Zjarrfikjes dhe Shpëtimit, Policia e Kosovës, Shërbimet Emergjente Mjekësore, Kryqi i Kuq dhe kompani të kontraktuara nga Komuna e Prizrenit për intervenime emergjente gjatë fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive të tjera.
Info plotësuese	

INCIDENTI-NGJARJA

Shkaku dhe shkaktari	Nga të reshurat intensive të shiut gjatë orëve të pasditës të datës 17.09.2023, nga qytetarët e Prizrenit, kemi marrë informacion se në këtë lokalitet janë shkaktuar vërshime. Sipas Institutit meteorologjik të Kosovës, të reshurat do të vazhdonjë edhe në ditët në vijim. -Shkaqet e shkaktimit të vërshimeve kanë qenë si në vijim: shtrati i lumit relativisht i ngushtë, ndërtimet bri lumit, hedhja e mbeturinave dhe materialeve inerte, të cilat drejtpërdrejt ndikojnë në ngushtimin e shtratis të lumit. Zona e vërshimit përfshin rendin e parë të oborreve dhe të bodrumeve e shtëpive individuale të banimit përgjatë shtratis të këtij lumi në gjatësi në të dy krahët e rrjedhës së lumit afër 1200 m, të rrezikuara janë 65 shtëpi.
----------------------	---

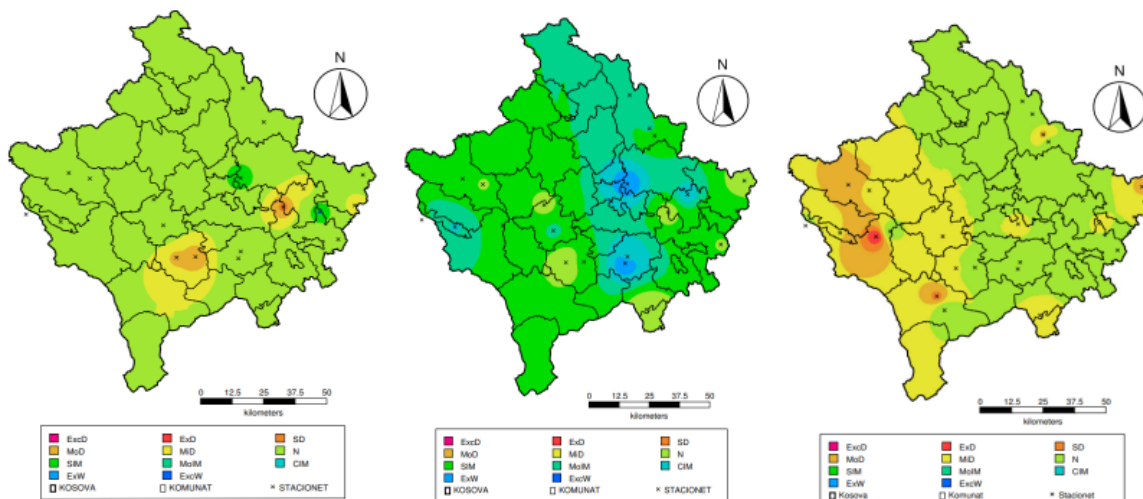
Ngjarja kryesore	Thelbi i skenarit, i nxitur nga një sërë shkaqesh deri te pasojat. - Më 17.09.2023, uji i dalë nga shtrati, ka bërë një vërshim përgjatë lumit Toplluha, në një gjatësi rreth 1200 m, duke përfshirë dhe rrezikuar: objekte banimi dhe infrastrukturë rrugore. Vërshimet kanë përfshirë 65 shtëpi banimi me dëme: 150.948.00 të amvisërisë. - Ndërtimet në këtë zonë janë standarde me material të fortë dhe rreziku nga shembja është relativisht i vogël ndërsa rreziku për jetë mund të paraqitet e improvizuara. Vërshimet në këtë pjesë të fshatit janë momentale, dhe me ndërprejen e të reshuarave pas 2- 4 orësh zvogëlohet shkalla e rrezikut. -Ekipet Reaguese Emergjente (ShRE) kanë bërë reagimin emergjent dhe sanimin e gjendjes gjatë dhe pas vërshimeve, pastaj janë angazhuar edhe mekanizma institucionale dhe publike, siç janë: Drejtoria komunale për Emergjenca, Drejtoria për Shërbime Publike Komunale, Opetorët Ekonomik të kontraktur nga Komuna e Prizrenit për Intervenime Emergjente.
Pasojat primare dhe efektet anësore	-Humbje e pasurisë në objekte banimi (pjesërisht apo plotësisht të dëmtuara nga vërshimi); -Dëmtim i Infrstrukturës rrugore, rrugë të dëmtuara në lokalitete të prekura nga vërshimet; - Dëmtim i Infrstrukturës kritike (sistemi i ujësjellësit, sistemi energjetik); - Shtëpi të përmytura (dëmtim i orendive shtëpake: 65 shtëpi); -Vlera e përgjithshme e përlogaritur e dëmit : 150.948.00 €.
Pasojat sekondare të shkaktuara nga domino-efekti	➤ Vështirësi për qarkullim në trafik (urat në aksin rrugor Prizren - Gjakovë); ➤ Paraqitja e rrëshqitjes së dheut në aksin rrugor Prizren - Gjakovë e cila mund të pengon lëvizjen e qytetarëve; ➤ Mungesë e ujit të pijes si pasojë e dëmtimit të rrjetit apo e ujit të turbullt në impiante (afër 2417 banorë); ➤ Pasojat e përmytjeve në ambient dhe tokë pjellore (afër 300 hektar).

Situata Meteorologjike gjatë ditëve në vijim

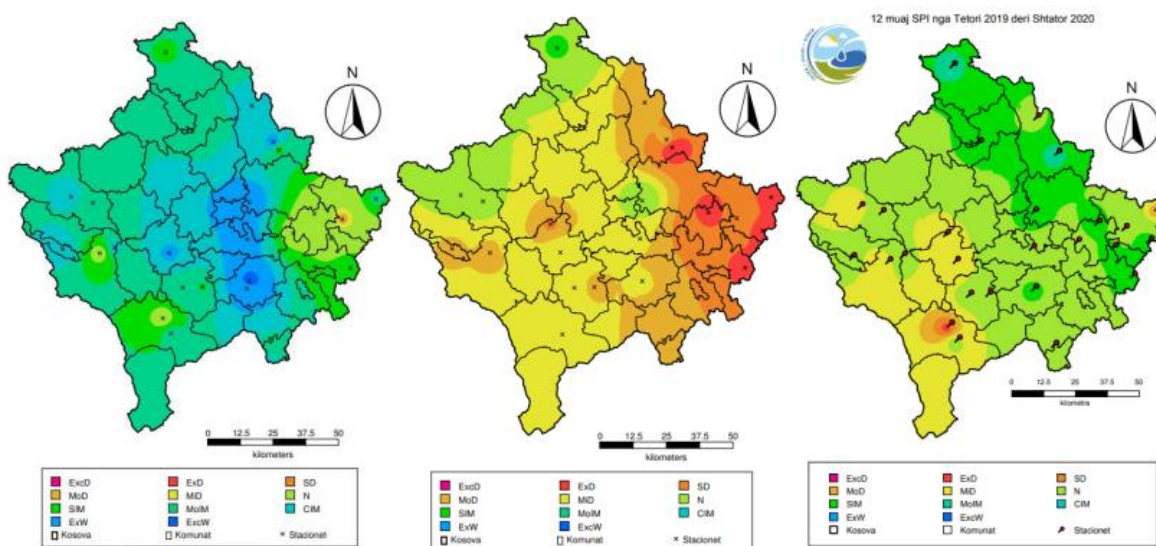

Persistenca e probabilitetit të përmytjeve

Analiza standarde e indeksit të reshjeve per vitin 2015,2016, dhe 2017 (burimi : IHK)

Analiza Standarde e Indeksit të Reshjeve per vitin 2018, 2019 dhe 2020 (Burimi: IHK)

NDIKIMI- INDIKATORËT TREGUES

Rastet me fatalitet	-Nuk ka pasur raste me fatalitet.
Persona të lënduar, të sëmurë, të rrezikuar	-Nuk është evidentuar asnjë rast.
Mungesë e nevojave elementare	- Si pasojë e vërshimeve kemi dëmtime të rrugëve dhe të urave; - Punëtorët nuk mund të shkojnë në punë, fëmijët në shkollë e kopshte; - Furnizimet e nevojave themelore: ushqim, veshmbathje, shtrorje e mbulojë, mjete higjienike, energji të pa mjaftueshme; - Mungesa e ujit të pijshëm, etj.
Të evakuuarit	- Nuk kemi pasur raste për evakuim.
Ndikimi i përgjithshëm ekonomik	- Dëmet në njerëz (shëndetësore: fizike, traumatike, psikologjike, etj), të pa evidentuara; - Dëmet e shkaktuara në: Ekonomi familjare (rreth 65 familje), të përlogaritura: 150.948.00 €; - Vlera e përafërt e dëmeve të përlogaritura është: 150.948.00 €.
Ndikimi në natyrë dhe mjedis	-Rritja e nivelit të ujit në lumenj dhe ujëra nëntokësore mund të sjellë ndotje dhe humbje të kualitetit të ujit (duke i shtuar edhe sasinë e konsiderueshme të shkarkimit të ujërave të zeza); - Humbja/dëmtimi i tokës bujqësore nga erozioni;etj.
Ndërprerjet në jetën e përgjithshme	- Ndërprerje e furnizimit me ujë të pijshëm; - Funksionimi i infrastrukturës rrugore(ndërprerje të akseve të caktuara rrugore apo kalim me vështirësi).
Humbje në trashëgimi kulturore	Jo.
Implikime politike	Jo.
Ndikimi i përgjithshëm	Rrezik i vogël.

PROBABILITETI-GJASAT

Probabiliteti	- Ngjarja e përshkruar në aspektin cilësor dëshmon të dhëna për një shkallë të nivelit të mesëm të mundshëm, duke marrë për bazë të dhënat historike.
---------------	---

Paralajmërimi hershëm	i	-Fatkeqësia ishte pjesërisht e pritshme (bazuar në parashikimet meteorologjike), por pastaj gjërat u përkeqësuan dhe rëndoi në masë të madhe ngjarjen kryesore; -Informimi publik për të reshurat ishte me kohë, sipas njoftimit të parashikimeve meteorologjike, me paralajmërime për mundësi të vërshimeve dhe probabilitetit për cenueshmeri; - Informimi i publikut bëhet në përputhje me PRK-në ose planin komunal për reagim emergjent(PRE) përmes: mediave të shkruara dhe elektronike, njoftimet e shkruara, mesazhe SMS, rrjete sociale, ueb-faqe interneti, etj.
Masat parand. gjatë periudhës së paralajmërimit të hershëm	së	-Pas marrjes së Paralajmërimit nga IHMK-ja për parashikimin e motit (reshjet e dendura), ngritet gatishmëria e lartë për të papriturat dhe aktivizohet Planifikimi Kontingjent për vërshimet si dhe ngritet gatishmëria e kapaciteteve humane dhe teknike të strukturave për mbrojtje dhe shpëtim.
Kohëzgjatja pritshme e ngjarjes	e	-Faza akute e ngjarjes zgjati 3 ditë; -Koha e parashikuar e nevojshme për sanim të gjendjes është rreth 3 muaj.
Koordinimi		-Instituti Meteorologjik i Kosovës dërgon njoftimin mbi parashikimin e motit në QOE -112 të AME-së për reshjet e dendura komplekse dhe të pafavorshme për ditët në vijim, sipas PSO-së, njoftohen organet kompetente dhe administrative shtetërore, organet vendimmarrëse të qeverisjes lokale dhe strukturat për M&Sh për menaxhimin e situatës së pritshme emergjente sipas PRE-së; -Bazuar në informacionet nga terreni për shtimin enorm të prurjeve lumore nga të reshurat e dendura, në nivel lokal aktivizohet QOE komunale / Komiteti për Mbrojtje dhe Shpëtim, i cili kryesohet nga Kryetari i Komunës apo i deleguari i tij; -Koordinimi i aktiviteteve nga niveli qendror deri tek ai lokal dhe anasjelltas bëhet përmes QOE -112 në nivel rajonal; -Duhet të bëhet aktivizimi i Komisionit lokal për mbledhjen e të dhënave mbi vlerësimin e dëmeve në terren të shkaktuara nga fatkeqësia /vërshimi, të përcaktojë gjendjen aktuale faktike në terren, duke bërë vlerësimin e dëmeve dhe raportimin në komisionin qeveritar; - Komisioni Qendror, bashkon raportet e komisioneve lokale dhe bën verifikimin e vërtetësisë së dëmeve të vlerësuar nga komisionet lokale dhe këtë raport ia dorëzon Qeverisë së RK-së për shqyrtim dhe miratim; -Raportin e miratuar nga qeveria ia dorëzon Agjencisë/DKMSH-së në afat prej 15 ditësh; - Është dhënë ndihma nga shteti dhe persona të tjerë juridikë e fizikë për popullatën brenda mundësive dhe kapaciteteve; -Është bërë kontakti dhe është kërkuar ndihma humanitare nga mekanizmat vendore dhe ndërkombëtare (organizata dhe OJQ humanitare).

Probabiliteti / frekuenca				
Kategorizimi	Cilësia	Probabiliteti/gjasat	Frekuenca	Përcaktimi

1	E papërfillshme/ E pamundur	< 1 %	1 ngjarje në 100 e më shumë vjet	
2	E vogël/ E pabesueshme	1 - 5 %	1 ngjarje në 20 deri 100 vjet	
3	Mesatare/ E mundur	6-50 %	1 ngjarje në 2 deri 20 vjet	
4	E madhe / Gati e mundur	51-98 %	1 ngjarje në 1 deri 2 vjet	
5	Jashtëzakonisht e madhe / E mundur	>98 %	1 ngjarje në vit apo më shpesh	X

Vlerësimi i pasojës:

Pasojat për jetën dhe shëndetin e njeriut

-Të dhënat për numrin e banorëve të rrezikuar janë marrë në bazë të të dhënave të mbledhura nga terreni nga Komisioni i vlerësimit të dëmeve nga fatkeqësitë, për fat të mirë nuk ka pasur viktima, por duke pasur parasysh numrin e banorëve në nevojë, rrezikun dhe pasojat, vërshimet vlerësohen (përlllogariten) si mjaft serioze.

-Përveç kërcënimit të drejtpërdrejtë gjatë vërshimeve (përmbytjeve), vlerësohet si një përkeqësim afatgjatë i standardit jetësor në zonën e prekur nga vërshimet.

Pasqyrimi i pasojave për jetën dhe shëndetin e njeriut:

Kategorizimi:	Pasojat:	Kriteret:	I përcaktuar:
1	Të vogla/ minimale	< 50%	X
2	Të vogla	50 - 200	
03	Mesatare	201 - 500	
4	Kritike	501-1500	
5	Katastrofike	> 500	

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi

-Dëmet materiale në ekonomi familjare dhe biznese janë vlerësuar në bazë të raportit të komisionit për vlerësimin e dëmeve dhe arrijnë vlerën: 150.948.00 €.

-Dëmet materiale në infrastrukturë janë vlerësuar në bazë të raportit të komisionit për vlerësimin e dëmeve dhe arrijnë vlerën: 500 000 €.

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi

Kategorizimi	Pasojat	Kriteret	Përcaktimi
1	Të papërfillshme	< 3% GDP	X
2	Të vogla	3 - 5% GDP	
3	Mesatare	5- 10% GDP	
4	Kritike	10-15% GDP	
5	Katastrofike	>15% GDP	

Matrica e gjasës:

Shkalla e ashpërsisë

5	Veprim katastrofik – (rrezik nr. 15 – 25)
4	Prioritet i ashpër – (rrezik nr. 10 – 12)
3	Prioritet mesatar – (rrezik nr. 5 – 9)
2	Prioritet i mbrojtur – (rrezik nr. 2 – 4)
1	Prioritet i ulët – (rrezik nr. 1) nuk kërkohet veprim

Matrica 1: Rreziku për jetën dhe shëndetin e njeriut:

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3						
E vogel	2						
E papërfillshme	1		X				
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besushme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica2: Rreziku për pasojat në ekonomi:

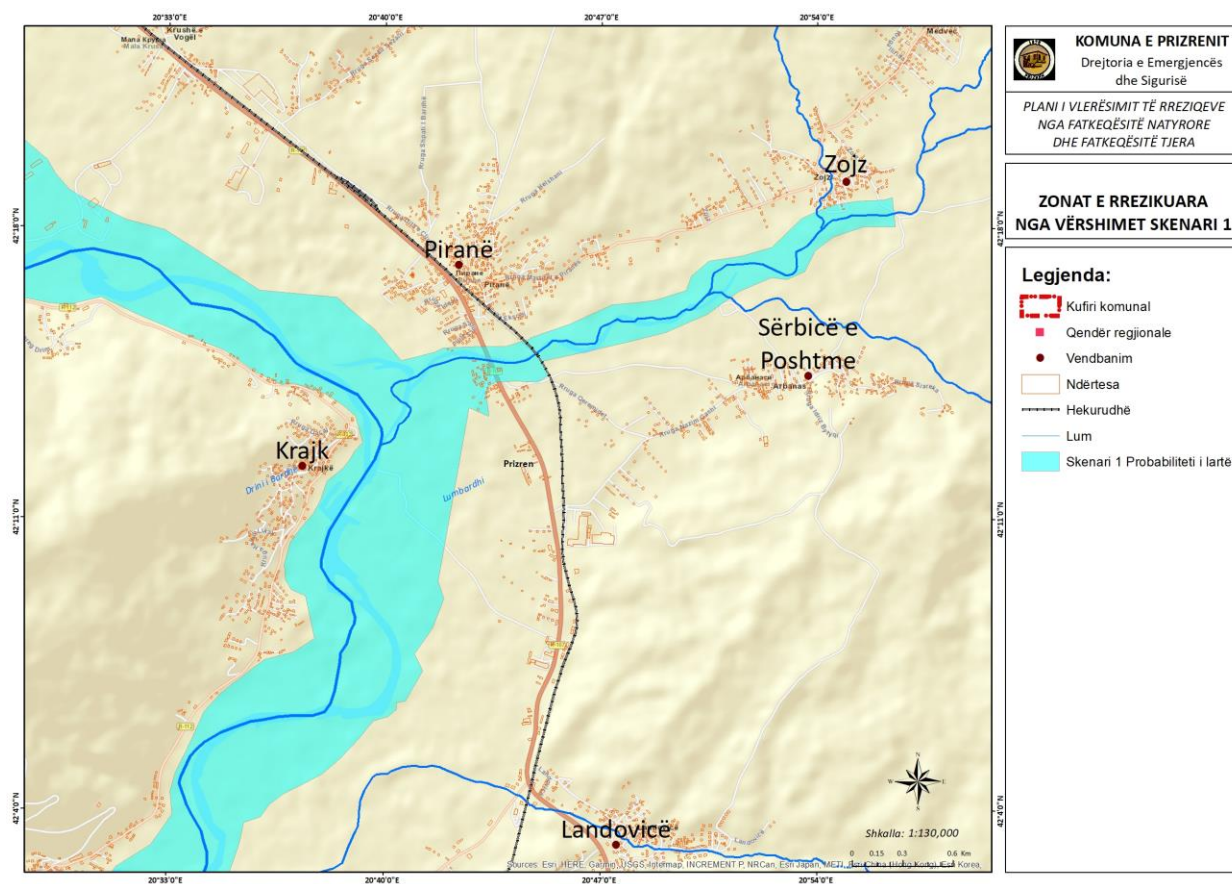
		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3						
E vogel	2						
E papërfillshme	1		X				
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besushme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 3: Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social– dëmet e përgjithshme materiale në infrastrukturën kritike:

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3						
E vogel	2						
E papërfillshme	1		X				
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besushme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 4: Pasqyron rrezikun e përgjithshëm

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3						
E vogel	2						
E papërfillshme	1		X				
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besushme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

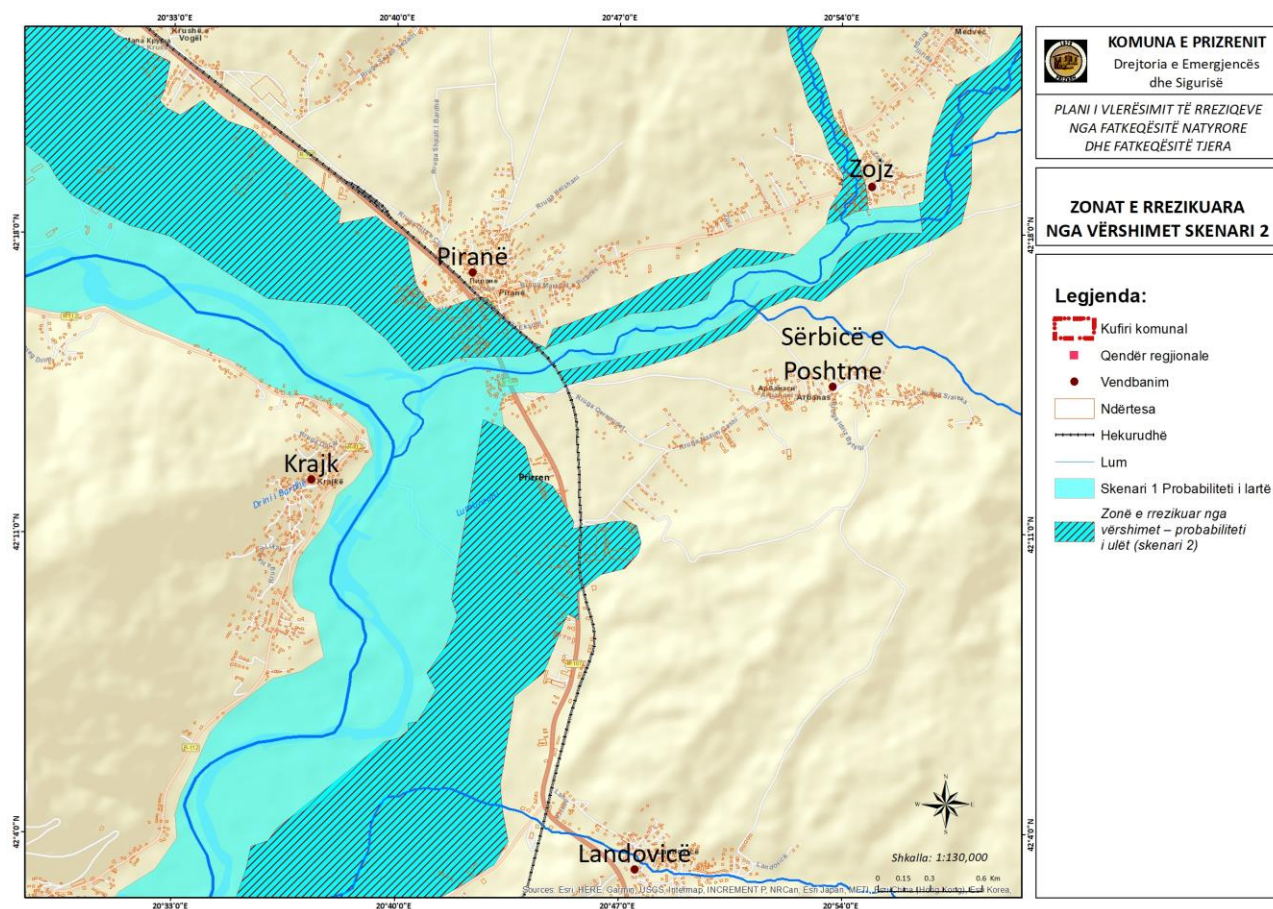
Skenari I – zonat e rrezikshmërisë nga vërshimet

Hartëzimi i rreziqeve nga vërshimet

VËRSHIMET

Emri i skenarit:	Skenari 2 – Vërshime
Frekuenca e ndodhjes:	Piranë , Krajk
☐ Shumë e mundshme (gjasat 100% në vitin e ardhshëm); ☒ E mundshme(gjasat 10-100% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 10 vitet e ardhshme); ☐ Ka gjasa (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme);0 ☐ I pa mundshëm (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme);	
Madhësia e mundshme:	
☐ E papërfillshme (më pak se 10%) ☐ Kritike: 25 deri 50% .	☒ E kufizuar(10 deri 25%) ☐ Katastrofike: Më shumë se 50%
Lloji i skenarit:	

☐ Skenari 1;	☒ Skenari 2;	☐ Skenari 3;
Ndikimi:		
☐ I papërfillshëm;	☐ I vogël ;	☒ I mesëm ;
☐ Katastrofike;		
Data e vlerësimit:		
17.09.2023		

Skenari II – zonat e rrezikshmërisë nga vërshimet

KONTEKSTI

Parametrat:	Përmbajtja:
Vendi i ngjarjes (lokacioni)	Vendet më të rrezikuara nga vërshimet janë: Krajk, Piranë, Zojz
Kushtet meteorologjike	Shi i dendur me intensitet të lartë, i pandërprerë për tri ditë rresht.

Periudha e vitit:	Shtator 2023
Lloji i ditës:	Ditë pune dhe fundjave.
Analiza meteorologjike për kohën	-Mundësia për të ndodhur vërshimet në këtë vit kalendarik është e madhe në Komunën e Prizrenit. Për çdo vit kanë ndodhur vërshime, kurse nëse e marrim 10-vjeçarin e fundit, kemi pasur më shumë 6 herë vërshime në zona të ndryshme, që dmth se për çdo të dytin vit kemi kemi pasur kërcënime nga vërshimet, që nga viti 2018 deri në vitin 2021 kanë ndodhur vërshime 3 herë me dëme të konsiderueshme (materiale). Data e paraqitjes së kësaj fatkeqësie ishte 6 janar 2021. Si pasojë e të reshurave të mëdha, në janar 2021, ka pasur prurje të mëdha ujore, duke i nxjerrë lumenjtë nga shtrati dhe duke vërshuar vendbanime në rrjedhën e poshtme të pellgjeve lumore. Ashtu që më 10 janar ka filluar tërheqja e ujit nga shtretërit e lumenjve.
Popullata	Numri i familjeve të prekura nga vërshimi, në zonën e vërshuar në fshatin Krajk dhe Piranë, është 42, kurse numri i banorëve ishte 257, prej tyre: ➤ Fëmijë: 27; ➤ Të moshuar dhe invalidë: 20; ➤ Gra: 91; ➤ Meshkuj: 119.
Infrastruktura kritike ekzistuese	Bazuar në kriteret e paracaktuara sipas urdhëresës administrative për rregullimin e infrastrukturës në zonën e përfshirë nga vërshimi ka pasur infrastukturë e cila ka pasur pasoja në këtë zonë. ➤ Struktura rrugore, sa , çfarë; ➤ Rrugët lokale.
Gatishmëria (masat parand. për menaxh. e rrezikut)	Në nivelin lokal- Drejtoria për Mbrojtje dhe Shpëtim, Njësia Profesionale e Zjarrfikjes dhe Shpëtimit, Policia e Kosovës, Shërbimet Emergjente Mjekësore, Kryqi i Kuq dhe kompani të kontraktuara nga Komuna e Prizrenit për intervenime emergjente gjatë fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive të tjera.
Info plotësuese	

INCIDENTI-NGJARJA

Shkaku dhe shkaktari	Nga të reshurat intensive të shiut gjatë 4 ditëve të fundit të shoqëruara edhe me shkrirje të borës, nga qytetarët e fshatit Krajë dhe Piranë kemi marrë informacion se në këtë lokalitet janë shkaktuar vërshime. Sipas Institutit meteorologjik të Kosovës, të reshurat do të vazhdojnë edhe në ditët në vijim. -Shkaqet e shkaktimit të vërshimeve kanë qenë si në vijim: mosmirëmbajtja e shtratit të lumit Drini i Bardhë dhe i degëve të saj, argjinaturës së lumenjve dhe kanaleve kulluese, mos mirëmbajtja e shtretërve nga vegjetacioni, ndërtimet e pakontrolluara pranë lumit Toplluha dhe Drini i Bardhë. Gjatë muajit Janar 2021, vije deri të ngritja e madhe e nivelit të ujërave, fryrja e përrrenjve, lumenjve, me ç'rast ndodh vërshimi i shpejtë me ç'rast rrezikon banorët dhe të mirat materiale të fshatrave: Krajë dhe Prianë. Një vërshim me këtë intensitet rrezikon seriozisht dëmtimin e infrastrukturës rrugore dhe bllokun urat në fshatin Piranë dhe Krajë, ku si rezultat i prurjeve të mëdha kemi ngujim të popullatës në këto fshatra dhe ndërprerje të lëvizjes së qytetarëve në këtë aks rrugor. Kemi rrezikim të popullatës së këtyre vendbanimeve, shtëpive dhe objekteve përcjellëse, ekonomisë familjare, pastaj rrezikohet edhe objektet e rëndësishme të veçantë në fshatin Krajë dhe Prianë. Të rrezikuara ndihen edhe objekte bizneseve dhe të rëndësishme të veçantë: për gjatë aksit rrugor Prizren Gjakovë etj. Vërshimi ka shkaktuar cenueshmeri serioze për objektet e banimit (shtëpitë përdhese, përafërsisht në nivel me tokë), duke krijuar edhe sfida dhe rreziqe që paraqesin nevojën e evakuimit të banorëve. Vërshimi i shpejtë ka shkaktuar edhe ndotjen apo kontaminimin e ujit të pijes, jo vetëm në burimet vetanake të qytetarëve por edhe mundësisë së depërtimit në rrjetin e ujësjellësit, duke shkaktuar infeksione të mundshme, rritja e kërkesave nga qytetarët për trajtim medicinal, por pa fatalitet në njerëz. -Si pasojë e këtyre vërshimeve kemi pasur 201 familje në Komunën Prizrenit të goditura nga vërshimet. - Evakuimi i banorëve të rrezikuar nga vërshimet, vendsoja e tyre të afërmit, për periudhë kohore nga 6 deri në 24 orë. -Përkrahje dhe mbështetje institucionale e mjaftueshme nga organet komunale dhe OJQ-të humanitare lokale.
----------------------	--

NGJARJA KRYESORE

Pasojat dhe anësore	primare efektet	-Humbje e pasurisë në objekte banimi (pjesërisht apo plotësisht të dëmtuara nga vërshimi); -Dëmtim i infrastrukturës rrugore, rrugë të dëmtuara në lokalitete të prekura nga vërshimet; - Dëmtim i infrastrukturës kritike (sistemi i ujësjellësit, sistemi energjetik); - Shtëpi të përmytura (dëmtim i orendive shtëpiake: 201 shtëpi); - Sipërfaqja e tokave bujqësore (Perimekulturë, Lavërtari, Vreshtari, Pemëtar) në sipërfaqe të dëmtuara 410.57(ha); - Dëmtimi i pronave individuale (sera të dëmtuara); -Dëmtimi i bizneseve: 7 biznese të dëmtuara; - Dëmet e shkaktuara në Infrastrukturë rrugore (rrugët,urat,trotuare,etj);
---------------------	-----------------	---

		-Vlera e përgjithshme e përlogaritur e dëmit : 1,417.856.00 €.
Pasojat dhe anësore	primare efektet	-Humbje e pasurisë në objekte banimi (pjesërisht apo plotësisht të dëmtuara nga vërshimi); -Dëmtim i infrastrukturës rrugore, rrugë të dëmtuara në lokalitete të prekura nga vërshimet; - Dëmtim i infrastrukturës kritike (sistemi i ujësjellësit, sistemi energjetik); - Shtëpi të përmbytura (dëmtim i orendive shtëpiake: 201 shtëpi); - Sipërfaqja e tokave bujqësore (Perimekulturë, Lavërtari, Vreshtari, Pemëtari), në sipërfaqe të dëmtuara 410.57(ha) . - Dëmtimi i pronave individuale (sera të dëmtuara); -Dëmtimi i bizneseve: 7 biznese të dëmtuara; - Dëmet e shkaktuara në infrastrukture rrugore (rrugët,urat,trotuare,etj); -Vlera e përgjithshme e përlogaritur e dëmit: 1,417.856.00 €.
Pasojat të shkaktuara nga domino-efekti	sekondare	➤ Vështirësi për qarkullim në trafik; ➤ Paraqitja e rrëshqitjes së dheut; ➤ Mungesë e ujit të pijes, ➤ Pasojat e përmbytjeve në ambient dhe tokë pjellore.

NDIKIMI- INDIKATORËT TREGUES

Rastet me fatalitet	Nuk ka pasur raste me fatalitet.
Persona të lënduar, të sëmurë, të rrezikuar	-Bazuar në të dhënat nga Komisioni për vlerësimin e dëmeve në Amvisëri dhe Ekonomi Familjare të formuar nga Kryetari i Komunës, me dt. 8.1.2021, nga pasojat e vërshimeve të janarit 2021, janë prekur rreth 201 ekonomi familjare me rreth 1206 banorë.
Mungesë e nevojave elementare	- Si pasojë e vërshimeve kemi dëmtime të rrugëve dhe të urave; - Punëtorët nuk mund të shkojnë në punë, fëmijët në shkollë; - Kujdesi i ofruar shëndetësor jo i duhur; - Furnizimet e nevojave themelore: e ushqimit, e veshmbathjes, shtrorë e mbulojë, e mjeteve higjienike, energjia, etj/të pa mjaftueshme; - Mungesa e ujit të pijshëm, etj.
Të evakuarit	Nuk kemi pasur raste për evakuim.

Ndikimi i përgjithshëm ekonomik	- Dëmet në njerëz (shëndetësore: fizike, traumatike, psikologjike, etj) , të paevidentuara; - Dëmet e shkaktuara në ekonomi familjare (rreth 201 familje), të përlogaritura: 530,948.00€; - Dëme të shkaktuara në biznese: 7 biznese të përlogaritura në vlerë 48,425.00€. - Dëmet e shkaktuara në bujqësi (Perimkulturë, Lavërtari, Vreshtari, Pemëtari) në sipërfaqe të dëmtuara 410.57(ha) të përlogaritura në vlerë:507, 300.95 €; - Dëmtimi i pronave individuale (sera të dëmtuara dhe rrëshqitja e dheut) të përlogaritura në vlerë 131, 400.72 €. - Dëmet e shkaktuara në infrastrukturë rrugore (rrugët, urat, trotualet,etj.) të përlogaritura në vlerë 199,783.50 €; - Vlera e përafërt e dëmeve të përlogaritura është: 1,417.856.00 €.
Ndikimi në natyrë dhe mjedisi	- Rritja e nivelit të ujit në lumenj dhe ujëra nëntokësore mund të sjellë ndotje dhe humbje të kualitetit të ujit (duke i shtuar edhe sasinë e konsiderueshme të shkarkimit të ujërave të zeza); - Humbja/dëmtimi i tokës bujqësore nga erozioni etj.
Ndërprerjet në jetën e përgjithshme	- Ndërprerje e furnizimit me ujë të pijshëm (një ditë); - Funksionimi i infrastrukturës rrugore (ndërprerje të akseve të caktuara rrugore apo kalim me vështirësi), atëherë si alternativë është përdorimi i rrugëve tjera të cilat nuk janë të bllokuara
Humbje në trashëgimi kulturore	Jo
Implikime politike	Jo
Ndikimi i përgjithshëm	Rrezik i mesëm

PROBABILITETI-GJASAT

Probabiliteti	- Ngjarja e përshkruar në aspektin cilësor dëshmon të dhëna për një shkallë të nivelit të mesëm të mundshëm, duke marrë për bazë të dhënat historike
Paralajmërimi i hershëm	-Fatkeqësia ishte pjesërisht e pritshme (bazuar në parashikimet meteorologjike), por pastaj gjërat u përkeqësuan dhe rëndoi në masë të madhe ngjarjen kryesore; -Informimi publik për të reshurat ishte me kohë, sipas njoftimit të parashikimeve meteorologjike, me paralajmërime për mundësi të vërshimeve dhe probabilitetit për cenueshmëri; - Informimi i publikut bëhet në përputhje me PRK-në ose planin komunal për reagim emergjent(PRE) përmes medieve të shkruara dhe elektronike, njoftimet e shkruara, mesazhe SMS, rrjete sociale, ueb-faqe interneti, etj.
Masat parand. gjatë periudhës së paralajmërimit të hershëm	-Pas marrjes së Paralajmërimit nga IHMK-ja për parashikimin e motit (reshjet e dendura), ngritet gatishmëria e lartë për të papriturat dhe aktivizohet Planifikimi Kontigjent për vërshimet si dhe ngritet gatishmëria e kapaciteteve humane dhe teknike të strukturave për mbrojtje dhe shpëtim.
Kohëzgjatja e pritshme e ngjarjes	-Faza akute e ngjarjes zgjati 3 ditë. -Koha e parashikuar e nevojshme për sanim të gjendjes është rreth 6 muaj.
Koordinimi	-Instituti meteorologjik i Kosovës dërgon njoftimin mbi parashikimin e motit në QOE -112 të AME-së për reshjet e dendura komplekse dhe të pafavorshme për ditët në vijim, sipas PSO-së, njoftohen organet kompetente dhe administrative shtetërore, organet vendimmarrëse të qeverisjes lokale dhe strukturat për M&Sh për menaxhimin e situatës së pritshme emergjente sipas PRE; -Bazuar në informacionet nga terreni për shtimin enorm të prurjeve lumore nga të reshurat e dendura, në nivel lokal aktivizohet QOE komunale / Komiteti për Mbrojtje dhe Shpëtim, i cili kryesohet nga Kryetari i Komunës apo i deleguari i tij. -Koordinimi i aktiviteteve nga niveli qendror deri tek ai lokal dhe anasjelltas, bëhet përmes QOE -112 në nivel rajonal; -Duhet të bëhet aktivizimi i Komisionit lokal për mbledhjen e të dhënave mbi vlerësimin e dëmeve në terren, të shkaktuara nga fatkeqësia /vërshimi, të përcaktojë gjendjen aktuale faktike në terren, duke bërë vlerësimin e dëmeve dhe raportimin në komisionin qeveritar; - Komisioni Qendror, bashkon raportet e komisioneve lokale dhe bën verifikimin e vërtetësisë së dëmeve të vlerësuar nga komisionet lokale dhe këtë raport ia dorëzon Qeverisë së Republikës së Kosovës për shqyrtim dhe miratim; -Raportin e miratuar nga qeveria ia dorëzon Agjencisë/DKMSH-së në afat prej 15 ditësh; - Është dhënë ndihma nga shteti dhe persona të tjerë juridikë e fizikë për popullatën brenda mundësive dhe kapaciteteve;

Probabiliteti/Gjasat: Treguesit e probabilitetit

Probabiliteti / frekuenca				
Kategorizimi	Cilësia	Probabiliteti/gjasat	Frekuenca	Përcaktimi
1	E papërfillshme/ E pamundur	< 1 %	1 ngjarje në 100 e më shumë vjet;	
2	E vogël/ E pabesueshme	1 - 5 %	1 ngjarje në 20 deri 100 vjet;	
3	Mesatare/ E mundur	6-50 %	1 ngjarje në 2 deri 20 vjet;	X
4	E madhe / Gati e mundur	51-98 %	1 ngjarje në 1 deri 2 vjet;	
5	Jashtëzakonisht e madhe / E mundur	>98 %	1 ngjarje në vit apo më shpesh.	

Pasojat për jetën dhe shëndetin e njeriut

-Të dhënat për numrin e banorëve të rrezikuar janë marrë në bazë të të dhënave të mbledhura nga terreni nga Komisioni i vlerësimit të dëmeve nga fatkeqësia, për fat të mirë nuk ka pasur viktime, por duke pasur parasysh numrin e banorëve në nevojë, rrezikun dhe pasojat, vërshimet vlerësohen (përlllogariten) si mjaft serioze.

-Përveç kërcënimit të drejtpërdrejtë gjatë vërshimeve (përmytjeve), vlerësohet si një përkeqësim afatgjatë i standardit jetësor në zonën e prekur nga vërshimet.

Pasqyrimi i pasojave për jetën dhe shëndetin e njeriut:

Kategorizimi:	Pasojat:	Kriteret:	I përcaktuar:
1	Të vogla/ minimale	< 50%	
2	Të vogla	50 - 200	
3	Mesatare	201 - 500	X
4	Kritike	501-1500	
5	Katastrofike	> 500	

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi

Dëmet materiale në ekonomi familjare dhe biznese janë vlerësuar në bazë të raportit të komisionit për vlerësimin e dëmeve dhe arrijnë vlerën: 579,373.00€.

-Dëmet materiale në infrastrukturë janë vlerësuar në bazë të raportit të komisionit për vlerësimin e dëmeve dhe arrijnë vlerën: 899,783.50 €.

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi

Kategorizimi	Pasojat	Kriteret	Përcaktimi
1	Të papërfillshme	< 3% GDP	
2	Të vogla	3 - 5% GDP	X
3	Mesatare	5- 10% GDP	
4	Kritike	10-15% GDP	
5	Katastrofike	>15% GDP	

Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social – dëmet e përgjithshme materiale në infrastrukturën kritike;

- Vlerat e dëmeve materiale në infrastrukturën kritike janë përlogaritur në bazë të raportit të komisioneve lokale për vlerësimin e dëmeve dhe arrijnë shumën: 267.000.00 €

Matrica e gjasës: Matrica 1. Rreziku për jetën dhe shëndetin e njeriut

		Gjasat					Pasojat	Matrica
		1	2	3	4	5		
Katastrofike	5							
Kritike	4							
E mesme	3			X				
E vogel	2							
E papërfillshme	1							
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur		

2 Rreziku për pasoja në ekonomi

		Gjasat					Pasojat
		1	2	3	4	5	
Matrica	Katastrofike	5					
	Kritike	4					
	E mesme	3		X			
	E vogel	2					
	E papërfillshme	1					
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

3a: Pasqyrimi i pasojave për stabilitet social - dëmet e përgjithshme materiale në infrastrukturë kritike:

		Gjasat					Pasojat
		1	2	3	4	5	
	Katastrofike	5					
	Kritike	4					
	E mesme	3		X			
	E vogel	2					
	E papërfillshme	1					
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 4: Pasqyron rrezikun e përgjithshëm

		Gjasat						
Katastrofike	5						Pasojat	
Kritike	4							
E mesme	3			X				
E vogel	2							
E papërfillshme	1							
		1	2	3	4	5		
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besushme</u>	E pa besueshme	E pamundur		

VËRSHIMET Skenari 3

Emri i skenarit:	Skenari 3 - Vërshim		
Frekuenca e ndodhjes: Qyteti i Prizrenit			
☐ Shumë e mundshme (gjasat 100% në vitin e ardhshëm); ☒ E mundshme(gjasat 10-100% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 10 vitet e ardhshme); ☐ Ka gjasa (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme); ☐ I pa mundshëm (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme);			
Madhësia e mundshme:			
☐ E papërfillshme (më pak se 10%) ☒ Kritike: 25 deri 50% .		☐ E kufizuar(10 deri 25%) ☐ Katastrofike: Më shumë se 50%	
Lloji i skenarit:			
☐ Skenari 1;		☐ Skenari 2;	
		☒ Skenari 3;	
Ndikimi:			
☐ I papërfillshëm;		☐ I vogël ;	
☐ I mesëm ;		☒ Katastrofike;	

Data e vlerësimit: 02/11/2023

Parametrat:	Përmbajtja:
Vendi i ngjarjes (lokacioni)	Vendet më të rrezikuara nga vërshimet janë: Qyteti i Prizrenit
Kushtet meteorologjike	Shi i dendur me intensitet të lartë, i pandërprerë gjatë 48 orëve të fundit.
Periudha e vitit:	Shtator 2023
Lloji i ditës:	Ditë fundjave
Analiza meteorologjike për kohën	-Mundësia për të ndodhur vërshimet në këtë vit kalendarik është e madhe në Komunën e Prizrenit. Data e paraqitjes së kësaj fatkeqësie është 17 Shtator 2023. Vërshimet janë të shkaktuara nga reshjet intensive. Sipas parashikimeve meteorologjike pritet të këtë reshje përsëri.
Popullata	Numri i familjeve të prekura nga vërshimi, në zonën e vërshuar janë 917 familje, kurse numri i banorëve ishte: 4588, prej tyre: ➤ Fëmijë: 1140; ➤ Të moshuar: 745; ➤ Gra: 1358; ➤ Meshkuj: 1345.
Infrastruktura kritike ekzistuese	Bazuar në kriteret e paracaktuara sipas urdhëresës administrative për rregullimin e infrastrukturës në zonën e përfshirë nga vërshimi, ka pasur infrastukturë e cila ka pasur pasoja në këtë zonë. ➤ Struktura rrugore, ➤ Rrugët lokale; ➤ Ura të cilat kanë kyqe nga rruga në shtëpi dhe ➤ Urat standarde. ➤ 20 Biznese ➤ 5 trafo
Gatishmëria (masat parand. për menaxh. e rrezikut)	Pas njoftimit nga qytetarët dhe nga Policia e Kosovës, QOE (112), Në nivelin lokal-Drejtoria për Mbrojtje dhe Shpëtim, Njësia Profesionale e Zjarrfikjes dhe Shpëtimit, Policia e Kosovës, Shërbimet Emergjente Mjekësore, Kryqi i Kuq dhe kompani të kontraktuara nga Komuna e Prizrenit, por edhe nga Qendra Kryesore e Agjencionit të Emergjencave të Kosovës për intervenime emergjente gjatë fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive të tjera.
Info plotësuese	Në bazë të vlerësimit të gjendjes në terren, situata është e vështirë e përballueshme nga njësitë emergjente komunale dhe është e nevojshme të fillohet procedurë shpalljes së gjendjes emergjente

INCIDENTI-NGJARJA

Shkaku dhe shkaktari	Nga të reshuarat intensive të shiut, gjatë orëve të pasditës, të datës 17.9.2023, nga qytetarët e zonës së prekur kemi marrë informacion se në këto lokalitete janë shkaktuar vërshime. Sipas Institutit meteorologjik të Kosovës, të reshurat do të vazhdojnë edhe në ditët në vijim. -Shkaqet e shkaktimit të vërshimeve kanë qenë si në vijim: Shtratet e lumenjve dhe të përrockave relativisht të ngushta, ndërtimet bri lumenjve, hedhja e mbeturinave dhe e materialeve inerte, të cilat drejtpërdrejt ndikojnë në ngushtimin e shtretërve të lumenjve. Zona e vërshimit përfshin oborret dhe bodrumeve e shtëpive individuale të banimit përgjatë shtratit të këtij lumi në gjatësi në të dy krahët e rrjedhës së lumit afër 10 km. Të rrezikuara janë 917 shtëpi, ku më të rrezikuara janë ato shtëpi të ndërtuara bri shtratit të lumit. Në këtë gjatësi ekzistojnë 15 ura, prej tyre 8 të ngushta, që ndikojnë në përkeqësimin e situatës vërshuese dhe krijimin e barrierave nga materialet inerte dhe zënien e fyteve të urës në qarkullimin e ujit.
Ngjarja kryesore	Thelbi i skenarit, i nxitur nga një sërë shkaqesh deri te pasojat. - Më 17 Shtator 2023, uji i dalë nga shtrati, ka bërë një vërshim përgjatë lumit Lumbardhi i Prizrenit: në një gjatësi rreth 10 km, duke përfshirë dhe rrezikuar: objekte banimi dhe infrastrukturë rrugore. Vërshimet kanë përfshirë 917 shtëpi banimi me dëme: 4,175 000.00 të amvisërisë. - Ndërtimet në këtë zonë janë standarde me material të fortë dhe rreziku nga shembja është relativisht i vogël, ndërsa rreziku për jetë mundë të paraqitet e improvizuara. Vërshimet në këtë pjesë të zones janë momentale, dhe me ndërprejen e të reshuarave pas 2- 4 orësh, zvoglohet shkalla e rrezikut. -Ekipet reaguese Emergjente (ShRE) kanë bërë reagimin emergjent dhe sanimin e gjendjes gjatë dhe pas vërshimeve, pastaj janë angazhuar edhe mekanizma institucionale dhe publike, siç janë: Drejtoria komunale për Mbrojtje dhe Shpëtim, Drejtoria për Shërbime Publike Komunale, Opetorët Ekonomik të kontraktur nga Komuna e Prizrenit për Intervenime Emergjente si dhe nga Niveli Qendror Institucionet përkatëse.
Pasojat primare dhe efektet anësore	-Humbje e pasurisë në objekte banimi (pjesërisht apo plotësisht të dëmtuara nga vërshimi) -Dëmtim i Infrastrukturës rrugore, rrugë të dëmtuara në lokalitete të prekura nga vërshimet. - Dëmtim i Infrastrukturës kritike(sistemi i ujësjellësit, sistemi energjetik), - Shtëpi të përmytura (dëmtim i orendive shtëpake: 917 shtëpi); -Vlera e përgjithshme e përlogaritur e dëmit : 4,175 000.00 €
Pasojat sekondare të shkaktuara nga domino-efekti	➤ Vështirësi për qarkullim në trafik; ➤ Paraqitja e rrëshqitjes së dheut; ➤ Mungesë e ujit të pijes si pasojë e dëmtimit të rrjetit apo ujit të turbullt në impiante; ➤ Pasojat e përmytjeve në ambient dhe tokë pjellore;

NDIKIMI- INDIKATORËT TREGUES

Rastet me fatalitet	-Nuk ka pasur raste të humjes së jetës, por janë lënduar 20 persona
Persona të lënduar, të sëmurë, të rrezikuar;	-20 persona në gjendje të rënde
Mungesë e nevojave elementare	- Si pasojë e vërshimeve kemi dëmtime të rrugëve dhe urave, - Punëtorët nuk mund të shkojnë në punë,fëmijët në shkollë e kopshte; - Furnizimet e nevojave themelore: ushqimit, veshë-mbathjes, shtrojë e mbulojë, mjeteve higjienike, energjia, etj/të pa mjaftueshme; - Mungesa e ujit të pijshëm, etj. Janë ndërprerë aktivitetet ditore në gjithë hapësirën e përfshirë nga vërshimet.
Të evakuarit	- Banoret e rrezikuar janë evakuar në Qendren sportive në qytetin e Prizrenit.
Ndikimi i përgjithshëm ekonomik	- Dëmet në njerëz (shëndetësore: fizike, traumatike, psikologjike, etj) , të evidentuara; - Dëmet e shkaktuara në: Ekonomi familjare (rreth 917 familje), të përlllogaritura: 4,175 000.00 € - Vlera e përafërt e dëmeve të përlllogaritura është: 4,175 000.00 €
Ndikimi në natyrë dhe mjedisi	-Rritja e nivelit të ujit në lumenj dhe ujëra nëntokësorë mund të sjellë ndotje dhe humbje të kualitetit të ujit (duke i shtuar edhe sasinë e konsiderueshme të shkarkimit të ujërave të zeza); - Humbja/dëmtimi i tokës bujqësore nga erozioni;etj.
Ndërprerjet në jetën e përgjithshme	- Ndërprerje e furnizimit me ujë të pijshëm, - Funksionimi i infrastrukturës rrugore (ndërprerje të akseve të caktuara rrugore në qytetin e Prizrenit , rrugët skaje Lumbardhit, kalim me vështirësi)
Humbje në trashëgimi kulturore	Jo
Implikime politike	Jo
Ndikimi i përgjithshëm	Rrezik i lartë

PROBABILITETI-GJASAT

Probabiliteti	- Ngjarja e përshkruar në aspektin cilësorë dëshmon të dhëna për një shkallë të nivelit të lartë të mundshëm, duke marrë për bazë të dhënat historike,
---------------	--

Paralajmërimi i hershëm	-Fatkeqësia ishte pjesërisht e pritshme (bazuar në parashikimet meteorologjike) por pastaj gjërat u përkeqësuan dhe rëndoi në masë të madhe ngjarjen kryesore; -Informimi publik për të reshurat ishte me kohë, sipas njoftimit të parashikimeve meteorologjike, me paralajmërime për mundësi të vërshimeve dhe probabilitetit për cenueshmeri; - Informimi i publikut bëhet në përputhje me PRK ose planin komunal për reagim emergjent(PRE) përmes: mediave të shkruara dhe elektronike, njoftimet e shkruara, mesazhe SMS, rrjete sociale, web-faqe interneti, etj.			
Masat parand. gjatë periudhës së paralajmërimit të hershëm	-Pas marrjes së Paralajmërimit nga IHMK për parashikimin e motit (reshjet e dendura), ngritet gatishmëria e lartë për të papriturat dhe aktivizohet Planifikimi Kontingjent për vërshimet si dhe ngritet gatishmëria e kapaciteteve humane dhe teknike të strukturave për mbrojtje dhe shpëtim;			
Kohëzgjatja e pritshme e ngjarjes	-Faza akute e ngjarjes zgjati 5 ditë. -Koha e parashikuar e nevojshme për sanim të gjendjes është rreth 9 muaj			
Koordinimi	-Instituti meteorologjik i Kosovës dërgon njoftimin mbi parashikimin e motit në QOE -112 të AME-së për reshjet e dendura komplekse dhe të pafavorshme për ditët në vijim, sipas PSO-së, njoftohen organet kompetente dhe administrative shtetërore, organet vendimmarrëse të qeverisjes lokale dhe strukturat për M&Sh për menaxhimin e situatës së pritshme emergjente sipas PRE; -Bazuar në informacionet nga terreni për shtimin enorm të prurjeve lumore nga të reshurat e dendura, në nivel lokal aktivizohet QOE komunale / Komiteti për Mbrojtje dhe Shpëtim, i cili kryesohet nga Kryetari i Komunës apo i deleguari i tij. -Koordinimi i aktiviteteve nga niveli qendror deri tek ai lokal dhe anasjelltas bëhet përmes QOE -112 në nivel rajonal; -Duhet të bëhet aktivizimi i Komisionit lokal për mbledhjen e të dhënave mbi vlerësimin e dëmeve në terren të shkaktuara nga fatkeqësia /vërshimi, të përcaktojë gjendjen aktuale faktike në terren, duke bërë vlerësimin e dëmeve dhe raportimin në komisionin qeveritar; - Komisioni Qendror, bashkon raportet e komisioneve lokale dhe bën verifikimin e vërtetësisë së dëmeve të vlerësuar nga komisionet lokale dhe këtë raport ia dorëzon Qeverisë së RK-së për shqyrtim dhe miratim; -Raportin e miratuar nga Qeveria ia dorëzon Agjencisë/DKMSH-së në afat prej 15 ditësh; - Është dhënë ndihma nga shteti dhe persona të tjerë juridikë e fizikë për popullatën brenda mundësive dhe kapaciteteve; -Është bërë kontakti dhe është kërkuar ndihma humanitare nga mekanizmat vendore dhe ndërkombëtare (organizata dhe OJQ humanitare).			
Kategorizimi	Cilësia	Probabiliteti/gjasat	Frekuenca	Përcaktimi
1	E papërfillshme/E pamundur	< 1 %	1 ngjarje në 100 e më shumë vjet;	
2	E vogël/E pabesueshme	1 - 5 %	1 ngjarje në 20 deri 100 vjet;	

3	Mesatare/E mundur	6-50 %	1 ngjarje në 2 deri 20 vjet;	
4	E madhe /Gati e mundur	51-98 %	1 ngjarje në 1 deri 2 vjet;	X
5	Jashtëzakonisht e madhe / E mundur	>98 %	1 ngjarje në vit apo më shpesh.	

Vlerësimi i pasojës:

Pasojat për jetën dhe shëndetin e njeriut

-Të dhënat për numrin e banorëve të rrezikuar janë marrë në bazë të të dhënave të mbledhura nga terreni nga Komisioni i vlerësimit të dëmeve nga fatkeqësia, për fat të mirë nuk ka pasur viktime, por duke pasur parasysh numrin e banorëve në nevojë, rrezikun dhe pasojat, vërshimet vlerësohen (përlllogariten) si mjaft serioze.

-Përveç kërcënimit të drejtpërdrejtë gjatë vërshimeve (përmbytjeve), vlerësohet si një përkeqësim afatgjatë i standardit jetësor në zonën e prekur nga vërshimet.

Pasqyrimi i pasojave për jetën dhe shëndetin e njeriut:

Kategorizimi:	Pasojat:	Kriteret:	I përcaktuar:
1	Të vogla/ minimale	< 50%	
2	Të vogla	50 - 200	
3	Mesatare	201 - 500	
4	Kritike	501-1500	X
5	Katastrofike	> 1500	

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi

-Dëmet materiale në ekonomi familjare dhe biznese janë vlerësuar në bazë të raportit të komisionit për vlerësimin e dëmeve dhe arrijnë vlerën: 20,175 000.00 €.

-Dëmet materiale në infrastrukturë janë vlerësuar në bazë të raportit të komisionit për vlerësimin e dëmeve dhe arrijnë vlerën 27,500,000.00 €.

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi

Kategorizimi	Pasojat	Kriteret	Përcaktimi
1	Të papërfillshme	< 3% GDP	
2	Të vogla	3 - 5% GDP	
3	Mesatare	5- 10% GDP	
4	Kritike	10-15% GDP	X
5	Katastrofike	>15% GDP	

Matrica e gjasës: Nivelet e fatkeqësive:

Shkalla e ashpërsisë

5	Veprim katastrofik – (rrezik nr. 15 – 25)
4	Prioritet i ashpër – (rrezik nr. 10 – 12)
3	Prioritet mesatar – (rrezik nr. 5 – 9)
2	Prioritet i mbrojtur – (rrezik nr. 2 – 4)
1	Prioritet i ulët – (rrezik nr. 1) nuk kërkohet veprim

Matrica 1: Rreziku për jetën dhe shëndetin e njeriut:

		Gjasat					Pasojat
		1	2	3	4	5	
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3			X			
E vogel	2						
E papërfillshme	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 2: Rreziku për pasojat në ekonomi:

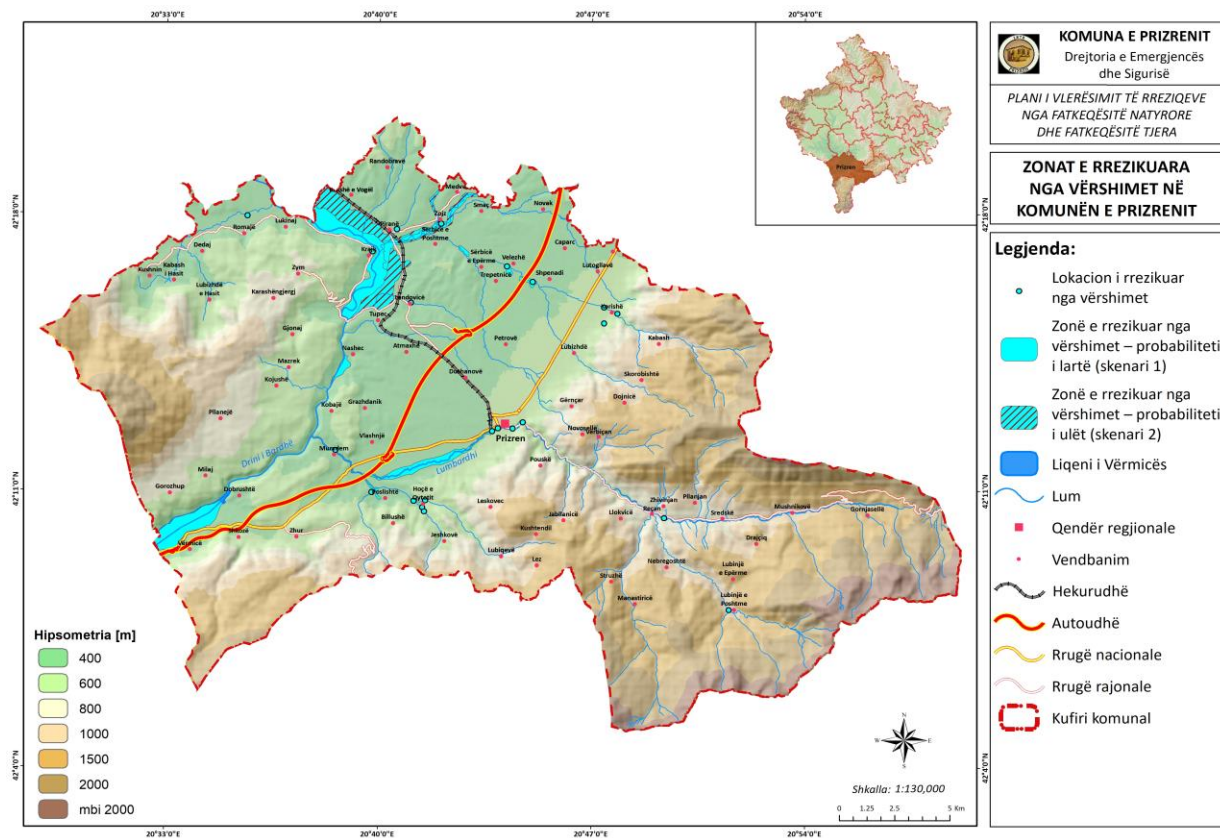
		Gjasat							
Matrica	Katastrofike	5						Pasojat	
	Kritike	4							
	E mesme	3							
	E vogel	2							
	E papërfillshme	1							
			1	2	3	4	5		
			E sigurt	Gati e mundur	<u>E besushme</u>	E pa besueshme	E pamundur		

3: Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social– dëmet e përgjithshme materiale në infrastrukturën kritike:

		Gjasat							
	Katastrofike	5						Pasojat	
	Kritike	4							
	E mesme	3							
	E vogel	2							
	E papërfillshme	1							
			1	2	3	4	5		
			E sigurt	Gati e mundur	<u>E besushme</u>	E pa besueshme	E pamundur		

Matrica 4: Pasqyron rrezikun e përgjithshëm

		Gjasat					
Katastrofike	5						Pasojat
Kritike	4			X			
E mesme	3						
E vogel	2						
E papërfillshme	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt					
		Gati e mundur					
		<u>E besueshme</u>					
		E pa besueshme					
		E pamundur					

Skenari III, zonat e rrezikuara nga vërshimet ne komunën e Prizrenit

6.5. ZJARRET

Sipas rregulloren nr. 25/2020 për Metodologjinë e hartimit të vlerësimit të rrezikshmërisë, trajtimi I zjarreve bëhet në dy kategori edhe ate: si fatkeqësi apo fenomene natyrore dhe si fatkeqësi të shkaktuara nga faktori njeri (zjarre të qëllimshme, të pa qëllimshme apo si fatkeqësi të shkaktuara nga proceset teknologjike). Zjarri është fatkeqësi e pa kontrolluar e cila mund të kërcënojë seriozisht jetën e njeriut, të shkaktojë dëme materiale dhe mjedisin.

6.5.1. Karakteristikat e terrenit dhe vatrave potenciale të zjarreve,

Sikur edhe relievi i Kosovës që përbëhet prej vargmaleve, maleve, fushëgropave dhe luginave, të krijuara nga lëvizjet tektonike, nga format erozive, etj. edhe reliefi i komunës sonë, si pjesë integrale, është rezultat i bashkëveprimit të fuqive të brendshme dhe atyre të jashtme të cilat kanë modeluar atë, që lidhet me ngritjet periferike të maleve të Prizrenit që përfaqësohet me një pjesë të maleve si: Sharr, Oshlak, Koritinik, Pashtrik, duke i shtuar edhe pjesët e ulëta, si ato të Rrafshit të Dukagjinit. Pjesët malore me lartësi mbi 1500 m përfshijnë afro 15% të gjithë kufijve komunal. Maja më e lartë gjendet në Malet e Sharrit, me një lartësi prej 2600m. Malet e Sharrit kufizohen me Maqedoninë e Veriut në juglindje, me Komunën e Dragashit në jug, me Komunën Shtërpçës në lindje dhe me Komunën e Suharekës në verilindje. Lugina e Zhupës dhe lugina e Lumëbardhit, shtrihen përgjatë këtyre maleve drejt Prizrenit. Mali i Pashtrikut, i cili gjendet në kufirin shqiptar është mali i dytë me lartësi prej 1950 m. Në pjesën lindore, këtë regjion e mbyllin mali Oshlak, i Jezercit të Nerodimes, e në atë jugperëndimore ato të Pashtrikut dhe Koritnikut. Zonat malore janë të mbuluara me pyje dhe janë potencial apo vatër e zjarrëve.

Ndërsa zonat e rrafshta shtrihen në pjesën veriore të komunës të cilat i takojnë pellgut të lumit Drini i Bardhë, dhe janë të mbuluara me kultura bujqësore.

Edhe komuna e Prizrenit sikur edhe komunat e tjera gjatë dy dekadave të fundit, kanë qenë të kërcënuara nga zjarret, sidomos zjarret urbane dhe malore. Bazuar në të dhënat e mbledhura nga terreni nga IMNZ, shkaktari kryesor i përhapjes së kësaj kategorie të zjarreve është faktori njeri, qofte nga pakujdesia apo me qellim.

Shkaqet e zjarreve në komunën e Prizrenit kanë karakter:

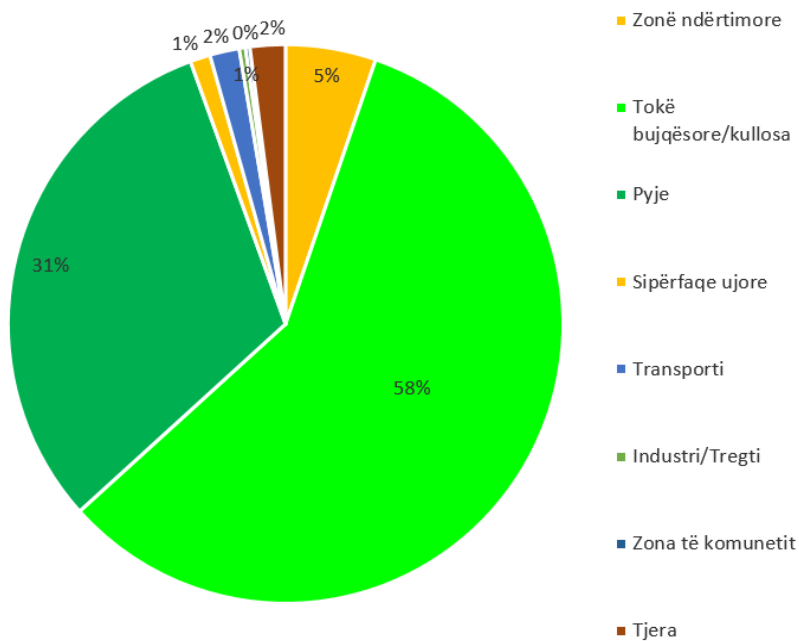
- Antropogjenik (mos kujdesi i njerëzve),
- Djegia e hamulloreve dhe kullotave(zjarrëvënie e qëllimshme);
- Zjarrëvënie e qëllimshme në pyjeve për interesa (perfitime) personale apo vese pirromanie;
- Zjarre të shkaktuara nga natyra (shumë të rralla apo të pa mundshme)

Zonat më të atakuara nga zjarret janë fshatrat e zonave malore të cilat ekspozohen nga djegja e pyjeve, kurse zjarret fushore i ekspozohen zonave të rrafshta, të cilat i ekspozohen rrezikut si shkak i djegjes së hamulloreve dhe barërishtave.

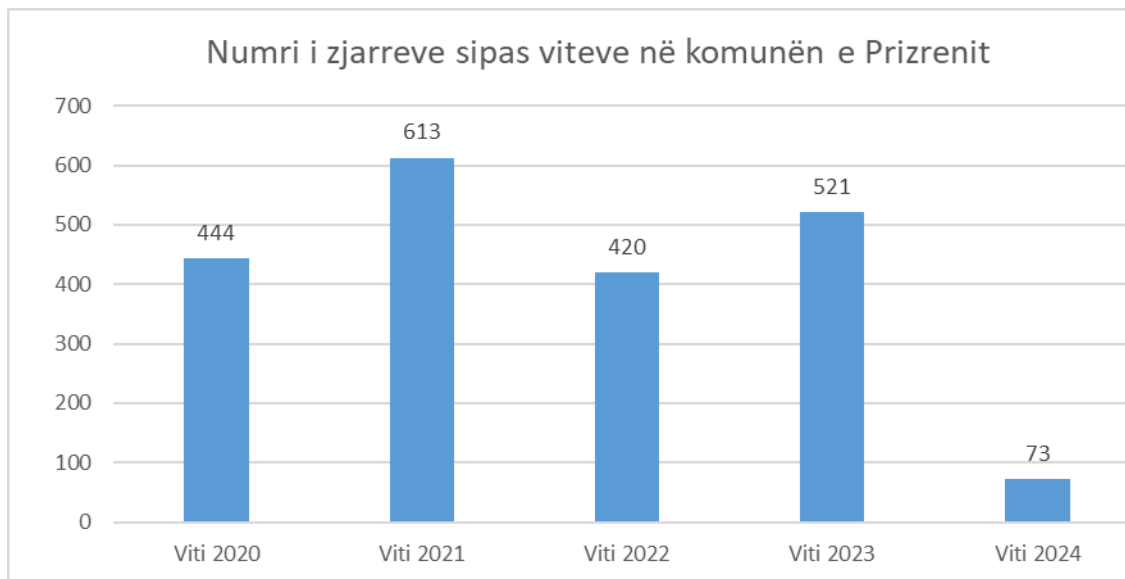
Tabela nr: 52 Historiku sipas viteve 2020-2024 në Komunën e Prizrenit

VITI	Nr.zjarreve	Zjarr-Shtepi Banimi	Zjarr në Obj. banesore Kolektive	Zjarre në Depo afariste	Zjarr në.Hotele	Zjarr në Ushqim Bagëtish	Lokale Afariste Podrume	Obj.Administrative	Zjarr në shtylla elektrike	Zjarr-në Mbeturina	Zjarre Fushore	Zjarre Malore	Zjarre në Automjete veture	Zjarre në Ogjaqe	Zj.në Orë dhe paisje elektrike	Zjarr në Kablo Elektrike	Zjarr ne Trafo Stacin
Viti 2020	444	39	11	5	14	4	168	80	18	66							39
Viti 2021	613	40	7	6	1	12	8		49	78	229	99	18	19	18	17	12
Viti 2022	420	33	8	4	5	8	9	5	17	58	116	67	17	25	12	26	11
Viti 2023	521	32	12	2	-	10	8	1	21	49	207	59	23	12	23	48	14
Viti 2024	73	6	-	-	-	3	1	-	8	9	17	15	2	3	3	3	3

- Grafiku nr 27 Përqindja e sipërfaqeve të mbuluara me pyje, tokë bujqësore dhe kullosa, sipërfaqe ujore dhe objekte ;

- *Grafikoni 27. Numri i zjarreve sipas viteve 2020-2024 në komunën e Prizrenit (Per vitin 2024 deri në muajin mars)*

Harta nr 39 Relievi i Komunës së Prizrenit , aneksi i hartave, faqe 40 (harta është punuar nga ekspertet e GIS të kyçur në projekt)

6.5.2. Kushtet klimatike

Në aspektin klimatik, komuna e Prizrenit i nënshtrohet ndikimeve atmosferike kontinentale dhe mediterane të pa qëndrueshme, të cilat gjatë muajve të verës shkakton mungesë të reshjeve të shiut dhe lagështisë së ajrit dhe tokës ku për pasojë kemi mungesë të theksuar të reshurave meqë rast teritori i komunës sonë përfshihet nga thatësia dhe temperaturat e larta, dukuri kjo që po merr përmasa të gjëra dhe me kosto të lartë financiare. Temperaturat në komunën tonë oscilojnë dhe kanë mjaft dallime mujore dhe sezonale. Për analizë krahasuese do të shfrytëzohen temperaturat mesatare mujore. Muaji më i ftohtë është janari me temperaturë mesatare 2.4 °C, muaji më i ngrohtë është korriku me 22.4 °C. Reshjet atmosferike së bashku me temperaturën paraqesin tiparin primar klimatik. Sasia e reshjeve, forma dhe intensiteti i reshjeve janë karakteristikat më të rëndësishme për hapësirën e një territori. Reshjet paraqesin vetëm një pjesë të ciklit hidrologjik dhe ripërtitjes së ujit për një hapësirë të caktuar respektivisht për territorin e komunës sonë. Zhvillimi i vegjetacionit në sezonën pranverore, mungesa e të reshurave atmosferike në sezonën verore si dhe ngritja e temperaturave krijojnë parakushtet ideale të përhapjes së zjarreve malore dhe fushore.

6.5.3. Zjarret fushore malore, urbane, zjarret si pasojë e proceseve tekniko-teknologjike

Karakteristikat e zjarreve pyjore dhe fushore

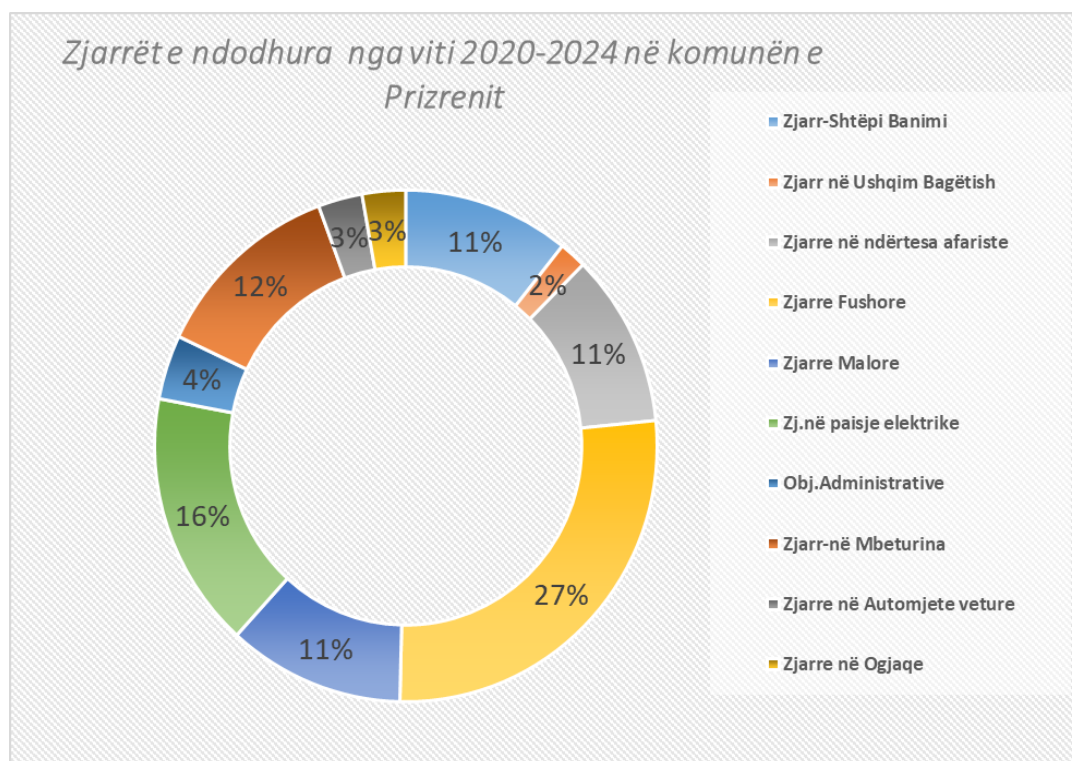
- Zjarret pyjore dhe fushore janë fatkeqësi që shkaktojnë dëme të mëdha të sipërfaqeve të tëra drusore të llojeve dhe vlerave të ndryshme, shkakton dëme në faunë si dhe dëme ekologjike/mjedisore e që mvarësisht nga përmasat dhe pasojat, përcaktohet edhe niveli/shkalla e rrezikshmërisë.

- Zjarret e shkaktuara në sipërfaqe të mëdha në pyjeve ose shkurre ku përfshihen edhe zona të banuara (vendbanime), mund të shkaktojnë cenueshmëri /rrezikshmëri të lartë për njerëzit brenda zonës, pasurisë së tyre, për pyjet dhe mjedisin brenda zonës së caktuar.
- Zonat më të atakuara nga zjarret fushore dhe malore janë fshatrat e zonave malore të cilat ekspozohen nga djegja e pyjeve, si dhe fshatrat e zonave të rrafshta, të cilat i ekspozohen rrezikut si shkak i djegjes së hamulloreve dhe barërishtave.
- Shkaktarët e paraqitjes së këtyre kryesore të zjarreve kryesisht vijnë nga njerëzit(duke përfshirë neglizhencën, aktivitetet bujqësore të pa-kontrolluara, zjarret aksidentale dhe zjarrvëniet e qëllimshme, etj.)

6.5.4. Intenziteti, shpeshtësia e paraqitjes, kohëzgjatja

Fletë pune e profilit të rrezikut për zjarre Pyjore dhe fushore (2019-2024)	
Madhësia e mundshme (Përqindja e komunitetit që mund të goditet): (e Kufizuar) Katastrofike: ☐ më shumë se 50% Kritike: ☐ 25 deri 50% E kufizuar: ☒ 10 deri 25% E papërfillshme: ☐ më pak se 10%	
Frekuenca e ndodhjes: ▪ Shumë e mundshme: mundësia afër 100% në vitin e ardhshëm; ▪ E mundshme: mundësia midis 10 dhe 100% në vitin e ardhshëm; ose së paku një rast në 10 vitet e ardhshme; ▪ Ka gjasa: mundësia midis 1 dhe 10% në vitin e ardhshëm, ose së paku një rast në 100 vitet e ardhshme; ▪ I pa mundshëm: Mundësia më e vogël se 1% në 100 vitet e ardhshme.	Modeli Sezonal: ☐ Pranverë; ☒ Verë; ☐ Vjeshtë ; ☐ Dimër;
▪ Zonat e goditura: Zonën pyjore të Prevalla	
▪ Kohëzgjatja: (afër 3 ditë)	
▪ Shpejtësia e mundshme e mësymjes (shuma e mundshme e kohës së paralajmërimit):	
- Paralajmërim minimal (apo fare); - Paralajmërim 6 deri 12 orë;	- Paralajmërim 12 deri 24 orë; - Paralajmërim më shumë se 24 orë;
▪ Sistemet ekzistuese të paralajmërimit: - Instituti i metrologjisë; - QOE-112/AME, etj;	
▪ A ekziston analiza e dobësive/cenueshmërisë? ▪ ☐ Po (Rugët nuk janë të hapura në pyje dhe konfiguracioni i terrenit e kufizojnë arritjen e zjarrëfikseve në vendin e duhur) ▪ ☐ Jo;	

Grafikoni 28. Zjarrët e ndodhura nga viti 2020-2024 në komunën e Prizrenit

6.5.5. Sipërfaqet e përfshira nga Zjarri

Zjarre pyjore dhe fushore të përmasave të mëdha/alarmante në Komunën e Prizrenit ka pasur gjatë verës së vitit 2007, por në përmasa shqetësuese ka pasur edhe në 10 vitet e fundit, të cilat kanë përfshirë lokacionet në pyje dhe fushore. Në vitin 2012 në regjionin e Prizrenit në njësinë menaxhuese “Koritnik II” janë djegur 1,564 ha me llojin rrobull Pinus Heldreichii, dhe zjarri ka qenë dëme të mëdha mjedisore, ekonomike.

Tabela nr 53 Numri dhe llojet e zjarreve nga viti 2020-2024 në komunën e Prizrenit

Zjarr-Shtëpi Banimi	Zjarr në Ushqim Bagëtish	Lokale Afariste Podrume	Zjarr në shtylla elektrike	Zjarr-në Mbeturina	Zjarre Fushore	Zjarre Malore	Zjarre në Automjete veture	Zjarr ne paisje te rrymes eletrike	Tjera
188	37	231	113	260	569	240	60	229	145

Tabela nr. 54 : Sipërfaqja pyjore (ha) e djegur për vitin 2003-2011 (Burimi: Strategjia për Mbrojtjen e Klimës në Sektorin e Pylltarisë në Kosovë)

Regjioni	Viti 2003	V 2004	V 2005	V 2006	V 2007	V 2008	V 2009	V 2010	V 2011
Prizren	1360	1134	947	881	3795	41	6	11	554

6.5.6. Mbrojtja nga zjarri në sektorin e ndërtimit

- Analiza profesionale dhe vlerësimi profesional i ekspertëve përkatës të fushës për mbrojtje dhe shpëtim nga zjarri është pjesë përbërëse e Planeve Komunale Zhvillimore (PZhK) si dhe planeve Urbanistike. Në këto plane është e paraparë zbatimi i dispozitave ligjore si: Ligji i Ndërtimit, Ligji për Mbrojtje nga Zjarri, akteve nënligjore përkatëse, normave teknike, si dhe normave (kodeve) ndërkombëtare të pranuar.
- Në kuadër të projekteve të ndërtimit (objekteve specifike) dhe atyre që zhvillojnë (deponojnë) aktivitet me materie të rrezikshme apo paraqesin rrezikshmëri të lartë, pjesë e projektit duhet të jetë edhe elaborati për mbrojtje nga zjarri.
- Pjesa urbane e qytetit tonë, kohëve të fundit ka një zgjerim dhe ndërtim të hovshëm, sidomos me objekte shumë-katëshe për banim, me objekte privato-publike dhe parqe industriale, ku një pjesë dërmuese e këtyre ndërtimeve nuk i përmbushin knaqshëm kërkesat dhe nevojat për mbrojtje nga zjarri, siç janë:
 - Mungesa e qasjes së NJPZSh-ve me automjete të zjarrfikjes në objekte banimi;
 - Mungesa e sistemit të lajmërimit dhe alarmit;
 - Mungesa e rrugëve (hapsirave) për grubullim dhe evakuim;
 - Atesti i qëndrueshmërisë së konstruksionit të objekteve ndaj zjarrit;
 - Mundësia e zgjerimit të zjarrit në objektet fqinjë dhe në ndërtesë,
 - Mungesa e daljeve emergjente,
 - Mungesa e hidranteve në objektet e lartëcekura (hidrante jo-funksionale); etj.

Masat parandaluese:

Masat e propozuara nga Grupi Punues për hartimin e dokumentit të vlerësimit të rrezikshmërisë për zjarret :

- Komunikimi me publikun, vetëdijësimi publik;
- Lëvrime të sipërfaqeve tokësore pas korrje shirjeve;
- Hapja e rrugëve malore për intervenim;
- Zbatimi i masave ndëshkimore për zjarrëvënsit;
- Masat parandaluese për zjarret industriale
- Ngritjen e Njesisë Profesionale të Zjarrfikësve Industrial;
- Paisja me hidrante në të gjitha hapësirat e nevojshme;
- Lajmëruesit automatik të zjarrit/lajmërimi dhe alarmimi automatik;
- Atestimi i këtyre sistemeve;
- Sistemet pneumatike ;
- Jetësimi i një sistemi vrojtues dhe sinjalizues.

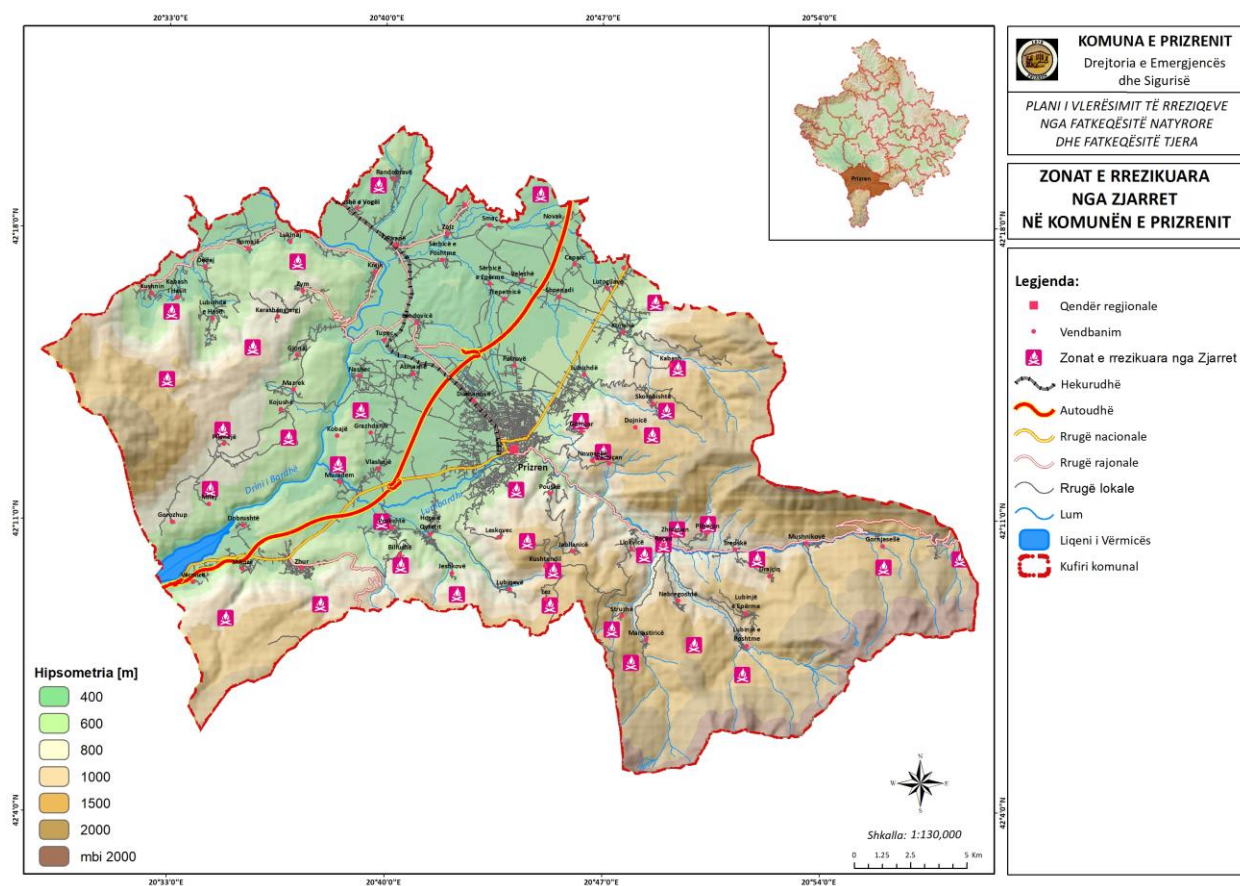
Masat parandaluese të zjarreve në fusha/sezonale

Bazuar në Ligjin për Mbrojtje nga Zjarri, autoriteti lokal në sezonën e korrje – shirjeve, janë të obliguar të marrin masa parandaluese, si:

- Organizimi i kujdestarisë (shërbimin e vëzhgimit, lidhjes dhe informimit në vijimësi gjatë korrje–shirjes;
- Autokombajnat dhe mjetet pjesëmarrëse në korrje- shirje duhet të jenë teknikisht në rregull dhe të pajisura me mjete (aparate) për mbrojtje nga zjarri;
- Për të rritur sa më shumë ndërgjegjësimin në të gjithë shoqërinë, është e nevojshme të organizohen aktivitete të ndryshme ndërgjegjësuere duke përdorur forma të ndryshme që janë më të përshtatshme për komunitetin. Nëpërmjet takimeve, diskutimeve të ngushta me qytetarët, përmes mjeteve promovuese dhe sensibilizuese si broshura, postera dhe të tjera të përshtatshme për shikueshmëri, si dhe të tilla përmes mediave si mediat sociale, të shkruara dhe televizioni.

Rekomandimet:

- Hartimin dhe aprovimin e planeve reaguese emergjente lokale (PREL);
- Krijimin e procedurave standarde operative për reagim emergjent;
- Vendosjen e standardeve, udhëzimeve dhe protokolleve të nevojshme për koordinim dhe reagim emergjent të Shërbimeve reaguese emergjente dhe të akterëve tjerë të sigurisë;
- Identifikimi i nevojave dhe përcaktimi i prioritetëve për menaxhimin e zjarreve ;
- Ngritja (rritja) e kapaciteteve humane për reagim emergjent, përgatitja profesionale dhe certifikimi;
- Ngritja e kapaciteteve (resurseve) teknike dhe standardizimi i tyre;
- Të ngritet infrastruktura rrugore (me qëllim të reagimit më të lehtë me mjete motorrike) në pyje dhe të të sigurohen burimet ujore, sa më afër vatrave potenciale të zjarreve për furnizim;
- Të bëhet sanimi dhe gjenerimi i sipërfaqeve pyjore, pas zjarreve të shkaktuara;
- Të krijohet baza e të dhënave elektronike, për pasojat nga zjarret(sipërfaqet e djegura, masa drusore, bimët aromatike, bimët mjekuese dhe dëmet ekologjike) në vlerë valutore Euro;
- Arritja e memorandumeve të mirëkuptimit me qëllim të ofrimit të ndihmës reciproke dhe bashkëpunimit me komunat fqinje, sektorin privat dhe OJQ humanitare, në rast se paraqitet nevoja;

Harta 32. Zonat e mundshme të rrezikuara nga zjarri, Analizë nga ekipi, Digjitalizimi i pyjeve është bërë nga Ortofotot, Burimi i të dhënave Gjeoportali kombëtar.

Skenari 1 ;

Emri i skenarit:	Zjarre pyjore
Frekuenca e ndodhjes:	
☒ Shumë e mundshme (gjasat 100% në vitin e ardhshëm); ☐ E mundshme(gjasat 10-100% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 10 vitet e ardhshme); ☐ Ka gjasa (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme); ☐ I pa mundshëm (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme);	
Madhësia e mundshme:	
☒ E papërfillshme (më pak se 10%) ☐ Kritike: 25 deri 50% .	☐ E kufizuar(10 deri 25%) ☐ Katastrofike: Më shumë se 50%

Lloji i skenarit:		
☒ Skenari 1; ☐ Skenari 2; ☐ Skenari 3;		
Ndikimi:		
☒ I papërfillshëm; ☐ I vogël ; ☐ I mesëm ; ☐ Katastrofike;		
Data e vlerësimit:		
21/08/2022		
KONTEKSTI		
Nr. rend.	Parametrat:	Përmbajtja:
1.	Vendi i ngjarjes (lokacioni)	Vendet më të rrezikuara nga zjarre pyjore dhe fushore janë fshatrat e zonës së Hasit (Milaj, Pllanëjë, Kojushë, Mazrek, Gjonaj)
2.	Kushtet meteorologjike	Temperatura të larta dhe erërat e forta.
3	Periudha e vitit:	30 Korrik 2022
4	Lloji i ditës:	Ditë vikendi
5.	Analiza meteorologjike për kohën	-Mundësia për të ndodhur zjarre pyjore në këtë vit kalendarik është e madhe në Komunën e Prizrenit. Për çdo vitë kanë ndodhur zjarre pyjore, kurse nëse e marrim 10 vjeqarin e fundit kemi pasur më shumë zjarre në zona të ndryshme, që dëmtohet për çdo të dytën vit kemi pasur kërcënime nga zjarre pyjore. Zakonisht koha e paraqitjes së zjarreve pyjore është periudha kohore e temperaturave të larta gjatë muajve korrik – shtator. Territori i Komunës në kuptim klimatik i nënshtrohet ndikimit atmosferik kontinental dhe mediteran me qrast krijohet një jo stabilitet në reshjet e shiut dhe lagështisë së ajrit, ashtu që gjatë sezonës së verës në periudhën qershor – shtator ndikohet me thatësira dhe temperatura të larta, ku vlerat më të mëdha mesatare mujore arrijnë në muaj korrik dhe gusht ku vlera e tyre sillet nga 21.5 C deri në temperatura maksimale ditore 40 C. Si pasojë e thatësisë ekstreme në këtë sezon për pasojë kemi ndezjen e zjarrëve në territoreve të pyllëzuara, me qrast gëlltiten territore të mëdha me masa pyjore për një kohë të shkurtër nga zjarri. Zjarre pyjore me përmasa më të mëdha mund të kete në zonën e Hasit Pashtrikut, me qrast janë djegur dhjetëra hektar, ku dëme në pyje kanë arritur vlerat të konsiderueshme masë drunorë. Ndër shkaqet më të shpeshta të zjarreve pyjore përveç temperaturave të larta ka ndikuar pa përgjegjësi e faktorit njeri me shkaktimin e zjarreve nga pakujdesia

		apo me qëllim.
6.	Popullata	Numri i familjeve/shtepive të prekura nga zjarre pyjore në fshatin Planejë dhe fshatrat për rreth është 263 kurse numri i banorëve ishte 1121 banore , prej tyre: ➤ Fëmijë- 259 ➤ Të moshuar dhe invalid:145 ➤ Gra:359 ➤ Meshkuj:358
7.	Infrastruktura kritike egzistuese	➤ Bazuar në kriteret e paracaktuara sipas urdhëresës administrative për rregullimin e infrastrukturës në zonën e përfshirë nga zjarri ka pasur dëme të vogla tek: ➤ Humbja e materialit druror dhe kullosa ➤ Humbja e prodhimeve tjera pyjore ➤ Dëmet dhe shqetsimi i faunës së egër ➤ Dëmtimi i pejsazhit natyror ➤ Përkeqësim i klimës lokale
8.	Gadishmëria (masat parand. për menaxh. e rrezikut)	Në nivelin lokal- Drejtoria për Mbrojtje dhe Shpëtim, Njësia Profesionale e Zjarrfikjes dhe Shpëtimit, Policia e Kosovës, Autoriteti Pyjor Komunal

Incidenti – ngjarja

Shkaku dhe shkaktari	Shkaku dhe shkaktarë kryesor të shpërthimeve të zjarrit pyjore janë temperatura të larta gjatë muajve të stinës nga të cilat vjenë deri tekë tharja e barishteve të cilat e mundësojnë zhvillimin dhe përhapjen e shpejt të zjarrit, thatësira, si dhe pakujdesia nga faktorit njeri.
Lokacioni	Planejë
Kushtet metorologjike	Moti i nxehtë, temperatura të larta dhe erërat të forta. Është shumë e rëndësishme të dihet për vetë skenar dhe operacione emergjente kushtet atmosferike të cilat mbretërojnë gjatë periudhës kohore kur janë temperatura të larta, thatësitat, tereni i pa përshtatshëm, dhe erërat të forta, këto informata na ndihmojnë shumë për intervenim emergjente.
Periudha kohore	Muaji Korrik Kushte atmosferike të cilat mbretërojnë në këtë periudhe kohore do të vështirësojnë operacione emergjente për shkak të temperaturave të larta, era të forta dhe tereni i pa përshtatshëm për intervenime.

Lloji i ditës	Ditë vikendi
Ora	16.30
Dendësija e popullatës	Zona pyjore është në një larësi nga fshati afro 450 m. Është e rëndësishme të ceket se ky fshat i ka lagjet të shpërndara dhe nuk ka qendër urbane.
Lloji i terenit	Tereni është i thatë i vështir për intervenime i mbuluar me barishte të thata,shkurre dhe druj të shkurta.
Infrastruktura kritike	Pylli i mesëm halor
Kapaciteti reagues	Kapaciteti reagues në nivelin lokal janë: Drejtoria për Mbrojtje dhe Shpëtim, Njësia Profesionale Zjarrëfiksive dhe Autoriteti Pyjor Komunal
Informacione tjera	Zjarri ka qenë i intensitetit të mesëm që rrezikonte vendbanime, ekipe emergjente, bagtit, florën dhe faunën dhe ka pasur ndikim negativ në ekonomi dhe mjedis duke marrë parasysh moshën 100 vjeçare të pyjeve.

Shkaku

Shkaktar i zjarrit	Shkaktar kryesor i shpërthimit të zjarrit është pakujdesja e ndezjes së zjarrit nga faktori njeri.
Ngjarja mesatare	Ngjarja mesatare është një skenar siq është paramenduar,ose siq ka ndodhur ndërsa të tjera mund të përshkruhen si “rasti më i keq”që është skenar i njejt mirëpo në disa kushte apo faktor rëndues të përfshirë.
Ngjarja primare	Ngjarja primare përfshin gabime njerzore, thatësira,temperatura të larta,përhapja e zjarrit me shpetësi të madhe për shkak të llojit të drunjve të shkurta dhe barnishteve të thata.
Ngjarja sekundare	Ngjarja sekondarë përfshin dëmtimin e florës dhe faunës, humbjet ekonomike, ndikim negativ mjedisor.

NGJARJA

Kohzgjatja e mundshme	Kohëzgjatja e mundshme është 3 ditë
Zona që kanë gjasa të goditen më së shumti	Zona e prekur e pyjeve të mesme në sipërfaqe rreth 100 ha. Pasi që këto pyje janë në një reze të njëjtë ekziston mundësia që zjarri të përhapet në drejtim të Kojushë Mazrek dhe Gjonaj.
Modeli sezonal	Për shkak se ishte stina e verës me temperatura të larta ndikimi negativ dhe pasoja kanë qenë në nivel të lartë.
Shpejtësia e mundëshme e momentit fillestar	Janë kushte të njohura meteorologjike që mund të ndikojnë shumë negativisht dhe të risin rrezikun e zjarreve pyjore pa supozuar lokacionin aktual andaj përgjigja fillon me njoftimin e parë për zjarrin nga njësit reaguese.

Sistemi ekzistues i paralajmërimit të hershëm	Sistemi ekzistues i paralajmërimit të hershëm është Instituti meteorologjik i Kosovës i cili dërgojnë njoftime mbi parashikimin e motit në QOE – 112 të AME-së për temperatura të larta komplekse dhe të pafavorshme për ditët në vijim njoftohen organet kompetentë shtetërorë, organe vendimmarrës të qeverisjes lokale dhe struktura për menagjimin e situatës së pritshme emergjente.
Ngjarja kryesore	Thelbi i skenarit i nxitur nga një sërë shkaqesh deri të pasojat. Patrulla e Policisë e cila ishte duke vëzhguar terrenin e fshatit Planejë lajmëron SHZSH për një zjarrë i cili ka shpërthyer në kodrat e fshatit Planejë të cilët urgjentisht i përgjigjen lajmit për intervenim. Duke parë se zjarri me shpejtësi është duke depërtuar në drejtim të shtëpive të banimit tentohet të krijohet një bllokade natyrore-hapje shtigjeve për lokalizimin e zjarrit. Arrihet që zjarri pjesërisht të lokalizohet ndërsa nën ndikimin e erës së madhe ai shkon në drejtim të shtëpive të banimit me ç 'rast digjen 4 shtëpi në afërsi të malit, mirëpo me ndihmën e zjarre fikseve dhe vullnetarëve arrijnë të evakuhon banorët e këtij fshati të rrezikuar. Gjatë evakuimit 2 persona janë dërguar në qendrën medicinale pasi që ishin në gjendje të vështirë shëndetësore dhe për një person invalid duhet të sigurohet transport i veçantë. Përveç djegës së 4 shtëpive, 3 të tjera janë dëmtuar pjesërisht dhe duhet të sigurohet strehimi afatgjatë për 25 banorë të këtyre shtëpive ndërsa për të dëmtuarat duhet që të sigurohen mjetet financiare për riparimin e tyre. Për shkak të dëmtimit të 3 shtyllave elektrike fshati ka mbete 72 orë pa rrymë duke vështirësuar funksionimin normal të komunitetit.
Pasojat primare dhe efektet anësore	Humbje e pasurisë në objekte banimi (pjesërisht apo plotësisht të dëmtuara nga zjarri) Dëmtim i rrjetit elektrik lokal të prekura nga zjarri. Humbja e materialit drunor dhe kullosat. Humbja e prodhimeve tjera pyjore. Dëmtimi dhe shqetësimi i faunës së egër. Dëmtimi i peisazhit natyror. Përkeqësimi i klimës lokale.

Ndikimi- Indikatorët Tregues

Rastet me fatalitet	-Nuk ka pasur raste me fatalitet;
Persona të lënduar, të sëmurë, të rrezikuar;	Dy persona të lënduar
Mungesë e nevojave elementare	Furnizimet e nevojave themelore: ushqimit, veshë-mbathjes, shtrojë e mbulojë, mjeteve higjienike, energjia.
Të evakuuarit	25 persona të evakuuar , 1 person invalid.

Ndikimi i përgjithshëm ekonomik	- Dëmet në njerëz (shëndetësore: fizike, traumatike, psikologjike, etj) , të pa evidentuara; - Dëmet e shkaktuara në objekte banimi (4 shtëpi të djegura dhe 3 shtëpi të dëmtuar nga zjarri).
Ndërprerjet në jetën e përgjithshme	- Ndërprerje e furnizimit me ujë të pijshëm, - Funksionimi i infrastrukturës rrugore (ndërprerje të akseve të caktuara rrugore apo kalim me vështirësi)
Humbje në trashëgimi kulturore	Jo
Implikime politike	Jo
Ndikimi i përgjithshëm	Rrezik i mesëm
Probabiliteti-gjasat	
Probabiliteti	- Ngjarja e përshkruar në aspektin cilësorë dëshmon të dhëna për një shkallë të nivelit të mesëm të mundshëm.
Masat parand. gjatë periudhës së paralajmërimit të hershëm	-Pas marrjes së Paralajmërimit nga IHMK për parashikimin e motit (temperatura të larta dhe erërat të forta), ngritët gatishmëria e lartë për të papriturat dhe aktivizohet Planifikimi Kontingjent për zjarre pyjore si dhe ngritët gatishmëria e kapaciteteve humane dhe teknike të strukturave për mbrojtje dhe shpëtim;

Reagimi dhe rimëkëmbja

Koha e paralajmërimit	Disa orë
Masat parandaluese dhe pregaditore të zbatuara gjatë periudhës së paralajmërimit	Angazhimin e punëtorve në teren për vëzhgim dhe parandalim të shpërthimit të zjarreve . Të jetë në kontakt me qytetar dhe banorët e fshatrave në pjesët malore po ashtu edhe me barinjtë të cilat i shfrytëzojnë këto pjesë malore për kullosa të bagtivate për informimin e pasojave, dëmeve dhe rreziqet nga zjarret. Të vendosen shenjat për mos përdorimin e zjarrit të hapur në vend piknike dhe vende më të rrezikuara për shpërthimin e zjarreve. Në rastë të shpërthimit të zjarreve të informoj njësin zjarrfikëse me kohë për intervenim sa më të shpejtë për lokalizimin e zjarrit dhe mospërhapjes së tijë. Të sigurohen të dhëna për pjesët më të rrezikuara nga shpërthimi i zjarrit. Të bëhet sigurimi i makinave për hapjen e rrugëve për depërtimin e

	automjeteve zjarrfikëse dhe formimin e brezave mbrojtëse. Të evidentohen burimet e ujrave në teren për furnizim të mundshëm të zjarrfikësve. Gjith ashtu, në bazë të vlerësimit të gjendjes të përforcohen patrullimet dhe vëzhgimet në teren të përgjegjësisë dhe për ngjarjet eventuale me kohë ta informoni njësin e zjarrfikësve, Stacionin policor ose Qendrën Operative 112 , për angazhimin e mundshëm të NJPZSH-ve të tjera për këtë ngjarje.
Kohë zgjatja e pritur e ngjarjes	Disa javë
Nevoja për kordinim	Kordinimi ndërmjet Agjencive përkatëse - AME, APK, ISH, shërbimet e reagimit emergjent, FSK.

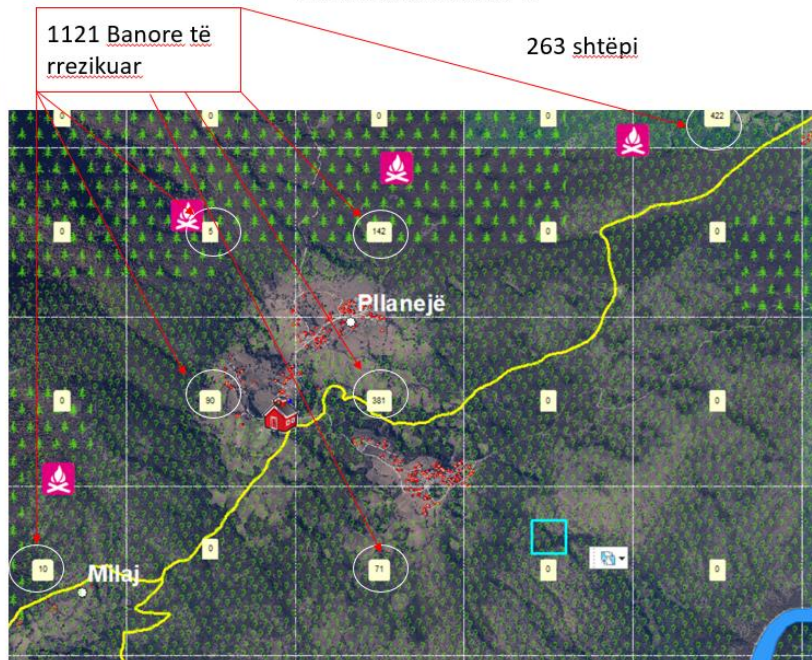
Matrica 4: Pasqyron rrezikun e përgjithshëm

		Gjasat					Pasoja
		1	2	3	4	5	
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3			X			
E vogel	2						
E papërfillshme	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Skenari 1- ZJARRE PYJORE

SHEMBULL SKENARI 1

Hartezimi i Skenarit i të zjarreve pyjore

Vlerësimi i pasojës: Pasojat për jetën dhe shëndetin e njeriut -Të dhënat për numrin e banorëve të rrezikuar janë marrë në bazë të të dhënave të mbledhura nga terreni nga Komisioni i vlerësimit të dëmeve nga fatkeqësia, për fat të mirë nuk ka pasur viktima, -Përveç kërcënimit të drejtpërdrejtë gjatë incidentit, vlerësohet si një përkeqësim afatgjatë i kushteve të jetesë në zonën e prekur nga zjarri;

Pasqyrimi i pasojave për jetën dhe shëndetin e njeriut:

Kategorizimi:	Pasojat:	Kriteret:	I përcaktuar:
1	Të vogla/ minimale	< 50%	X
2	Të vogla	50 - 200	
3	Mesatare	201 - 500	
4	Kritike	501-1500	
5	Katastrofike	> 1500	

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi

-Dëmet materiale në ekonomi familjare janë vlerësuar në bazë të raportit të komisionit për vlerësimin e dëmeve dhe arrijnë vlerën: 105 000.00 €.

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi

Kategorizimi	Pasojat	Kriteret	Përcaktimi
1	Të papërfillshme	< 3% GDP	X
2	Të vogla	3 - 5% GDP	
3	Mesatare	5- 10% GDP	
4	Kritike	10-15% GDP	
5	Katastrofike	>15% GDP	

Skenari 2 i Zjarrëve Malore

Emri i skenarit	Zjarre malore		
Frekuenca e ndodhjes: Prevala dhe fshati Gornjasellë			
☒ Shumë e mundshme (gjasat 100% në vitin e ardhshëm); ☐ E mundshme(gjasat 10-100% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 10 vitet e ardhshme); ☐ Ka gjasa (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme); ☐ I pa mundshëm (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme);			
Madhësia e mundshme:			
☐ E papërfillshme (më pak se 10%)		☒ E kufizuar(10 deri 25%)	
☐ Kritike: 25 deri 50% .		☐ Katastrofike: Më shumë se 50%	
Lloji i skenarit: Zjarre malore			
☐ Skenari 1;		☒ Skenari 2;	
☐ Skenari 3;			
Ndikimi:			
☐ I papërfillshëm;		☐ I vogël ;	
☒ I mesëm ;		☐ Katastrofike;	
Data e vlerësimit:			
14/08/2024			
KONTEKSTI			
Nr. rend.	Parametrat:	Përmbajtja:	

1.	Vendi i ngjarjes (lokacioni)	Vendet më të rrezikuara nga zjarre pyjore është Prevala dhe fshati Gornjasellë
2.	Kushtet meteorologjike	Temperatura të larta dhe erërat e forta.
3	Periodha e vitit:	Gusht 2024
4	Lloji i ditës:	Ditë pune dhe vikendi
5.	Analiza meteorologjike për kohën	-Mundësia për të ndodhur zjarre pyjore në këtë vit kalendarik është e madhe në Komunën e Prizrenit. Për çdo vitë kanë ndodhur zjarre pyjore, kurse nëse e marrim 10 vjeqarin e fundit kemi pasur më shumë zjarre në zona të ndryshme, që dmth se për çdo të dytën vit kemi pasur kërcënime nga zjarre pyjore. Zakonisht koha e paraqitjes së zjarreve pyjore është periudha kohore e temperaturave të larta gjatë muajve korrik – shtator. Territori Komunes në kuptim klimatik i nënshtrohet ndikimin atmosferik kontinental dhe mediteran me qrast krijohet një jo stabilitet në reshjet e shiut dhe lagështisë së ajrit, ashtu që gjatë sezonës së verës në periudhën qershor – shtator ndikohet me thatësira dhe temperatura të larta, ku vlerat më të mëdha mesatare mujore arrijnë në muaj korrik dhe gusht ku vlera e tyre sillet nga 21.5 C deri në temperatura maksimale ditore 40 C. Si pasojë e thatësisë ekstreme në këtë sezon për pasojë kemi ndezjen zjarrëve në territoret e pyllëzuara, me qrast gëlltiten territore të mëdha me masa pyjore për një kohë të shkurtër nga zjarri. Zjarre pyjore me përmasa më të mëdha mund të ketë në zonën e Prevallës, me çrast janë djegur dhjetëra hektar, ku dëme në pyje kanë arritur vlerat të konsiderueshme masë drunorë. Ndër shkaqet më të shpeshta të zjarreve pyjore përveç temperaturave të larta ka ndikuar pa përgjegjësi e faktorit njeri me shkaktimin e zjarreve nga pakujdesia apo me qëllim.
6.	Popullata	Numri i familjeve/shtepive të prekura nga zjarre pyjore në Prevallë është rreth 120 kurse numri i banorëve ishte 350 banorë , prej tyre: ➤ Fëmijë- 85 ➤ Të moshuar dhe invalid:60 ➤ Gra:102 ➤ Meshkuj:103
7.	Infrastruktura kritike egzistuese	Bazuar në kriteret e paracaktuara sipas urdhëresës administrative për rregullimin e infrastrukturës në zonën e përfshirë nga Zjarri ka pasur infrastukturë e cila ka pasur pasojë në këtë zonë. ➤ 3 Shtylla elektrike ➤ Humbja e materialit druror dhe kullosa ➤ Humbja e prodhimeve tjera pyjore ➤ Dëmet dhe shqetsimi i faunës së egër ➤ Dëmtimi i pejsazhit natyror ➤ Përkeqësim i klimës lokale

8.	Gadishmëria (masat parand. për menaxh. e rrezikut)	Në nivelin lokal- Drejtoria për Mbrojtje dhe Shpëtim, Njësia Profesionale e Zjarrfikjes dhe Shpëtimit, Policia e Kosovës, Autoriteti Pyjor Komunal janë në gadishmeri, por Gjendja mundë të përkeqësohet, pasi sipas njoftimeve të Instituti Hidrometeorologjik të Kosovës, mund të ketë edhe erëra të cilat e favorizojnë përhapjen e zjarrit;
----	--	---

Incidenti – ngjarja

Shkaku dhe shkaktari	Shkaku dhe shkaktarë kryesor të shpërthimeve të zjarrit pyjore janë temperatura të larta gjatë muajve të stinës së verës nga të cilat vjenë deri tekë tharja e barishteve të cilat e mundësojnë zhvillimin dhe përhapjen e shpejt të zjarrit, thatësira, si dhe pakujdesia nga faktorit njeri.
Lokacioni	Prevallë dhe Gornjasellë
Kushtet metorologjike	Moti i nxehtë, temperatura të larta dhe erërat të forta. Është shumë e rëndësishme të dihet për vetë skenar dhe operacione emergjente kushtet atmosferike të cilat mbretërojnë gjatë periudhës kohore kur janë temperatura të larta, thatësitat, tereni i pa përshtatshëm, dhe erërat të forta, këto informata na ndihmojnë shumë për intervenim emergjente.
Periudha kohore	Muaji gusht 2024 Kushte atmosferike të cilat mbretërojnë në këtë periudhe kohore do të vështirësojnë operacione emergjente për shkak të temperaturave të larta, era të forta dhe tereni i pa përshtatshëm për intervenime.
Lloji i ditës	Ditë pune
Ora	16.30
Dendësia e popullatës	Zona pyjore është në një largësi nga fshati afro 100 m. dhe lartësia mbidetare afër 1450 metra Është e rëndësishme të ceket se kjo zone është e dendur me ndërtesa
Lloji i terenit	Tereni është i thatë i vështir për intervenime i mbuluar me barishte të thata, shkurre dhe druj të shkurta.
Infrastruktura kritike	Pylli i mesëm halor
Kapaciteti reagues	Kapaciteti reagues në nivelin lokal janë: Drejtoria për Mbrojtje dhe Shpëtim, Njësia Profesionale Zjarrëfiksave dhe Autoriteti Pyjor Komunal
Informacione tjera	Zjarri ka qenë i intensitetit të mesëm që rrezikonte vendbanime, ekipe emergjente, bagtit, florën dhe faunën dhe ka pasur ndikim negativ në ekonomi dhe mjedis duke marrë parasysh moshën 100 vjeçare të pyjeve.

Shkaku

Shkaktar i zjarrit	Shkaktar kryesor i shpërthimit të zjarrit është pakujdesia e ndezjes së zjarrit nga faktori njeri.
--------------------	--

Ngjarja mesatare	Ngjarja mesatare është një skenar siq është paramenduar, ose siq ka ndodhur ndërsa të tjera mund të përshkruhen si “rasti më i keq” që është skenar i njëjt mirëpo në disa kushte apo faktor rëndues të përfshirë.
Ngjarja primare	Ngjarja primare përfshin gabime njerzore, thatësira, temperatura të larta, përhapja e zjarrit me shpetësi të madhe për shkak të llojit të drunjve të shkurta dhe barnishteve të thata.
Ngjarja sekundare	Ngjarja sekondarë përfshin dëmtimin e florës dhe faunës, humbjet ekonomike, ndikim negativ mjedisor.

NGJARJA

Kohzgjatja e mundshme	Kohe zgjatja e mundshme është 5 ditë
Zona që kanë gjasa të goditen më së shumti	Zona e prekur e pyjeve të mesme në sipërfaqe rreth 300 ha. Pasi që këto pyje janë në një reze të njëjtë ekziston mundësia që zjarri të përhapet në drejtim të pyjeve të komunës së Shtërpçës.
Modeli sezonal	Për shkak se ishte stina e verës me temperatura të larta ndikimi negativ dhe pasoja kanë qenë në nivel të lartë.
Shpejtësia e mundëshme e momentit fillestar	Janë kushte të njohura meteorologjike që mund të ndikojnë shumë negativisht dhe të risin rrezikun e zjarreve pyjore pa supozuar lokacionin aktual andaj përgjigja fillon me njoftimin e parë për zjarrin nga njësit reaguese.
Sistemi ekzistues i paralajmërimit të hershëm	Sistemi ekzistues i paralajmërimit të hershëm është Instituti meteorologjik i Kosovës i cili dërgojnë njoftime mbi parashikimin e motit në QOE – 112 të AME-së për temperatura të larta komplekse dhe të pafavorshme për ditët në vijim njoftohen organet kompetentë shtetërorë, organe vendimmarrës të qeverisjes lokale dhe struktura për menagjimin e situatës së pritshme emergjente.
Ngjarja kryesore	Thelbi i skenarit i nxitur nga një sërë shkaqesh deri të pasojat. Patrulla e Policisë e cila ishte duke vëzhguar terrenin zonën e Prevallës lajmëron SHZSH për një zjarrë i cili ka shpërthyer në malet e Prevallës të cilët urgjentisht i përgjigjen lajmit për intervenim. Duke parë se zjarri me shpejtësi është duke depërtuar në drejtim të shtëpive të banimit tentohet të krijohet një bllokade natyrore-hapje shtigjeve për lokalizimin e zjarrit. Arrihet që zjarri pjesërisht të lokalizohet ndërsa nën ndikimin e erës së madhe ai shkon në drejtim të shtëpive të banimit me ç 'rast digjen 6 shtëpi në afërsi të malit, mirëpo me ndihmën e zjarrë fiksëve dhe vullnetarëve arrijnë të evakohen banorët dhe turistët e kësaj zonë të rrezikuar. Gjatë evakuimit 3 persona janë dërguar në qendrën medicinale pasi që ishin në gjendje të vështirë shëndetësore dhe për një person invalid duhet të sigurohet transport i veçantë. Përveç djegës së 6 shtëpive, 3 të tjera janë dëmtuar pjesërisht dhe duhet të sigurohet strehimi afatgjatë për 30 banorë të këtyre shtëpive ndërsa për të dëmtuarat duhet që të sigurohen mjetet financiare për riparimin e tyre. Për shkak të dëmtimit të 5 shtyllave elektrike zona ka mbetë 72 orë pa rrymë duke vështirësuar funksionimin normal të komunitetit.

Pasojat primare dhe efektet anësore	Humbje e pasurisë në objekte banimi (pjesërisht apo plotësisht të dëmtuara nga zjarri) Dëmtim i rrjetit elektrik lokal të prekura nga zjarri. Humbja e materialit drunor dhe kullosat. Humbja e prodhimeve tjera pyjore. Dëmtimi dhe shqetësimi i faunës së egër. Dëmtimi i peisazhit natyror. Përkeqësimi i klimës lokale.
-------------------------------------	--

Ndikimi- Indikatorët Tregues

Rastet me fatalitet	-Nuk ka pasur raste me fatalitet;
Persona të lënduar, të sëmurë, të rrezikuar;	Dy persona të lënduar
Mungesë e nevojave elementare	Furnizimet e nevojave themelore: ushqimit, veshë-mbathjes, shtrojë e mbulojë, mjeteve higjienike, energjia.
Të evakuuarit	30 persona të evakuar , 1 person invalid.
Ndikimi i përgjithshëm ekonomik	- Dëmet në njerëz (shëndetësore: fizike, traumatike, psikologjike, etj) , të pa evidentuara; Dëmet e shkaktuara në objekte banimi (4 shtëpi të djegura dhe 3 shtëpi të dëmtuar nga zjarri).
Ndërprerjet në jetën e përgjithshme	- Ndërprerje e furnizimit me ujë të pijshëm, - Funkionimi i infrastrukturës rrugore (ndërprerje të akseve të caktuara rrugore apo kalim me vështirësi)
Humbje në trashëgimi kulturore	Jo
Implikime politike	Jo
Ndikimi i përgjithshëm	Rrezik i mesëm
Probabiliteti-gjasat	
Probabiliteti	- Ngjarja e përshkruar në aspektin cilësorë dëshmon të dhëna për një shkallë të nivelit të mesëm të mundshëm.

Masat parand. gjatë periudhës së paralajmërimit të hershëm	-Pas marrjes së Paralajmërimit nga IHMK për parashikimin e motit (temperatura të larta dhe erërat të forta), ngritët gatishmëria e lartë për të papriturat dhe aktivizohet Planifikimi Kontingjent për zjarre pyjore si dhe ngritët gatishmëria e kapaciteteve humane dhe teknike të strukturave për mbrojtje dhe shpëtim;
---	--

Reagimi dhe rimëkëmbja

Koha e paralajmërimit	Disa orë
Masat parandaluese dhe pregaditore të zbatuara gjatë periudhës së paralajmërimit	Angazhimin e punëtorve në teren për vëzhgim dhe parandalim të shpërthimit të zjarreve . Të jetë në kontakt me qytetar dhe banorët e fshatrave në pjesët malore po ashtu edhe me barinjtë të cilat i shfrytëzojnë këto pjesë malore për kullosa të bagëtive për informimin e pasojave, dëmeve dhe rreziqet nga zjarrët. Të vendosen shënjat për mos përdorimin e zjarrit të hapur në vend piknike dhe vende më të rrezikuara për shpërthimin e zjarrëve. Në rastë të shpërthimit të zjarreve të informoj njësin zjarrfikëse me kohë për intervenim sa më të shpejtë për lokalizimin e zjarrit dhe mospërhapjes së tijë. Të sigurohen të dhëna për pjesët më të rrezikuara nga shpërthimi i zjarrit. Të bëhet sigurimi i makinave për hapjen e rrugëve për depërtimin e automjeteve zjarrfikëse dhe formimin e brezave mbrojtëse. Të evidentohen burimet e ujrave në teren për furnizim të mundshëm të zjarrfikësve. Gjithë ashtu, në bazë të vlerësimit të gjendjes të përforcohen patrullimet dhe vëzhgimet në teren të përgjegjesisë dhe për ngjarjet eventuale me kohë ta informoni njësin e zjarrfikësve, Stacionin policor ose Qendrën Operative 112 , për angazhimin e mundshëm të NJPZSH-ve të tjera për këtë ngjarje.
Kohë zgjatja e pritur e ngjarjes	Disa ditë
Nevoja për kordinim	Kordinimi ndërmjet Agjencive përkatëse - AME, APK, ISH, shërbimet e reagimit emergjent, FSK por edhe KFOR

Matrica 1: Rreziku për jetën dhe shëndetin e njeriut:

		Gjasat					
Katastrofike	5						Pasojat
Kritike	4						
E mesme	3	X					
E vogel	2						
E papërfillshme	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 2: Rreziku për pasojat në ekonomi:

		Gjasat					
Matrica	Katastrofike	5					
	Kritike	4					
	E mesme	3			X		
	E vogel	2					
	E papërfillshme	1					
			1	2	3	4	5
			E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur

3: Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social– dëmet e përgjithshme materiale në infrastrukturën kritike:

		Gjasat					Pasojat
		1	2	3	4	5	
	Katastrofike	5					
	Kritike	4					
	E mesme	3	X				
	E vogel	2					
	E papërfillshme	1					
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 4: Pasqyron rrezikun e përgjithshëm

		Gjasat					Pasojat
		1	2	3	4	5	
	Katastrofike	5					
	Kritike	4					
	E mesme	3	X				
	E vogel	2					
	E papërfillshme	1					
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Vlerësimi i pasojës: Pasojat për jetën dhe shëndetin e njeriut -Të dhënat për numrin e banorëve të rrezikuar janë marrë në bazë të të dhënave të mbledhura nga terreni nga Komisioni i vlerësimit të dëmeve nga fatkeqësia, për fat të mirë nuk ka pasur viktima, -Përveç kërcënimit të drejtpërdrejtë gjatë incidentit, vlerësohet si një përkeqësim afatgjatë i kushteve të jetesë në zonën e prekur nga zjarri;

Pasqyrimi i pasojave për jetën dhe shëndetin e njeriut:

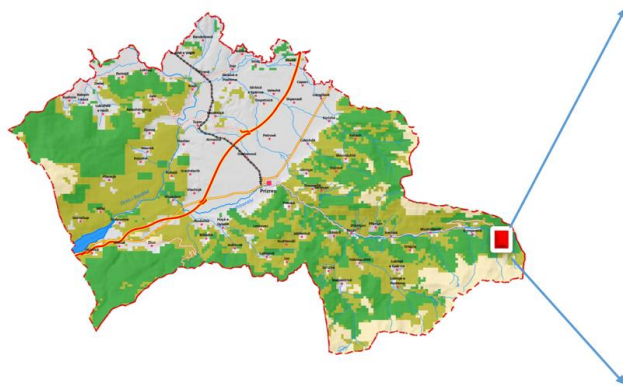
Kategorizimi:	Pasojat:	Kriteret:	I përcaktuar:
1	Të vogla/ minimale	< 50%	
2	Të vogla	50 - 200	X
3	Mesatare	201 - 500	
4	Kritike	501-1500	
5	Katastrofike	> 1500	

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi

-Dëmet materiale në ekonomi familjare janë vlerësuar në bazë të raportit të komisionit për vlerësimin e dëmeve dhe arrijnë vlerën: 300 000.00 €.

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi

Kategorizimi	Pasojat	Kriteret	Përcaktimi
1	Të papërfillshme	< 3% GDP	
2	Të vogla	3 - 5% GDP	X
3	Mesatare	5- 10% GDP	
4	Kritike	10-15% GDP	
5	Katastrofike	>15% GDP	

Hartezimi i Skenarit II të zjarreve pyjore

Skenarit 3 i zjarreve

Emri i skenarit	Zjarr në zonën industriale-tregtare Prizren		
Frekuenca e ndodhjes: Qyteti i Prizrenit			
☒ Shumë e mundshme (gjasat 100% në vitin e ardhshëm); ☐ E mundshme(gjasat 10-100% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 10 vitet e ardhshme); ☐ Ka gjasa (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme); ☐ I pa mundshëm (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme);			
Madhësia e mundshme:			
☐ E papërfillshme (më pak se 10%) ☐ Kritike: 25 deri 50% .		☐ E kufizuar(10 deri 25%) ☒ Katastrofike: Më shumë se 50%	
Lloji i skenarit: Zjarr në zonën industriale-tregtare Prizren			
☐ Skenari 1;		☐ Skenari 2;	
		☒ Skenari 3;	
Ndikimi:			
☐ I papërfillshëm;		☐ I vogël ;	
		☐ I mesëm ;	
		☒ Katastrofike;	
Data e vlerësimit: 10/08/2024			
KONTEKSTI			

Nr. rend.	Parametrat:	Përmbajtja:
1.	Vendi i ngjarjes (lokacioni)	Zjarr në zonën industriale-tregtare të qytetit të Prizrenit
2.	Kushtet meteorologjike	Temperatura të larta , Më 02.08.2024, në orën 10:30, në qendrën tregtare Galeria (Abi çarshia), ka shpërthyer zjarr. Personeli i qendrës përmes telefonit ka njoftuar njësinë zjarrëfikse e cila në kohën prej 10 minutave ka qenë në vendin e incidentit dhe ka filluar operimin për shuarjen e zjarrit. Në vendin e incidentit ka dal policia e cila ka vendosur perimetrin e sigurisë
3	Periudha e vitit:	Gusht 2024
4	Lloji i dītës:	Ditë pune
5.	Analiza meteorologjike për kohën	Ditë vere, temperatura 30 gradë, favorizon përhapjen e zjarrit dhe vështirëson ndërhyrjen e njësive të Zjarrëfikjes dhe Shpëtimit.
6.	Popullata	➤ Zona urbane e qytetit, incidenti i ndodhur ka ndikim direkt në mbi 3.000 banorë
7.	Infrastruktura kritike egzistuese	➤ Bazuar në kriteret e paracaktuara sipas urdhëresës administrative për rregullimin e infrastrukturës në zonën e përfshirë nga zjarri, nuk ka pasur dëme në infrastukturë publike.
8.	Gadishmëria (masat parand. për menaxh. e rrezikut)	Pas njoftimit nga personeli i qendrës tregëtare për shpërthimin e zjarrit, DMSH, ka dalur në terren për të vëzhguar situatën, dhe pas informacioneve të grumbulluara nga komandanti i njësisë së zjarrëfikësve, nga qendra 112, Drejtoria dhe Policia e Kosovës, ka bërë vlersimin e situatës, ku ka vlerësuar: 1. Gjendja është e nivelit “të ashpër” me tendencë të përkeqësohet në nivelin “katastrofë”, pasi një numër i qytetarëve dhe punëtorëve të qendrës nuk kanë arritur të dalin jashtë. Në parkingun e qendrës tregëtare ndodhën të parkuara rreth 50 vetura. Në kohën e shpërthimit të zjarrit, brenda qendrës kanë qenë rreth 200 persona, një pjesë të moshuar dhe fëmijë. Pas vlerësimit, DMSH ka njoftuar kryetarin e komunës për gjendjen dhe i ka rekomanduar për aktivizimin e QOE komunale. Eshtë kontaktuar Ministria e Punëve të Brendëshme, me qëllim të njoftimit për përmasat e incidentit dhe gadishmërinë për intervenim

Incidenti – ngjarja

Shkaku dhe shkaktari	Nga faktorë të pa identifikuar ende, në njërin nga depot e qendrës tregëtare, ka shpërthyer zjarr, i cili ka filluar të përhapet me shpejtësi. Zjarri është përhapur me shpejtësi, dhe deri në kohën e arritjes së njësive NjZSH, ka përfshirë pjesën më të madhe të sipërfaqes së objektit.
Ngjarja kryesore	Më: 02.08.2024, ka shpërthyer zjarri në qendrën tregëtare Galeria, të cilin, në mungesë të pajisjeve adekuate dhe të njohurive, personeli nuk ka arritur që ta parandaloi përhapjen. Zjarri ka përfshirë pjesën më të madhe të depove dhe hapësirës komerciale. -Janë ndërmarrë masat për shuarjen e zjarrit: 1. NjZSH me dy njësi ka filluar operacionin e shuarjes në dy drejtime, mirëpo për shkak se pjesa më e madhe e mallrave që ndodhën në objekt përbëhen nga materiali që ndizet lehtë, zjarri ka marrë përmasa të mëdha dhe kapacitetet e zjarrfikësve janë të pa mjaftueshme për t'u përballur me incidentin. 2. Krahas shuarjes, po zhvillohet edhe operacioni i kërkim – shpëtimit të personave të mbetur brenda objektit, ku një pjesë e tyre janë asfiksuar dhe një pjesë janë përfshirë nga zjarri. Në këtë fazë janë 2 persona të vdekur dhe 13 me lëndime të rënda. Në vendin e incidentit kanë ardhur edhe njësitet e ndihmës mjekësore, të cilët në një hapësirë të sigurtë, po reanimojnë personat e asfiksuar dhe po i transportojnë për në qendrën spitalore. Veturat e policisë dhe të qytetarëve privat po shfrytëzohen për të transportuar persona me lëndime më të lehta. Kryetari i Komunës ka marrë vendim që të aktivizohet QOE e komunës dhe kanë filluar aktivitetet për koordinimi e operacioneve. Përmes 112, është kërkuar ndihmë nga komunat fqinje si dhe gadishmëri të institucioneve qeveritare.
Pasojat primare dhe efektet anësore	Dy persona të vdekur dhe rreth 13 të plagosur Janë djegur plotësisht depot dhe pjesa më e madhe e hapësirës komerciale Janë djegur 15 vetura të klienteve.

Ndikimi- Indikatorët Tregues

Rastet me fatalitet	-Dy persona të vdekur dhe 13 të plagosur
Mungesë e nevojave elementare	Si pasojë e këtij zjarri: Janë ndërprerë përkohësisht aktivitetet ditore të banorëve në zonën e incidentit
Të evakuuarit	Gjatë kohës së intervenimit, NJZSH dhe Policia e Kosovës, kanë kryer veprime operacionale: -U evakuan 150 persona dhe 35 vetura.

Ndikimi i përgjithshëm ekonomik	Dëmet e shkaktuara në: - Vlera e përafërt e dëmeve të përlogaritura = mbi 5.000.000 €.
---------------------------------	--

Ndërprerjet në jetën e përgjithshme	- Funksionimi i infrastrukturës rrugore (ndërprerje të akseve të caktuara rrugore apo kalim me vështirësi)
-------------------------------------	---

Humbje në trashëgimi kulturore	Jo
Implikime politike	Jo
Ndikimi i përgjithshëm	Rrezik “katastrofë”
Probabiliteti-gjasat	
Probabiliteti	Ngjarja e përshkruar në aspektin cilësorë dëshmon të dhëna për një shkallë të nivelit “Katastrofë”, duke marrë për bazë të dhënat historike,
Masat parand. gjatë periudhës së paralajmërimit të hershëm	Inspektorët në vazhdimësi kanë gjositur ndërmarrjen për mosrespektim të masave kundër zjarrit të parapara me ligj.

Reagimi dhe rimëkëmbja

Koha e paralajmërimit	Disa orë
Masat parandaluese dhe pregaditore të zbatuara gjatë periudhës së paralajmërimit	Angazhimin e punëtorve në teren për vëzhgim dhe parandalim të shpërthimit të zjarreve . Të jetë në kontakt me qytetar dhe banorët e fshatrave në pjesët malore po ashtu edhe me barinjtë të cilat i shfrytëzojnë këto pjesë malore për kullosa të bagtive për informimin e pasojave, dëmeve dhe rreziqet nga zjarret. Të vendosen shenjat për mos përdorimin e zjarrit të hapur në vend piknike dhe vende më të rrezikuara për shpërthimin e zjarreve. Në rastë të shpërthimit të zjarreve të informoj njësin zjarrfikëse me kohë për intervenim sa më të shpejtë për lokalizimin e zjarrit dhe mospërhapjes së tij. Të sigurohen të dhëna për pjesët më të rrezikuara nga shpërthimi i zjarrit. Të bëhet sigurimi i makinave për hapjen e rrugëve për depërtimin e automjeteve zjarrfikëse dhe formimin e brezave mbrojtëse. Të evidentohen burimet e ujërave në teren për furnizim të mundshëm të zjarrfikësve. Gjithë ashtu, në bazë të vlerësimit të gjendjes të përforcohen patrullimet dhe vëzhgimet në teren të përgjegjësish dhe për ngjarjet eventuale me kohë ta informoni njësin e zjarrfikësve, Stacionin policor ose Qendrën Operative 112 , për angazhimin e mundshëm të NJPZSH-ve të tjera për këtë

	ngjarje.
Kohë zgjatja e pritur e ngjarjes	Faza akute e kësaj ngjarje ka zgjatur deri në orën 13:00 të datës 02.08.2024, në orën 14:00 zjarri është shuar. -Sipas vlerësimeve nga terreni, koha e parashikuar e nevojshme për sanim të gjendjes është rreth 2 muaj
Nevoja për kordinim	Bazuar në informacionet nga terreni për rritjen e intensitetit të zjarrit, është aktivizuar QOE e komunale dhe Komiteti për Mbrojtje dhe Shpëtim, i cili kryesohet nga Kryetari i Komunës apo i deleguari i tij. -Koordinimi i aktiviteteve nga niveli qendror deri tek ai lokal dhe anasjelltas bëhet përmes QOE -112 në nivel rajonal; - Menaxhim dhe koordinim i situatës është bërë nga QOE komunale – DMSH sipas Planit të Reagimit Emergjent të Komunës së Prizrenit

Vlerësimi i pasojës:

Matrica 1: Rreziku për jetën dhe shëndetin e njeriut:

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5			X			
	4						
	3						
	2						
	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 2: Rreziku për pasojat në ekonomi:

		Gjasat					Pasojat
		1	2	3	4	5	
	Katastrofike	5		X			
	Kritike	4					
	E mesme	3					
	E vogel	2					
	E papërfillshme	1					
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 3: Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social– dëmet e përgjithshme materiale në infrastrukturën kritike:

		Gjasat					Pasojat
		1	2	3	4	5	
	Katastrofike	5		X			
	Kritike	4					
	E mesme	3					
	E vogel	2					
	E papërfillshme	1					
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 4: Pasqyron rrezikun e përgjithshëm

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5			X			
Kritike	4						
E mesme	3						
E vogel	2						
E papërfillshme	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Vlerësimi i pasojës: Pasojat për jetën dhe shëndetin e njeriut -Të dhënat për numrin e banorëve të rrezikuar janë marrë në bazë të të dhënave të mbledhura nga terreni nga Komisioni i vlerësimit të dëmeve nga fatkeqësia, ku ka pasur viktima,

Pasqyrimi i pasojave për jetën dhe shëndetin e njeriut:

Kategorizimi:	Pasojat:	Kriteret:	I përcaktuar:
1	Të vogla/ minimale	< 50%	
2	Të vogla	50 - 200	
3	Mesatare	201 - 500	
4	Kritike	501-1500	
5	Katastrofike	> 1500	X

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi

-Dëmet materiale janë vlerësuar në bazë të raportit të komisionit për vlerësimin e dëmeve dhe arrijnë vlerën: 5,000 000.00 €.

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi

Kategorizimi	Pasojat	Kriteret	Përcaktimi
1	Të papërfillshme	< 3% GDP	
2	Të vogla	3 - 5% GDP	
3	Mesatare	5- 10% GDP	
4	Kritike	10-15% GDP	X
5	Katastrofike	>15% GDP	

Hartezimi i Skenarit III të zjarreve Industriale / tregtare

6.6. TËRMETET

6.6.1. Karakteristikat sizmike të zonave dhe rreziku sizmik

Tërmeti pasqyron përplasjen/luhatjen e pllakave të tokës si pasojë e lirim të energjisë së brendshme të tokës. Nga pikëpamja sizmologjike territori i Komunës sonë paraqet aktivitet sizmik relativisht të lartë, i cili është goditur në të kaluarën dhe mund të goditet edhe në të ardhmen nga tërmetet e forta. Territori i Komunës sonë, në të kaluarën është përfshirë nga një mori tërmetesh të cilat përgjithësisht kanë pasur karakter autokton, ku si karakteristikë e veçantë mund të themi se janë vatrat e cekëta, të cilat gjenerohen në afërsi të korës së tokës, maksimumi i thellësisë së vatrave mund të jetë 15 - 20 km thellë në nëntokë. Studimet e sizmicitetit varen shumë nga informacioni që disponohet nga plotësia dhe besueshmëria e të dhënave mbi tërmetet që paraqiten në katalogun e tërmeteve.

6.6.2. Vendbanimet e rrezikuara , numri dhe struktura e banorëve

Pasi që tërmetet janë dridhje të shkurta dhe të pa pritura të sipërfaqes së tokës, atëher mund të themi se është i rrezikuar i tërë territori i komunës së Prizrenit.

6.6.3. Rrezikshmëria e zonave të caktuara

- Ngjarjet sizmike tregojnë se brenda 20 viteve të fundit vendi ynë është goditur me tërmete me magnitudë mesatare, me madhësi të vogël dhe nuk ka pasur viktima njerëzore dhe dëme materiale.
- Zonat me densitet të lartë të popullsisë (zonat e caktuara me dendësi të madhe janë Qyteti i Prizrenit duke përfshirë lagjen Arbana dhe Lubizhda si pjese urbane, pastaj fshati Zhur, Korishë, Piranë etj.
- Zonat e caktuara të objekteve me ndërtime të dobëta në aspektin e kualitetit të materialit ndërtimor;
- Zonat e pastudjuara në aspektin e fizibilitetit dhe qëndrueshmërisë së tokës, etj.;

6.6.4. Shpeshtësia, intensiteti dhe epiqendra e tërmetit (dridhjeve)

Si rezultat i burimeve nga shërbimet sizmologjike në vend dhe rajon, sidomos nga Instituti Sizmologjik i Kosovës, egzistojnë të dhëna më të plota për tërmetet që kanë prekur territorin e Kosovës që nga periudha kohore, nga vitet 1900 kurse të dhënat/informacionet e mëhershme janë mjaft të pakta. Këto tërmete që kanë prekur territorin e Kosovës, ku më shumë e ku më pak kanë goditur edhe komunën tonë. Ndër tërmetet më të fuqishme që kanë goditur vendin tonë , në 20 vitet e fundit mund të përmendim:

1. Tërmeti i Gjilanit 24.04.2002, **Mag.5.7, intensiteti VIII**
2. Tërmeti i Istogut 10.03.2010, **Mag.5.2, intensiteti VII**
3. Tërmeti i Vushtrrisë 18.11.2013, **Mag.4.8, intensiteti VI**

Tab. Nr 55 Disa nga tërmetet më të forta që kanë goditur teritorin e Kosovës ndër vite!

Location of earth.	Magnitude	Intensity
Prizreni 1456	MS=6.1	VIII1/2
Peja 1662	MW=6.0	VIII1/2
Ferizaj-Viti 1921	MI=6.1	IX
Viti 1921	MI = 5.4;	VIII
Gjilan 1921	MI = 5.0;	VIII
Kaçanik-Viti 1921	MI = 5.6	VIII
Gjakova 1922	MI = 5.3	VII1/2
Prizren 1945	MI = 5.0	VII
Klinë 1947	MI = 5.2	VIII
Kopaonik 1980	MW=5.7	VIII
Gjilani 2002	MW=5.7	VII-VIII
Istog 2010	MI = 5.2	VII
Vushtrri 2013	MI=4.8	VI

6.6.5. Pasoja të tërmeteve

Komuna e Prizrenit nuk ka ndonjë raport zyrtar për vlerësimin e dëmeve të shkaktuara nga tërmetet.

Masat parandaluese;

-Ndërmarrja e masave parandaluese, me qëllim të zvogëlimit/zbutjes së rrezikut sizmik janë e vetmja mënyrë efektive për t'u mbrojtur nga tërmetet:

- Rregullat për ndërtim seizmike;
- Ligje dhe rregullore bashkëkohore për ndërtimet sipas Eurokode 8;
- Mbikqyrjen strikte të zbatimit të rregulloreve;
- Kontrollat periodike të hartave sizmike;
- Implementimi i studimit të mikro-zonimit për secilin qytet (Zona urbane);
- Për të rritur sigurinë sizmike, mund të ndërmerren disa masa specifike dhe aspekte të rëndësishme:

Konstruksioni i ndërtesave:

- Përdorimi i materialeve dhe teknikave të ndërtimit që përmirësojnë qëndrueshmërinë.
- Zbatimi i kodeve të ndërtimit që parashikojnë masat sizmike.

Forcimi i strukturave ekzistuese:

- Rishikimi dhe forca e ndërtesave të vjetra që nuk i përmbushin standardet sizmike.
- Përdorimi i teknologjive moderne si shtesa në bazat e ndërtesave.

Edukimi dhe trajnimi:

- Organizimi i trajnimeve për inxhinierët dhe arkitektët mbi dizajnin sizmik.
- Informimi i publikut për masat që duhet të marrë gjatë një tërmeti.

Planifikimi i emergjencave:

- Hartimi i planeve të emergjencës për të përballuar situatat sizmike.
- Kryerja e stërvitjeve për të testuar efikasitetin e këtyre planeve.

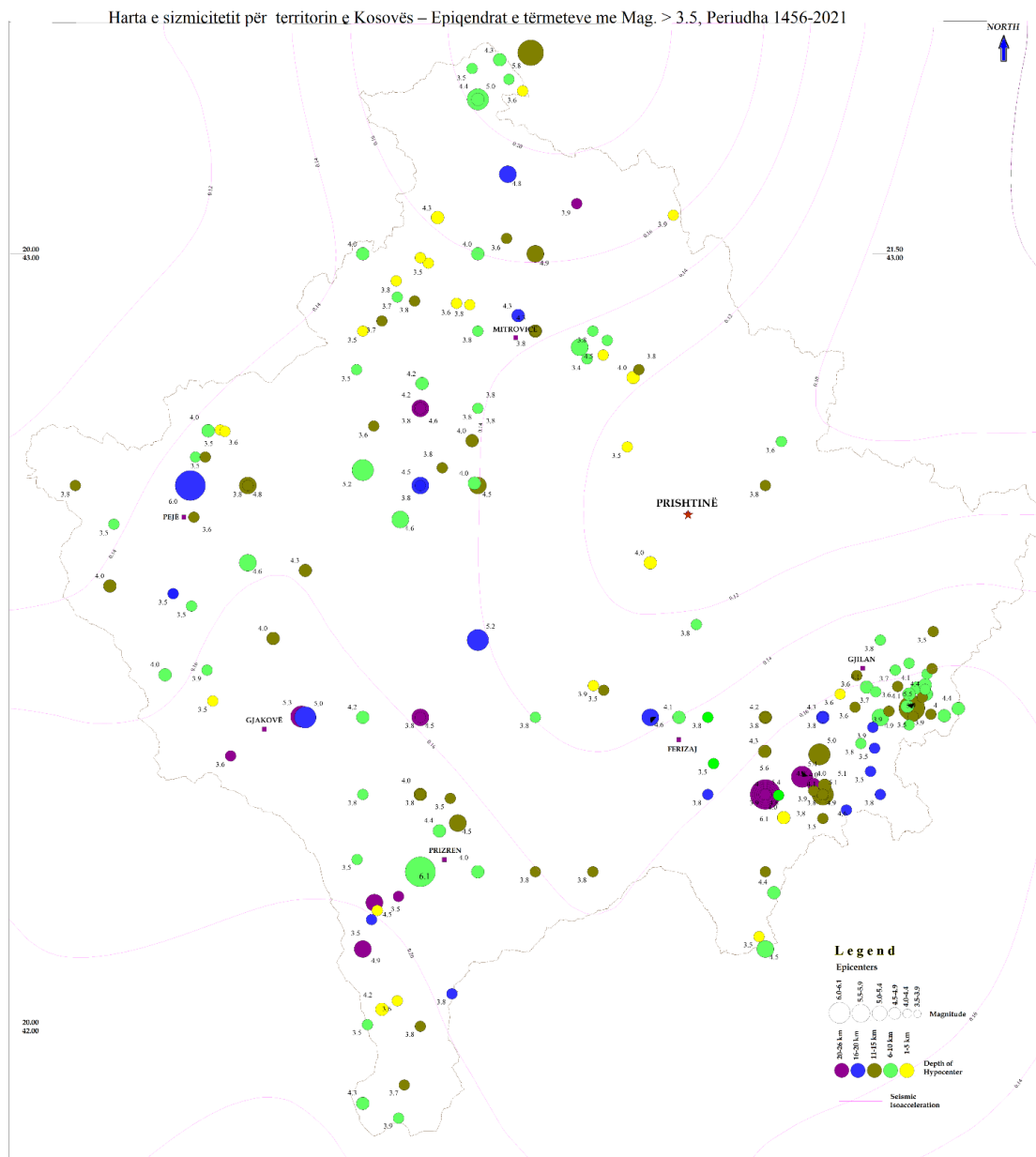
Infrastruktura publike:

- Sigurimi që urat, rrugët dhe sistemet e transportit të jenë të qëndrueshme ndaj tërmeteve.
- Modernizimi i objekteve publike dhe shërbimeve kritike.

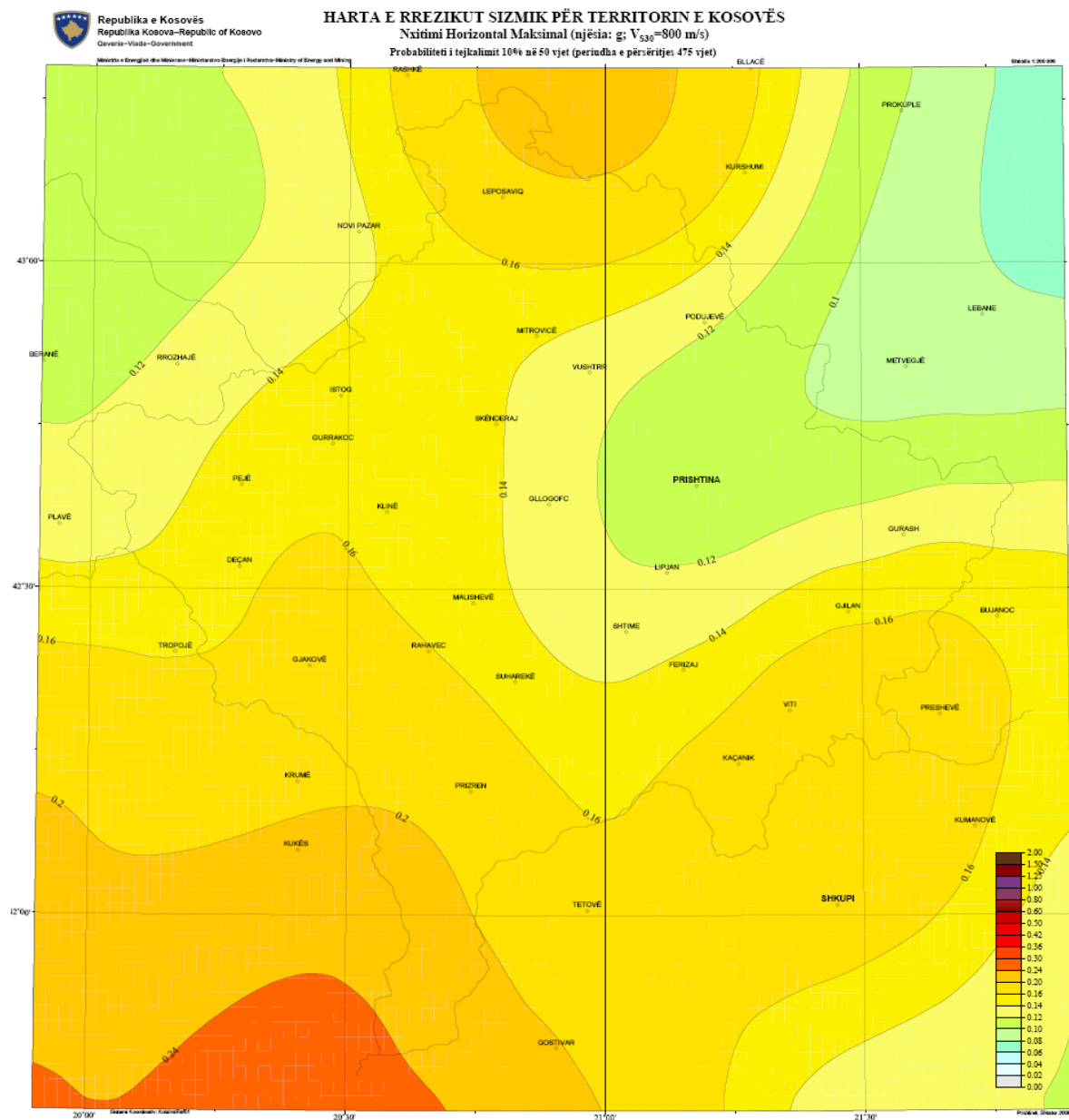
Monitorimi dhe hulumtimi:

- Investimi në teknologji për monitorimin e aktivitetit sizmik.
- Mbështetje për kërkime që eksplorojnë mënyra për të përmirësuar qëndrueshmërinë sizmike.
- Implementimi i këtyre masave kërkon bashkëpunim midis qeverisë, profesionistëve të ndërtimit, dhe komuniteteve lokale për të siguruar një ambient të sigurt ndaj rreziqeve sizmike.

Hartat sizmike:

Harta nr 40 Harta e sizmicitetit për territorin e Kosovës , Epiqendrat e tërmetejeve me magnitudë ≥ 3.5 , Periudha 1456-2021, aneksi i hartave, faqe 41

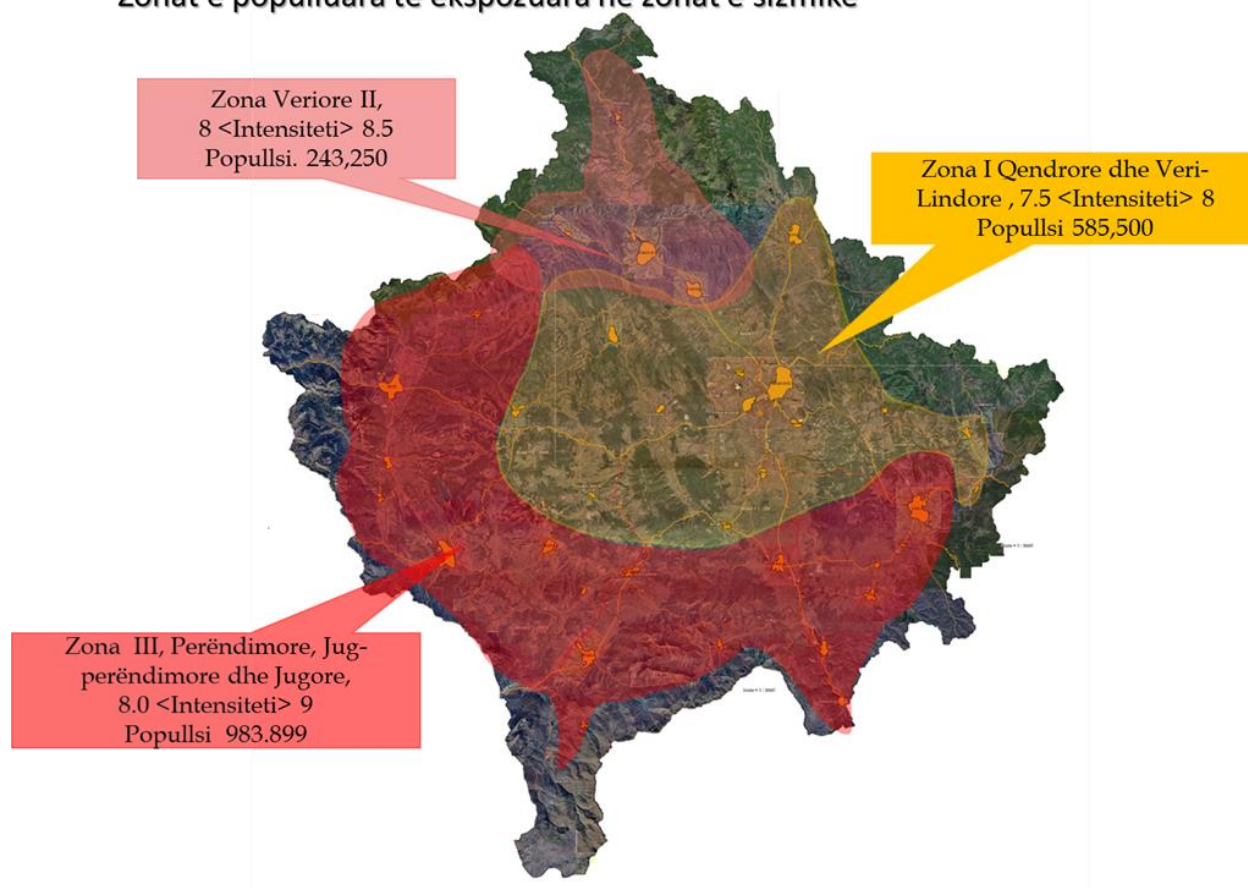

Zonat kryesore burimore sizmike:

1. Zona sizmogene Prizren-Pejë;
2. Zona sizmogene Ferizaj-Viti –Gjilan;
3. Zona sizmogene e Kopaunikut;

Harta nr 41 Harta e rrezikut sizmik për teritorin e kosovës, viti 2009, aneksi i hartave, faqe 42

Zonat e populluara të ekspozuara në zonat e sizmike

Harta nr. 41 Zonat e populluara të ekspozuara në zonat sizmike, aneksi i hartave, faqe 43

Skenari (Tërmeti)

Tërmeti pasqyron luhajtjen e pllakave të tokës, të nxitura nga shkaqe natyrore ose artificiale e që janë pasojë e lirimit të brendshëm të energjisë së tokës.

TËRMETET Skenari 1

Emri i skenarit:	Skenari 1 – Tërmetet
Frekuenca e ndodhjes:	
☐ Shumë e mundshme (gjasat 100% në vitin e ardhshëm); ☐ E mundshme(gjasat 10-100% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 10 vitet e ardhshme); ☒ Ka gjasa (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme); ☐ I pa mundshëm (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme);	

Madhësia e mundshme:	
☐ E papërfillshme (më pak se 10%)	☒ E kufizuar(10 deri 25%)
☐ Kritike: 25 deri 50% .	☐ Katastrofike: Më shumë se 50%
Lloji i skenarit:	
☒ Skenari 1;	☐ Skenari 2;
☐ Skenari 3;	
Ndikimi:	
☐ I papërfillshëm;	☒ I vogël ;
☐ I mesëm ;	☐ Katastrofike;
Data e vlerësimit:	
18.03.2022	

Konteksti

Parametrat:	Përmbajtja:
Vendi i ngjarjes (lokacioni)	Komuna e Prizrenit , vendet më të rrezikuara nga Tërmetet janë vendbanimet: Zhur, Shkozë, Vërmicë, Dobrushë, Lokacioni është 11 km ne jug-perëndim te Prizrenit
Kushtet meteorologjike	Regjioni i Prizrenit është përfshirë nga një tërmet. Edhe pse tërmeti ishte i intensitetit të ulët, temperaturat e ulta bënë që qytetarët ta përballojnë me vështërsi situatën e krijuar nga paniku.
Periudha e vitit:	18.03.2022
Lloji i ditës:	Ditë pune
Popullata	Numri i familjeve të prekura nga lëkundjet e tërmetit , janë 1745 familje kurse numri i banorëve ishte 7853, prej tyre: ➤ Fëmijë: 2310 ➤ Te tjerë 5543 (2771 Burra 2772 Gra), ➤ Të moshuar: 405 të Moshuar mbi 65 vjeç
Infrastruktura kritike ekzistuese	Bazuar në kriteret e paracaktuara sipas urdhëresës administrative për rregullimin e infrastrukturës në zonën e përfshirë nga Tërmeti, ka pasur infrastrukture e cila ka pasur pasoja në këtë zonë. ➤ Rruga magjistrale Prizren – Kukës ➤ Autostrada Kosovë - Shqipëri ➤ Urat standarde, ➤ Sistemi i ujësjellësit dhe kanalizimit

Gatishmëria për menaxh. e rrezikut)	Në nivelin lokal- Drejtoria për Mbrojtje dhe Shpëtim, Njësia Profesionale e Zjarrfikësve dhe Shpëtimit, Policia e Kosovës, Shërbimet Emergjente Mjekësore, Kryqi i Kuq dhe kompani të kontraktuara nga Komuna e Prizrenit për intervenime emergjente gjatë fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive të tjera.
Info plotësuese	Në bazë të vlerëmit të gjendjes në terren, situata është e përballueshme nga njësitë emergjente komunale dhe nuk është e nevojshme të fillohet procedura e shpalljes së gjendjes emergjente.

INCIDENTI-NGJARJA

Shkaku dhe shkaktari	Nga lëkundjet intensive të tërmetit gjatë orëve të paradites të datës 18.03.2022, nga qytetarët e Prizrenit, kemi marrë informacion se në këtë lokalitet janë shkaktuar Lëkundje të forta. -Shkaqet e tërmetit mund të jenë të ndryshme si: Kufijtë e Pllakave Tektonike: • Kufijtë e Ngjitjes: Kur dy pllaka ngjiten njëra me tjetrën, krijohen tensione të mëdha që mund të shpërthejnë në formën e një tërmete. • Kufijtë e Lëvizjes: Kur pllakat kalojnë njëra mbi tjetrën, kjo lëvizje mund të shkaktojë tensione dhe shpërthime që çojnë në tërmete. • Kufijtë e Shkëputjes: Kur pllakat janë të ndara nga njëra-tjetra, ndodhin lëvizje të papritura që mund të shkaktojnë tërmete.
Pasojat primare dhe efektet anësore	-Humbje e pasurisë në objekte banimi (pjesërisht apo plotësisht të dëmtuara nga tërmeti); -Dëmtim i Infrastrukturës rrugore, rrugë të dëmtuara në lokalitete të prekura nga Tërmeti; - Dëmtim i Infrastrukturës kritike (sistemi i ujësjellësit, sistemi energjetik); - Shtëpi/ndërtesa të qara dhe të dëmtuar -Vlera e përgjithshme e përllogaritur e dëmit : 1.600.000.00 €.

NDIKIMI- INDIKATORËT TREGUES

Rastet me fatalitet	-Nuk ka pasur raste me fatalitet.
Persona të lënduar, të sëmurë, të rrezikuar	- Janë lënduar lehtë afër 15 persona.
Mungesë e nevojave elementare	- Si pasojë e tërmetit kemi dëmtime të rrugëve dhe të ndërtesave të vjetra; - Punëtorët nuk mund të shkojnë në punë, fëmijët në shkollë; - Mungesa e ujit të pijshëm, etj.
Të evokuarit	- Nuk kemi pasur raste për evakuim.

Ndikimi i përgjithshëm ekonomik	- Dëmet në njerëz (shëndetësore: fizike, traumatike, psikologjike, etj), të pa evidentuara; - Dëmet e shkaktuara në ndërtesa (rreth 230 ndërtesa), të përlogaritura: 1.600.000.00 €; - Vlera e përafërt e dëmeve të përlogaritura është: 1.600.000.00 €.
Ndërprerjet në jetën e përgjithshme	- Ndërprerje e furnizimit me ujë të pijshëm; - Funksionimi i infrastrukturës rrugore(ndërprerje të akseve të caktuara rrugore apo kalim me vështirësi).
Humbje në trashëgimi kulturore	Jo.
Implikime politike	Jo.
Ndikimi i përgjithshëm	Rrezik i vogël.

PROBABILITETI-GJASAT

Probabiliteti	- Ngjarja e përshkruar në aspektin cilësor dëshmon të dhëna për një shkallë të nivelit të mesëm të mundshëm, duke marrë për bazë të dhënat historike.
Kohëzgjatja e ngjarjes	-Faza akute ka zgjatur shkurt disa sekonda; -Koha e nevojshme për sanim të gjendjes është rreth 3 muaj.
Koordinimi	Koordinimi i aktiviteteve nga niveli qendror deri tek ai lokal dhe anasjelltas bëhet përmes QOE - 112 në nivel rajonal; -Duhet të bëhet aktivizimi i Komisionit lokal për mbledhjen e të dhënave mbi vlerësimin e dëmeve në terren të shkaktuara nga fatkeqësia /termeti, të përcaktojë gjendjen aktuale faktike në terren, duke bërë vlerësimin e dëmeve dhe raportimin në komisionin qeveritar; - Komisioni Qendror, bashkon raportet e komisioneve lokale dhe bën verifikimin e vërtetësisë së dëmeve të vlerësuara nga komisionet lokale dhe këtë raport ia dorëzon Qeverisë së RK-së për shqyrtim dhe miratim; -Raportin e miratuar nga qeveria ia dorëzon Agjencisë/DKMSH-së në afat prej 15 ditësh; - Është dhënë ndihma nga shteti dhe persona të tjerë juridikë e fizikë për popullatën brenda mundësive dhe kapaciteteve;

Probabiliteti / frekuenca				
Kategorizimi	Cilësia	Probabiliteti/gjasat	Frekuenca	Përcaktimi
1	E papërfillshme/E pamundur	< 1 %	1 ngjarje në 100 e më shumë vjet	

2	E vogël/E pabesueshme	1 - 5 %	1 ngjarje në 20 deri 100 vjet	X
3	Mesatare/E mundur	6-50 %	1 ngjarje në 2 deri 20 vjet	
4	E madhe /Gati e mundur	51-98 %	1 ngjarje në 1 deri 2 vjet	
5	Jashtëzakonisht e madhe / E mundur	>98 %	1 ngjarje në vit apo më shpesh	

Vlerësimi i pasojës:

Pasojat për jetën dhe shëndetin e njeriut

-Të dhënat për numrin e banorëve të rrezikuar janë marrë në bazë të të dhënave të mbledhura nga terreni nga Komisioni i vlerësimit të dëmeve nga fatkeqësitë, për fat të mirë nuk ka pasur viktime, por duke pasur parasysh numrin e banorëve në nevojë, rrezikun dhe pasojat, vërshimet vlerësohen (përlllogariten) si mjaft serioze.

-Përveç kërcënimit të drejtpërdrejtë nga tërmeti, vlerësohet si një përkeqësim afatgjatë i standardit jetësor në zonën së prekur.

Pasqyrimi i pasojave për jetën dhe shëndetin e njeriut:

Kategorizimi:	Pasojat:	Kriteret:	I përcaktuar:
1	Të vogla/ minimale	< 50%	
2	Të vogla	50 - 200	X
03	Mesatare	201 - 500	
4	Kritike	501-1500	
5	Katastrofike	> 500	

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi

-Dëmet materiale në ekonomi familjare dhe biznese janë vlerësuar në bazë të raportit të komisionit për vlerësimin e dëmeve dhe arrijnë vlerën: 1.600.000.00 €.

-Dëmet materiale në infrastrukturë janë vlerësuar në bazë të raportit të komisionit për vlerësimin e dëmeve dhe arrijnë vlerën: 500 000 €.

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi

Kategorizimi	Pasojat	Kriteret	Përcaktimi
1	Të papërfillshme	< 3% GDP	
2	Të vogla	3 - 5% GDP	X

3	Mesatare	5- 10% GDP	
4	Kritike	10-15% GDP	
5	Katastrofike	>15% GDP	

Matrica e gjasës: Nivelet e fatkeqësive:

Shkalla e ashpërsisë

5	Veprim katastrofik – (rrezik nr. 15 – 25)
4	Prioritet i ashpër – (rrezik nr. 10 – 12)
3	Prioritet mesatar – (rrezik nr. 5 – 9)
2	Prioritet i mbrojtur – (rrezik nr. 2 – 4)
1	Prioritet i ulët – (rrezik nr. 1) nuk kërkohet veprim

Matrica 1: Rreziku për jetën dhe shëndetin e njeriut:

		Gjasat					
Katastrofike	5						Pasojat
Kritike	4						
E mesme	3						
E vogël	2						
E papërfillshme	1			X			
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 2: Rreziku për pasojat në ekonomi:

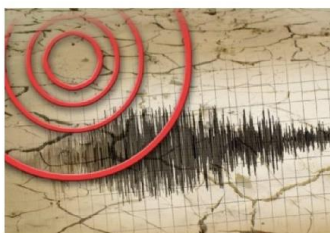
		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
	4						
	3						
	2			X			
	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 3: Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social–dëmet e përgjithshme materiale në infrastrukturën kritike:

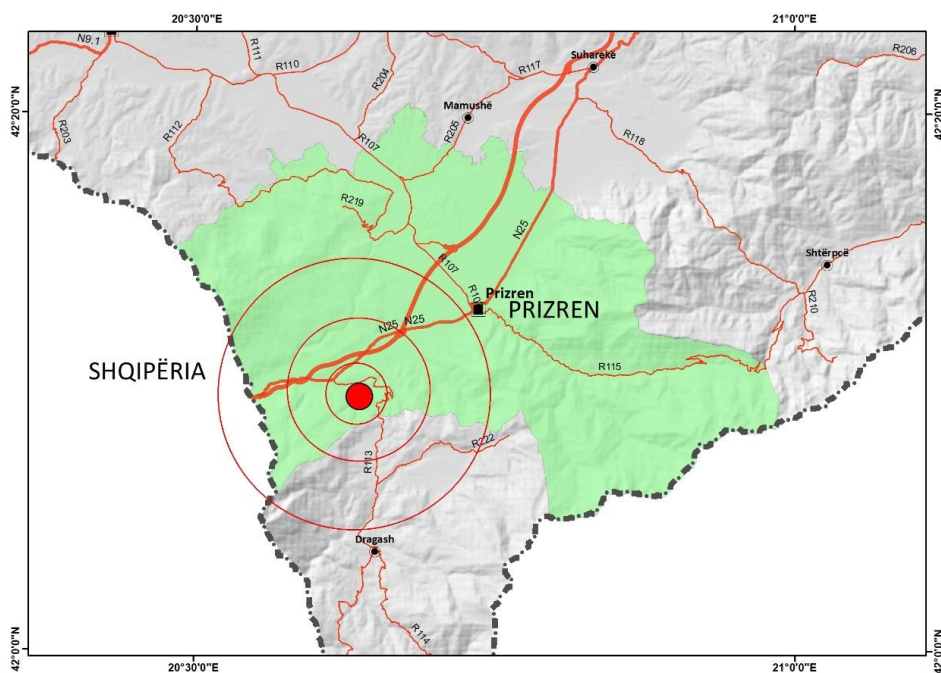
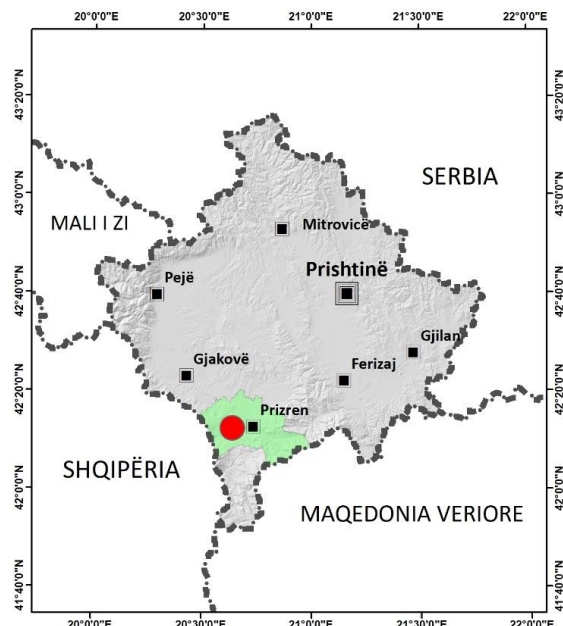
		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
	4						
	3						
	2			X			
	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 4: Pasqyron rrezikun e përgjithshëm

		Gjasat					Pasojat
	Katastrofike	5					
	Kritike	4					
	E mesme	3					
	E vogel	2		X			
	E papërfillshme	1					
			1	2	3	4	5
			E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur

Lëkundja është ndjerë dhe ka qenë me magnitudë 4.4 të shkallës Rihter.
Epiqendra e tërmetit ka qenë 11 kilometra në Jug-perëndim të Prizrenit.
Janë shkaktuar dëme materiale por jo viktima në Njerëz.

Hartëzimi i skenarit I – Zona ku ka ndodhur tërmeti

6.7. RRËSHQITJET DHE EROZIONET

6.7.1. Karakteristikat e terrenit dhe zonave potenciale të rrëshqitjes dhe erozioneve

Erozioni është njëri nga faktorët ekzogjen që duhet trajtuar për shkak se rrezikon sipërfaqet bujqësore, infrastrukturën, por edhe begatitë e krijuara dhe të planifikuara nga faktori antropogjen. Kjo dukuri është prezente pothuajse në tërë territorin e komunës së Prizrenit, në forma dhe madhësi të ndryshme. Një rol të rëndësishëm në përshpejtimin e tij, në shumë raste, e ka luajtur edhe faktori antropogjen si rezultat i mosshfrytëzimit racional të tokave bujqësore, të prerjes së pakontrolluar të pyjeve, por edhe gjatë shfrytëzimit të pakontrolluar të materialeve inerte dhe ndërtimore. Më tepër është prezent mbi formacionet molasike, si rezultat i degradimit të pyjeve, vegjetacionit dhe pjerrtësisë së terrenit dhe paraqitet në formë të shpërlajeve sipërfaqësore, lugjeve rrëkenore, por edhe përgjatë brigjeve të shtretërve të lumenjve, e përrenjve, etj.

6.7.2. Kushtet klimatike, intensitetin, shpeshhtësinë e paraqitjes;

Klima ndikon në shumë fenomene e veprimtari të rëndësishme në jetën e përditshme të njeriut, si në shtrirjen e vendbanimeve, në tipin e ndërtesave, në lokalizimin e bujqësisë, industrisë, turizmit, komunikacion etj.⁴

Klima e Prizrenit është e ndryshueshme kontinentale me një ndikim të lehtë të klimës mesdhetare në pjesët më të ulëta të Rrafshit të Dukagjinit në jugperëndim, ndërsa në male dominon klima malore. Klima mesdhetare vjen nga deti Adriatik nëpërmjet të luginës së Drinit të Bardhë. Ajo ndihmon në kultivimin e rrushit dhe frutave e perimeve tjera.

Pozita gjeografike, largësia prej bregdetit (vetëm 105 km), lartësia mbidetare, ekspozicioni, ndikojnë drejtpërdrejtë në klimën e Komunës së Prizrenit.

Rëndësi të madhe në shtrirjen e vendbanimeve dhe infrastrukturës rrugore ka klima, duke i njohur elementet meteorologjike, si diellëzimi, temperatura, reshjet, erërat etj., mundëson një vendbanim të vendoset në ato shpate ku kemi ekspozicion jugor, të vendoset në atë mënyrë që të evitohen erërat lokale veriore etj.

Elementet kryesore meteorologjike që mundësojnë njohjen më të mirë të klimës në Komunën e Prizrenit janë: diellëzimi, temperatura, reshjet, lagështia e ajrit, erërat, të cilët janë trajtuar më poshtë. **Sasitë e të reshurave:** në rajonin e Prizrenit sillen rreth 620,9 mm, ndërsa.

Reshjet, pas temperaturës janë elementi më i rëndësishëm i klimës. Reshjet atmosferike ndikojnë në kushtet hidrologjike, mbulesën bimore, pamjen e peizazhit, varësisht nga sasia, intensiteti, regjimi pluviometrik dhe tipi, kanë ndikim të rëndësishëm për mjedisin jetësor dhe për aktivitetet njerëzore. Në regjimin pluviometrik në Prizren ndikim më të madh kanë aktivitetet ciklonike, të cilat manifestohet me depërtimin nga rajoni i Mesdheut. Mesatarja vjetore e reshjeve në Prizren është 620.9 mm. Mesatarja

⁴R. Pllana, Klima e Kosovës, ASHAK, Prishtinë 2015, fq 12

më e lartë e reshjeve në Prizren është regjistruar në vitin 1937 me gjithsej 1.554 mm reshje, ndërsa më e ulët është regjistruar në vitin 1953 me gjithsej 458 mm reshje.⁵

6.7.3. Zonat e rrezikuara nga rrëshqitjet dhe erozioni, numri i banorëve, objekteve, lloji i tyre, pasqyra e lokacioneve kritike;

Zonat e rrezikuara nga rrëshqitja dhe erozioni janë të prezantuar në hartën 42 në aneks 1.

Harta 42: Zonat e rrezikuara nga rrëshqitja dhe erozioni (burimi i te dhënave Instituti për hidroekonomi "Jaroslav çerni" Beograd 1981)

6.7.4. Përshkrimi i strukturave gjeologjike të tokës (rrëshqitjet aktive dhe pasive);

Komuna e Prizrenit është mjaft interesante sa i përket gjeologjisë së saj, aspektit tektonik, petrologjisë dhe pasurisë me minerale.

Prizreni ka shkëmbinj të moshave dhe litologjisë së ndryshme. Shkëmbinjtë më të vjetër datojnë nga Paleozoiku, Permiani, Triasiku i hershëm dhe i vonshëm, Jurasik, Kretaku, Neogjeni dhe Kuaternari. Shkëmbinjtë e Paleozoikut formojnë majat e larta të Maleve Kuqibaba, Konjusha e Madhe, Nikolla e Zeze, pjesët e basenit të Lumit të Brodit etj. Këta shkëmbinj janë formuar nga rreshpet kristalin, graniti, migmatitet e granitit etj.

Granitet – janë shkëmbinjtë acidike magmatike që gjenden në kurorat e Kuqibabës dhe në Lumbardhë. Shkëmbinjtë Permian – Triasik – gjenden në afërsi të Lubiqevës, Jeshkovë dhe Reqan. Këto shkëmbinj formohen nga sedimentet e pelitit psamit pas një metamorfoze të dobët. Shkëmbinjtë e Mezozoikut.

Shkëmbinjtë e Triasikut – sedimentet karbonike të triasikut të mesëm dhe të vonshëm formojnë masivet e Maleve të Korritnikut, Cvilenit dhe luginën e Lumëbardhit. Shkëmbinjtë e Triasikut përfaqësohen nga gurët masive gëlqerore me shtresa të trasha, mermer dhe dolomit me ngjyrë të përhimët kah e kuqja.

Shkëmbinjtë e Jurasikut – rrethojnë brezin e përmendur të shkëmbinjve të Triasikut në jug të fshatit Nashec dhe pjesët tjera të regjionit. Përfaqësues i këtyre shkëmbinjve është melanzhi olistromik.

Shkëmbinjtë e Kretakut – përfaqësohen nga sedimentet senoniane, të pasuara nga Turoniane dhe më pak nga senomaniane.

Senomanian –sedimentet e senomanianit formojnë majat e larta të Pashtrikut. Ato shtrihen në formë transgresive mbi melanzhin e Jurasikut. Turonian – sedimentet e Turonianit gjenden në pjerrinat e Pashtrikut dhe janë formuar gradualisht nga gëlqeret e senomanianit. Trashësia e kësaj shtrese është 150 – 200 m

Senonian – sedimentet e senonianit gjenden nën pjesët e pjerrëta të Pashtrikut dhe janë formuar gradualisht nga sedimentet e turonianit dhe janë shpërndarë në afërsi të fshatit Mazrek, Zym dhe Dedaj. Nivelet e larta të senonianit janë kryesisht të përbërë nga peliti dhe gëlqeret me globturkana. Këto sedimente formojnë hipuritet dhe janë të trasha 600m.

Shkëmbinjtë e Kenozoikut

⁵ R. Pllana, Klima e Kosovës, ASHAK, Prishtinë, 2015, f.180

Sedimentet e Pliocenit – përfaqësohen nga sedimentet e pliocenit të mesëm dhe të vonshëm që formojnë regjionin e ngushtë të fshatit Gjonaj. Rezervat kryesore të këtyre shkëmbinjve gjenden në pjesën e rrafshët të Prizrenit, në jug të luginës së Dukagjinit. Ato janë kryesisht të mbuluar me sedimentet e kuaternarit. Në afërsi të Krushës së madhe, Landovicës dhe Randobravës, këta shkëmbinj janë kryesisht të mbuluar dhe formohen nga rëra, argjila dhe zhavorri. Në bazë të studimeve, del se shtresat e thella të pliocenit dominohen nga argjila psamite dhe pelite deri në fund të kretakut të vonshëm ku janë gjetur shtresa të qymyrit.

Sedimentet e Pliocenit në Prizren kanë ruajtur zgjatimin e tyre parësor, respektivisht kanë shtrirje horizontale dhe një trashësi prej afro 350 m. Në fshatin Gjonaj janë gjetur dy horizonte të qymyrit.

Sedimentet e kuaternarit – përfaqësohen nga sedimentet e liqeve dhe të teracave të lumenjve të Pleistocenit si dhe nga depozitat proluviale të terra rosa dhe aluvialet e Holocenit.

Sedimentet e liqeve – gjenden në jug të fshatit Nashec dhe luginën e Prizrenit.

Terra Rosa është e zhvilluar në shkëmbinjtë e Kretakut në gropat e vogla të luginave karstike siç është rasti me fshatin Zym. Trashësia e tyre është 100 m.

Sedimentet aluviale – janë kryesisht të koncentruar në shtratin e Drinit të Bardhë dhe përfaqësohen nga materialet argjilore, rëra dhe zhavorri.

Tektonika Sa i përket tektonikës së Prizrenit dhe regjionit, ekzistojnë disa mendime dhe hipoteza për shkak të mungesës së të dhënave stratigrafike si dhe komplikimeve me njësitë gjeotektonike. Kjo ka rezultuar me diskutimet e hapura dhe mos kompletimin e të dhënave tektonike të regjionit. Në nivel regjional, pjesa më e madhe e territorit është e ndërtuar nga formacionet eugeosinklinale që i përkasin njërive gjeotektonike të Korabit dhe Mirditës. Struktura më imponante është ajo e Pashtrikut e përbërë nga shkëmbinjtë e Kretakut të vendosura mbi shkëmbinjtë e Jurasikut që formojnë bazën e saj. Sinklinali i Pashtrikut zgjatet nga juglindja deri në veri lindje. Krahët e sinklinalit dallohen për nga pjerrësia e butë e shtresave (20-300) dhe strukturat e rrudhosura të nivelit të dytë në krahët e strukturës kryesore.

Burimet e mineraleve dhe mineralizimi

Ndërtimi gjeologjik dhe tektonik i Komunës së Prizrenit është indikator kryesor për pritjet e vendndodhjeve të burimeve të mineraleve. Ky territor është i njohur me burimet e mineraleve të dobishme në të kaluarën.

Burimet e mineraleve metalike.

Burimet e kromit lidhen me shkëmbinjtë bazike dhe ultra bazike të Korishës dhe Mushutishtit.

Mineralet magnetike të hekurit ndërlidhen me seritë e rreshpeve amfibolite që janë në kontakt të drejtpërdrejtë të serpentineve të Greikocit. Piriti dhe halkopiriti është gjetur në fshatin Lubizhdë. Bakri ndërlidhet me formacionet e kuarcit-porfirinës.

6.7.5. Sipërfaqet e përfshira;

Territori i komunës së Prizrenit karakterizohet me pjesëmarrje të sipërfaqeve erozive sipas këtyre kategorive: Sipërfaqet të cilat i janë nënshtruar erozionit shumë të dobët kapin një hapësirë prej 15% të territorit të kësaj komune. Këto sipërfaqe shtrihen kryesisht në pjesën rrafshinore të komunës së Prizrenit, përkatësisht në

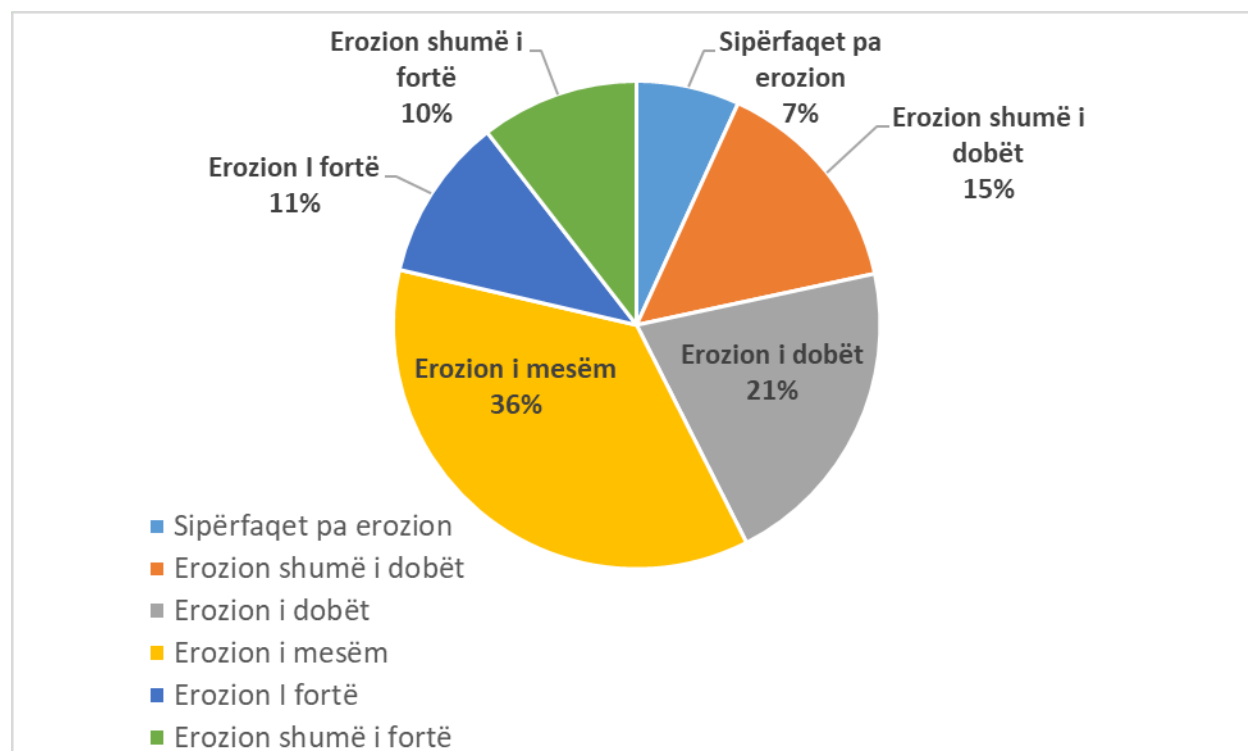
lokalitetet Prizren, Pirane, Zojz , Petrovë etj. Këto sipërfaqe shtrihen në reliev të ulët. Territorët me erozion të dobët kapin sipërfaqe afër 21 % të territorit të komunës së Prizrenit. Shtrihen në pjesën qendrore të komunës dhe përfshijnë vendbanimet: Atmaxhe , Tupec, Vlashnje, Nebregoshte, Lubinjë e Poshtme, Mushnikovë, Gornjaselle, Pllamjan. Erozioni i mesëm shtrihet në sipërfaqe prej 36% të territorit të komunës së Prizrenit . Ka shtrirje të madhe në hapësirë. Ky lloj erozioni shtrihet kryesisht në vendbanimet: Randobravë, Zym, Dedaj, Kushnin, Kabash i Hasit, Mazrek, Kojushe, Planeje, Muradem, Milaj, Poslishte, Billushe, Hoqe e Qytetit, Manastirice, Stredske , Kabash, Korishë, Skorobishtë, Novosellë, Lubizhdë, Verbiçan etj.

Hapësirat me erozion të fortë në komunën e Prizrenit kapin sipërfaqe prej 11 % të territorit të komunës së Prizrenit . Shtrirje më të madhe ka në lokalitetet Shkoze, Zhur, Vërmice, Zhivinjan, Reçan, Struzhë etj. Ndikimet më të larta erozive janë në viset e larta, në toka të zhveshura, me rreth 10% janë të përshtatshme për pyllëzim.

Tab 56. Sipërfaqet sipas kategorisë së Erozionit

Kategoria erosive	sip-ha
Sipërfaqet pa erozion	4291.3
Erozon shumë i dobët	9258
Erozon i dobët	13110.7
Erozon i mesëm	22613.1
Erozon I fortë	6796.5
Erozon shumë i fortë	6588.5

Graf. 29 Sipërfaqet sipas kategorisë së Erozionit

6.7.6. Pasojat nga rrëshqitjet dhe erozionet;

Duke marë për bazë kushtet fiziko-gjeologjike, përbërjen litologjike të kores së tokës, kushtet klimatologjike dhe faktorët e tjerë, të cilët kanë ndikim në krijimin e shembjeve dhe të erozionit të tokës, është vlerësuar se një dukuri e tillë nuk është e theksuar në përmasa të mëdha në komunën e Prizrenit. Megjithatë, viteve të fundit, ka ndodhje të fenomeneve të tilla për shkak të ndërrimeve klimatike. Kategoria me erozion shumë i fortë është me e theksuar sidomos në rajonin e Zhupës (rruga Prizren – Prevallë) gjithashtu në fshatin Nebregoshte ka pasur rrëshqitje të dheut dhe janë të rrezikuara disa ekonomi familjare, komuna duhet të marr masa parandaluese.

Këtu janë disa prej pasojave kryesore të këtyre fenomeneve natyrore:

1. Dëme ndaj jetës dhe pronës:

Rrëshqitjet e dheut: Mund të shkaktojnë dëme të mëdha ndaj ndërtesave, rrugëve, infrastrukturës dhe jetës njerëzore. Shtëpitë që janë të vendosura në zona të pasigurta mund të shkatërrohen plotësisht, duke shkaktuar humbje të jetëve dhe dëme ekonomike të mëdha.

Erozioni i tokës: Mund të shkatërrojë parcela bujqësore, duke reduktuar mundësitë e prodhimit bujqësor dhe duke shkaktuar humbje të rëndësishme të pasurive natyrore.

2. Përkeqësimi i infrastrukturës:

Rrëshqitjet dhe erozioni mund të shkatërrojnë rrugët, urat dhe rrjetet e tjera të infrastrukturës, duke vështirësuar transportin dhe qasjen në zona të caktuara.

Shkatërrimi i sistemeve ujësjellës dhe kanalizimeve: Erozioni mund të ndikojë negativisht në sisteme të tilla, duke shkaktuar probleme me furnizimin me ujë dhe pastrimin e ujërave të ndotura.

3. Shkatërrimi i pasurive natyrore dhe monumenteve historike:

Shkatërrimi i monumenteve dhe objekteve historike: Rrëshqitjet dhe erozioni mund të shkaktojnë dëme të mëdha në monumentet kulturore dhe historike, siç janë kështjellat, objektet fetare, dhe vendet arkeologjike.

Në përfundim, pasojat e rrëshqitjeve dhe erozionit janë shumëdimensionale dhe kërkojnë masa parandaluese dhe ndërhyrje urgjente për të mbrojtur jetën e njerëzve, pasuritë natyrore dhe infrastrukturën.

Masat parandaluese

Me qëllim të pengimit të krijimit të ndodhjeve të vërsimeve, shembjeve dhe erozionit në territorin e komunës së Prizrenit, përgjatë rrjedhës së lumenjve dhe të përrenjve, të cilët përshkojnë këtë territor, e me qëllim të pengimit të ndodhjeve emergjente, e ruajtjes së tokave bujqësore, ruajtjes së ambientit dhe ruajtjes së shëndetit të njerëzve e ruajtjen e pasurisë së tyre, Drejtoria për Menaxhimin e Emergjencave, propozon që të ndërmeren këto masa preventive të domosdoshme:

1. Kërkimi i mundësive financiare për rregullimin e shtretërve të lumenjve dhe mbrojtjeve anësore të brigjeve të tyre, me qëllim të ruajtjes së tokave bujqësore, të akseve rrugore dhe të urave;

2. Pastrimi i shtretërve të lumenjve nga mbeturinat;

3. Ndalimi i hedhjes së mbeturinave përgjatë rrjedhës së tyre;
4. Ndalimi i shfrytëzimit pa kriter të rërës dhe të zhavorit nga shtretërit e lumenjve;
5. Ndërtimi i pendave për pengimin e gërryrjes së shtratit të lumenjve dhe ndaljen e bartjes së rërës, zhavorit, gurëve dhe materialit tjetër që bartin rrymat e ujit;
6. Ndalimi i prerjes së drunjve përgjatë brigjeve të lumenjve;
7. Mbjellja e bimësisë përgjatë brigjeve;
8. Pastrimi i shtretërve të lumenjve nga bimësia e cila ka mbirë vetvetiu (shelgje, verra etj), të cilat pengojnë rrjedhën normale të lumit;
9. Mbushja e pjerrtësisë së brigjeve të lumenjve me mjete natyrore dhe artificiale;
10. Pastrimi i pendave në shtretërit e lumenjve dhe përrenjve nga gurët, zhavori, rëra dhe materiali tjetër;
11. Si dhe masa të tjera që do të propozoheshin nga Drejtoria e Bujqësisë, Urbanizmit dhe Ndërmarrja Hidro-ekonomike;
12. Mosrespektimi i normave teknike të punëve dhe me rastin e ndërtimit të objekteve ndërtimore, si dhe masat e ndalimit të ndërtimit të objekteve ndërtimore në zonat të cilat janë evidentuar si terrene jo - stabile;
13. Gjithashtu, ndalimi me ligj i punëve; nuk sanksionohen sipas normave ligjore, që edhe më tepër rëndon dhe komplikon situatën.
14. Inspektimi në terren i objekteve të evidentuara në këtë vlerësim nga inspektorët komunalë të urbanizmit, bujqësisë dhe ambientit dhe propozimi i masave sanuese dhe sanksionuese.

Harta e rreziqeve

Harta 42: Zonat e rrezikuara nga rrëshqitja dhe erozioni në komunën e Prizrenit, Shih aneksin 1 faqe 44, Burimi i te dhënave- Plani hapësinor i Kosovës 2010-2020+

Skenari 1 i Erozionit

Parametrat:	Përmbajtja:
Vendi i ngjarjes (lokacioni)	Vendbanimi Kushnin
Kushtet meteorologjike	Reshje Shiu
Periudha e vitit:	18.02.2022
Lloji i ditës:	Ditë vikendi

Popullata	Numri i familjeve të prekura - rrezikuar nga Erozioni , janë 20 familje kurse numri i banorëve ishte 80, prej tyre: ➤ Fëmijë: 15 ➤ Te tjerë 49 (25 Burra 24 Gra), ➤ Të moshuar: 16 të Moshuar mbi 65 vjeç
Infrastruktura kritike ekzistuese	Bazuar në kriteret e paracaktuara sipas urdhëresës administrative për rregullimin e infrastrukturës në zonën e përfshirë nga Erozioni, ka pasur infrastrukture e cila ka pasur pasoja në këtë zonë. ➤ Rruga e fshatit që të dërgon te shkolla ➤ Shkolla e fshatit ➤ Sistemi i ujësjellësit dhe kanalizimit
Gatishmëria për menaxh. e rrezikut)	Në nivelin lokal- Drejtoria për Mbrojtje dhe Shpëtim, Njësia Profesionale e Zjarrfikësve dhe Shpëtimit, Policia e Kosovës, Shërbimet Emergjente Mjekësore, Kryqi i Kuq dhe kompani të kontraktuara nga Komuna e Prizrenit për intervenime emergjente gjatë fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive të tjera.
Info plotësuese	

Shkaku dhe shkaktari	Nga reshjet qe kane ndodhur ka pasur rrëshqitje të tokës gjatë orëve të paradites të datës 18.02.2022, nga qytetarët e Kushninit, kemi marrë informacion se në këtë lokalitet janë shkaktuar rrëshqitje të dheut. -Shkaqet e rrëshqitjes mund të jenë të ndryshme si: reshjet e mëdha si dhe terreni i pjerrët në afërsi të zonës së banuar të fshatit Kushnin.
Pasojat primare dhe efektet anësore	-Humbje e pasurisë në objekte banimi (pjesërisht apo plotësisht të dëmtuara nga erozioni , rrëshqitja e dheut); -Dëmtim i Infrastrukturës rrugore, rrugë të dëmtuara në lokalitete të prekura nga Rreshqitja; - Dëmtim i Infrastrukturës kritike (sistemi i ujësjellësit, sistemi energjetik); - Rrugë të bllokuar -Vlera e përgjithshme e përllogaritur e dëmit 200.000.00 €.

NDIKIMI- INDIKATORËT TREGUES

Rastet me fatalitet	-Nuk ka pasur raste me fatalitet.
Persona të lënduar, të sëmurë, të rrezikuar	- Janë lënduar lehtë afër 3 persona.

Mungesë e nevojave elementare	- Si pasojë e erozionit kemi dëmtime të rrugëve dhe të ndërtesave të vjetra; - banoret e zonës janë bllokuar, Punëtorët nuk mund të shkojnë në punë, fëmijët në shkollë; Mungesa e ujit të pijshëm, etj.
Të evokuarit	- Nuk kemi pasur raste për evakuim.
Ndikimi i përgjithshëm ekonomik	- Disa raste të lëndimeve të njerëzve (shëndetësore: fizike, traumatike, psikologjike, etj), të pa evidentuara; - Dëmet e vogla të shkaktuara në ndërtesa (rreth 20 ndërtesa), të përlogaritura: 200.000.00 €; - Vlera e përafërt e dëmeve të përlogaritura është: 200.000.00 €.
Ndërprerjet në jetën e përgjithshme	- Ndërprerje e furnizimit me ujë të pijshëm; - Funksionimi i infrastrukturës rrugore(ndërprerje të akseve të caktuara rrugore apo kalim me vështirësi).
Humbje në trashëgimi kulturore	Jo.
Implikime politike	Jo.
Ndikimi i përgjithshëm	Rrezik i vogël

PROBABILITETI-GJASAT

Probabiliteti	- Ngjarja e përshkruar në aspektin cilësor dëshmon të dhëna për një shkallë të nivelit të mesëm të mundshëm, duke marrë për bazë të dhënat historike.
Kohëzgjatja e ngjarjes	-Faza akute ka zgjatur shkurt disa minuta; -Koha e nevojshme për sanim të gjendjes është rreth 3 ditë.
Koordinimi	Koordinimi i aktiviteteve nga niveli qendror deri tek ai lokal dhe anasjelltas bëhet përmes QOE - 112 në nivel rajonal; -Duhet të bëhet aktivizimi i Komisionit lokal për mbledhjen e të dhënave mbi vlerësimin e dëmeve në terren të shkaktuara nga fatkeqësia /Erozioni, të përcaktojë gjendjen aktuale faktike në terren, duke bërë vlerësimin e dëmeve dhe raportimin në komisionin qeveritar; - Komisioni Qendror, bashkon raportet e komisioneve lokale dhe bën verifikimin e vërtetësisë së dëmeve të vlerësuar nga komisionet lokale dhe këtë raport ia dorëzon Qeverisë së RK-së për shqyrtim dhe miratim; -Raportin e miratuar nga qeveria ia dorëzon Agjencisë/DKMSH-së në afat prej 15 ditësh; - Është dhënë ndihma nga shteti dhe persona të tjerë juridikë e fizikë për popullatën brenda mundësive dhe kapaciteteve;

Probabiliteti / frekuenca				
Kategorizimi	Cilësia	Probabiliteti/gjasat	Frekuenca	Përcaktimi
1	E papërfillshme/E pamundur	< 1 %	1 ngjarje në 100 e më shumë vjet	
2	E vogël/E pabesueshme	1 - 5 %	1 ngjarje në 20 deri 100 vjet	X
3	Mesatare/E mundur	6-50 %	1 ngjarje në 2 deri 20 vjet	
4	E madhe /Gati e mundur	51-98 %	1 ngjarje në 1 deri 2 vjet	
5	Jashtëzakonisht e madhe / E mundur	>98 %	1 ngjarje në vit apo më shpesh	

Vlerësimi i pasojës:

Matrica 1: Rreziku për jetën dhe shëndetin e njeriut:

		Gjasat					Pasojat
		1	2	3	4	5	
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3						
E vogel	2			X			
E papërfillshme	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 2: Rreziku për pasojat në ekonomi:

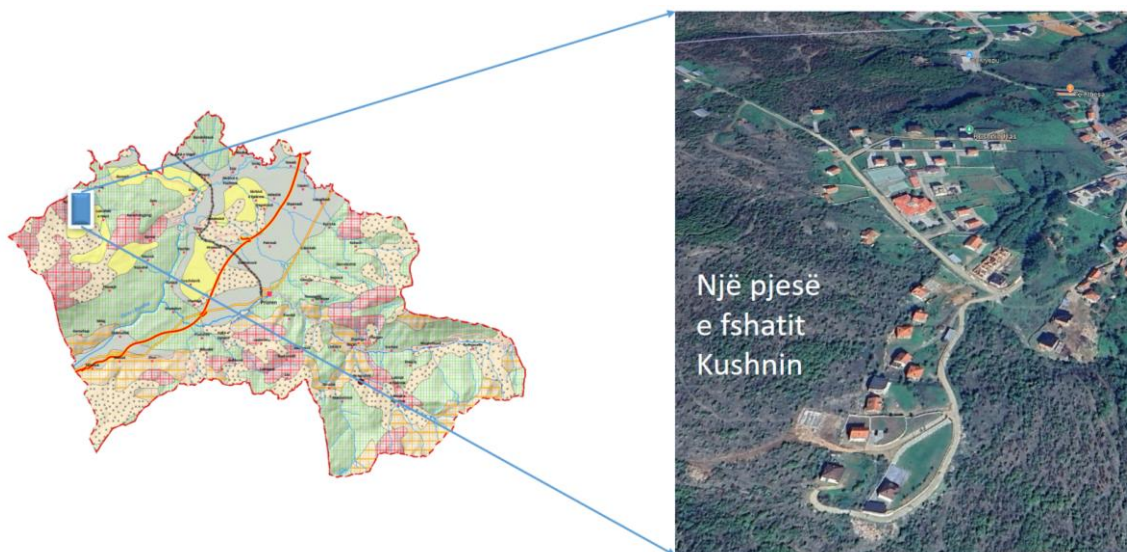
		Gjasat						
Matrica	Katastrofike	5					Pasojat	
	Kritike	4						
	E mesme	3						
	E vogel	2			X			
	E papërfillshme	1						
			1	2	3	4	5	
			E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

3: Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social– dëmet e përgjithshme materiale në infrastrukturën kritike:

		Gjasat						
	Katastrofike	5					Pasojat	
	Kritike	4						
	E mesme	3						
	E vogel	2			X			
	E papërfillshme	1						
			1	2	3	4	5	
			E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 4: Pasqyron rrezikun e përgjithshëm

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
	4						
	3						
	2			X			
	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Hartëzimi i Skenarit I të Erozionit

Skenari i 2 i Erozionit

Parametrat:	Përmbajtja:
Vendi i ngjarjes (lokacioni)	Vendbanimi Reçan komuna e Prizrenit
Kushtet meteorologjike	Me shi
Periudha e vitit:	16.04.2023
Lloji i ditës:	Ditë vikendi
Popullata	Numri i familjeve të prekura - rrezikuar nga Erozioni , janë 55 familje kurse numri i banorëve ishte 220, prej tyre: ➤ Fëmijë: 20 ➤ Te tjerë 182 (90 Burra 92 Gra), ➤ Të moshuar: 18 të Moshuar mbi 65 vjeç
Infrastruktura kritike ekzistuese	Bazuar në kriteret e paracaktuara sipas urdhëresës administrative për rregullimin e infrastrukturës në zonën e përfshirë nga Erozioni, ka pasur infrastrukture e cila ka pasur pasoja në këtë zonë. ➤ Rruga Prizren – Brezovicë ➤ Sistemi i ujësjellësit dhe kanalizimit
Gatishmëria për menaxh. e rrezikut)	Në nivelin lokal- Drejtoria për Mbrojtje dhe Shpëtim, Njësia Profesionale e Zjarrfikësve dhe Shpëtimit, Policia e Kosovës, Shërbimet Emergjente Mjekësore, Kryqi i Kuq dhe kompani të kontraktuara nga Komuna e Prizrenit për intervenime emergjente gjatë fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive të tjera.
Info plotësuese	
Shkaku shkaktari	dhe Nga reshjet qe kane ndodhur ka pasur rrëshqitje të tokës gjatë orëve të paradites të datës 16.04.2023, nga qytetarët e Reçanit, kemi marrë informacion se në këtë lokalitet janë shkaktuar rrëshqitje të dheut. -Shkaqet e rrëshqitjes mund të jene të ndryshme si: reshjet e mëdha si dhe terreni i pjerrët ne afërsi të zonës së banuar të fshatit Reçan , skaj rrugës rajonale Prizren-Prevallë.
Pasojat primare	-Humbje e pasurisë në objekte banimi (pjesërisht apo plotësisht të dëmtuara nga

dhe efektet anësore	erozioni , rrëshqitja e dheut); -Dëmtim i Infrastrukturës rrugore, rrugë të dëmtuara në lokalitete të prekura nga Rreshqitja; - Dëmtim i Infrastrukturës kritike (sistemi i ujësjellësit, sistemi energjetik); - Rrugë të bllokuar -Vlera e përgjithshme e përllogaritur e dëmit 200.000.00 €.
---------------------	--

NDIKIMI- INDIKATORËT TREGUES

Rastet me fatalitet	-Nuk ka pasur raste me fatalitet.
Persona të lënduar, të sëmurë, të rrezikuar	- Janë lënduar lehtë afër 5 persona.
Mungesë e nevojave elementare	- Si pasojë e erozionit kemi dëmtime të rrugëve dhe të ndërtesave të vjetra; - banoret e zonës janë bllokuar, Punëtorët nuk mund të shkojnë në punë, fëmijët në shkolla; - Mungesa e ujit të pijshëm, etj.
Të evokuarit	- Nuk kemi pasur raste për evakuim.
Ndikimi i përgjithshëm ekonomik	- Disa raste të lëndimeve të njerëzve (shëndetësore: fizike, traumatike, psikologjike, etj), të pa evidentuara; - Dëmet e vogla të shkaktuara në ndërtesa (rreth 30 ndërtesa), të përllogaritura: 200.000.00 €; - Vlera e përafërt e dëmeve të përllogaritura është: 200.000.00 €.
Ndërprerjet në jetën e përgjithshme	- Ndërprerje e furnizimit me ujë të pijshëm; - Funksionimi i infrastrukturës rrugore (ndërprerje të akseve të caktuara rrugore apo kalim me vështirësi).
Humbje në trashëgimi kulturore	Jo.
Implikime politike	Jo.
Ndikimi i përgjithshëm	Rrezik i mesem

PROBABILITETI-GJASAT

Probabiliteti	- Ngjarja e përshkruar në aspektin cilësor dëshmon të dhëna për një shkallë të nivelit të mesëm të mundshëm, duke marrë për bazë të dhënat historike.
Kohëzgjatja ngjarjes	e -Faza akute ka zgjatur shkurt disa minuta; -Koha e nevojshme për sanim të gjendjes është rreth 7 ditë.
Koordinimi	Koordinimi i aktiviteteve nga niveli qendror deri tek ai lokal dhe anasjelltas bëhet përmes QOE -112 në nivel rajonal; -Duhet të bëhet aktivizimi i Komisionit lokal për mbledhjen e të dhënave mbi vlerësimin e dëmeve në terren të shkaktuara nga fatkeqësia /Erozioni, të përcaktojë gjendjen aktuale faktike në terren, duke bërë vlerësimin e dëmeve dhe raportimin në komisionin qeveritar; - Komisioni Qendror, bashkon raportet e komisioneve lokale dhe bën verifikimin e vërtetësisë së dëmeve të vlerësuara nga komisionet lokale dhe këtë raport ia dorëzon Qeverisë së RK-së për shqyrtim dhe miratim; -Raportin e miratuar nga qeveria ia dorëzon Agjencisë/DKMSH-së në afat prej 15 ditësh; - Është dhënë ndihma nga shteti dhe persona të tjerë juridikë e fizikë për popullatën brenda mundësive dhe kapaciteteve;

Probabiliteti / frekuenca

Kategorizimi	Cilësia	Probabiliteti/gjasat	Frekuenca	Përcaktimi
1	E papërfillshme/E pamundur	< 1 %	1 ngjarje në 100 e më shumë vjet	
2	E vogël/E pabesueshme	1 - 5 %	1 ngjarje në 20 deri 100 vjet	
3	Mesatare/E mundur	6-50 %	1 ngjarje në 2 deri 20 vjet	X
4	E madhe /Gati e mundur	51-98 %	1 ngjarje në 1 deri 2 vjet	
5	Jashtëzakonisht e madhe / E mundur	>98 %	1 ngjarje në vit apo më shpesh	

Vlerësimi i pasojës:

Matrica 1: Rreziku për jetën dhe shëndetin e njeriut:

		Gjasat					Pasojat
		1	2	3	4	5	
	Katastrofike	5					
	Kritike	4					
	E mesme	3					
	E vogel	2		X			
	E papërfillshme	1					
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 2: Rreziku për pasojat në ekonomi:

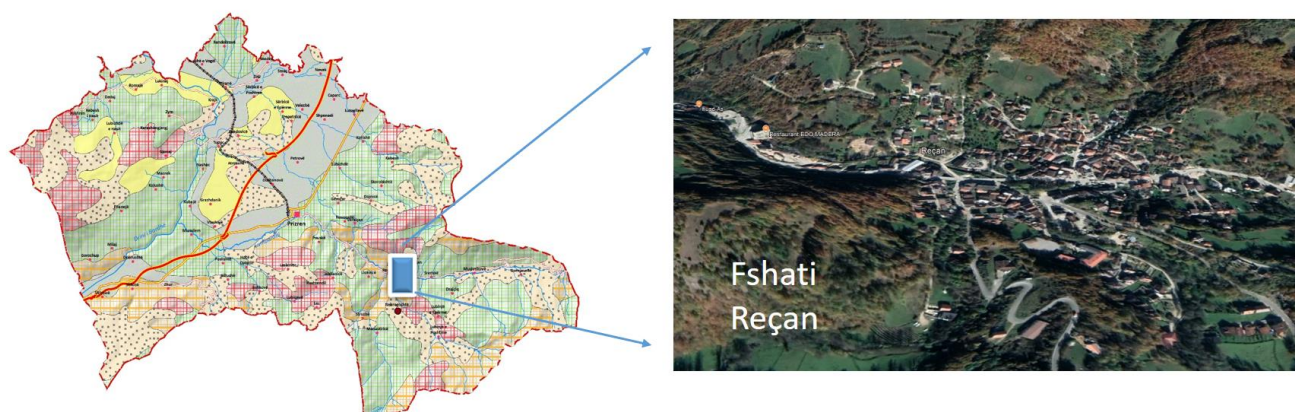
		Gjasat					Pasojat
Matrica		1	2	3	4	5	
	Katastrofike	5					
	Kritike	4					
	E mesme	3					
	E vogel	2		X			
	E papërfillshme	1					
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

3: Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social– dëmet e përgjithshme materiale në infrastrukturën kritike:

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3						
E vogel	2			X			
E papërfillshme	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 4: Pasqyron rrezikun e përgjithshëm

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3						
E vogel	2			X			
E papërfillshme	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Hartëzimi i Skenarit II të Erozionit

Skenari 3 i Erozionit

Parametrat:	Përmbajtja:
Vendi ngjarjes (lokacioni)	Vendbanimi : Gjonaj
Kushtet meteorologjike	Reshje Shiu
Periudha e vitit:	18.02.2024
Lloji i ditës:	Ditë vikendi
Popullata	Numri i familjeve të prekura - rrezikuar nga Erozioni , janë 80 familje kurse numri i banorëve ishte 320, prej tyre: ➤ Fëmijë: 65 ➤ Te tjerë 223 (112 Burra 111 Gra), ➤ Të moshuar: 32 të Moshuar mbi 65 vjeç
Infrastruktura kritike ekzistuese	Bazuar në kriteret e paracaktuara sipas urdhëresës administrative për rregullimin e infrastrukturës në zonën e përfshirë nga Erozioni, ka pasur infrastrukture e cila ka pasur pasoja në këtë zonë. ➤ Rruga Prizren –Gjonaj ➤ Sistemi i ujësjellësit dhe kanalizimit

Gatishmëria për menaxh. e rrezikut)	Në nivelin lokal- Drejtoria për Mbrojtje dhe Shpëtim, Njësia Profesionale e Zjarrfikësve dhe Shpëtimit, Policia e Kosovës, Shërbimet Emergjente Mjekësore, Kryqi i Kuq dhe kompani të kontraktuara nga Komuna e Prizrenit për intervenime emergjente gjatë fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive të tjera.
Info plotësuese	

Shkaku dhe shkaktari	Nga reshjet qe kane ndodhur ka pasur rrëshqitje të tokës gjatë orëve të paradites të datës 18.02.2024, nga qytetarët e Gjonaj, kemi marrë informacion se në këtë lokalitet janë shkaktuar rrëshqitje të dheut. -Shkaqet e rrëshqitjes mund të jenë të ndryshme si: reshjet e mëdha si dhe terreni i pjerrët në afërsi të zonës së banuar të fshatit Gjonaj , skaj rrugës rajonale Prizren-Gjonaj:
Pasojat primare dhe efektet anësore	-Humbje e pasurisë në objekte banimi (pjesërisht apo plotësisht të dëmtuara nga erozioni , rrëshqitja e dheut); -Dëmtim i Infrastrukturës rrugore, rrugë të dëmtuara në lokalitete të prekura nga Rreshqitja; - Dëmtim i Infrastrukturës kritike (sistemi i ujësjellësit, sistemi energjetik); - Rrugë të bllokuar -Vlera e përgjithshme e përllogaritur e dëmit 500.000.00 €.

NDIKIMI- INDIKATORËT TREGUES

Rastet me fatalitet	-Nuk ka pasur raste me fatalitet.
Persona të lënduar, të sëmurë, të rrezikuar	- Janë lënduar lehtë afër 10 persona.
Mungesë e nevojave elementare	- Si pasojë e erozionit kemi dëmtime të rrugëve dhe të ndërtesave të vjetra; - banoret e zonës janë bllokuar, Punëtorët nuk mund të shkojnë në punë, fëmijët në shkollë; - Mungesa e ujit të pijshëm, etj.
Të evokuarit	- Nuk kemi pasur raste për evakuim.
Ndikimi i përgjithshëm ekonomik	- Disa raste të lëndimeve të njerëzve (shëndetësore: fizike, traumatike, psikologjike, etj), të pa evidentuara; - Dëmet e vogla të shkaktuara në ndërtesa (rreth 50 ndërtesa), të përllogaritura: 500.000.00 €;

	- Vlera e përafërt e dëmeve të përlogaritura është: 500.000.00 €.
Ndërprerjet në jetën e përgjithshme	- Ndërprerje e furnizimit me ujë të pijshëm; - Funksionimi i infrastrukturës rrugore(ndërprerje të akseve të caktuara rrugore apo kalim me vështirësi).
Humbje në trashëgimi kulturore	Jo.
Implikime politike	Jo.
Ndikimi i përgjithshëm	Rrezik i mesëm

PROBABILITETI-GJASAT

Probabiliteti	- Ngjarja e përshkruar në aspektin cilësor dëshmon të dhëna për një shkallë të nivelit të mesëm të mundshëm, duke marrë për bazë të dhënat historike.
Kohëzgjatja e ngjarjes	-Faza akute ka zgjatur shkurt disa minuta; -Koha e nevojshme për sanim të gjendjes është rreth 10 ditë.
Koordinimi	Koordinimi i aktiviteteve nga niveli qendror deri tek ai lokal dhe anasjelltas bëhet përmes QOE - 112 në nivel rajonal; -Duhet të bëhet aktivizimi i Komisionit lokal për mbledhjen e të dhënave mbi vlerësimin e dëmeve në terren të shkaktuara nga fatkeqësia /Erozioni, të përcaktojë gjendjen aktuale faktike në terren, duke bërë vlerësimin e dëmeve dhe raportimin në komisionin qeveritar; - Komisioni Qendror, bashkon raportet e komisioneve lokale dhe bën verifikimin e vërtetësisë së dëmeve të vlerësuar nga komisionet lokale dhe këtë raport ia dorëzon Qeverisë së RK-së për shqyrtim dhe miratim; -Raportin e miratuar nga qeveria ia dorëzon Agjencisë/DKMSH-së në afat prej 15 ditësh; - Është dhënë ndihma nga shteti dhe persona të tjerë juridikë e fizikë për popullatën brenda mundësive dhe kapaciteteve;

Probabiliteti / frekuenca

Kategorizimi	Cilësia	Probabiliteti/gjasat	Frekuenca	Përcaktimi
1	E papërfillshme/E pamundur	< 1 %	1 ngjarje në 100 e më shumë vjet	
2	E vogël/E pabesueshme	1 - 5 %	1 ngjarje në 20 deri 100 vjet	
3	Mesatare/E mundur	6-50 %	1 ngjarje në 2 deri 20 vjet	X
4	E madhe /Gati e mundur	51-98 %	1 ngjarje në 1 deri 2 vjet	
5	Jashtëzakonisht e madhe / E mundur	>98 %	1 ngjarje në vit apo më shpesh	

Vlerësimi i pasojës:

Matrica 1: Rreziku për jetën dhe shëndetin e njeriut:

		Gjasat					Pasojat
		1	2	3	4	5	
	Katastrofike	5					
	Kritike	4					
	E mesme	3		X			
	E vogel	2					
	E papërfillshme	1					
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 2: Rreziku për pasojat në ekonomi:

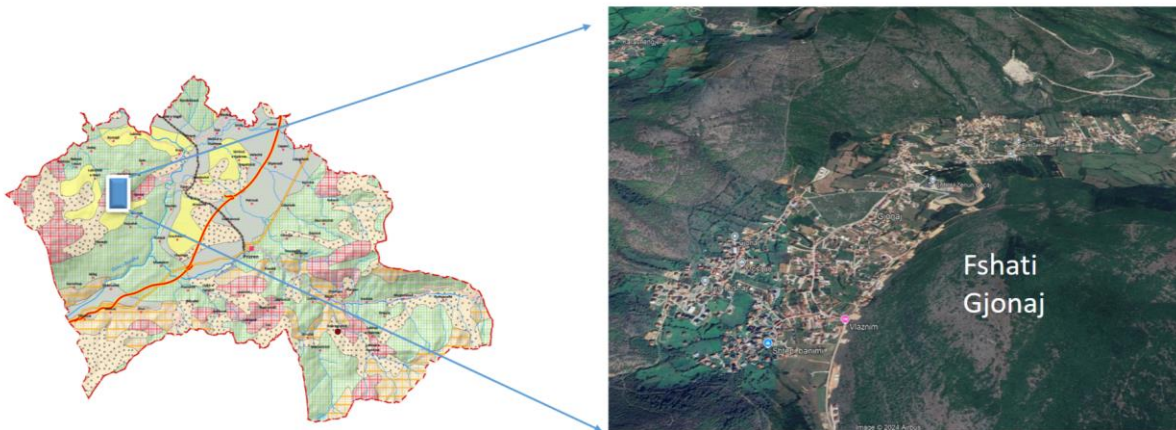
		Gjasat					Pasojat
Matrica		1	2	3	4	5	
	Katastrofike	5					
	Kritike	4					
	E mesme	3		X			
	E vogel	2					
	E papërfillshme	1					
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

3: Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social– dëmet e përgjithshme materiale në infrastrukturën kritike:

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3			X			
E vogel	2						
E papërfillshme	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 4: Pasqyron rrezikun e përgjithshëm

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3			X			
E vogel	2						
E papërfillshme	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	<u>E besueshme</u>	E pa besueshme	E pamundur	

Hartëzimi i Skenarit III të Erozionit

6.8. RESHJET E DËBORËS DHE NGRICAT;

6.8.1. Karakteristikat e terrenit dhe zonave potenciale me të reshura të dendura të dëborës dhe ngricave;

Duke u bazuar në reshjet e njëpasnjëshme me vite, konsiderojmë se zonat më të prekura dhe më problematike nga ngricat dhe dëborat janë rruga Prizren – Prevallë, ndërsa zonat që përfshihen nga vështirësitë në qarkullim janë vendbanimet e rajonit të Zhupës, Hasit, që edhe nga lartësia mbidetare konsiderohen vendbanime që janë afër bjeshkëve.

6.8.2. Intensiteti i reshjeve, shpeshtësia e paraqitjes, temperaturat ekstreme;

Klima ndikon në shumë fenomene e veprimtari të rëndësishme në jetën e përditshme të njeriut, si në shtrirjen e vendbanimeve, në tipin e ndërtesave, në lokalizimin e bujqësisë, industrisë, turizmit, komunikacion etj.⁶

Klima e Prizrenit është e ndryshueshme kontinentale me një ndikim të lehtë të klimës mesdhetare në pjesët më të ulëta të Rrafshit të Dukagjinit në jugperëndim, ndërsa në male dominon klima malore. Klima mesdhetare vjen nga deti Adriatik nëpërmjet të luginës së Drinit të Bardhë. Ajo ndihmon në kultivimin e rrushit dhe frutave e perimeve tjera, Pozita gjeografike, largësia prej bregdetit (vetëm 105 km), lartësia mbidetare, ekspozicioni, ndikojnë drejtpërdrejtë në klimën e Komunës së Prizrenit.

Rëndësi të madhe në shtrirjen e vendbanimeve dhe infrastrukturës rrugore ka klima, duke i njohur elementet meteorologjike, si diellëzimi, temperatura, reshjet, erërat etj., mundëson një vendbanim të vendoset në ato shpate ku kemi ekspozicion jugor, të vendoset në atë mënyrë që të evitohen erërat lokale veriore etj. Elementet kryesore meteorologjike që mundësojnë njohjen më të mirë të klimës në Komunën e Prizrenit janë: diellëzimi, temperatura, reshjet, lagështia e ajrit, erërat, të cilët janë trajtuar më poshtë. **Sasitë e të reshurave:** në rajonin e Prizrenit sillen rreth 620,9 mm, ndërsa.

⁶R. Pllana, Klima e Kosovës, ASHAK, Prishtinë 2015, fq 12

Reshjet, pas temperaturës janë elementi më i rëndësishëm i klimës. Reshjet atmosferike ndikojnë në kushtet hidrologjike, mbulesën bimore, pamjen e peizazhit, varësisht nga sasia, intensiteti, regjimi pluviometrik dhe tipi, kanë ndikim të rëndësishëm për mjedisin jetësor dhe për aktivitetet njerëzore. Në regjimin pluviometrik në Prizren ndikim më të madh kanë aktivitetet ciklonike, të cilat manifestohet me depërtimin nga rajoni i Mesdheut. Mesatarja vjetore e reshjeve në Prizren është 620.9 mm. Mesatarja më e lartë e reshjeve në Prizren është regjistruar në vitin 1937 me gjithsej 1.554 mm reshje, ndërsa më e ulët është regjistruar në vitin 1953 me gjithsej 458 mm reshje.⁷ Zakonisht në disa vende ka potenciale të akumulimit me të madh të dëborës që përfshin rrugën për Prizren – Brezovice, pastaj në vendbanimet e rajonit të Zhupës, Hasit etj. Në këto zona, përveç përfshirjes së erës së shpejtë, ka pasur edhe vështirësi në qarkullim për shkak të grumbullimit të borës. Temperaturat ekstreme (të ftohta) që ndodhin janë në këto zona: e Zhupes dhe të Hasit.

6.8.3. Pasojat nga dëbora dhe ngrica;

Vështirësitë më të mëdha në rrugë ka pasur në qarkullimin e automjeteve, e në të cilën ka pasur edhe aksidente të vazhdueshme, është rruga rajonale Prizren - Brezovicë, pjesa e rrugës prej 30 km që ka vështirësi të vazhdueshme si pasojë e rënies së borës dhe e ngricave në rrugë. Në këtë segment rrugor ka pjerrtësi dhe ka hije të vazhdueshme për shkak se është terren malor, ku gjatë dimrit shfaqen këto probleme të qarkullimit të automjeteve. Pasojat mund të jene në humjen e jetës së njerëzve në aksidente eventuale andaj kërkohet mirëmbajtje të vazhdueshme.

Masat parandaluese

Si mase parandaluese është mirëmbajtja e rrugëve gjatë stinës së dimrit sidomos. Rruga rajonale Prizren - Brezovice, kjo rrugë mund të shfaqet me probleme në qarkullim. Ndërsa, në rrugët që menaxhohen nga komuna, janë marrë masa parandaluese dhe ka një kujdes të veçantë, sepse komuna vit pas viti ka kontraktuar kompani për mirëmbajtje rrugore verore dhe dimërore. Këto kompani i kanë të ndara zonat e përgjegjësisë dhe ka një kujdes të mjaftueshëm në mirëmbajtje rrugore, duke përfshirë edhe pastrimin e trotuareve.

Harta e rrezeve

Harta 43: Vendbanimet e prekura nga ngricat (Burimi i të dhënave nga kontakti me udhëheqës të vendbanimeve por edhe raportet nga komuna e Prizrenit). Shih ankesin 1 të hartave faqe 45

6.9. BRESHËRI

6.9.1. Karakteristikat e terrenit dhe zonat potenciale të prekura nga breshëri;

Stuhitë e breshërit, që zakonisht ndodhin në periudhën mes pranverës së hershme e vjeshtës së vonë, gjithashtu janë karakteristikë e klimës së Prizrenit. Kohëzgjatja e stuhisë së breshërit sillet prej disa sekondash e deri në një orë. Më së shpeshti zgjat 10, deri 15 minuta. Temperaturat e ulëta janë faktor i rëndësishëm meteorologjik, që ka ndikim të madh në klimën e këtij territori. Temperaturat e ulëta, në vjeshtë të hershme dhe pranverën e vonë, lënë pasojë të rënda, posaqërisht në rritjen e frutave dhe në kultivimin e perimeve.

⁷ R. Pllana, Klima e Kosovës, ASHAK, Prishtinë, 2015, f.180

6.9.2. Shpeshtësia e paraqitjes dhe muajt kritik;

Shpeshtësia e paraqitjes është mes pranverës së hershme dhe vjeshtës së vonë, mund të jene të rrezikuara të gjitha vendbanimet e komunës së Prizrenit, por dëmet me të mëdha shkaktohen tek zonat bujqësore.

Komisioni ka evidentuar dëme në 393 fermerë ku shuma e përgjithshme e dëmit arrin vlerën prej 1 milion e 93 mijë euro. Evidentimi i dëmeve është bërë nga 22 deri me 25 maj 2020 në Medvec, Zojz, Randobravë, Krushë e Vogël, Sërbicë e Poshtme, Landovicë, Nashec, Atmaxhë, Kobaj, Vlashnje, Caparc, Piranë, Gjonaj dhe fshatrat përreth.

Figura 15, që tregon dëmet e shkaktuara nga Bresheri në komunën e Prizrenit Maj 2020

6.9.3. Pasojat nga breshëri;

Bresheri vazhdimisht ka bërë dëme në bujqësi, dëmtimin e produkteve bujqësore, të cilët Ministria e Bujqësisë vazhdimisht është munduar me i kompenzue dëmet tek Ekonomitë familjare bujqësore.

Figura 16, Dëmet e shkaktuara nga breshëri në fshatin Randobravë me datë 26.06.2024

Harta e rrezeve;

Harta 44: Vendbanimet e prekura nga breshëri (Burimi i të dhënave, kontakti me udhëheqës të vendbanimeve

por edhe raportet e vlerësimit nga komuna e Prizrenit). Aneksi i hartave faqe 46.

6.10. ORTEKËT

6.10.1. Karakteristikat e terrenit dhe zonat potenciale

Orteku është grumbull bore që rrëshqet teposhtë maleve ku është terreni i pjerret. Orteket po ashtu quhen edhe rrëshqitje bore. Orteku paraqitet kur trysnia (e gravitetit), që provon ta shtyjë borën teposhtë, ia kalon fuqisë (nga lidhja e topave të borës) së mbështjellësit të borës. Orteket shkatërrojnë strukturat e ndërtuara, rrugët, kabllot dhe linjat e komunikimit, kur bora rrëshqet nga lartësitë e mëdha, ose duke i groposur ato. Orteket janë rreziqe kryesore në shumë vise malore. Faktorët që shkaktojnë ortekun janë:

- kushtet atmosferike,
- temperatura,
- pjerrësia e këndit (topografia),
- shtresa e borës - drejtimi i erës,
- bimësia,
- gjendja e përgjithshme e grumbullit të borës.

. Orteket lirohen zakonisht në pjerrësinë në kufirin e zonës malore që rri matanë erës ekzistuese (në pjerrësinë ku nuk fryn era grumbullohet bora që vjen prej drejtimit nga fryn era ose malet). Orteket fillojnë të lëvizin vetëm në ndonjë pyll mesatarisht të dendur apo të zhveshur. Të gjithë Orteket e ndjekin një shteg të ortekëve, që përmban tri elemente: - zonën e nisjes, ku fillimisht bora çahet, - shtegun e ortekut ose rrugën aktuale që e ndjek, dhe - zonën e zbrazjes, ku bora ngadalësohet dhe ndalet.

Pasqyra e vendbanimeve të rrezikuara, numri dhe struktura e banorëve;

Deri më tani nuk ka pasur raste ku janë zhvilluar Orteket në komunën e Prizrenit. Duke u bazuar në konfiguracionit e terrenit, mund të themi që vendbanimi më i rrezikuar është fshati Nebregoshtë.

6.10.2. Treguesit statistikor të pasojave nga ortekët;

Nuk ka pasur raste të Ortkeve në këto 20 vitet e fundit në komunën e Prizrenit që ka shkakuar dëme në njerz dhe ekonomi familjare. Zonat me të rrezikuara potenciale nga orteqet është vendbanimi Nebregoshtë , kjo zone karakterizohet me pjerrtësi të madhe.

Masat parandaluese;

Mbulesa bimore, pyjet, shkurret, relievi i butë, ndikojnë në frenimin e orteqeve. Orteqet mund të parashikohen me paralajmërimin e ndryshimeve klimatike në zona të caktuara, por rreziku asnjëherë nuk është i evitueshëm.

Gjithashtu, duhet të vendosen shenja paralajmëruese në zonat ku rrezikshmëria nga orteqet është më e lartë.

Rreziku nga orteqet mund të minimizohet nëse mbillen drunjë, duke rritur stabilitetin e shpateve dhe duke ndihmuar për të zvogëluar dëmtimet më tej në luginë.

Kosova nuk bën pjesë në zona të rrezikshmërisë së orteqeve, por në vitin 2012 një ortek në fshatin Restelicë të

komunës së Dragashit, fshat i thellë në rajonin e Gorës, kishte mbuluar disa shtëpi dhe u mori jetën 10 banorëve të këtij vendbanimi.

Harta e rrezeve;

Harta 45: Lokacioni i rrezikuar nga Orteqet

Burimi i te dhënave: Analize nga hartat topografike (gjeoportali kombëtar) shih ankesin 1. Faqe 47

6.11. ERËRAT E FUQISHME DHE STUHITË

Stuhia është çrregullim atmosferik, e cila shkakton ndryshime atmosferike, që inicojnë ndryshime të rëndësishme në fushën e erërave, shtypjes dhe temperaturës në shkallë hapësinore që zgjaten nga madhësia e tornados (me shpejtësi nga 1 km.)

Stuhitë korrespondojnë me fenomenet e rafalëve të erës. Këto fenomene meteorologjike kanë të bëjnë me një shtrirje që shkon nga disa qindra metra deri në disa dhjetëra kilometra dhe një kohëzgjatje nga disa minuta në disa orë.

6.11.1. Karakteristikat e terrenit dhe zonat potenciale

Situatat meteorologjike, në origjinën e tyre, kanë një jo - stabilitet të fuqishëm të atmosferës. Ky lloj i fenomenit duket mjaft i shpeshtë në Kosovë, sidomos këto vitet e fundit, që korrespondojnë me periudhat e ngrohjes së klimës në mes të qershorit dhe të shtatorit.

6.11.2. Pasqyra e vendbanimeve të rrezikuara, numri dhe struktura e banorëve;

Në rastet eventuale të përfshirjes së territorit të komunës së Prizrenit nga stuhitë e erërave të fuqishme, mund të përfshihet i gjithë territori i komunës dhe mund të jenë të rrezikuar të gjithë banorët e komunës së Prizrenit.

6.11.3. Treguesit statistikor të pasojave nga erërat e fuqishme dhe stuhitë ;

Është me rëndësi të theksohet se ky territor është nën ndikimin e klimës mesdhetare e cila depërton përmes luginës së lumit Drini i Bardhë. Klima është mjaft e butë dhe nuk ka variacione karakteristike ekstreme në temperaturën e ajrit gjatë vitit.

Efektet e këtyre fatkeqësive natyrore janë të shumta, bëhet fjalë për:

- Shkuljen e drunjve,
- Rrëzimin e kulmeve,
- Lëvizjen dhe hedhjen e objekteve të ngurta (mobile të kopshtit, kontejnerëve...),
- Shkatërrimin e pjesshëm të rrjetit elektrik dhe të telefonisë,
- Çrregullimin e transportit (ajror, hekurudhor dhe rrugor),
- Aksidentet e komunikacionit,
- Zvogëlimin, madje paralizimin e aktiviteteve socio-ekonomike,
- Vdekjet ose lëndimet nga goditjet ose nga rëniet e objekteve,
- Mbytjet,
- Vdekjet ose lëndimet nga rënia.

Masat parandaluese;

Masat parandaluese ndaj erërave të fuqishme dhe stuhive janë thelbësore për të minimizuar dëmet dhe rreziqet për jetën e njerëzve dhe pasuritë. Këtu janë disa nga masat kryesore:

1. Monitorimi dhe Parashikimi, Sisteme të Monitorimit: Përdorimi i teknologjisë për të ndjekur kushtet meteorologjike dhe për të identifikuar stuhitë në zhvillim.

Parashikimet e Motit: Informimi i publikut për stuhitë e mundshme dhe erërat e fuqishme përmes paralajmërimeve të hershme.

2. Edukimi dhe Ndërgjegjësimi, Kampanjat e Edukimit: Inkurajimi i komuniteteve për të njohur rrezikun dhe përgatitjet që duhet të bëjnë. Planifikimi Familjar: Krijimi i planeve të emergjencës në familje për situata stuhish.

3. Infrastrukturë e Qëndrueshme, Ndërtimi i Qëndrueshëm: Përdorimi i materialeve të forta dhe teknikave të ndërtimit që rezistojnë ndaj erërave të fuqishme. Mbrojtja e Infrastruktures: Rregullimi i pemëve dhe strukturave për të parandaluar dëmtimet nga erërat.

4. Masa të Sigurisë për Individët, Strehimi: Identifikimi i vendeve të sigurta për t'u strehuar gjatë stuhive, siç janë bodrumet ose ndërtesat e forta. Mjetet e Sigurisë: Sigurimi i mjeteve si drita, ushqim, ujë dhe ilaçe për periudha emergjente.

Këto masa parandaluese janë të rëndësishme për të minimizuar rreziqet që sjellin erërat e fuqishme dhe stuhitë, duke siguruar mbrojtjen e individëve dhe pasurive.

Harta e rreziqeve;

Harta 46: Vendbanimet e prekura nga Erat (Burimi i të dhënave, kontakti me udhëheqës të vendbanimeve por edhe raportet e vleresimit të dëmeve nga komuna e Prizrenit) shih ankesin 1 faqe 48

6.12. THATËSIRAT

6.12.1. Treguesit statistikor për mungesën e theksuar të të reshuarave atmosferike;

Komuna e Prizrenit është një vend me sipërfaqe të konsiderueshme rurale ku gjatë sezonit veror mund të ketë periudha më të gjata të vapës, që kryesisht manifestohen me mungesa të mëdha të të reshurave atmosferike, të cilat mund të shkaktojnë thatësi. Thatësi është një periudhë e zgjatur mujore në komunën e Prizrenit sidomos gjatë muajit Korrik dhe Gusht kur temperaturat janë të larta dhe ka mungesë të reshjeve, nganjeherë marrin masa për kursimin e ujit pasi që paraqitet mangësi në furnizim me ujë. Në përgjithësi, kjo ndodh kur në komunën e Prizrenit në vazhdimsi ka reshje atmosferike nën mesataren e nevojshme. Thatësira mund të ketë një ndikim negativ mbi ekosistemin dhe bujqësinë e zones së prekur.

6.12.2. Dëmet dhe pasojat;

Nuk ka ndonjë të dhënë statistikore të publikuar në lidhje me dëmet dhe pasojat nga thatësirat në komunën e Prizrenit. Në këto vitet e fundit, nuk ka pasur thatësira të mëdha që vlen të përmenden me

dëme ne jetën e njerëzve, përpos në fushën e bujqësisë që ka shkaktuar dëme në rendimentet bujqësore në zonat kodrinore (që nuk kanë sistem të ujitur të tokës bujqësore).

6.12.3. Pasqyra e vendbanimeve/zonave të rrezikuara, numri dhe struktura e banorëve;

Vendbanimet me të rrezikuara janë pjesa kodrinore-malore , pasi gjatë sezonit veror ka pak të reshura atmosferike si dhe ka mungesë të ujit nga Sistemi i Radoniqit. Vendbanimet me të rrezikuara janë: Fshatrat e rajonit të Hasit të cilët janë terrene karstike dhe ka mungesë të burimeve ujore.

6.12.4.Rezervat ujore (mbitokësore dhe nëntokësore);

Lumenjtë dhe rrjedhat e tjera ujore në Prizren, janë pjesë e pellgut ujqor të lumit Drini i Bardhë. Komuna e Prizrenit është e pasur me burime natyrore dhe ka rrjet hidrografik relativisht të dendur. Kjo paraqet pasurinë natyrore të komunës dhe një ndër kushtet për ekzistencën e botës bimore dhe të aktiviteteve njerëzore. Rrjetin hidrografik të komunës së Prizrenit e përbëjnë disa lumenj dhe ujërrjedha/ përrenj, qindra burime natyrore dhe ujërat nëntokësorë.

Lumi më i madh që kalon në territorin e komunës së Prizrenit është Drini i Bardhë. Edhe pse nuk buron në komunën e Prizrenit, ai është ujëmbledhës i të gjitha rrjedhave dhe i lumenjve të komunës. Nëpër komunën e Prizrenit, ky lumë rrjedh me një gjatësi prej 34 km. Lumenjtë-përrockat që derdhen në Drinin e Bardhë janë: Lumbardhi i Prizrenit, Toplluha etj. Shfrytëzimi i zhavorit kryesisht nga shtrati i lumit Drini i Bardhë është veprim shumë negativ i cili krahas dëmtimit të peizazhit, dëmton edhe biodiversitetin e lumit dhe përreth tij. Shfrytëzimi i zhavorit nga shtretërit e lumenjve apo ngushtimit të shtratit të tyre me ndërtime buzë bregut, apo hedhjes së mbetjeve ndërtimore, çrregullon rrjedhën e tyre dhe për pasojë kemi edhe vërshime të vendbanimeve dhe të tokave bujqësore përgjatë këtyre rrjedhave, pothuaj çdo vit në pranverë apo vjeshtë kur rritet intensiteti i reshjeve të shiut apo shkrirja e hovshme e borës. Mungesa e infrastrukturës për trajtimin ujërave sanitare apo industriale të shkarkuara në trupa ujorë edhe në të ardhmen do të jetë burim i ndotjes së ujërave sipërfaqësore dhe nëntoksore si burime që përdoren për nevoja të qytetarëve. Një burim tjetër i ndotjes është edhe hedhja e mbeturinave urbane apo atyre ndërtimore në shtretër të ujërrjedhave apo afër tyre.

Masat parandaluese;

Zgjerimi i rrjetit të ujitjes së tokave bujqësore nga institucionet kompetente, ose krijimi i ndonjë pende në pjesën kodrinore të komunës së Prizrenit, i cili pastaj do ta mundësojë zbutjen e problemeve që shkaktohen nga thatësitat e tokave bujqësore.

1. Gjetja e burimeve të reja për ujë të pishem,
2. Zgjerimi i ujësjellësit nëpër zonat ku mungon ujësjellesi,
3. Shfrytëzim racional i ujit të pishëm nga vetë banorët,
4. Rregullimi i rrjetit të ujitjes nga ana e Ministrisë së Bujqësisë në zonat ku janë tokat pjellore dhe të përshtatshme për ujë.

Harta e rreziqeve;

Harta 47: Vendbanimet e prekura nga Thatësira (Burimi i të dhënave, kontakti me udhëheqës të vendbanimeve). Shih aneksin 1 faqe 48

6.13. RREZIQET NGA EPIDEMITË DHE PANDEMITË

6.13.1. Karakteristikat e terrenit dhe zonat potenciale;

Karakteristikat e terrenit dhe zonat potenciale për epidemitë dhe pandemitë përfshijnë disa faktorë kryesorë:

1. Dendësia e Popullsisë- Zonat me densitet të lartë me popullate, janë më të rrezikshme për shpërthime epidemish për shkak të kontaktit të shpeshtë midis individëve.
2. Sistemet shëndetësore - Zonat me sisteme shëndetësore të dobëta ose me mungesë qasjeje në kujdesin shëndetësor janë më të prirura për shpërthime të mëdha.
3. Mungesa e Edukimit Shëndetësor - Njohuria e ulët për higjienën dhe parandalimin e sëmundjeve mund të kontribuojë në përhapjen e epidemive.

Këto karakteristika ndihmojnë në identifikimin e zonave të rrezikshme dhe në planifikimin e masave të parandalimit dhe kontrollit për epidemitë dhe pandemitë.

6.13.2. Pasqyra e vendbanimeve të rrezikuara, numri dhe struktura e banorëve ;

Mund të jete i rrezikuar i gjithë territori i komunës së Prizrenit sikur rasti i COVID-19, me numrin dhe strukturën e banoreve që jetojnë në komunën e Prizrenit.

6.13.3. Shkaktarët e paraqitjes së epidemisë, endemisë dhe pandemisë;

Depërtimi i agjenësve biologjikë dhe shumëzimi i tyre në organizmin e sulmuar, quhet infektim. Nëse ky infektim përcillet me reaksion të organizmit të sulmuar, është fjala për shfaqjen e sëmundjes ngjitëse. Kushtet e nevojshme për shfaqjen dhe zhvillimin e sëmundjes ngjitëse- infektimit, janë:

1. Burimet e infektimit: janë njerëzit e sëmurë, kafshët, bartësit e bakterieve dhe të virusëve, si dhe kufomat e njerëzve dhe të kafshëve.
2. Rrugët e bartjes: janë mënyrat e bartjes së agjenësve biologjikë, prej burimit të infektimit, deri në organizmin pranues. Të shumtën janë personat e infektuar, uji, ajri, ushqimi, toka, si edhe faktorë të tjerë, si brejtësit dhe insektet.

6.13.4. Sëmundjet ngjitëse;

Dyert e hyrjes janë lëkura, mukoza, organet e frymëmarrjes dhe organet e tretjes. Numri dhe virulentshmëria: është aftësia e bakterieve dhe e virusëve për të depërtuar në organizëm, t'i përshtaten ambientit të ri, të fillojnë të shumëzohen dhe të shkaktojnë sëmundjen ngjitëse.

Dispozita dhe imuniteti: Dispozita është prirja e organizmit për ndonjë infektim. Në këtë ndikojnë: vjetërsia , gjinia, profesioni, kushtet sociale-ekonomike, kondicioni fizik, stina dhe kushtet e tjera jetësore. Imuniteti është rezistenca e organizmit ndaj sëmundjes së caktuar ngjitëse. Vijat mbrojtëse të organizmit: Njeriu, si edhe qeniet e tjera të gjalla, ka tre vija mbrojtëse, për luftë kundër mikroorganizmave:

- Vija e parë mbrojtëse: lëkura dhe mukoza e shëndoshë.
- Vija e dytë mbrojtëse: rruazat e kuqe të gjakut dhe sistemi limfatik.
- Vija e tretë mbrojtëse: mëlqia dhe pankreasi. Sëmundjet infektuese shfaqen në formë:
 - Endemie: përfshin një lokalitet të caktuar;
 - Epidemia: përhapja e shpejtë e infektimit të popullatës në një zonë të caktuar dhe
 - Pandemia: kur popullatën e një ose më shumë kontinenteve e pëfshin sëmundja ngjitëse;
 - Gripi pandemik: Gripi i shpendëve, Gripi i ri (i derrave);
 - Sëmundjet bio-terroriste (Ethet hemorragjike, Bruceloza, Tularemia)
 - Epidemitë dhe pandemitë e papritura (shembull: ethet hemorragjike - krime kongo, COVID 19, lija e majmunit, etj.)
 - Helmimet masive me ujë dhe ushqim.
 - Gripi pandemik : Gripi i shpendëve, Gripi i ri (derrave)
 - Sëmundjet bio-terroriste (Ethet hemorragjike, Bruceloza, Tularemia)
 - Epidemitë dhe pandemitë e papritura (shembull: ethet hemorragjike - krime kongo, COVID 19 , lija e majmunit, etj.)
 - Helmimet masive me ujë dhe ushqim.

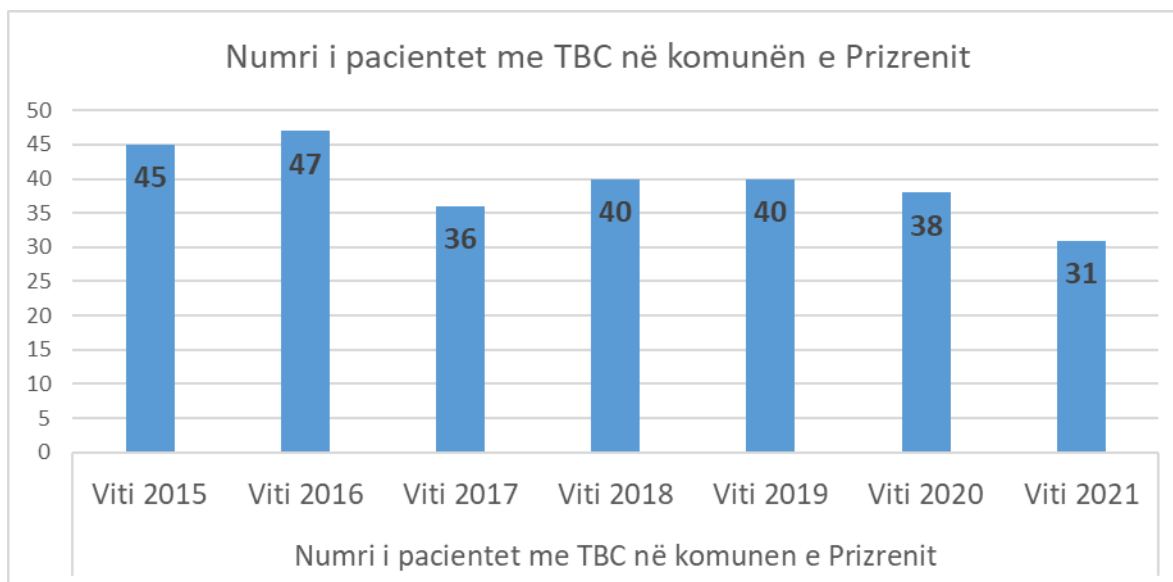
6.13.5. Pasojat nga epidemitë dhe pandemitë ;

Në dhjetor 2019, autoritetet në Kinë zbuluan një virus krejtësisht të ri që që atëherë është përhapur në mbarë botën duke çuar në një pandemi. Virusi është quajtur që atëherë SARS-CoV-2 dhe kontribuon në infektimin e Covid-19. Banorët e komunës së Prizrenit janë përballur me një numër të madh problemesh shëndetësore. Sipas statistikave në rastin e komunës së Prizrenit kemi të prekur afër 2085 raste me covid 19 në vitin 2020, ndërsa në vitin 2021 janë prekur afër 6718 banorë. Në vitin 2020 kanë vdekur 147 persona në komunën e Prizrenit nga Covid 19.

Tab 57 Numri i pacienteve me Rastet e sëmundjeve ngjitëse në komunën e Prizrenit nga viti 2017- 2021.

Lloji i sëmundjës ngjitëse	Pneumonia& Ari	Sari	Influenca sezonale	Diarea akute	Variçela
Viti 2017	69	47	2319	2102	258
Viti 2018	1014	2	6507	5566	916
Viti 2019	849	5	6996	9556	1412
Viti 2020	964	0	8150	3001	456
Viti 2021	969	1	7999	8367	854

Graf 30 Numri i pacienteve me TBC në komunën e Prizrenit

Burimi i të dhënave ASK - <https://askapi.rks-gov.net/Custom/d96bb22b-6b14-420c-a4e0-097928f283f0.pdf>

6.13.6. Epidemitë dhe pandemitë/vlerësimet e bazuara në vlerësimet dhe analizat e shërbimeve kompetente;

Epidemitë dhe pandemitë janë ngjarje shëndetësore që kërkojnë vlerësime dhe analiza të kujdesshme nga shërbimet kompetente, si Organizata Botërore e Shëndetësisë (OBSH), qeveritë vendore dhe institucionet shëndetësore. Vlerësimet e bazuara në analiza të thelluara janë të rëndësishme për të kuptuar shpërthimet dhe për të zbatuar masa efektive. Ja disa aspekte kyçe:

1. Vlerësimi i Rrezikut
2. Monitorimi
3. Analizat Epidemiologjike
4. Planifikimi i Emergjencave
5. Komunikimi me Publikun
6. Vlerësimi i Ndikimeve Shëndetësore dhe Ekonomike
7. Studime pas Epidemive për çeshtjet :Shëndetësore, sanitare, veterinerë, bujqësore, treguesit real të shkaktarëve , institucioneve përkatëse me specifikat e zonave më të rrezikuara .

Këto vlerësime dhe analiza janë thelbësore për menaxhimin efektiv të epidemive dhe pandemive, duke siguruar një qasje të strukturuar dhe të bazuar në prova për mbrojtjen e shëndetit publik.

6.13.7. Bartësit dhe përgjegjësit e aktiviteteve të rregullta dhe masat parandaluese;

* Kur kolliteni ose teshtini, gojën dhe hundën mbylleni me një shami. Shaminë që përdoret hidheni.

- * Pasi teshtini ose kolliteni, duart lajëni me ujë dhe sapun ose me antiseptikë që përmbajnë alkool.
- * Mos prekni me duar të palara hundën dhe gojën.
- * Në qoftëse. sëmureni, 7 ditët e para qëndroni në shtrat.
- * Qëndroni larg njerëzve që dyshoni.
- * Ajroseni shpesh ambientin ku qëndroni.

Harta e rreziqeve;

Nuk ka hartë të rreziqeve por mund të jete i rrezikuar i gjithë territori i komunës se Prizrenit sikur rasti i COVID-19, apo nga ndonjë sëmundje tjetër gripe të ndryshme siç janë të njohura: Covid 19, Gripi i Derrit H1N1, Gripi i Shpezëve , Bruceloza etj.

KREU VII-TË

7. FATKEQËSITË TJERA

7.1. Vlerësimi i rreziqeve nga fatkeqësitë tjera ;

Vlerësimi i rreziqeve nga fatkeqësitë tjera bazohet në analizën e rreziqeve dhe pasojave të mundshme në popullatë, të mira materiale, kulturore dhe mjedis, brenda zonës së tyre si dhe atyre që mund të vijnë nga zonat fqinje si në vijim:

7.1.1. Numrin, llojin dhe madhësinë e objekteve në të cilat deponohen, përdoren apo prodhohen materiet e rrezikshme;

Në komunën e Prizrenit nuk ka ndonjë objekt në të cilat deponohet përdoren apo prodhohen materie e rrezikshme.

7.1.2. Numrin, llojin dhe cënueshmërinë e trafikut rrugor, hekurudhor dhe ajror;

Infrastruktura rrugore edhe shenjat e komunikacionit janë rregulluar dhe janë të standardizuara në të gjitha rrugët e komunës se Prizrenit. Shprehen shqetësimet lidhur me numrin e madh të aksidenteve në trafik, ku si pasojë kanë gjetur vdekjen qinda persona që paraqesin shifra alarmante dhe shumë shqetësues fakti se shumica e viktimave janë këmbësorë. Shkaqet janë të ndryshme por sigurisht se faktori njeri është më i shpeshtë pasi që nuk janë duke u respektuar rregullat e përgjithshme në trafik, tejkalimi i shpejtësisë, mos mbajtja e distancës, mos respektimi i shenjave të trafikut dhe mos përshtatja e kushteve të rrugës përdorimi i shpeshtë i telefonave mobil, vozitja nën ndikimin e alkoolit, substancave narkotike, ndikimi i lodhjes apo pagjumësisë etj.

Duhet ndërmarrë masa të përgjithshme për zvogëlimin e rrezikut nga aksidentet në komunikacion edhe atë:

- Zhvillimin e infrastrukturës rrugore, sidomos në qytet, në bazë të planit urbanistik të qytetit;
- Largimi nga komunikacioni i veturave që nuk janë në gjendje të rregullt teknike;
- Inspektimet e rregullta në komunikacion;
- Edukimi dhe arsimimi i vozitësve;

- Sinjalizimi horizontal dhe vertikal i rrugëve;
- Kufizimi i shpejtësisë dhe mbikëqyrja e trafikut;
- Kontrollimi teknik i automjeteve i detyrueshëm, si dhe masat tjera adekuate.

7.1.3. Llojin dhe sasinë e materieve të rrezikshme;

Llojet kryesore të rrezikut janë: kamionët cisternë dhe kamionët e rrafshët, si dhe të gjithë kontejnerët transportues.

7.1.4. Distanca nga zonat e banuara;

Zonat me të rrezikuara janë zonat e banuara për gjatë rrugëve kryesore rajonale/nacionale si dhe pikave të karburantit që disa prej tyre janë me nje distance të vogël e që paraqesin rrezik të madh për banorët e zones, Sidomos zona urbane në segmentin e rrugëve Prizren-Suhareke, Prizren-Vermice dhe Prizren – Gjakovë.

7.1.5. Përqendrimin e materieve të rrezikshme dhe të dëmshme; - të cilat mund ta rrezikojnë jetën dhe shëndetin e njerëzve, kafshëve dhe tërë strukturës ekologjike me pasqyrën e ndërmarrjeve të cilat merren me prodhimin, deponimin dhe shitjen e materieve të rrezikshme dhe të dëmshme;

7.1.6. Llojin dhe sasinë reale të materieve të rrezikshme dhe të dëmshme në qarkullim;

Materiet e rrezikshme janë substanca që për nga përbërja fizike - kimike ose për nga natyra e reaksioneve mund të paraqesin rrezik për njeriun, të mirat materiale ose ambientin. Ato mund të jetë materie që digjen, toksike, eksplozive, gërryese (korrozive) ose radioaktive. Aksidentet e mjeteve dhe automjeteve që transportojnë materie të rrezikshme kanë si efekt primar të menjëhershëm dhe që vërehet lehtë (zjarrin, eksplodimin, derdhjen) dhe efektet sekondare (përhapjen ajrore të avujve toksik ndotjen e ujërave dhe të tokës). Vlerësimi në vazhdim ka të bëjë me aksidente ose incidente të transportit rrugor të materieve të rrezikshme. Dallojmë dy lloje të aksidenteve të transportit rrugor me materie të rrezikshme:

- Aksidente të llojit “C” - janë aksidentet gjatë të cilave materiet e rrezikshme mbesin neutrale,
- Aksidente të llojit “M” - janë aksidente që karakterizohen qoftë me ndryshime të pa riparueshme të materies së rrezikshme qoftë me plehërimin e materies ose të humbjes së ngarkesës ose në fund qoftë edhe me eksplodimin ose djegien e materies së rrezikshme.

7.1.7. Rrjedhjen e materieve të rrezikshme dhe të dëmshme në vendet me rrezikshmëri të lartë/tubacionet, rrugët të cilat kalojnë nëpër vendet me specifika të veçanta;

7.1.8. Rreziku nga shpërthimi i pendave hidro-akumuluese,

Në komunën e Prizrenit nuk ka ndonjë rrezik nga shpërthimi i ndonjë pende hidroakumuluese.

7.1.9. Pasojat nga shpërthimi i pendës hidro-akumuluese;

Në komunën e Prizrenit nuk ka ndonjë pendë të madhe e ndërtuar që paraqet rrezik për banoret e komunës së Prizrenit.

7.1.10. Raporti vlerësues i matjeve dhe gjendjes së trupit të pendës;

7.2. Vlerësimi për fatkeqësitë Nukleare Radiologjike Kimike Biologjike

Hartohet ekskluzivisht në nivelin qendror, ndërsa autoritetet e nivelit lokal planifikojnë zbatimin e obligimeve që dalin nga planet dhe programet qendrore të kësaj fushe.

7.3. VLERËSIMI PËR RREZIQET NGA VEPRIMET LUFTARAKE DHE TERRORISTE

Hartohet në bazë të dokumenteve strategjike të Republikës së Kosovës, dokumenteve publike që i harton Ministria e Punëve të Brendshme apo Ministria e Mbrojtjes, bazuar në strukturën e përcaktuar, madhësinë dhe veprimet e forcave operative për veprim në fatkeqësi. Duhet të theksohet se komuna e Prizrenit nuk ka përjetuar ndonjë sulm terrorist dhe, në përgjithësi, nuk konsiderohet si vend me rrezik të veçantë për sulmet terroriste. Karakteristikat bazë të veprimeve terroriste:

- Ekspertiza për aktet terroriste dhe parandalimi i tyre realizohet nëpërmjet një pune shumë të specializuar ku përfshihen shërbimet sekrete, njësi të specializuara të policisë dhe të forcave të armatosura dhe shpesh edhe rrjete ndërkombëtare të specializuara. Si rezultat, këto çështje janë jashtë përgjegjësisë dhe parametrave të punës së atyre që merren me çështjet e emergjencave civile.
- Sidoqoftë, në rast të ndodhjes së ndonjë akti terrorist mbi objekte ose mbi njerëz, atëherë janë mekanizmat e përballimit të emergjencave civile, të cilët duhet të përgjigjen në të njëjtën mënyrë, si në rastet e fatkeqësive natyrore.
- Eksplozionet mund të kërkojnë ndërhyrjen e menjëhershme të grupeve të kërkim-shpëtimit dhe menaxhimit të dëmtuarve në masë për të shpëtuar jetët e njerëzve në të njëjtën mënyrë, si dhe në rastin e një tërmeti të vogël. Në mjaft situata kërcënuese terroriste janë dashur evakuime të shpejta dhe masive të njerëzve për t'i siguruar ata nga kërcënimet e mundshme, madje edhe nga një paralajmërim.
- Megjithatë, ka faktorë të veçantë shtesë që duhet të merren parasysh, duke përfshirë sulmet dytësore pas një sulmi që, nga pamja e jashtme, duket si kryesor, si dhe ngjarje jo të zakonshme, si për shembull sulmet me armë të shkatërrimit në masë (ASHM), për të cilat nuk ka shumë përvojë.
- Duke u nisur nga natyra e tyre, sulmet terroriste zakonisht ndodhin pa paralajmërim ose me një lajmërim në çastin e fundit, por mund të pasohen nga një numër ngjarjesh të lidhura dhe ndonjëherë të koordinuara që shkaktojnë panik dhe strese të mëdha.
- Parandalimi është detyrë e strukturave dhe e institucioneve të specializuara.
- Praktikimi dhe testimi i planeve nëpërmjet stërvitjeve është me shumë vlerë edhe në një situatë sulmi terrorist.

- Veprimet e menjëhershme të kërkim–shpëtimit ndërmerren kryesisht nga komunitetet e prekura, ku pjesa më e madhe e njerëzve shpëtohen nga familjarët, miqtë ose fqinjët.
- Trajtimi i menjëhershëm mjekësor do të nevojitet për t’ua ofruar të plagosurve. Një fatkeqësi e një përmase të madhe do të kërkojë angazhim të gjerë jo vetëm të kapaciteteve lokale, por edhe të atyre kombëtare.
- Bëhet, gjithashtu, edhe një vlerësim i shpejtë i sigurisë së objekteve si dhe për dëmet dhe nevojat më emergjente.
- Mbajtja e rendit publik dhe dhënia e një informacioni të saktë janë shumë të rëndësishme për të vendosur qetësinë si dhe për të ulur përshtjellimin e mëtejshëm që të mos shkaktohen viktima të tjera.
- Mund të jetë e nevojshme të evakuhet e gjithë popullsia nga zona e prekur
- Mbështetja logjistike është shumë e rëndësishme për një përballim të suksesshëm.
- Pjesa më e madhe e personave që shpëtohen do të jetë gjatë 24-48 - orëshit të parë pas ngjarjes.
- Siguria, eliminimi i materialeve të rrezikshme ose pastrimi i zonës nga ndotjet, si dhe siguri i strukturave të dëmtuara, duhet të garantohen para se popullsia të kthehet e sigurt në zonën e prekur.
- Shërbimet publike bazë ku përfshihen uji i pijshëm, ujërat e zeza, përdorimi i rrugëve dhe furnizimime me energji, duhet të sigurohen sa më shpejt të jetë e mundur.
- Duhet të merren vendime të shpejta në lidhje me objekte bazë publike (duke përfshirë ndërtesat e shkollave dhe të spitaleve) që mund të jenë shkatërruar ose dëmtuar rëndë.

7.4. Vlerësimi për pasojat e infrastrukturës kritike

Identifikimi i natyrës së fatkeqësive në komunën e Prizrenit (tërmete, përmbytje, etj.) mund të ndikojnë në infrastrukturën kritike.

Intenziteti: Përcaktimi i shkallës së ndikimit që ka çdo lloj rreziku, duke përfshirë forcën dhe frekuencën e ndodhjes. Analiza e pasojave të mundshme për shërbimet dhe funksionimin normal të infrastrukturës. Pasojat e mundshme: Identifikimi i pasojave ekonomike, sociale dhe ambientale në rastin e një fatkeqësie. Vlerësimi i infrastrukturës kritike dhe prioritizimi i saj janë të domosdoshme për të minimizuar pasojat nga fatkeqësitë natyrore dhe për të siguruar që komunitetet të jenë më të përgatitura dhe më të qëndrueshme. Implementimi i masave të propozuara do të kontribuojë në një sistem më të fortë dhe më të qëndrueshëm.

7.5. Strukturat për mbrojtje, shpëtim dhe ndihmë /SMSHN

Spektori për Mbrojtje dhe Shpëtim është organ profesional, i cili merret me çështjet emergjente në komunë dhe si e tillë bën planifikimin dhe marrjen e masave për parapengimimin, zbutjen dhe eliminimin e pasojave nga fatkeqësitë natyrore, teknologjike e të tjera.

Struktura e saj organizative dhe përgatitjet e planeve mbrojtëse, mundësojnë mbulimin e të gjitha segmenteve me të cilat do të ballafaqohet shoqëria civile dhe strukturat shtetërore në komunë, në rast

të situatave emergjente. Në punën e saj të përditshme, ajo i përgjigjet Kryetarit të Komunës dhe Asamblesë Komunale në Prizren, e sipas resorëve edhe nivelit Qendror - Agjencionit për Menaxhim të Emergjencave, ndërsa me shpalljen e emergjencave civile, i përgjigjet dhe është komplet me tërë potencialin e saj në shërbim të Komitetit Komunal për Emergjencë, Planifikimi efektiv që bëhet në kuadër të sektorit është në funksion fillestar të menaxhimit, i cili njëherit siguron udhëheqje të mirëfilltë dhe rekomandon metodën e ekzekutimit (reagimit), përmes të të cilave u jupet përgjigje shumë pyetjeve siç janë: detyrat, potenciali njerëzor, koordinimi reciprok, ndarja e përgjegjësisë, ndarja e mjeteve gjatë emergjencave etj.

7.6. Në vlerësim duhet të përcaktohen kapacitetet, forcat dhe shërbimet

Në bazë të vlerësimeve të gjithanshme profesionale dhe konstatimeve faktike në terren dhe duke marrë për bazë kompetencat dhe funksionet që ushtron ky sektor i jep propozimin Komitetit Komunal për Emergjencë shpalljen e gjendjes së emergjencës civile në një pjesë apo në tërë territorin e komunës. Në kuadër të Drejtorisë për Mbrojtje dhe Shpëtim veprojnë ekipet:

- a) Njësia e Zjarrfikësve;
- b) Zyra për Alarmim dhe Koordinim emergjent.

a. Njësia e Zjarrfikësve

Detyrat dhe përgjegjësitë: Në raste të aksidenteve-fatkeqësive të përmasave të mëdha, Njësia e Zjarrfikësve, së bashku me subjektet e tjera përkatëse të involvuara në raste emergjente do t'i kryejnë këto veprime:

- Zjarrfikje dhe detyra të tjera në raste zjarri.
 - Pozicionimi dhe shuarja e zjarreve përgjatë akseve rrugore dhe hapja e korridoreve për intervenim deri në zonën e incidentit;
 - Do të sigurojë hyrje për shpëtimtarët për në lokacionet me tym, nëse ata nuk janë të pajisur me mjete standarde (boca oksigjeni etj);
 - Misione shpëtuese lidhur me aksidentet dhe katastrofat natyrore, në raport me mundësitë dhe pajisjet e tyre;
 - Do të sigurojnë operacione të shpëtimit në pyje;
 - Veprime të Evakuimit dhe të Shpëtimit në rast zjarri;
 - Veprime të kërkim-shpëtimit në aksidente rrugore;
 - Veprime të kërkim-shpëtimit në ambiente nënujore etj.
 - Kryen edhe shërbime të tjera të natyrës medikale në vendin e incidentit dhe bartjen e të lënduarve në qendrën spitalore;
 - Kryen edhe punë e detyra të tjera sipas nevojës dhe situatës emergjente dhe lidhur me këto detyra i përgjigjet në vertikale Kryetarit të Komitetit Komunal për Mbrojtje dhe Shpëtim;
- Aktualisht, Njësia e Zjarrfikësve, në përbërjen e vet, ka:
- 16 Zjarrfikës;
 - 1 Komandant i Njesisë.

Tab 58 Automjetet në përdorim nga NJPZSH- Prizren

Targat e Automjetit	Lloji i Automjetit	Shfrytëzuesi i Automjetit	Gjendja teknike e automjetit
112-115-05	Kia	I regjistruar	I rregullt
112-116-05	Mitsubish	I regjistruar	I rregullt
112-125-05	Nisan	I regjistruar	I rregullt
112-133-05	Iveco sulmues	I regjistruar	I rregullt
112-127-05	Iveco teknik	I regjistruar	I rregullt
112-129-05	Iveco tanker	I regjistruar	I rregullt
112-126-05	Volvo sulmus	I regjistruar	I rregullt
112-128-05	Volvo sulmus	I regjistruar	I rregullt
112-179-05	Mercedes sulmues	I regjistruar	I rregullt
112-132-05	Otokar	I regjistruar	I rregullt
112-130-05	Unimag malor	I regjistruar	I rregullt
04Z-57-20	Mercedes Autoshtkall	I regjistruar	I rregullt
04Z-56-20	Daf	I regjistruar	I rregullt
112-176-05	Renault skenic	Qlajmërim	Defekt
112-114-05	Pezho	Qlajmërim	Defekt
112-177-05	Mercedes auto shkall	Qlajmërim	Defekt
112-173-05	Daf	Qlajmërim	Defekt
112-175-05	Mercedes tanker	Qlajmërim	Defekt
112-172-05	Fap	Qlajmërim	Defekt
112-174-05	Mercedes sulmus	Qlajmërim	Defekt
112-171-05	Magirus	Qlajmërim	Defekt

b. Zyra për Alarmim dhe Koordinim Emergjent

Roli dhe rëndësia:

- Sigurimi me kohë i të dhënave (informacioneve) kualitative për të ndërmarrë vendime dhe aksione drejtuese për t'i përballuar situatat emergjente në komunë e me gjerë.
- Bën grumbullimin, ruajtjen dhe distribuimin e të gjitha informacioneve që kanë të bëjnë me të gjitha llojet e rreziqeve për jetën e njerëzve, qenieve të gjalla, pronës dhe ambientit.
- Kontrolli dhe komunikimet në operacionet emergjente.
- Koordinimi i ekipeve dhe pajisjeve emergjente.
- Bashkëpunon me të gjitha subjektet, ekipet dhe personelin tjetër të involvuar në situatat emergjente.
- Mosfunksionimi i ZAKE-së rrezikon shfaqjen e defekteve serioze në menaxhimin e emergjencave në komunë. Lidhjet dhe qasjet e ZAKE-së, me shërbimet emergjente, momentalisht me të gjitha shërbimet emergjente ZAKE, ka qasje përmes:
- Telefonisë fikse dhe asaj mobile të PTK-së;
- Rrjetit të radiovalëve në dy frekuenca, ndërsa në perspektivë planifikohet që në kuadër të modernizimit dhe përsosjes së teknikës edhe qasja përmes :
- Rrjetit të Internetit,
- Rrjetit të Intranetit, dhe
- Rrjetit të mikrovalëve. Qytetarët do të kenë mundësi të kontaktojnë **Zyrën për Alarmim dhe Koordinim Emergjent** përmes :
- Telefonisë fikse,
- Radiolidhjes, përmes bashkëpunëtorëve të ZAKE-së, në territorin e komunës, ndërsa në të ardhmen qytetarëve do t'u mundësohet qasja edhe përmes telefonisë mobile dhe Internetit.

POLICIA E KOSOVËS

Policia e Kosovës, në raste të aksidenteve të mëdha (katastrofave), do të kryejë:

- Rrethimin e perimetrit të sigurisë në vend - incident;
- Sigurimin e kontrollit në vend të ngjarjes (zonën e incidentit);
- Sigurimin e lëvizjeve dhe të trafikut në vendin e ngjarjes dhe përreth vendit të ngjarjes;
- Evakuimin e qytetarëve në rast shpërthimi - eksplozimi nga objektet;
- Mbledhjen dhe shpërndarjen e informatave me interes me subjektet e tjera të involvuara në situata emergjente;
- Veprimet e hetuesisë në vendngjarje;
- Parandalimin e dukurive negative dhe vënien nën kontroll të situatës në rastet emergjente (vjedhjet, kaosi, anarkia, abuzimet e ndryshme etj);

- Mbështetje në sigurinë fizike të personelit komandues të incidentit.

FORCA E SIGURISË SË KOSOVËS (FSK)

Forca e Sigurisë së Kosovës, në rast të situatave emergjente, do t'i kryejnë gati të gjitha detyrat e emergjencës dhe do të jetë bashkëvepruese në këto raste. Brigada e BRSH – FSK-së, e cila operon në Jug të territorit të Kosovës, do:

- Të sigurojë shërbime në raste të shkatërrimeve;
- Të kryejë shërbime të kërkim-shpëtimit në situata të ndryshme emergjente, dhe angazhimi i tyre në eliminimin e pasojave të shkaktuara;
- Të sigurojë asistencën humanitare në regjione të izoluara;
- Të kryejë shërbime emergjente medikale;
- Të bëjë zbatimin e detyrave të transportit në rast të kërkesës;
- Të bëjë aktivizimin e mjeteve të paeksploduara;
- Ndhmë në zbatimin e evakuimeve, si dhe detyra të tjera, të cilat paraqiten në raste emergjente.

SHËRBIMET MEDIKALE EMERGJENTE

Ekipe profesionale të shërbimeve medicinale, janë bartëse kryesore të aktiviteteve në sferën e shpëtimit të jetës dhe mbrojtjes shëndetësore të qytetarëve në situata emergjente. Struktura organizative e shërbimeve medikale, të cilat veprojnë në territorin e komunës së Prizrenit, mundëson që në situata emergjente, të ofrojë shërbime cilësore si në terren (mobile) ashtu edhe në mjekimin stacionar. Kapacitetet medikale në kuptimin e kuadrit profesional, teknikës dhe pajisjes medicinale, si dhe të objekteve të tjera përcjellëse për veprim emergjent, në komunën e Prizrenit, janë relativisht të mira. Detyrat e ekipeve për shërbime medikale në situata emergjente:

- Ofrimi i ndihmës së parë medicinale në vendin e incidentit;
- Trijazhimi i personave të aksidentuar, plotësimi i kartonit të trijzhës së pacientit dhe mbajtja e evidencës;
- Evakuimi dhe bartja adekuate e personave të lënduar nga zona e fatkeqësisë në qendrat spitalore dhe repartet e tjera të specializuara medicinale;
- Marrja e masave preventive antiepidemiologjike, si dhe luftimi i vatrave të mundshme të paraqitjes së tyre;
- Aplikimi i sistemit të mbrojtjes karantinë me rastin e shfaqjes së sëmundjeve të ndryshme infektive e të tjera;
- Informimi i popullatës lidhur me gjendjen sanitare në terren dhe dhënia e udhëzimeve - këshillave adekuate medicinale për veprim në situata të caktuara emergjente;
- Asanimi i terrenit - lokacionit të aksidentuar;

- Planifikimi dhe krijimi i rezervave kritike në medikamente dhe produkte të tjera farmaceutike për funksionim adekuat në situata emergjente.

Tab . 59 Kontaktet e zyrave me të rëndësishme të komunës së Prizrenit

Nr rendor	Funksioni	Kontakti:
1	Kryetari i Komunës	038 200 44 700
2	Asistentja e kryetarit	038 200 44 702
3	Nënkryetar i Komunës	038 200 44 703
4	Kryesus i Asamblesë komunale	038 200 44 701
5	Drejtorja për Administratë	038 200 44 728
6	Drejtorja për Ekonomi dhe Financa	038 200 44 738
7	Drejtorja për Urb. Plan. Mb. Mjedis	038 200 44 731
8	Drejtorja për Bujqësi e ZhR	038 200 44 733
9	Drejtorja për Arsim	038 200 44 737
10	Drejtorja për Shëndetësi MS	038 200 44 711
11	Drejtorja e Inspektorateve	038 200 44 708
12	Spitali rajonal i Prizrenit	029 241 123
13	Drejtorja për Kulturë, Rini dhe Sport	038 200 44 734
14	Drejtorja për Shërbime Publike Komunale	038 200 44 730
15	Drejtorja për Gjeodezi, Kadastër dhe Pronë	038 200 44 736
16	Drejtorja Emergjencës dhe sigurisë	038 200 44 732
17	Policia	192
18	Zjarrëfikësi	193
19	Ndihma Shpejtë	194
20	KRU Hidroregjioni Jugor	029 222 631
18	Distribucioni i KEDS-it	0800 791 00
19	Shërbimet publike (Mbeturinat)	038 200 44 750
20	QKMF	038 200 35 344
21	Telekomi i Kosovës	0800 10 000
22	Shërbimi emergjent medikal	029 623 931

SHËRBIMET PUBLIKE

Për funksionimin efikas të shoqërisë në situata emergjente civile, kontribut tejet të rëndësishëm japin shërbimet publike komunale, të cilat me organizimin dhe shkallën e tyre të gatishmërisë vepruese, ndikojnë direkt në kualitetin e menaxhimit të emergjencave. Ndërmarrjet të cilat kryesisht i japin ngjyrën infrastrukturës publike në territorin e komunës së Prizrenit, janë: SHP-ja, KEDS-i, PTK-ja, Ndërmarrja për pastrim, si dhe disa kompani nga sektori privat, që kryesisht merren me veprimtari shërbyese, furnizuese, transportuese, rrugore - ndërtimore dhe të pastrimit. Në situata emergjente, secila nga fushëveprimtaria e saj:

- Zbaton vendimet e Komitetit Komunal për Menaxhim Emergjent dhe për aktivitetet e saja i përgjigjet këtij organi;
- Merr pjesë aktive në punën e këtij Komiteti dhe jep propozimet konkrete për tejkalimin e gjendjes emergjente, duke u bazuar në profesionalizmin dhe përvojat nga fushëveprimtaria e tyre;
- Me kohë bëjnë planifikimin e resurseve njerëzore dhe teknike për funksionim racional në situata emergjente dhe lidhur me këtë njofton KKME-në mbi mundësitë reale të tyre.
- Caktojnë prioritetet në kryerjen e shërbimeve të tyre, dhe me pëlqim të KKME-së, vendos disiplinimin e vet të kryerjes së shërbimeve.

ORGANIZATAT JOQEVERITARE

Në situata emergjente, organizatat joqeveritare bëjnë:

- Sensibilizimin e opinionit të brendshëm dhe të jashtëm lidhur me situatën emergjente;
- Informimin e drejtë lidhur me masat dhe veprimet, të cilat subjektet involvuese, në situata emergjente, ndërmarrin për tejkalimin e gjendjes së krijuar;
- Parandalojnë panikun dhe shpërndarjen e dezinformatave të qytetarët;
- Hartimi i projekteve të cilat janë në funksion të përballimit të situatave emergjente në komunë;
- Krijimi i fondeve emergjente dhe thithja e donacioneve të ndryshme për plotësimin e nevojave akute;
- Pjesëmarrja aktive në furnizimin e qytetarëve nga zonat e aksidentuara me artikuj dhe gjëra të tjera elementare për jetesë;
- Pjesëmarrja aktive në lëmin e evakuimit dhe të strehimit;
- Bëjnë kërkime për burime të mëtejme për nevoja emergjente;
- Bashkëpunimi i ngushtë reciprok i tyre me të gjitha subjektet involvuese në emergjencë;
- Hartimi i analizave, i raporteve, i bilanceve dhe përpunimi i treguesve (indikatorëve) përmes të cilave përcillen rrjedhat në situata emergjente.

KREU I VIII-TË

8. VLERËSIMET PËRFUNDIMTARE –SPECIFIKE

8.1. Vlerësimet përfundimtare

Vlerësimet për masat e mbrojtjes dhe shpëtimit, sidomos në kontekstin e Fatkeqësive Natyrore, janë të domosdoshme për të siguruar gatishmërinë dhe efektivitetin e reagimit. Këtu janë disa pika kyçe që duhen marrë parasysh:

1. Vlerësimi i Masave të Mbrojtjes

Identifikimi i Masave: Përcaktimi i masave të nevojshme për mbrojtjen e individëve dhe infrastrukturës (p.sh., ndërtimi i mbrojtjeve nga përmbytjet, rregullimi i zonave të ndjeshme).

Eficienca e Masave: Vlerësimi i efektivitetit të masave ekzistuese në parandalimin e fatkeqësive ose lehtësimin e pasojave.

2. Mundësitë Reale për Mbështetje

Analiza e Kapacitetit: Vlerësimi i infrastrukturës dhe burimeve të nevojshme për të mbështetur masat e mbrojtjes (p.sh., rrugët, qendrat e shpëtimit).

Pjesëmarrja e Komunitetit: Aktivizimi i qytetarëve dhe organizatave lokale në mbështetje të masave të mbrojtjes.

3. Vlerësimi i Resurseve Njerëzore

Numri dhe Kualifikimi i Personelit: Vlerësimi i numrit të punonjësve të trajnuar dhe të kualifikuar për të përballuar situata emergjente.

Formimi dhe Trajnimi: Identifikimi i nevojave për trajnime të mëtejshme dhe zhvillimin e kapaciteteve.

4. Vlerësimi i Resurseve Materiale

Inventari i Pajisjeve: Përcaktimi i pajisjeve dhe mjeteve të nevojshme për reagim (p.sh., automjete shpëtimi, pajisje të komunikimit).

Financimi: Analiza e burimeve financiare të nevojshme për të mbështetur operacionet e mbrojtjes dhe shpëtimit.

5. Planifikimi dhe Koordinimi

Plani i Reagimit: Hartimi i një plani të detajuar për reagim në situata emergjente, duke përfshirë rolet dhe përgjegjësitë e secilës agjenci.

Koordinimi Ndër-agjencor: Sigurimi i një sistemi efektiv të komunikimit dhe koordinimit midis agjencive dhe organizatave të ndryshme.

6. Monitorimi dhe Rishikimi

Vlerësimi Pas-incident: Pas çdo fatkeqësie, analiza e performancës së masave dhe reagimit, për të identifikuar forcët dhe dobësitë.

Përditësimi i Planeve: Rishikimi dhe përditësimi i masave të mbrojtjes dhe planit të reagimit në përputhje me mësimet e nxjerra. Këto vlerësime përbëjnë një hap të rëndësishëm në krijimin e një sistemi të qëndrueshëm dhe efektiv për mbrojtje dhe shpëtim, duke siguruar që resurset janë të përdorura në mënyrë optimale për të përballuar pasojat e Fatkeqësive Natyrore.

8.1.1. Vlerësimet për strukturën dhe madhësinë e forcave për reagim emergjent

Vlerësimi i strukturës dhe madhësisë së forcave për reagim emergjent është një proces kyç për të siguruar gatishmërinë dhe efektivitetin e përgjigjes ndaj situatave emergjente. Ky vlerësim përfshin disa komponentë kryesorë:

1. Analiza e Rrezikut

Identifikimi i Rreziqeve: Njohja e llojeve të situatave emergjente (zjarre, përmbytje, tërmete, etj.).

Vlerësimi i Ndikimit: Kuptimi i ndikimit potencial të këtyre rreziqeve mbi komunitetet dhe infrastrukturën.

2. Struktura e Forcave

Organizata e Reagimit: Përcaktimi i strukturës organizative, përfshirë rolet dhe përgjegjësitë e secilës njësi (policia, zjarrfikësit, shërbimet mjekësore, etj.). Koordinimi: Krijimi i mekanizmave të koordinimit midis agjencive dhe organizatave të ndryshme që merren me emergjencat.

3. Madhësia e Forcave

Numri i Anëtarëve: Vlerësimi i numrit të nevojshëm të punonjësve për të përballuar situatat emergjente, duke marrë parasysh madhësinë dhe kompleksitetin e rrezikut.

Specializimi: Përcaktimi i nevojave për trajnim të veçantë dhe ekspertizë në fusha të caktuara (p.sh., shpëtimi nga uji, ndihma mjekësore emergjente).

4. Kapaciteti dhe Burimet

Burimet Materiale: Vlerësimi i pajisjeve dhe mjeteve që nevojiten për reagim (automjete, pajisje komunikimi, mjete shpëtimi).

5. Trajnimi dhe Simulimet

Programet e Trajnimit: Zhvillimi i trajnimeve për stafin e reagimit dhe organizimin e ushtrimeve për të provuar gatishmërinë. Simulime të Situatave: Kryerja e stërvitjeve për të testuar dhe vlerësuar strukturën dhe procedurat e reagimit.

6. Pjesëmarrja e Komunitetit

Edukimi i Publikut: Ngritja e ndërgjegjësimit të qytetarëve mbi procedurat e emergjencës dhe mënyrat e ndihmës. Inkurajimi i Vullnetareve: Aktivizimi i qytetarëve në grupe vullnetarësh që mund të ndihmojnë në situata emergjente, Ky vlerësim ndihmon në ndërtimin e një sistemi të fortë dhe efektiv për reagim emergjent, duke siguruar që forcate janë të përgatitura dhe të gatshme për të përballuar çdo situatë që mund të ndodhë.

8.2. KOSTOJA FINANCIARE E DOKUMENTIT TË VLERËSIMIT;

8.2.1. Identifikimi dhe analizmi i rreziqeve nga FNFT

Komuna e Prizrenit, do të ndanë mjete për 3 vitet e ardhshme. DVRR (Dokument i vlerësimit të rreziqeve) synon realizimin e projekteve me qëllim të ndërmarrjes së masave parandaluese dhe zvogëlim të rreziqeve nga FNFT. Për periudhën 2025-2028 Komuna e Prizrenit do të ndanë mjete financiare si me poshtë:

Tab 60. Projektet e planifikuara për 3 vitet e ardhshme për ndërmarrjes së masave parandaluese dhe zvogëlim të rreziqeve nga FNFT

Objektivi	Masa	Faza 1 (2025-2026)	Faza 2 (2026-2027)	Faza 3 (2027-2028)	Kosto e afërt në (euro)	Përgjegjësia Institucionale	Rreziku
1.1	Ngritja e Grupeve Vullnetare	x	x	x	0	Komuna e Prizrenit, AME	Mungesë vullnetarësh, mungesë eksperiencë në menaxhimin e vullnetarëve
1.2	Trajnimi i Grupeve Vullnetare	x	x	x	3,000	Komuna e Prizrenit, AME	Mungesë Vullnetarësh; mungesë fondesh
1.3	Trajnimi i Komunitetit	x	x	x	3,000	Komuna e Prizrenit, AME	Mungesë eksperiencë për trajnimin e komunitetit; mungesë përfshirje nga komuniteti;
1.4	Fushata Informimi Komuniteti	x	x	x	4,000	Komuna e Prizrenit, AME, Mediat lokale	Mungesë bashkëpunimi me media lokale
1.5	Fushata Ndërgjegjësimi për pastrimin e kanaleve nga Fermeret	x	x	x	1,000	Ministria Bujqësisë , Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural, Komuna	Mungesë bashkëpunimi nga fermerët; mungesë angazhimi në pastrimin e kanaleve;
1.6	Fushata Ndërgjegjësimi për rrezikun ndaj zjarrit në pyje	x	x	x	1,000	Ministria Bujqësisë , Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural, Komuna	Mungesë kapaciteti për menaxhimin e pyjeve; mungesë interesi nga komuniteti;
1.7	Ngritja dhe mirëmbajtja e databazës së GIS dhe trajnimi i Stafit	x	x	x	3,000	Komuna e Prizrenit	Mungesë infrastrukture (kompjuter/ programe); mungesë bashkëpunimi midis sektorëve
1.8	Pastrimi i Kanaleve	x	x	x	100,000	Ministria Bujqësisë , Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural, Komuna	Mungesë fondesh; mungesë bashkëpunimi midis nivelit qendror dhe atij lokal
1.9	Ndërtimi i kanaleve për mbrojtje nga vërshimet	x	x	x	700,000	Komuna e Prizrenit	Mungesë fondesh
1.10	Mirëmbajtja e rrugëve nga ngricat	x	x	x	200,000	Komuna e Prizrenit, Ministria e Mjedisit dhe Infrastrukturës	Mungesë fondesh; mungesë bashkëpunimi midis nivelit qendror dhe atij lokal
1.11	Ndërtimi i urave të reja në vend të urave të vogla dhe të vjetra	x	x	x	1,000,000	Komuna e Prizrenit dhe Ministria e Mjedisit dhe Infrastrukturës	Mungesë fondesh; mungesë bashkëpunimi midis nivelit qendror dhe atij lokal

1.12	Studim sizmik për ndërtesat me moshë mbi 30 vjet		x	x	10,000	Komuna e Prizrenit, Instituti Gjeologjik i Kosovës	Mungesë bashkëpunimi midis nivelit qendror dhe atij lokal
1.13	Studim sizmik për ndërtesat me rëndësi të veçantë		x	x	6,000	Komuna e Prizrenit, Instituti Gjeologjik i Kosovës	Mungesë bashkëpunimi midis nivelit qendror dhe atij lokal
1.14	Studim dhe Monitorim i Zonave me rrezik Rrëshqitje		x	x	3,000	Komuna e Prizrenit, Instituti Gjeologjik i Kosovës	Mungesë bashkëpunimi midis nivelit qendror dhe atij lokal
1.15	Ndërtimi i mureve mbojtëse (për tu shmangur erozionit)	x	x	x	1,500,000	Komuna e Prizrenit	Mungesë fondesh
1.16	Pyllëzimi i Zonave Pyjore të Djegura	x	x	x	20,000	Agjencia e Pyjeve dhe Komuna e Prizrenit	Mungesë bashkëpunimi midis nivelit qendror dhe atij lokal
1.17	Rehabilitimi dhe mirëmbatja e sistemit të kanalizimit dhe ujësjellësit	x	x	x	2,500,500	Hidroregjioni Jugor , Komuna e Prizrenit	Mungesë fondesh
1.18	Hartimi i Planeve të Evakuimit në ndërtesa të rëndësishme të veçantë dhe vendosja e sinjalistikës së nevojshme	x	x	x	30,000	Komuna e Prizrenit	Mungesë fondesh
1.19	Plotësimi i nevojave me pajisje për rastet e emergjencave	x	x	x	8,000	Komuna e Prizrenit, AME	Mungesë fondesh
1.20	Ngritja e Sistemeve të Alarmit	x	x	x	10,000	Komuna e Prizrenit, AME	Mungesë fondesh

Të gjitha strukturat, të cilat kanë përgjegjësi dhe detyrime për situatat emergjente civile, duhet të jenë të pavarura në veprime, në mënyrë që të jenë në gjendje të veprojnë menjëherë dhe në çdo kohë. Është më se e nevojshme që strukturat të kenë mundësi për të siguruar mjete financiare të mjaftueshme për veprim. Duhet të merren të gjitha masat që pajisjet, mjetet e transportit, nafta, kostot e komunikimit që parashikohen të nevojshme, të jenë në dispozicion dhe të bëhen paraprakisht të përdorshme nga të gjitha strukturat e përfshira në situata emergjente, në mënyrë që të fillojë menjëherë veprimi.

Kostot financiare sekondare: Gjatë zhvillimit të situatës emergjente, problemet financiare rriten dhe bëhen afatgjata. Këtu përfshihen kostot për orë shtesë të personelit, kostot për sigurimin dhe vënien në funksion të pajisjeve të specializuara dhe të mjeteve të transportit, si dhe kostot për sigurimin e vendstrehimeve, asistencën mjekësore dhe ato humanitare në përgjithësi, për ata që janë të prekur nga situata emergjente. Këto shpenzime përbëjnë probleme afatgjata buxhetore dhe duhet të planifikohen.

Kostot financiare për rimekëmbje: Në të shumtën e rasteve, janë të lidhura me përpjekjet për stabilizimin e situatës para rikthimit të fazës në gjendjen normale. Këto mund të përfshijnë kostot për: — Riparimin e ndërtesave, — Të infrastrukturës, — Të ujit, — Të energjisë elektrike, — Të strehimit për të gjithë ata të cilët për një periudhë më të gjatë kohore nuk mund të kthehen në shtëpitë e tyre, këto burime financiare buxhetore duhet të garantohen nëpërmjet procedurave të brendshme, duke krijuar mekanizma lehtësuese për përdorim në mënyrë sa më të efektshme në situata emergjente.

8.2.2. Identifikimi i nevojave për resurset humane dhe teknike;

Për territorin e komunës së Prizrenit ka nevojë të ngritën kapacitetet si:

- Ekipi profesional, afër 150 persona;
- Vullnetarët nga Shoqata e zjarrëfikseve (sipas rastit dhe nevojës);

- c. Identifikimi i kapaciteteve për nevoja elementare (shtretër, shatorre, batanije, pako higjienike, pako ushqimore, stufa për nxemje etj);
- d. Momerandum bashkëpunimi me kompanitë vendore për aktivizimin e paisjeve teknike ne rastet emergjente (për hapjen e rrugëve, të kanaleve etj);
- e. Makineritë e tjera te nevojshmem - afër 30 (Kamione, zjarrfikëse, dhe mjetet e tjera per transportin e njerëzve).

8.2.3. Identifikimi i nevojave për trajnim dhe aftësim profesional;

Pasi të krijohet ekipi për reagim emergjent (ERE), Komuna e Prizrenit,kërkon trajnim dhe certifikim profesional nga AME-në.

8.2.4. Zbatimi i akteve ligjore, nënligjore dhe monitorimi i tyre;

Komuna e Prizrenit bazohet në rregulloren nr (QRK) 18/2015 per organizimin e Njërive të SMSHN.

8.2.5. Masat parandaluese për zvogëlimin e efekteve nga FNFT;

Rregullimi i shtretërve te lumejve,

Rritja e kapaciteteve humane dhe teknike

Rritja e kapaciteteve në shëndetësi me staf human dhe teknik,

Aktivizimi i ekipeve reaguse emergjente në periudhën e thatësirave

Realizimi i projekteve që ndikojnë në zvogëlimin e rreziqeve;

9. DISPOZITAT PËRFUNDIMTARE

Bazuar në dispozitat përfundimtare të rregullores nr 25/2022 për metodologjinë e hartimit të dokumentit të vlerësimit të rrezikshmërisë, rishikimi pasues i dokumentit të vlerësimit për komunën e Prizrenit të bëhet çdo tre vjet, në raste specifike, sipas nevojës edhe më herët.

Hartimi i “Dokumentit të Vlerësimit të Rrezikshmerisë nga FNFT është i bazuar ne Ligjin 04/L-027 për Mbrojtje nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë e Tjera; Në grumbullimin e të dhënave për azhurnimin e Dokumentit janë shfrytëzuar burime nga: ASK (Agjencia e Statistikave të Kosovës), KEDS, Policia e Kosovës, stacioni i Prizrenit, Qendra për punë sociale, QKMF, KRU “Hidroregjioni jugor”, Enti për punësim. Drejtoritë përkatëse te Kuvendit Komunal Prizrenit, Plani Zhvillimor i Komunës, si dhe burime të tjera nga literatura të ndryshme. Dokumenti u hartua me ndihmën e grupit punues i caktuar nga Kryetari i komunës se Prizrenit, z. Shaqir Totaj.

10. REKOMANDIME

Në kuadër të Dokumentit të Vlerësimit të Rrezikshmërisë nga FNFT për komunën e Prizrenit , grupi punues rekomandon që:

1. Dokumenti i Vlerësimit të merret në konsideratë dhe për bazë gjatë hartimit të planeve të reagimit emergjent, planeve operative dhe planeve tjera sipas legjislacionit përkatës në fuqi;

2. Hartojë programin (edukimin, trajnimin dhe vetëdijësimin qytetar) si dhe masat parandaluese për tri vitet e ardhshme;
3. Merret si bazë për analizimin e nevojave dhe fuqizimin e kapaciteteve reaguese;
4. Të hartojë skenarët dhe ushtrimin e tyre me qëllim të testimit të kapaciteteve reaguese humane dhe teknike;
5. Ndajë një fond për reagim emergjent bazuar në historikun e fatkeqësive për komunën e Prizrenit dhe vlerësimin e dëmeve dhe pasojave;

REFERENCAT:

1. Ligji Nr.04/L-027 për Mbrojtje nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë e tjera
LIGJI NR. 04/L-027 PËR MBROJTJE NGA FATKEQËSITË NATYRORE DHE FATKEQËSITË TJERA (rks-gov.net)
2. RREGULLORE (QRK) Nr. 25/2020 PËR METODOLOGJINË E HARTIMIT TË VLERËSIMIT TË RREZIKSHMËRISË (rks-gov.net)
3. Plani Zhvillimor komunal i komunës së Prizrenit
4. Harta Zonale e komunës së Prizrenit
5. Agjencia Kadastrale e Kosovës – Ortofotot e vitit 2018 <http://geoportal.rks-gov.net/search>
6. Agjencia e Statistikave të Kosovës <https://ask.rks-gov.net/>
7. Instituti Hidro-meteorologjik i Kosovës , <https://ihmk-rks.net/> (https://ammk-rks.net/assets/cms/uploads/files/Publikime-raporte/Vjetari_final_2022-al.pdf)
8. Vlerësimi i rreziqeve nga Fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë e tjera, Prishtinë Korrik 2016,
Vlerësimi i Rreziqeve nga Fatkeqësitë Natyrore....pdf (rks-gov.net)
9. Raportet e vlerësimeve nga Komuna e Prizrenit
10. Zyra e KEDS në Prizren
11. Zyra e Ujësjiellësit në komunën e Prizrenit (Hidro regjioni Jugor)
12. Puna në terren nga ekipet profesionale